

tel. 680000

Stockholms stads sjukhusdirektion och i samband därmed stående institutioner.

Sjukhusdirektionen.

Brinkebergstorg 13 (postadress: Box 16385, Stockholm 16; postgirokonto nr 50324); t. 22 30 80. Direktionen sammanträder i regel den fjärde helgfria tisdagen i varje månad kl. 15.30.

De i äldre tider upprättade sjukvårdsanstalterna voro närmast att anse som allmänna barmhärtighetsinrättningar för omhändertagande av fattiga sjuka. Bland de tidigare sjukhusen av denna art märkas det medeltida helgeandshuset och det år 1551 inrättade Danviks hospital. Den första sjukvårdsinrättningen i Sverige, avsedd uteslutande för botande av sjukdomar, var det år 1752 i Stockholm öppnade Serafimerlasarettet. Speciella sjukvårdsanstalter inrättades av staden för vården av könssjuka och för mottagande av sjuka vid inträffade epidemier, men sjukhusväsendet i allmänhet framträdde som en kommunal uppgift huvudsakligen först efter tillkomsten av 1862 års kommunallagar. Uppgifter angående upprättandet av stadens nuvarande sjukhus lämnas i det följande under resp. sjukhus.

Tidigare utsåg hälsovårdsnämnden särskilda styrelser för förvaltning av vart och ett av huvudstadens sjukhus med undantag av Epidemisjukhuset, som alltid stått under nämndens omedelbara förvaltning. Enligt hälsovårdsnämndens beslut den 7 december 1921 genomfördes emellertid den 1 januari 1922 en centralisering av sjukhusförvaltningen så till vida, att i stället för de lokala sjukhusstyrelserna inrättades en under hälsovårdsnämnden lydande, för de olika sjukhusen gemensam central sjukhusstyrelse. Undantag gjordes dock för Sacksska barnsjukhuset, som på grund av donationsbestämmelser tills vidare fick behålla sin särskilda styrelse. Detsamma gällde barnsanatoriet Tjärnan. Även Epidemisjukhuset ställdes i vissa avseenden utanför den gemensamma sjukhusstyrelsen och sorterade sålunda fortfarande i huvudsak direkt under hälsovårdsnämnden.

Den 22 juni 1928 utfärdades lag om vissa av landsting eller kommun drivna sjukhus (sjukhuslagen), som trädde i kraft den 1 januari 1929 och ägde giltighet till den 1 januari 1942. Lagen gällde med vissa undantag för sådana sjukhus, beträffande vilka landsting eller kommun helt eller till viss kvotdel i sista hand ansvarade för driftkostnaderna.

I anslutning till nämnda sjukhuslag utfärdade k. m:t den 16 september 1932 reglemente för Stockholms stads sjukhus, varigenom förordnades, att de stadens sjukhus eller avdelningar därav, vid vilka meddelades vård, som avsågs i sjukhuslagen, fr. o. m. den 1 januari 1933 skulle förvaltas av en gemensam direktion, *Stockholms stads sjukhusdirektion*, såframt icke beträffande visst sjukhus hinder häremot mötte i donationsbrev eller stadsfullmäktige annorlunda beslöto.

Enligt nu gällande lag den 20 december 1940 om vissa av landsting eller kommun drivna sjukhus (sjukhuslagen), som trädde i kraft den 1 januari 1942, åligger det stad, som ej deltagar i landsting, att för dem, som hava sin vistelseort eller hemort inom staden, ombesörja anstaltsvård för sjukdom, skada eller kroppsfel, i den mån icke annan dragar försorg om sådan vård. I enahanda omfattning bör stad, som nyss nämnts, ombesörja anstaltsvård vid barns börd. Kommun, som driver sjukhus, är pliktig att åt lämplig kommunal nämnd eller annat kommunalt organ uppdraga att vara sjukvårdsberedning med uppgift att fullgöra den verksamhet, som enligt 4 § sjukhuslagen åligger sådan beredning.

Den 20 december 1940 utfärdade k. m:t även ett nytt reglemente för Stockholms stads sjukhus, som trädde i kraft samtidigt med den nya sjukhuslagen. I reglementet förordnas, att de stadens sjukhus eller avdelningar därav, vid vilka meddelas vård, som avses i sjukhuslagen, skola förvaltas av en gemensam sjukhusdirektion, såframt stadsfullmäktige det besluta. För stadens sjukhus skola reglementets föreskrifter och, i den mån ej annat följer av reglementet, bestämmelserna i sjukhuslagen och sjukhusstadgan den 20 december 1940 lända till efterrättelse. Enligt detta reglemente kan stadsfullmäktige även, om så finnes lämpligt, åt sjukvårdsberedningen uppdraga förvaltningen av sådan av staden anordnad allmän sjukvård, som ej avses i sjukhuslagen och sjukhusstadgan och vars förvaltning författningen enligt ej tillkommer annan myndighet.

Enligt lag den 20 december 1940 om ändring i vissa delar av epidemilagen den 19 juni 1919, skall ledningen av epidemisjukhusväsendet inom varje epidemidistrikt tillkomma en epidemianmänd. Sådan nämnd i stad, som utgör eget epidemidistrikt, är efter stadens bestämmelser hälsovårdsnämnden eller sjukvårdsberedningen. Bestämmer staden, att sjukvårdsberedningen skall

SjD

vara epideminämnd, skall förste stadsläkaren vara ledamot av nämnden.

I anslutning till den nya sjukhuslagens ikraftträdande fastställde överstättthållarämbetet den 31 januari 1942 instruktion för sjukhusdirektionen. Jämlikt denna instruktion handhar direktionen de förvaltningsuppgifter, som enligt sjukhuslagen, sjukhusstadgan samt reglementet för Stockholms stads sjukhus ankomma på sjukvårdsberedning. Direktionen utgör därjämte sådan gemensam direktion för stadens sjukhus, varom i reglementet stadgas, såframt icke beträffande visst sjukhus hinder häremot möter i donationsbrev eller stadsfullmäktige annorlunda besluta. Direktionen är stadens epideminämnd. Den utövar tillika, såframt ej stadsfullmäktige för särskilt fall annorlunda besluta, ledningen av sådan av staden anordnad allmän sjukvård, som ej avses i sjukhuslagen och sjukhusstadgan och vars förvaltning författningsenligt ej tillkommer annan myndighet.

Direktionen åligger att inom sitt förvaltningsområde lämna stadsfullmäktige, stadskollegiet, vederbörande borgarråd, stadskansliet och stadens nämnder det biträde, som av dem åskas.

Efter framställning av stadsfullmäktige medgav k. m:t den 6 februari 1942 att sjukhusdirektionen tills vidare må vara barnmorskestyrelse i Stockholm.

Genom stadsfullmäktiges beslut den 26 juni 1945 överfördes tuberkulosbyrån, numera benämnd centraldispensären (se sid. 493), från hälsovårdsnämndens till sjukhusdirektionens stat.

Med avseende å sinnessjukvården har staden i ett år 1925 mellan staten och staden ingått avtal förbundit sig att för framtiden, med vissa undantag, omhändervård anstaltsvården för i staden hemortsberättigade sinnessjuka mot viss ersättning härför av statsmedel. Angående sinnessjukhus, som staden jämlikt berörda avtal upprätthåller, gäller vad i stadgan angående sinnessjukvården i riket den 19 september 1929 är föreskrivet angående kommunala sinnessjukhus. I stället för 104 § i denna stadga gälla emellertid dels i tillämpliga delar reglementet för Stockholms stads sjukhus, samt, i den mån ej annat följer av reglementet, bestämmelserna i sjukhuslagen och sjukhusstadgan, dels ock särskilda av k. m:t den 6 december 1935 utfärdade bestämmelser angående Stockholms stads sinnessjukhus. Beträffande frågan om revision av 1925 års avtal, se sid. 530.

Förvaltningen av den öppna vården av psykiskt sjuka (se sid. 491) handhaves av sjukhusdirektionen.

Stadsfullmäktige hava den 17 december 1956 avgivit yttrande med anledning av remiss av ett av sjukhuslagstiftningskommittén avlämnat betänkande med förslag till ny sjukhuslag m. m. (Utl. 1956: nr 392).

Sjukhusdirektionen består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland bor-

garråden, sex andra ledamöter, vilka jämte fyra suppleanter för direktionens ledamöter väljas av stadsfullmäktige för en tid av fyra år. Vid sammanträde med direktionen åga sjukhusdirektören och förste stadsläkaren närvara och deltaga i överläggningarna med rätt att därvid framställa förslag samt få sin mening antecknad i protokollet. Direktionen utser årligen inom sig en vice ordförande.

Stadsfullmäktiges senaste val av ledamöter och suppleanter för tiden 1957—1960 ägde rum den 7 december 1956.

Under sjukhusdirektionen lyder direktionens centrala förvaltning, vars chef är sjukhusdirektören.

Författningar m. m. Instruktion för Stockholms stads sjukhusdirektion, fastställd av ÖÅ 31 jan. 1942 (Kf 1942: nr 8). Lag 20 dec. 1940 om vissa av landsting eller kommun drivna sjukhus (sjukhuslagen) (Kf 1941: nr 72), med ändr. K. sjukhusstadga 20 dec. 1940 (Kf 1941: nr 73), med ändr. K. reglemente 20 dec. 1940 för Stockholms stads sjukhus, med ändr. (Kf 1941: nr 75, 1956: nr 28). Sinnessjuklag 19 sept. 1929, med ändr. K. stadga 19 sept. 1929 ang. sinnessjukvården i riket (Kf 1946: sid. 614), med ändr. Avtal mellan staten och Stockholms stad angående sinnessjukvårdens ordnande, godkänt av k. m:t 18 dec. 1925 och av SF 19 okt. 1925 (Kf 1925: nr 76). Särskilda bestämmelser ang. Stockholms stads sinnessjukhus, fastställda av k. m:t 6 dec. 1935 (Kf 1935: nr 30, sid. 4), med ändr.

Stat år 1958. Utgifter: driftbudgeten 218,160,680 kr. (därav engångs 2,725,100 kr.), dessutom förslagsmedel 5,586,050 kr.; kapitalbudgeten 125,000 kr. (engångs), låneomedel, i linjen 2,575,000 kr., inom linjen 4,585,700 kr.; inkomster: driftbudgeten 61,273,480 kr.

Sjukhusdirektionens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Kyling, K. F. F., borgarråd; t. 54 05 00 (växel); träffas i stadshuset alla vardagar efter överenskommelse.

Vice ordförande.

Thorsson, f. Bagger-Sjöbäck, Inga M., förbundsordförande, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Hedelius, A. Hj., lektor.

Karlsson, Hans G. B., organisationschef, stadsfullm.

Kollberg, f. Lagerheim-Lager, Gurli M., fru, stadsfullm:s 2:e vice ordf.

Lönnqvist, F. O.-F., förste byråsekreterare, stadsfullm.

Öhman, H. G., prakt. läkare.

*Suppleanter*¹⁾.

Ander, f. Eriksson, Elsa S., konsulent, stadsfullm.

Andersson, Sten S., ombudsman, stadsfullm.

Ellwyn, B. Christina, förste byråsekreterare.

Gärdstam, R. G. I., prakt. läkare.

Sekreterare (5,940 kr.).

Engström, S. O. L., borgarrådssekreterare (se sid. 123).

Sjukhusdirektionens delegerade.**Byggnadsdelegerade.**

Byggnadsdelegerades uppgift är att omhänderta de byggnadsföretag, som sjukhusdirektionen uppdrager åt delegerade att ombesörja.

Kyling, K. F. F., ordf.; **Lönnqvist**, F. O.-F.; **Öhman**, H. G.

Suppleanter: **Gärdstam**, R. G. I.; **Karlsson**, Hans G. B.

Delegerade

utsedda av stadsfullmäktige med uppgift att deltaga vid behandling i byggnadsdelegerade av ärenden rörande om- och tillbyggnad av Sabbatsbergs sjukhus.

Friberg, S. A., professor; en vakant.

Sekreterare.

Kolm, E. B., förste kammarskrivare (se sid. 441).

Sjukhusdelegerade.

Sjukhusdelegerade ha att — där ej annat följer av sjukhusdirektionens beslut eller av reglementet för Stockholms stads sjukhus — på sjukhusdirektionens vägnar utöva den närmaste tillsynen vid och ansvaret för förvaltningen av de under styrelsen lydande sjukhusen samt i övrigt fullgöra de uppgifter, som enligt sjukhuslagen, sjukhusstadgan och nämnda reglemente ankomma på sjukhusdirektionen såsom gemensam direktion för stadens sjukhus.

Kyling, K. F. F., ordf.; **Thorsson**, f. Baggersjöbäck, Inga M.; **Kollberg**, f. Lagerheim-Lager, Gurli M.

Suppleanter: **Ellwyn**, B. Christina; **Ander**, f. Eriksson, Elsa S.

¹⁾ Ordföranden och ledamoten hr Hedelius skola vid förfall i första hand ersättas av suppleanterna hr Gärdstam, fröken Ellwyn, fru Ander och hr Andersson i nu nämnd ordning, ledamöterna fru Kollberg och hr Lönnqvist skola vid förfall i första hand ersättas av suppleanterna fröken Ellwyn, hr Gärdstam, fru Ander och hr Andersson i nu nämnd ordning, samt vice ordföranden och ledamöterna hrr Karlsson och Öhman av suppleanterna fru Ander, hrr Andersson, Gärdstam samt fröken Ellwyn i nu nämnd ordning.

Delegerad för Tjärnans sanatorium.

Pehrson, C. G.

Revisorer.

Gemensamma för hälsovårdsnämnden m. fl. (se sid. 501).

Byggnadskommittéer tillhörande sjukhusdirektionens förvaltningsområde.**Sabbatsbergs sjukhus' byggnads-kommitté.**

Den 19 februari 1940 beviljade stadsfullmäktige ett anslag å 4,389,000 kr. till uppförande av nybyggnader för panncentral och kvinnoklinik vid Sabbatsbergs sjukhus (Utl. 1940: nr 58). Sjukhusdirektionen beslöt den 26 juni 1941 tillsätta en byggnadskommitté för planläggningen och uppförandet av dessa nybyggnader. Den 20 mars 1944 behandlades frågan om nybyggnad för kvinnokliniken på nytt av stadsfullmäktige, varvid en viss reducering av anslaget företogs (Utl. 1944: nr 81). Jfr sid. 450. Kliniken i fråga invigdes under år 1949. Byggnadskommittén har vid tiden för kalenderens tryckning ännu ej avslutat sin verksamhet.

Ledamöter.

Mårtens, G. H. M., direktör, stadskollegiets ordf., ordf.; **Höjer**, Gerda, ombudsman, vice ordf.; **Anderson**, Knut Hj., kontorschef; **Westman**, A. E., professor, överläkare; **Wetterdal**, P. L., professor, överläkare; en vakant.

Suppleant: **Johansson**, Erik G., f. d. förbundskassör.

Sekreterare.

Vakant.

Byggnadskommittén för Sachsska barnsjukhuset.

Sedan stadsfullmäktige den 19 november 1945 beviljat anslag å 2,270,000 kr. för om- och tillbyggnad av Sachsska barnsjukhuset, beslöt stadsfullmäktige, efter framställning av sjukhusdirektionen, den 28 januari 1946 tillsätta en kommitté av fem personer med uppdrag att verkställa den ifrågavarande om- och tillbyggnaden. Den 16 juni 1947 beviljade stadsfullmäktige ett tilläggsanslag å 153,000 kr. För fortsatt ombyggnad av barnsjukhuset beviljade stadsfullmäktige den 21 november 1949 ett reservationsanslag å 614,000 kr. (Utl. 1949: nr 52).

Vidare anvisade stadsfullmäktige den 18 februari och den 17 november 1952 ytterligare 605,000 kr. för ombyggnad m. m. av sjukhuset (Utl. 1952: nr 414). Denna ombyggnad jämte vissa ändringar arbetas slutförande i huvudsak under år 1957.

Ledamöter.

Sachs, R., direktör, ordf.; **Heyman**, f. Thiel, Agda, fru; **Nessen**, N. S., byggnadsingenjör;

Wallgren, A. J., professor emeritus, f. d. överläkare; en vakant.

Sekreterare (1,200 kr.).

Hägglund, B. A. K., syssloman (se sid. 481).

Sjukhusdirektionens rådgivande organ.

Planeringskommittén.

Brunkebergstorg 13, C.; t. 22 30 80.

Planeringskommittén tillsattes av sjukhusdirektionen den 16 november 1949 med uppgift att utarbeta förslag till generalplaner och programutredningar för sjukhusväsendet (med undantag för Sabbatsbergs sjukhus). Åt planeringskommittén har även uppdragits att handhava planläggningen av stadens sjukhusvård vid krig eller krigsfara. Sedermera har planeringskommittén övertagit det tidigare av en särskild kommitté bedrivna arbetet med utredning om Sabbatsbergs sjukhus' utbyggnad (utredningskommittén för Sabbatsbergs sjukhus). I anslutning härtill utökades kommittén med två ledamöter.

Kommittén biträdes i sitt utredningsarbete av planeringsavdelningen vid direktionens centrala förvaltning.

Ledamöter.

Kyling, K. F. F., borgarråd, ordf.; Lönnqvist, F. O.-F., förste byråsekreterare, stadsfullm.; Pehrson, C. G., sjukhusdirektör; Öhman, H. G., prakt. läkare.

Suppleanter: Gärdestam, R. G. I., prakt. läkare; Karlsson, Hans G. B., organisationschef, stadsfullm.

Ledamöter

(med uppgift att deltaga i kommitténs utredning rörande ombyggnad av Sabbatsbergs sjukhus).

Friberg, S. A., professor (i egenskap av rektor vid Karolinska institutet); en vakant.

Sekreterare.

Fredriksson, H. E. (se sid. 441).

Tuberkulosrådet.

Med anledning av ett av stadskollegiets tuberkuloskommitté avgivet betänkande angående tuberkulosvårdens organisation och tuberkuloseftervårdens utbyggnad (Bih. 1945: nr 11) beslöt stadsfullmäktige den 26 juni 1945 anmoda sjukhusdirektionen att utse ett tuberkulosråd med uppgift att verkställa de utredningar angående tuberkulosvården, som sjukhusdirektionen uppdrager åt rådet, samt i övrigt på anmodan av direktionen avgiva yttranden i tuberkulosfrågor. Rådet består av sju ledamöter jämte lika många suppleanter, vilka väljas av direktionen för en tid av ett

år. Sjukhusdirektionen, hälsovårdsnämnden, socialnämnden, barnavårdsnämnden, lärlings- och yrkesskolstyrelsen, arbetsnämnden i Stockholm samt centralstyrelsen för lungsjuka i Stockholm skola vara representerade med vardera en ledamot och en suppleant. Ordförande och vice ordförande utses inom rådet. Överläkaren vid centraldispensären är föredragande i rådet.

Författning. Instruktion för tuberkulosrådet antagen av sjukhusdirektionen 21 maj 1952 (Kf 1952: nr 58).

Ang. Centraldispensären, se sid. 493.

Ledamöter.

Granath, K.-E., barnavårdsdirektör (för barnavårdsnämnden); Kyling, K. F. F., borgarråd, ordf. (för sjukhusdirektionen); Bjurström, O. E., förste stadsläkare (för hälsovårdsnämnden); Hagström, f. Svensson, Anna M., studieräktor (för socialnämnden); Lindqvist, Vivan L. M., inspektör (för arbetsnämnden); Hamrin, Bell I., kassör (för lärlings- och yrkesskolstyrelsen); Åkerström, L. J. P., tjänsteman (för centralstyrelsen för lungsjuka).

Suppleanter.

Ander, f. Eriksson, Elsa S., konsulent, stadsfullm. (för sjukhusdirektionen); Quarnå, K. P., stadsläkare (för hälsovårdsnämnden); Holmblad, Margit E., kammarskrivare, stadsfullm. (för socialnämnden); Heyman, f. Almstrand, Ingrid, fru (för barnavårdsnämnden); Carlson, f. Olsson, Elma S. E., fru (för lärlings- och yrkesskolstyrelsen); Julin, K. A. B., assistent (för arbetsnämnden); Johansson, P. O., kassör (för centralstyrelsen för lungsjuka).

Sekreterare.

Enström, K. O., syssloman (se sid. 494).

Central förvaltning.

Brunkebergstorg 13, C.; t. 22 30 80; expeditionstid 9,30—11,30, 13—15 (lördagar 9,30—11,30, 13—14).

Den 16 november 1953 godkände stadsfullmäktige ett av stadskansliets organisationsavdelning framlagt förslag till omorganisation av sjukhusdirektionens centrala förvaltning (Utl. 1953: nr 351). Denna har sedermera varit föremål för översyn, vars resultat redovisades i direktionens förslag till lönestat för år 1958 för den centrala förvaltningen. Den nya organisationen, vilken gäller från och med den 1 januari 1958, innebär i stort, att den centrala förvaltningen är fördelad på följande avdelningar, nämligen — förutom kanslibyrå — planeringsavdelningen, byggnadsavdelningen, kameral- och personalavdelningen samt sjukhusdriftavdelningen.

Sjukhusdirektören är sjukhusdirektionens högste förvaltningschef och verkställande tjänsteman med uppgift att biträda direktionen vid fullgörandet av dess åligganden i egenskap av sjukvårdsberedning (sjukvårdsstyrelse). Han har i denna egenskap att leda förvaltningen av stadens sjukhus, andra, under direktionen hörande iurättningar samt stadens sjukvårdsväsende i övrigt ävensom att söka befordra en ändamålsenlig skötsel och utveckling därav. Sjukhusdirektören är också chef för sjukhusdirektionens centrala förvaltning.

Stat år 1958. Utgifter: driftbudgeten 2,877,700 kr. (därav engångs 5,100 kr.), dessutom förlagsmedel 2,154,000 kr.; inkomster: driftbudgeten 350,100 kr.

Sjukhusdirektör (B 7)

(tjänstetillägg 3,600 kr.).

Pehrson, C. G. (förordn. t. o. m. ^{31/12} 1958); t. 22 30 80; mottagningstid: efter överenskomelse per telefon.

Kanslibyrån.

Sekreterare (24).

Mæchel, S. G. D., tjf. (se sid. 371), tf. Ramstedt, T. G. K.

Sekreterare (20).

Häggliid, S. G.

Förste amanuens.

Billstein, C. W.

Kontorsskrivare (9)

(nuv. inneh. 11).

Karlsson, Nelly E. E.

Ett kanslibitråde.

Sakkunnig i medicinska frågor

(10,560 kr.).

Hansson, N. H.

Läkarassistent (15,840 kr.).

Engström, C. E., tf.

Registratorsexpeditionen.

Förste kontorsskrivare (11).

Åhrman, Ingrid S.; Wikström, Lillemor M. B.

Ett kanslibitråde.

Planeringsavdelningen.

Kanslichef (B 4).

Lindström, E. L. A.

Sekreterare (24).

Fredriksson, H. E.; Wictorson, K.-E. A., tjf. (se sid. 485).

Sekreterare (22).

Zetterblad, U. F.

Inredningsbyrån.

Lilla Nygatan 12, 1 tr., C.; t. 11 85 95, 20 11 37, 20 10 28.

Inredningsarkitekt (22).

Andersson, N. B.

Inredningsarkitekt (19).

Karlberg, N. G. A.

Förste kammarskrivare (17).

Andersson, Å. M. F.

Ett kanslibitråde, en vaktmästare, ett kontorsbiträde.

Byggnadsavdelningen.

Lilla Nygatan 8, 1 tr., C.; t. 20 14 73, 21 48 90, 21 49 30, 21 21 69, 11 96 95.

Byggnadsintendent (B 1)

(nuv. inneh. B 4).

Törn, E. W.

Förste avdelningsingenjör (26).

Hallnäs, T. J.

Avdelningsingenjör (24).

Lundqvist, N. O.

Ingenjörer.

Blomster, E. A. (22), Eriksson, A. (22); Ekwall, H. P. (22); Gustafsson, H. A. (22); Ahlin, T. I. (19); en vakant (17).

Förste kammarskrivare (17).

Kolm, E. B.

Kontrollanter (15).

Kratz, E. G.; Sundbäck, J. Y.

Ett kanslibitråde, ett ritbiträde.

Kameral- och personalavdelningen.

Brunkebergstorg 13, C.; t. 22 30 80.

Kameral- och personalavdelningen har att bereda och verkställa ärenden hörande till kameral- och personalförvaltningen, ärenden rörande institutioner, som förvaltas av särskilda av sjukhusdirektionen utsedda styrelser samt ärenden angående främmande institutioner och sådana

SjD

enskilda vårdgivare, som ej lyda under sjukhusdelegerade underställd sjukhusledning. Till kameral- och personalavdelningen hör även sjukhuscentralen.

Chef för avdelningen är kanslidirektören. Honom åligger det att dels fullgöra de förvaltningsuppgifter, som föranledas av utav staden ingångna överenskommelser eller eljest gjorda åtaganden och tillerkända rättigheter i förhållande till främmande sjukhus och inrättningar, enskilda vårdgivare m. fl., i den mån dessa uppgifter falla inom sjukhusdirektionens förvaltningsområde, dels utöva ledningen av sjukhusdirektionens personalvård och sådan utbildningsverksamhet för vilken särskild styrelse ej finnes. Han skall inför sjukhusdelegerade föredraga personalärenden ävensom i dylika ärenden ansvara för verkställigheten av delegerades beslut.

Kanslidirektör (B 4).

Anderson, K. E. H.; mottagningstid: 10—11.

Kameralbyrå.

Förste kamrer (26).

Edwall, E. H. A.; mottagningstid: 9—10.

Förste byråassistent (19).

Swedén, B.

Kontorsassistenter (12).

Ersson, Kerstin M.; Börjeson, f. Albertson, Karin; Sundell, Britt T.; en vakant, *tf.* Laasby, f. Wetterberg, Gerd E.

Förste kontorsskrivare (11).

Wrisemo, f. Ternstedt, Sargit T., tjl., *tf.* Landing, f. Wetterström, Marianne K.

Tre kanslibiträden, tre kontorsbiträden (däraf ett tillfälligt under 8 mån. av året).

Vaktmästarexpeditionen.

Förste expeditionsvakt (12).

Strömberg, H. H.

Tre expeditionsvakter, ett expeditionsvaktsbiträde, två telefonister.

Personalbyrå.

Sekreterare (24).

Albinsson, N. G.

Förste kammarsskrivare (17).

Lyttkens, B. R.

Kontorsassistent (12).

Vakant, *tf.* Kåhre, Eve.

En kontorsskrivare, två kanslibiträden.

Sjukhusavgiftsdelegerades exp., se sid. 448.

Sjukhuscentralen, se sid. 443.

Sjukhusdriftavdelningen.

Brunkebergstorg 13, C.; t. 22 30 80.

Sjukhusdriftavdelningen har att bereda och verkställa ärenden rörande driften av sjukhus och övriga inrättningar, vilkas förvaltning omhänderhaves av sjukhusdelegerade, med undantag av personalärenden.

Chef för avdelningen är ekonomidirektören. Honom åligger det att närmast under sjukhusdelegerade och sjukhusdirektören leda driften av de under sjukhusdelegerades förvaltning ställda sjukhusen och inrättningarna samt vara delegerades verkställande tjänsteman. Han skall inför sjukhusdelegerade föredraga de ärenden, som tillhöra delegerades verksamhetsområde, med undantag av personalärenden.

Ekonomidirektör (B 5).

Wedefelt, G. F. G:son; mottagningstid: vardagar utom lördagar 14—15.

Driftbyrå I.

Förste intendent (26).

Furuby, B. V.

Förste byråassistent (19).

Österlund, A. E.

Förste kammarsskrivare (17).

Norén, G. O.

Förste amanuens.

Jansson, R. Berit.

Ett kanslibiträde.

Driftbyrå II.

Förste intendent (26).

Thylén, M. A. V.

Förste byråassistent (19).

Fröberg, R. B. V.

Förste amanuens.

Karlson, B. S.

Ett kanslibiträde.

Inköpsbyrå.

Herkulesgatan 26, 1 tr., C.; t. 22 30 80.

Intendent (24).

Garpendal, C. H. G.; mottagningstid: 14—15 (lördagar 13—14).

Näringskonsulent (18).

Sundberg, Iris A.

Förste kammarskrivare (17).

Rentzhog, Y. A.

Kontorsassistent (12).

Norén, f. Filhm, Astrid L.

En *kontorskrivare*, ett *kanslibiträde*,
ett *kontorsbiträde*.**Apotekare** (26).

Ekstrand, H. G.

Ombudsmannabyrån

(gemensam med socialnämnden, se sid. 265).

Ombudsman.

Rönquist, A. (se sid. 264).

Aktuarie.

Brisenius, O. A. (se sid. 265).

Sjukvårdsanstalter.(Adresser, telefoner, expeditionstider: se nedan
under respektive sjukhus.)

Den för sjukvården vid visst sjukhus ansvarige läkaren eller, där flera sådana finnas, den av dem, som därtill av direktionen förordnas, är enligt sjukhuslagen mellan direktionens sammanträden sjukhusets inför direktionen ansvarige styresman. — För sjukvården vid sjukhus eller avdelning därav ansvariga läkare benämnas i sjukhusreglementet överläkare.

Vid varje sjukhus skall finnas en av direktionen tillsatt sysselman, som har att under direktionens förmanskaper handhåva sjukhusets ekonomiska förvaltning m. m. samt att under styresmannen övervaka ordningen inom sjukhuset och mathållningen ävensom hålla uppsikt över underordnad personal.

Ovannämnda bestämmelser rörande styresman och sysselman gälla ej blott egentliga sjukhus, barnbördshus och sinnessjukhus utan även epidemisk sjukhus och konvalescenthem; tillsättande av sysselman är dock ej obligatoriskt vid konvalescenthem.

En utförlig redogörelse för Stockholms stads sjukhusväsen före år 1933 ingår i Bih. 1933: nr 60. Rörande planering för sjukhusväsendet, se sid. 440.

Författningar. Instruktioner för styresman, överläkare, sysselman och husmoder, fastställda av sjukhusdirektionen 17 febr. samt 3 och 17 mars 1943 (Kf 1943: nr 11), med ändr.

Stat år 1958. (Sjukhusvård.) Utgifter: driftbudgeten 157,817,880 kr. (därav engångs 1,658,100 kr.), dessutom förlagsmedel 549,350 kr.; kapital-

budgeten, låne-medel, i linjen 2,575,000 kr., inom linjen 3,924,700 kr.; inkomster: driftbudgeten 46,049,800 kr.

(Bidrag och ersättningar till utomstående inrättningar.) Utgifter: driftbudgeten 28,892,400 kr., dessutom förlagsmedel 304,000 kr.; inkomster: driftbudgeten 1,075,000 kr.

Gemensamma institutioner.**Sjukhuscentralen.**

Brunkebergstorg 13, C.; t. 22 30 80: »sjukhuscentralen» (efter expeditionstidens slut 22 30 81 eller 22 30 82); expeditionstid: 9 —16, lördagar 9—14 (telefonvakt hela dygnet).

Den 1 december 1930 beviljade stadsfullmäktige medel till hälsovårdsnämnden för upprättande av en sjukhuscentral för förmedling av patient-intagning på stadens sjukhus. Verksamheten började den 1 februari 1931. Vid inrättandet den 1 januari 1933 av stadens sjukhusdirektion överfördes sjukhuscentralen från hälsovårdsnämnden till direktionen.

Sjukhuscentralen har till uppgift att med ledning av från sjukhusen erhållna uppgifter föra tablå över beläggningen å stadens sjukhus (med undantag av epidemisk sjukhus, sanatorier och sinnessjukhus) samt att lämna anvisning å lediga platser å dylika sjukhus till personer, som innehåva läkarremiss för sjukhusvård. Dessutom åligger det sjukhuscentralen att lämna allmänheten upplysning om formerna och villkoren för intagning å stadens sjukhus och konvalescenthem, sjukhusens tider för intagning och besök, sjukhusavgifter, distriktsläkare och i staden vakt-havande läkare, stads- och sköterskor och villkoren för deras anlitande, annan sköterskevärd för mindre bemedlade, stadens polikliniker, socialnämndens socialbyråer och andra frågor rörande stadens sjukvård. Vidare skall sjukhuscentralen förmedla sjuktransporter i samarbete med brandförsvaret (brandkåren) (jfr sid. 201) och medelst sjuktransportflygplan, stationerat vid Kungl. Roslagens flygfark och huvudsakligen avsett för sjuktransporter från Stockholms skärgård (tel. »flygambulansen»). På tel. 90 000 svarar sjukhuscentralen för förmedling av jourhavande läkare inom städerna Stockholm, Solna, Sundbyberg och Nacka under de tider sådana läkare tjänstgöra, se sid. 502.

Författningar. Instruktioner för sjukhuscentralen samt där tjänstgörande läkare och sköterskor m. m., fastställda av hälsovårdsnämnden 27 jan. 1931 (Kf 1931: nr 125). Bestämmelser m. m. rörande sjukhuscentralens verksamhet, fastställda av hälsovårdsnämnden 27 jan. 1931 (Kf 1931: nr 31).

Läkare.

Engström, C. E., *tf.*; mottagningstid: vardagar utom lördagar 14—15, lördagar 9,30—10,30.

SJD

Socialassistent (12).

Andersson, E. L.

Sju översköterskor.

Blodförmidlingsverksamhet.

År 1934 organiserades vid St Görans sjukhus en blodgivarcentral för undersökning och blodgruppering av personer, vilka ställt sig till förfogande för blodgivning. År 1939 överflyttades centralen till St Eriks sjukhus medicinska poliklinik. Från nämnda tidpunkt började även depåblod tillhandahållas. Förmiddling av blodgivare till såväl kommunala som övriga sjukvårdsinrättningar skedde till år 1945 genom sjukhuscentralen, där även register över blodgivarna fördes. Vid denna tidpunkt hade efterfrågan på transfusionsblod ökat i sådan utsträckning, att en utökning av personalen måste ske. Samtidigt överflyttades förmidlings- och registreringsverksamheten från sjukhuscentralen till en särskild expedition inom sjukhusdirektionens centrala förvaltningslokaler. Efter expeditionstidens slut sker dock förmiddling fortfarande genom sjukhuscentralen. På grund av ökad efterfrågan på depåblod har ordnats ytterligare två blodgivarcentraler, nämligen vid Sabbatsbergs sjukhus år 1952 och Södersjukhuset år 1953.

Till blodförmidlingsverksamheten anknöts den 1 januari 1957 ett serologiskt laboratorium för blodgruppering och förprov vid blodtransfusioner. Dessutom avses att till blodförmidlingsverksamheten överflytta de för de fristående mödravårdscentralerna erforderliga undersökningarna av Rh-proven. Sjukhusdirektionen fastställde den 12 december 1956 de ersättningar, som skola uttagas för ifrågavarande undersökningar.

Ersättning till blodgivare utgår med 28 kr. per gång, inklusive reseersättning. Därest väntetiden överstiger 15 min. utgår därjämte ersättning med 2 kr. för varje påbörjad halvtimme.

Föreståndare (4,800 kr.).

Sköld, E. G. V.

Läkare.

Ramgren, O. G. (23); Tengberg, J.-E. T.¹)

Blodgivarregistret, Brunkebergstorg 13, 1 tr., C., t. 22 30 80. Expeditionstid: 9—15, lördagar 9—14. Förmiddling av blodgivare efter tjänstgöringstidens slut genom sjukhuscentralens försorg.

Blodgivarcentralen, St Eriks sjukhus, Flemingsgatan 22, K., t. 22 15 40. Mottagning för inregistrering och kontrollprovtagning av blodgivare: torsdagar 17—18.

Blodgivarcentralen, Sabbatsbergs sjukhus, Dalagatan 9 och 11, Va., ing. från Tegnér-

¹ Tillika förste underläkare å medicinska klin. I vid St Eriks sjukhus.

gatan, t. 22 05 40. Mottagning för inregistrering och kontrollprovtagning av blodgivare: måndagar 16—18.

Blodgivarcentralen, Södersjukhuset, Årstadalunden, Sö., t. 23 70 00. Mottagning för inregistrering och kontrollprovtagning av blodgivare: tisdagar 16—18.

Sex översköterskor, en laboratorieöversköterska, en kontorsskrivare, fem kansli-biträden (därav en 5-timmarstjänst), fyra kontorsbiträden (därav en halvtidstjänst), ett första sjukvårdsbiträde, sex laboratoriebiträden, tre stöderskor. Dessutom viss personal gemensam med medicinska polikliniken vid St Eriks sjukhus.

Personalvård.

Personalläkarvård.

Stadsfullmäktige godkände den 15 oktober 1955 vissa riktlinjer för en förtroendeläkarinstitution inom stadens förvaltning. För sjukvårdsroteln inrättades i samband därmed en arvodesbefattning som central förtroendeläkare. Denne har i huvudsak rådgivande och kontrollerande uppgifter i fråga om nyanställningsundersökningar, arbetsplatsens hygien och arbetsriskundersökningar, sjuk- och hälsokontroll, undersökningar om arbetstagares arbetsförmåga samt förande av hälsoregister.

Inom sjukhusdirektionens förvaltningsområde, finnas dessutom nio personalläkardistrikt med en förtroendeläkare i varje. Dessa läkare ha till huvudsaklig uppgift att personligen undersöka nyanställda och utfärda läkarintyg enligt för staden fastställt formulär, ävensom — i förekommande fall — granska av annan läkare utfärdat intyg, samt att i övrigt biträda den centrale förtroendeläkaren med hälsokontrollen jämte utredningar och undersökningar i övriga sjuk- och hälsofrågor m. m. Distriktsförtroendeläkare är skyldig att tjänstgöra i den omfattning, varom överenskommelse träffats och äger rätt att mot arvide enligt den av kungl. maj:t fastställda läkarvårdstaxan inom de lokaler, med den personal och på de tider, som anvisats, lämna konsultation och vård åt den sjukhusdirektionens personal, som är anställd inom distriktet (överenskommelse mellan Sveriges läkarförbund och staden den 26 mars 1956).

Central förtroendeläkare (13,950 kr.).
(Gemensam för sjukvårdsroteln.)

Friberg, L. T.; mottagningstid: torsdagar 8,30—10 å Eastmaninstitutet; t. 34 91 40; fredagar 8,30—10 å sjukhusdirektionens expedition; t. 22 30 80.

En deltidсанställd mottagningssköterska.

Distriktsförtroendeläkare
(8,525—3,100 kr.).

Nordenberg, R. (Södermalms distrikt); t. 23 70 00; Mattson, S. L. (Norrmalms distrikt); t. 22 05 40;

Ekgberg, K. E. E. (Epidemisjukhusets distrikt); t. 22 53 40; **Ågren, N. O.** (Beckomberga sjukhus' distrikt) (se sid. 474); **Hansson, A. F.** (Långbro sjukhus' distrikt) (se sid. 472); **Widman, C. L.** (S:t Görans sjukhus' distrikt); t. 22 20 40; **Jansson, K. T.** (S:t Eriks sjukhus' distrikt) (se sid. 469); t. 22 15 40; **Dalén, A. G.** (Centraldispensarens distrikt) (se sid. 494); **von Holst, J. H.** (Söderby sjukhus' distrikt) (se sid. 470).

För hembesök hos sjuknämld personal, i första hand vid Beckomberga och Långbro sjukhus, finnes fr. o. m. den 1 januari 1951 en särskild översköterska anställd.

Översköterska (9).

Lundquist, Margit C. M.

Personalkonsulentverksamhet.

Den 17 december 1953 godkände stadsfullmäktige ett av lönekommittén framlagt förslag angående personalvård inom stadens förvaltning (Utl. 1953: nr 406). Ändamålet med denna verksamhet är att främja personalens fysiska och psykiska välbefinnande och därigenom också den kommunala verksamhetens effektivitet. I sådant syfte skall personalvården tillsvida främst inriktas på följande arbetsuppgifter, nämligen arbetsberedning för anställda med nedsatt arbetsförmåga, biträde åt arbetsledningen vid personalrekrytering och anställningskontroll, personlig rådgivning samt vissa hälsovårdande åtgärder.

För personalvårdsverksamheten har sjukhusdirektionen erhållit en personalkonsulent- och en förste assistenttjänst, vilka i administrativt hänseende närmast sortera under kanslidirektören.

Personalkonsulent (17).

Lundén, f. Wixell, Signe.

Förste assistent (15).

Johansson, Majbritt M.

Sjukvårdsbiträdesskola.

Björngårdsgatan 23, Sö.; t. 41 21 11.

Sjukhusdirektionen startade år 1948 utbildningskurser för nyanställd sjukvårdsbiträdespersonal. Dessa kurser omfatta tre veckor, varav två veckor avse teori och en vecka praktisk utbildning å vårdavdelning. Antalet sådana kurser har under senare år uppgått till elva per år. Eleverna åtnjuta under utbildningstiden oavkortad lön enligt gällande sjukhus- och anstaltsavtal; dock innehålles under kurstiden en tredjedel av löneförmånerna, vilken del utbetalas först sedan sex månaders tjänstgöring fullgjorts vid något av stadens sjukhus. Vid skolan anordnas även utbildningskurser, omfattande åtta veckor,

för undersköterskor. Kursdeltagarna utväljas därvid bland sådana sjukvårdsbiträden, som under minst två år varit anställda inom sjukvårdsförvaltningen. Jämväl under dessa kurser utgå oavkortade löneförmåner. I samarbete med folkskoledirektionen i Stockholm meddelas vid skolan sedan år 1952 även undervisning i sjukvård åt ett antal elever tillhörande folkskolans nionde årsklass. Den närmaste ledningen av skolans verksamhet handhas av kanslidirektören.

Instruktionssköterska (14)

(nuv. inneh. 12).

Camp, J. Hellevi; t. 41 21 11.

Som lärare fungera utöver instruktionssköterskan läkare och andra sakkunniga inom olika ämnesområden.

En städerska (halvtidssyssla).

Angående utbildning se även **S:t Eriks sjukhus** sköterskeskola och **Utbildningsverksamhet för mentalsjukvårdspersonal**, sid. 496 och 497.

Förmyndare för sinnessjuka stockholmsbor omhändertagna i sinnessjukvård.

Mottagning: Klara Södra Kyrkogata 11, C., vardagar 9—11.

Biträdande kuratorer (11).

Domellöf, Ruth M.; t. 20 83 67; Palm, K. Elisabeth; t. 20 78 07.

Rekreations- och bildningsterapi.

För sysselsättningsterapi i form av rekreations- och bildningsterapi vid Långbro och Beckomberga sjukhus, konvalescenthem och tuberkulosavdelningar m. fl. erhöi sjukhusdirektionen år 1956 en särskild studieledare. Denne sorterar i administrativt hänseende närmast under kanslidirektören.

Studieledare (13).

Grieg Cederblad, Johanne K.

Centralförrådet.

Norr tullsgatan 14, Va.; t. 34 94 50.

Centralförrådet, som inrättades år 1939, förvarar och distribuerar lagringsbara förbrukningsartiklar för sjukhusens behov.

Förrädsförvaltare (18).

Bagge, N. F.

Förrådsmästare (12).

Ringqvist, P. I. V., tjl., tf. Sjöholm, E. J. R.

Ett kanslibitråde, en förrådsförman, två förrådsarbetare, en städerska.

SjD

Centraltvättinrättningen.

Tantogatan 15—17, Sö.; t. 44 13 88 (driftschefen), 44 13 71 (kontoret), 44 13 72 (tvättmästaren), 44 13 74 (föreståndarinnan för sysalen).

I samband med tillkomsten av Södersjukhuset och därefter planerad ytterligare utvidgning av stadens sjukhusväsen aktualiserades frågan om byggandet av en ny centraltvätt, emedan den dåvarande centraltvätten i de s. k. Nürnbergsfastigheterna av flera orsaker var otillfredsställande. I enlighet med därom framlagt förslag beviljade stadsfullmäktige den 26 april 1937 medel till en nybyggd centraltvätt med en kapacitet av 2,800,000 kg per år. Detta projekt kom emellertid icke till utförande. För tillgodo-seende av Södersjukhusets tvättbehov anvisade stadsfullmäktige sedermera den 17 maj 1943 medel för uppförande av en mindre tvättinrättning.

I samband med behandlingen av ett av sjukhusdirektionen framlagt förslag om färdigställande av Södersjukhusets återstående delar m. m. beviljade stadsfullmäktige den 20 mars 1944 medel för uppförande av en Centraltvättinrättning med en kapacitet av 3,000,000 kg per år. Enligt senare utredningar uppskattades den tvättgodsmängd, som centraltvätten borde avverka, till c:a 5,000,000 kg per år. Stadsfullmäktige ha av denna anledning vid olika tillfällen anvisat medel till utbyggnad av centraltvättinrättningen till en kapacitet av f. n. 16 ton tvättgod per dag.

År 1948 lades tvätten från Södersjukhuset över på centraltvättinrättningen, varpå de för en sammanslagning av Södersjukhusets tvättinrättning och centraltvättinrättningen erforderliga byggnadsarbetena påbörjades. Under oktober 1948 nedlades den gamla centraltvättinrättningen i Nürnbergsfastigheterna och verksamheten överflyttades till den nybyggda centraltvättinrättningen. I oktober 1949 kunde tvättinrättningen vid Sabbatsbergs sjukhus på samma sätt nedläggas och tvätten därifrån övertogs av centraltvättinrättningen. Under slutet av år 1950 var centraltvättinrättningen i huvudsak fullt utbyggd. Sedermera har centraltvättinrättningen även övertagit den tvätt, som tidigare ombesörjdes vid Söderby sjukhus, Långbro sjukhus samt Epidemisjukhuset.

Avdelningsingenjör (24).

Rydberg, E. O. W.

Kontorsassistent (12).

Lövgren, O. T., tjl., tf. Erman, T. A.

Tvättmästare (12).

Axelsson, O. C.

Föreståndarinna (11).

Gustin, Anna K.

En hantverkare, tre tvättföreståndare, två kanslibiträden, ett första laboratoriebiträde, ett kanslibiträde. — Antalet kollektivt anställda uppgår till 118, varav 90 vid tvätt-, transport- och verkstadsavdelningarna samt 28 vid förråd och sysal.

Avgifter å sjukhusen.

För att å sjukhus intagas bör den sjuke själv eller geau om bud på den för varje sjukhus bestämde mottagningstiden anmäla sig å sjukhusets inskrivningsexpedition och därvid:

1:o) förete läkares intyg om sjukdomens beskaffenhet och flyttings- eller åldersbetyg;

2:o) förete försäkringsbesked eller, om sjuk-kassa icke svarar för vården, lämna försköts-betalning, avlämna ansvarsförbindelse eller annan av sjukhuset, syssloman godkänd säkerhet. Är den sjuke medellös eller mindre bemedlad och sjuk-kassa icke svarar för vården, skall den sjuke eller hans ombud på särskild blankett, som er-hålles å sjukhusets sysslomanskonto, skriva en ansökan om befrielse från, resp. nedsättning i sjukhusavgiften (jfr nedan).

Personer, träffade av olyckshändelse, eller sjukdomsfall, som fordrar hastig hjälp, intagas alla tider på dygnet; i sådant fall böra ovan angivna handlingar ofördröjligen därefter anskaffas.

Där ej på grund av allmän författning sjuk-husvård skall kostnadsfritt åtnjutas¹⁾ eller ned-sättning beviljats av sjukhusavgiftsdelegerade (se sid. 448), utgå avgifterna för vård å stadens sjukhus enligt följande av stadsfullmäktige fast-ställda taxa.

Avgift för betalande sjuka per dag:

för stockholmsbor:

vid lasarett²⁾ och förlossningsanstalter:

å allmänt rum	3	kr.
» halvenskilt »	15	»
» helenskilt »	25	»

vid barnsjukhus:

å allmänt rum	3 ³⁾	kr.
» halvenskilt »	12	»
» helenskilt »	20	»

vid tuberkulosjukvårdsanstalter:

å allmänt rum	3 ⁴⁾	kr.
» halvenskilt »	10	»
» helenskilt »	15	»

vid sinnessjukhus och sinnessjukavdelningar:

å allmänt rum	3	kr.
» halvenskilt »	10	»
» helenskilt »	15	»

1) Vård å allmänt rum vid Epidemisjukhuset för epidemisk sjukdom samt vid avdelningar för könssjuka är enligt gällande författningar kostnadsfri, i vad avser epidemisk sjukdom och köns-sjukdom i smittsam skede.

2) Inkl. Epidemisjukhuset beträffande vuxna patienter med icke epidemisk sjukdom.

3) Samma avgift gäller vid Epidemisjukhuset beträffande barn med icke epidemisk sjukdom.

4) Å kirurgisk tuberkulosavdelning 1 kr. för utförsäkrade.

vid vårdhem för lättskötta sinnessjuka:
å allmänt rum 3 kr.

vid anstalter och avdelningar för kroniskt sjuka:

å allmänt rum 3 kr.

vid konvalescenthem:

å allmänt rum 3 kr.

vid Örhems barnkoloni 1,25 kr.

för landsortsbor:

vid lasarett, barnsjukhus, förlossnings- och tuberkulosanstalter samt epidemisjukhuset intagna landsortsbor, vilka under vistelse i Stockholm drabbats av sjukdom eller skador och på grund därav blivit i omedelbart behov av vård:

å allmänt rum 50 kr.

» halvenskt » 62 »

» helenskt » 72 »

vid ovannämnda anstalter eljest vårdade landsortsbor:

å allmänt rum 80 kr.

» halvenskt » 92 »

» helenskt » 102 »

vid sinnessjukhus och sinnessjukavdelningar:

å allmänt rum 12 kr.

» halvenskt » 62 »

» helenskt » 72 »

För vårdarinnor, som medföljer patient å hel- eller halvenskt rum, ävensom för anhörig, vilken med vederbörligt tillstånd åtföljer patient skall med nedan angivna undantag erläggas avgift, motsvarande gällande kostersättning för personal jämte 1 kr. per dag.

För digivande moder, som medföljer sjukt dibarn, erläggas:

å allmänt rum ingen avgift

» halvenskt rum: för stockholmsbo 1 kr. per dag

» landsortsbo . 2 » » »

» helenskt » : » stockholmsbo 2 » » »

» landsortsbo . 4 » » »

För dibarn, som åtföljer sjuk moder, erlägges ej någon avgift.

Bestämmelserna angående avgift för vård å hel- och halvenskt rum äga icke tillämpning, när den sjuke förlägges i sådant rum till följd av brist på utrymme i allmänt rum eller därför att den sjuke icke kan utan men för sig eller andra vårdas å allmänt rum.

Full vårdavgift utgår för såväl in- som utskrivningsdagen, dock att avgift för inskrivningsdagen icke skall utgå, då patienten överflyttas direkt från annat stadens sjukhus eller då utskrivningen äger rum dagen efter inskrivningen.

Där ersättning för vården erlägges jämlikt lagen om socialhjälp eller lagen om samhällets barnavård m. m., gäller i fråga om ersättningens storlek vid därom finnes bestämd i sagda lagar.

Vid tillämpningen av bestämmelserna anses som stockholmsbo den, som vid intagningen är bosatt i Stockholm. Enahanda avgift beräknas

för vård av utom staden bosatt person, anställd inom Stockholms kommunalstyrelse, därest den anställda på grund av sitt arbete är nödsakad till dylik bosättning.

Som landsortsbo anses envar annan; dock att landsortsbo, som i Stockholm insjuknat i sjukdom, vilken enligt gällande epidemilag medför rätt till fri vård å allmänt rum å epidemisjukhus, och på grund därav intagit å sjukhus, må i hel- och halvenskt rum betala den för stockholmsbo stadgade avgiften.

Mellan landsting och städer utanför landsting träffades år 1955 ett nytt avtal om ersättning för sjukhusvård inom främmande sjukvårdsområden (stadsfullmäktiges beslut den 12 december 1955 och 18 november 1957, Utl. 1955: nr 362, 1957: nr 312), innebärande, att sjukvårdsanstalternas huvudmän förplikta sig att för vård, som åt sjuk från huvudmannens sjukvårdsområde meddelas å vissa sjukvårdsanstalter tillhörande annan huvudman, lämna ersättning efter vissa gränder. Stadsfullmäktige beslöt i samband härmed att fastställa den patientavgift, som enligt avtalet skall erläggas av stockholmsbor vid vård å allmän sal å främmande sjukvårdsanstalt, till det belopp, som gäller för vård å motsvarande avdelning å stadens egna sjukhus.

För behandling å röntgenavdelningarna vid Sabbatsbergs och S:t Eriks sjukhus och Söder sjukhuset samt å finsen-, röntgen- och ljusavdelningarna vid S:t Görans sjukhus erläggas avgifter enligt särskilda av hälsovårdsnämnden och sjukhusdirektionen den 11 mars 1930, 4 december 1946 och 19 december 1951 fastställda grunder (Kf 1946: nr 74, 1951: nr 76). Enskild vård-sökande har rätt till röntgenundersökning mot taxebandet arvode efter anmälan till vederbörligt sjukhus vardagar 9—10 (Kf 1951: nr 66, 1952: nr 7).

Poliklinikavgifter. För behandling å stadens polikliniker gälla följande bestämmelser.

Enligt stadsfullmäktiges beslut den 21 juni 1955, 17 december 1956 och 12 december 1957 utgår avgift vid stadens polikliniker fr o. m. den 1 januari 1955 t. o. m. utgången av år 1958 — därest icke behandlingen enligt allmän författning eller eljest är kostnadsfri — enligt vad som stadgas i § 2 mom. 1 av den av k. m:t den 4 juni 1954 fastställda läkavårdstaxan, med ändr. (SFS 1954: nr 532; 1956: nr 425) beträffande till grupp 1 hänförlig läkavård, eller med ett belopp av 8 kr. per besök (Kf 1955: nr 32 och Utl. 1957: nr 354). För poliklinikoperation äger underläkare av icke medellös patient uttaga ersättning enligt berörda läkavårdstaxa (Utl. 1957: nr 254). Vid poliklinisk behandling utom polikliniktid å sjukhuset ej intagna, icke medellösa personer äger underläkare uppbära skäligt arvode efter eget bestämmande.

Jourhavande läkare å sjukhus äga att av dem behandlade jourfall uppbära ersättning enligt §§ 2 och 5 i ovannämnda läkavårdstaxa.

SJD

Författningar. Reglemente ang. avgifterna vid Stockholms stads sjukvårdsanstalter, antaget av SF 20 dec. 1939, med ändr. (Kf 1951: nr 63, 1952: nr 4, 94; 1954: nr 69; Utl. 1957: nr 354). Rådgivande taxa för ersättning åt de ansvariga läkarna vid Stockholms stads lasarettssjukhus från patienter å enskilt och halvenskilt rum, utfärdad av medicinalstyrelsen 17 aug. 1933, med ändr. 27 maj 1948 och 10 juli 1952. Avtal mellan landsting och städer utanför landsting om ersättning för vård av vissa utomlänspatienter (1955 års utomlänsavtal) (Kf 1955: nr 63).

Sjukhusavgiftsdelegerade.

Vid sjukhusvård åt mindre bemedlade tillämpades tidigare det förfarandet, att kostnadsfri vård å stadens sjukhus lämnades åt sådana personer, som kunde förete av vederbörande roteman utfärdat intyg om medellöshet. Då emellertid detta system visade sig otillfredsställande, särskilt med hänsyn till prövningen vid medellöshetsintygets utfärdande, beslöto stadsfullmäktige den 20 februari 1922 en ändring härutinnan, varigenom prövningen av de vårdbehövandes betalningsförmåga överflyttades från rotemännen till ett nytt centralt organ, *sjukhusavgiftsdelegerade*.

Sjukhusavgiftsdelegerade, till antalet fem jämte tre suppleanter, utses av stadsfullmäktige för två kalenderår i sänder med uppgift bl. a. att pröva frågor om nedsättning av sjukhusavgift. Delegerade utse vid början av varje tjänstgöringsår inom sig ordförande och vice ordförande. Ansökan om nedsättning i stadgade vårdavgifter inlämnas till sjukhusavgiftsdelegerade, vilka äga att med hänsyn till sökandens ekonomiska förhållanden besluta om nedsättning av sjukhusavgiften, dock ej till mindre än 50 öre per dag. Vid den undersökning, som bör föregå beslut om nedsatt avgift, skall biträde lämnas delegerade av socialnämnden. I fråga om fullständig befrielse från sjukvårdsavgift fattas beslut av vederbörande socialhjälpstyrelse eller beträffande arbetslöshetsfall av socialnämndens delegerade för socialhjälpärenden.

Detta förfaringsätt tillämpas förutom för stadens egna sjukhus och konvalescenthem samt öppna vård av psykiskt sjuka även, då det gäller vård av stockholmsbor, för Serafimerlasarettet, Allmänna barnbördshuset, Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn, Diakonissanstaltens sjukhus (Ersta), Karolinska sjukhuset med Radiumhemmet m. fl. samt vid utfärdande av ansvarsförbindelser för vård å sanatorier.

Sjukhusavgiftsdelegerade ha även att pröva om patient vid vård å stadens sjukhus eller vid vård å sjukvårdsanstalt utom Stockholm enligt det s. k. 1955 års utomlänsavtal är att anse som stockholmsbo.

Delegerade pröva därjämte ärenden rörande bidrag till vårdkostnader för kroniskt sjuka pa-

tienter, som av sjukhusdirektionen remitteras till vård å enskilda sjukhem, till ortopediska bandage o. d. till patienter å stadens sjukhus och å Norrbackainstitutet och till bad och behandling vid kurorter och brunnar samt ärenden rörande befrielse från eller nedsättning av avgifter för sådana patienter, som erhålla behandling och tilläyn av stadssjuksköterskor och hemsamariter.

Genom beslut av stadsfullmäktige den 19 maj 1948 uppdrogs också åt delegerade att i förekommande fall pröva och avgöra frågor om nedsättning av eller befrielse från behandlingsavgifter för folktandvård. Sådana ansökningar prövas av sjukhusavgiftsdelegerade fr. o. m. den 1 januari 1956.

Angående sjukhusavgifterna, se sid. 446.

Instruktion m. m. Instruktion för sjukhusavgiftsdelegerade, fastställd av ÖÅ 11 dec. 1940 (Kf 1940: nr 54). Reglemente ang. avgifterna vid Stockholms stads sjukvårdsanstalter, antaget av SF 20 dec. 1939 med ändr. (Kf 1951: nr 63; 1952: nr 4, 94; 1954: nr 69; Utl. 1957: nr 354).

Sjukhusavgiftsdelegerade.

*Bergström, Eva M., föreståndarinna, stadsfullm.; *Christiansson, M. E. (Greta), fl. lic., vice ordf.; Hudin, A. Greta, föreståndarinna, stadsfullm.; *Johansson, B. E., ombudsman, ordf.; Ling, P. H., förlagschef, stadsfullm.

Suppleanter: *Björkman, G. B. K., redaktör; *Larsson, Emil W., socialassistent, stadsfullm.; Söderberg, K. E. A., direktör.

Sekreterare.

Blom, Å. V. E. (se nedan).

Expeditionen.

Klara Södra Kyrkogata 11, 1 tr., C.; t. 22 30 80; mottagning för allmänheten: 9—11,30, 13—15 (lördagar 13—14).

Sekreterare (22).

Blom, Å. V. E.

Kammarsskrivare (15).

Broman, Eivor.

Förste assistent (14).

Agelin, f. Björkman, Margit I. E.

Socialassistenter (12).

Agelin, f. Björkman, Margit I. E., tj. (se ovan), tf. Bruhn, Ulla; Ljungberg, N. H.; Franzén, O. H.

En kontorsskrivare, två kanslibiträden, tre kontorsbiträden.

Lasarett.

Sabbatsbergs sjukhus.

Dalagatan 9 och 11, Va. (postgirokontonr 1074); t. 22 05 40.

Mottagningstider (för intagning av patienter):

medicinska sjukdomar: alla dagar 11—12
kirurgiska » : » » 10—11
gynekologiska » : » » 9—10
öron-, näs- och halssjukdomar: alla dagar 8,30—9,30
ögonsjukdomar: vardagar 11,30—12, sön- och helgdagar 9,30—10.

Polikliniktider:

medicinska polikliniken
män: vardagar 13—13,30
kvinnor: » 10—10,30;
mottagning endast efter anm. per tel.
vardagar utom lördagar 9—9,30

kirurgiska polikliniken

män: vardagar 10—11
kvinnor: » 13—14
återbesök: män: 8—10
kvinnor: 12—13

gynekologiska polikliniken: vardagar 9—10
öron-, näs- och halspolikliniken: vardagar 8,30—9,30

barnpoliklinik för öron-, näs- och halssjukdomar: alla dagar 8,30—9,30

ögonpolikliniken: vardagar 10—12¹⁾;
mottagning endast efter anm. per tel. vardagar 10—12

hörselpolikliniken: tisdagar och torsdagar 14—16;
mottagning endast efter anm. per tel. vardagar 11,30—12

foniatrikska polikliniken: måndagar, tisdagar, torsdagar och fredagar 12,30—15,30; mottagning endast efter anm. per tel.

Mödravårdscentralen: läkarmottagn. tisdagar, onsdagar och fredagar 13—14, måndagar och torsdagar 18—19; telefon tid och barnmorskemottagn. (rådförfrågning, intyg, urinundersökning) en timme före varje läkarmottagn.

Röntgenavdelningen: öppen taxebunden mottagning, anmälningstid: vardagar 8—9.

Besökstider:

å barnbördsavdelningen:
för patienter å allmän sal: söndagar 14—15, alla dagar (endast för mannen) 18,30—19;
för patienter å enskild avd.: tisdagar, torsdagar, lördagar och söndagar 12—13, alla dagar (endast för mannen) 18,30—19;

¹⁾ För olycksfall och brådskande akuta fall av ögonsjukdomar är inrättad jourtjänst å ögonkliniken under tiden fredagar kl. 10—söndagar kl. 10 (övriga dagar å Karolinska sjukhusets ögonklinik).

å öronkliniken:

för inläggande barn: söndagar 14—15;

å övriga kliniker:

för patienter å allmän sal: tisdagar, torsdagar, lördagar och söndagar 14—15.

för patienter å enskild avd.: alla dagar 11—14, 17—18.

Expeditiönstid: å sysslomanskontolet vardagar 9—12, 13—15,15 (lördagar och dag före helgdag 9—12, 13—14).

Sjukvårds- och poliklinikavgifter: se sid. 446.

Nära 15 års utredningsarbeten inom kommunalförvaltningen föregingo beslutet om byggande av detta sjukhus. Dessa arbeten inleddes genom tillsättandet år 1858 av en kommitté och avslutades genom stadsfullmäktiges godkännande den 2 december 1872 av de slutligen framlagda förslagen. Den nya sjukhusanläggningen, vilken i januari 1879 med 340 sängar kunde öppnas för sjukas emottagande, har tid efter annan kompletterats genom åtskilliga nya byggnader och även genom andra viktiga förbättringar. År 1907 beslöt stadsfullmäktige låta uppföra trenne nya paviljonger, entré- och poliklinikbyggnad med operationsavdelning samt år 1908 en särskild paviljong för öron- och ögonsjukdomar. Den sistnämnda byggnaden togs i bruk år 1910 och de övriga år 1911. En röntgenavdelning öppnades år 1910. Vidare anslags stadsfullmäktige under åren 1919 och 1920 medel till ombyggnad av två till sjukhuset hörande s. k. sommarpaviljonger, varigenom möjlighet vanns att använda dessa lokaler för sjukhusändamål även under den kallare årstiden. Därjämte hava enligt beslut av stadsfullmäktige år 1923 företagits vissa utvidgningar av ögon-, öron- och röntgenavdelningarna.

Inom sjukhusets område ligger Isidor Dannströms konvalescenthem, vilket tillkommit på grund av testamente av direktör Isidor Dannström och hans hustru. Genom detta testamente erhöi nämligen Sabbatsbergs sjukhusstyrelse år 1898 en summa av 140,000 kr. still upprättande av ett konvalescenthem för huvudsakligen konvalescenter från Sabbatsbergs sjukhus, att förvaltas som en särskild fond och redovisas på samma sätt som andra sjukhuset tillkommande medel. Hemmet har 45 platser, varav 23 för män och 22 för kvinnor. Enligt sjukhusdirektionens beslut den 8 april 1953 användas dessa platser provisoriskt för enbart kirurgiska eftervårdsfall. Läkavården bestrides av sjukhusets läkare och vid hemmet äro anställda två översköterskor, två sjuksköterskor, tio sjukvårdsbiträden och en gårdskarl. Fr. o. m. år 1957 är konvalescenthemmets personal uppförd å Sabbatsbergs sjukhus' lönestat.

Enligt ett mellan stadsfullmäktige och Svenska röda korset den 12 januari 1924 ingånget avtal angående upprättande och drivande av en sjuksköterskeskola vid Sabbatsbergs sjukhus,

SjD

vilket avtal trädde i kraft den 1 oktober 1927, har röda korset förbundit sig att ställa för sjukvårdsarbetet inom Sabbatsbergs sjukhus erforderligt antal sjuksköterskelever (f. n. 152 elever i praktiskt arbete) till förfogande, mot att staden tillhandahåller röda korset för sjuksköterskeskolan och elevhemmet erforderliga lokaler. I enlighet med nämnda avtal har staden bekostat uppförande vid sjukhuset av ett personalhus, huvudsakligen avsett som elevhem. Efter färdigställandet ställdes hemmet av staden till stiftelsen Rödakorshemmets förfogande.

Den 19 mars 1934 beviljade stadsfullmäktige anslag till uppförande av en ny patologisk-anatomisk institution vid Sabbatsbergs sjukhus. Institutionen togs i bruk i april 1936.

Sedan en av sjukhusdirektionen tillsatt kommitté i januari 1939 avgivit ett betänkande inefattande utredning och förslag rörande ombyggnad och utvidgning av Sabbatsbergs sjukhus beviljade stadsfullmäktige den 19 februari 1940 ett sammanlagt belopp av 4,444,000 kr. för ombyggnad av sjukhuset varav 802,000 kr. för en första tillbyggnad av panncentralen. Sistnämnda byggnad, som påbörjades först, togs i bruk år 1942.

Med anledning av 1940 års beslut beslöt stadsfullmäktige den 20 mars 1944 uppdraga åt sjukhusdirektionen att i överensstämmelse med ett av direktionen framlagt förslag dels uppföra en kvinnoklinik vid Sabbatsbergs sjukhus, dels ombygga gynekologiska avdelningen till en avdelning för förtidigt födda barn med rätt för direktionen att företaga de jämkningar i byggnadsprogrammet, var till ett eventuellt avtal med staten om kliniken upplåtande för undervisning kunde föranleda. Den 20 november 1944 beslöt stadsfullmäktige, dels godkänna ett av särskilda delegerade ingånget avtal angående samarbete mellan staten och Stockholms stad för uppförande och drift av kvinnokliniken vid Sabbatsbergs sjukhus (Kf 1945: nr 55), dels godkänna en i samband med förhandlingarna om nämnda avtal företagen revision av förslaget till nybyggnad för kvinnokliniken. Nu gällande avtal rörande bl. a. kvinnoklinikens drift godkändes av stadsfullmäktige den 22 mars 1948 och av k. m:t den 28 maj 1948 (Kf 1948: nr 31).

Uppförandet av kvinnokliniken påbörjades år 1946 efter rivning av en av de år 1911 tillkomna paviljongerna och kliniken togs i bruk den 1 juli 1949. Byggnadskostnaderna uppgingo till 5,000,000 kr. och inventariekostnaderna till 1,386,500 kr. Staten har bidragit med 25 procent.

Kvinnokliniken drives av staden med statsbidrag. Lönekostnaderna för läkarna bestridas av staten, men staden bidrager med hälften av dessa kostnader.

År 1948 beslöt sjukhusdirektionen uppdraga åt en särskild kommitté att utarbeta och för direktionen framlägga förslag till en av stadsfullmäktige den 22 mars samma år i princip beslutad ombyggnad av Sabbatsbergs sjukhus

till ett undervisningssjukhus i enlighet med ett därom mellan staten och staden träffat avtal. Enligt detta avtal har staden åtagit sig bl. a. att upplåta sjukhusets samtliga avdelningar, med undantag av öronavdelningen, till Karolinska mediko-kirurgiska institutet för undervisningsändamål att tjäna såsom institutets kliniker, respektive institutioner. Vidare har staden förbundit sig att färdigställa de delar av sjukhuset, som äro avsedda att upplåtas för den vid Serafimerlasarettet nu bedrivna undervisningen, så snart ske kan och, såvitt hinder icke möter på grund av omständigheter, över vilka staden icke kan råda, senast före den 1 januari 1961 (Utl. 1948: nr 77).

Jämsides därmed har en separat utredning verkställt beträffande frågan om panncentralens tillbyggnad m. m. Såsom resultat härav framlades år 1954 ett förslag till utbyggnad av sjukhusets panncentral, vilket förslag den 21 juni 1954 godkändes av stadsfullmäktige, som samtidigt anvisade sjukhusdirektionen ett anslag av 3,286,000 kr. för ändamålet. Utbyggnaden avslutades år 1957.

Den 16 mars 1953 anvisade stadsfullmäktige medel för utvidgning och upprustning av den thoraxkirurgiska verksamheten (Utl. 1953: nr 81). Härtill bidrog staten med halva kostnaden. Den specialavdelning, som därvid tillkom inom den kirurgiska kliniken, förlades till den förutvarande gynekologiska avdelningens lokaler. År 1957 kunde specialavdelningen nedläggas. Platserna tillfördes allmänkirurgien.

Den 16 april 1956 godkände stadsfullmäktige ett mellan stadens och statens delegerade ingånget avtal om vissa ändringsarbeten inom den patologiska institutionen i syfte att bereda ökade undervisningsmöjligheter för studerande vid Karolinska institutet. Avtalet innehöll bestämmelser om statsbidrag för ändringsarbetena, som utfördes samma år, och om tillämpning av 1948 års avtal i avseende på patologiska institutionen (Kf 1956: nr 64).

Sabbatsbergs sjukhus inrymmer f. n. sammanlagt 717 egentliga sjukhusplatser, fördelade på 6 kliniker: två medicinska med 214, en kirurgisk med 186, en kvinnoklinik med 179, en ögonklinik med 27, en klinik för öron-, näs- och halssjukdomar med 66 samt ett konvalescenthem med 45 platser (f. n. belagt med kirurgiska eftervårdsfall; se sid. 449).

Vid sjukhuset finnas inrättade polikliniker å kirurgiska, medicinska, gynekologiska samt ögon- och öronavdelningarna. Därjämte äro anordnade hörselpoliklinik, foniatrisk poliklinik samt mödravårdscentral.

Till sjukhuset är sedan år 1952 en av sjukhusdirektionens blodgivarcentraler förlagd; förmedlings- och registreringsverksamheten skötes dock av en särskild expedition belägen inom sjukhusdirektionens förvaltningslokaler, Brunkebergstorg 13.

Författningar. Stadgar för Isidor Dannströms konvalescenthem, antagna av hälsovårdsnämnden 13 nov. 1903 (Kf 1903: sid. 424), med ändr. 3 febr. 1943. Avtal ang. upprättande och drivande av en sjuksköterskeskola vid Sabbatsbergs sjukhus, godkänt av SF 19 maj 1924 och av överstyrelsen för Svenska röda korset 16 jan. 1924 (Kf 1924: nr 105). Avtal dels om jämkning i fördelningen av de utav Stockholms stad kontrakterade vårdplatserna å medicinska kliniken och ögonkliniken vid Karolinska sjukhuset dels om upplåtande av ögonavdelningen vid Sabbatsbergs sjukhus för undervisning, godkänt av SF 14 okt. 1946 och av k. m:t 30 maj 1947 (Kf 1947: nr 49). Avtal rörande samarbete för ny- och ombyggnad samt drift av Sabbatsbergs sjukhus, godkänt av SF 22 mars 1948 och av k. m:t 28 maj 1948 (Kf 1948: nr 31: I). Avtal om statligt byggnadsbidrag för patologiska institutionen och panncentralen vid Sabbatsbergs sjukhus, godkänt av SF 16 april 1956 och av k. m:t 12 okt. 1956 (Kf 1956: nr 64).

Styresman (6,500 kr.).

Wetterdal, P. L. (se sid. 452).

Sysselman (26).

Carlbohm, B. A.; t. 22 05 40 (växel), 32 47 91 (direkt); mottagningstid: 9,30—11,30.

Husmor (grupp I) (16).

Kjellberg, Thea A.; mottagningstid: 13—15.

Överläkare (B 4).

Friberg, O. F. R:son (förordn. t. o. m. ³⁰/₆ 1963), mottagningstid: 10—11, å anestesivd.

Överläkare (26).

Norberg, B. M. F. (förordn. t. o. m. ³¹/₅ 1958), mottagningstid: 9—10, å kliniska laboratoriet.

Överläkare (23).

En vakant, å kirurgiska klin.; Holmgren, B. S.¹⁾ (förordn. t. o. m. ³¹/₁ 1962), mottagningstid: efter överenskommelse per tel., å röntgenavd.; Richtnér, N. G. (förordn. t. o. m. ³¹/₅ 1963), mottagningstid efter överenskommelse per tel., å öronklin.; en vakant, å medicinska klin. I.; Åkesson, S. O. G. (förordn. t. o. m. ³⁰/₁₁ 1962), mottagningstid: 8,45—9,15, å medicinska klin. II.; Kugelberg, I. F. R. (förordn. t. o. m. ³¹/₁₅ 1960), å ögonklin.

Obducent och patolog (15,048 kr.).

Ringertz, N. O. E.

¹⁾ Till överläkare, biträdande överläkare och övriga underläkare vid röntgenavdelning utgår viss ersättning enligt överenskommelse mellan löneutnämnden och Sveriges läkarförbund den 22 mars 1955.

Elektrokardiografsläkare (23)²⁾.

Værnéus, A. G.

Förste underläkare (23).

Allgén, L.-G. (å kliniska lab.); Nordén, R. Ingrid, en vakant, *tf.* Widman, G. B. (å anestesivd.)

Förste underläkare (Ae 23)

(avlönad av staten).

Törnberg, B. I. (å patologiska avd.).

Förste underläkare (22)³⁾.

Hedenius, P. J. (bitr. lasarettsläkare)⁴⁾, Bjurwill, B. V., Malmström, G. (bitr. lasarettsläkare)⁴⁾, Aldman, A. J., Dahlström, f. Lenmor-Bagger, Marianne S. E., Wallmark, I. G., Edin-Selin, Ulla M., Tornvall, H. G., Selin, B. G., en vakant, *tf.* Sandefeldt, Å. H., en vakant (å medicinska klin.); Lidström, F. O. (bitr. lasarettsläkare)⁴⁾, Wiklund, T. S. (bitr. lasarettsläkare)⁴⁾, Werner, B. O. A., Rietz, K. A., Johansson, A. L., Schager, N. G. N., Berlin, C. R. H., Sandberg, A. I., två vakanta (å kirurgiska klin.); Holmberg, Å. S., Esklund, A. D., Huggert, E. A. F. (å ögonklin.); Bunner, K. R. (bitr. lasarettsläkare)⁴⁾, Odén, S. A., Törnblom, H. E., Dowén, S.-A. S., Sundström, R. B., Jonsson, P. O. (å röntgenavd.)¹⁾; Lindahl, K. P. G., Adner, C.-A., (bitr. lasarettsläkare)⁴⁾, Sellström, L. G. (bitr. lasarettsläkare)⁴⁾, en vakant (å öronklin.).

Andre underläkare (20)³⁾.

Vakant (å kirurgiska klin.).

Poliklinisläkare (27).

Hult, H. O. K. (å medicinska poliklin.); en vakant (å ögonpoliklin.).

Tandläkare (18,000 kr.).

Forslund, G.

Hörselpolikliniken.

Audiolog.

(Se Södersjukhuset.)

Lundborg, T. L.

Patient, som av läkare rekommenderas utprova hörapparat, har att hänvända sig till

²⁾ Med tjänstgöringsskyldighet dessutom vid S:t Görans och Stigberget-Åsö sjukhus.

³⁾ Dessutom utgår till underläkare för tjänstgöring vid poliklinik ersättning med 24 kr. per timme. För poliklinikoperation åger underläkare av icke medellös patient uttaga ersättning enligt läkarvårdstaxan (Utl. 1957: nr 254).

⁴⁾ Såsom bitr. lasarettsläkare dessutom fast arvide med 2,000 kr.

SjD

Stockholms stads hörcentral (se sid. 277), Biholtekgsgatan 6, 1 tr.; kurator, t. 21 68 71; mottagning: måndagar—fredagar 9—11; hörselvårds-assister: mottagning endast efter förhandsbeställning per t. 21 68 98 måndagar—fredagar 9—11.

Foniatriska polikliniken

(röst- och talrubbningar).

Foniater (32,000 kr.).

Bjuggren, G. B. V.

Talfelspedagog (13).

Westerlund, f. Norman, Ingrid A.

En *audiometris* (halvtidstjänst).

Kvinnokliniken.

Överläkare

(som professor avlönad av staten, som överläkare vid gynekologiska avd. 1,800 kr. av staten).

Wetterdal, P. L.; mottagningstid: 14—15.

Biträdande överläkare (Ae 24)

(avlönade av staten).

Ingelman-Sundberg, A. G. I.; Furuhielm-Ingelman-Sundberg, Mirjam; Lagergren, C. G.; Nordenstrahl, C. O. G.

Förste underläkare (Ae 23)

(avlönade av staten).

Gustavsson, E. G. E.; Bryhn, Ulla M.; Westin, B. E.; Odeblad, E. E.; Normann, P. E.; Englund, S. E.; Viberg, L. T. B.; Nyberg, O. R.; Lindgren, C. L.

Konsulterande pediatriker (9,300 kr.)

(avlönad av staten).

Broman, K. V. B.

Två biträdande husmödrar, en talfelspedagog, en laboratorieassistent, en chefs-gymnast, sju sjukgymnaster (därav två halvtidstjänster), en arbetsterapeut, en första förlossningsbarnmorska, åtta förlossningsbarnmorskor, en överbarnmorska, sjuttiofem översköterskor (därav tre halvtidstjänster), en första operationsöversköterska, tjugusex operationsöversköterskor (därav en halvtidstjänst), en första röntgenöversköterska, tolv röntgenöversköterskor (därav två halvtidstjänster), en första laboratorieöversköterska, tjugutvå laboratorieöversköterskor eller första laboratriser (därav två halvtidstjänster), femtioen sjuksköterskor (därav två halvtidstjänster), en första preparatris, två preparatriser, fyra fotobiträden, en fotograf, en tandköterska, tre barnsköterskor, två djursköterskor, femtio biträdande sjuksköterskor. — Tio sjukbärare, åtta barn-

sköterskor, sju första sjukvårdsbiträden, sju laboratoriebiträden, sju baderskor, fyr-tiotvå sjukvårdsbiträden (därav två halvtidssysslor) vid specialavdelningar, etthundra-sjuttio-sex sjukvårdsbiträden (därav en halvtidssysla).

Predikant (7,920 kr.).

Skylling, B. L:son, komminister i Kungsholms förs. En organist.

Sjukhusassistent (19).

Andersson, E. E.

Kammarsskrivare (15).

Widstrand, Linnéa K.

Kontorsassistenter (12).

Kjellgren, N. H. K.; Jenerot, Inez O.

Förste kontorsskrivare (11).

Lindström, Britta Ch.

Sex kontorsskrivare, tjuguttre kansli-biträden (därav fem halvtidstjänster), tolv kontorsbiträden (därav två halvtidstjänster), tre kontrollbiträden (därav två halvtidstjänster), fyra expeditiionsbiträden.

Kuratorer (12).

Samuelson, Inger B.; mottagningstid: 10—11 (vardagar utom torsdagar), 14—16 (tisdagar och torsdagar).

Kullman, Barbro B.; mottagningstid: 11—12 (alla vardagar), 13—14 (tisdagar, onsdagar och fredagar).

Wickström, f. Sachse, Barbro M.; mottagningstid: å Sabbatsbergs sjukhus tisdagar 10—11, 15—16, torsdagar 14—16, lördagar 10—11; å Norrulls sjukhus, t. 34 94 50 måndagar, onsdagar och fredagar kl. 10—11.

Ekonomiföreståndare (grupp I) (16).

Norberg, Kristina E.

Maskinmästare (15).

Holm, E. Hj. M.

Uppsyningsman (10).

Almgren, E. H.

Förste vaktmästare (9).

Almgren, E. E.

En förste maskinist, två maskinister, en instrumentmakare, åtta hanterkare, tre biträdande ekonomiföreståndare, en förste vaktmästare, sex vaktmästare (därav en halvtidstjänst), en överstäderska, sju telefonister, två portvakter. — En reparatör, sju elldare, sju gårdskarlar, fyra diversear-

betare i kök, fyra kokerskor, nio första biträden, ett första matsalsbiträde, två kallskänkor, sex första köksbiträden, nittion köksbiträden, sju matsalsbiträden, tre portvakter (därav en halvtidssyssa), fyrtiosju städerskor, fyra garderobiärer, tre förrådsbiträden.

S:t Görans sjukhus.

Stadshagen, K. (postgirokonto nr 1083);
t. 22 20 40.

Mottagningstider (för intagning av patienter):

olycksfall och andra akuta fall: hela dygnet;

övriga fall:

invärtes sjukdomar: alla dagar 11—12

kirurgiska » : » » 9—13

hud- och könssjukdomar

män och kvinnor: alla vardagar 10—13, måndagar och torsdagar även 17,30—19; dag före helgdag ej kvällsmottagning

lungtuberkulos: vardagar 10—11

ortopedi och kirurgisk tuberkulos: vardagar 9

plastikkirurgi: måndagar och torsdagar 11, tisdagar 12

avd. för kroniskt sjuka: vardagar 8,30—9,30

finseninstitutet: vardagar 12—13.

Polikliniktider:

invärtes sjukdomar: föranmälningar per tel. 10—11
allergiska sjukdomar: föranmälningar per tel. 10—11

kirurgiska sjukdomar: vardagar

män: första besök 9—9,30, återbesök 10—10,30

kvinnor: första besök 12—12,30, återbesök

13—13,30, telefonförfrågningar 8—9

ortopedi och kirurgisk tuberkulos: måndagar, onsdagar och fredagar: första besök 11—12 (föranmälningar per tel. 9—12), återbesök 13—14

plastikkirurgi: måndagar och torsdagar, första besök 10—10,30, återbesök 9—9,30

sockersjuka: vardagar utom lördagar och helgdagsaftnar 11—11,30

hud- och könssjukdomar

män och kvinnor: alla vardagar 10—13, nybesök 11—12, återbesökstid erhålles av läkaren, måndagar och torsdagar även 17,30—19 dock nybesök endast för könssjukdomar; kuratorn träffas alla vardagar 10—12, måndagar och torsdagar även 18—19

finseninstitutet: vardagar 10—11.

Röntgenavdelningen: öppen taxebunden mottagning, anmälningstid vardagar 8—9.

Besökstider:

för patienter å allmän sal:

å medicinska klin. (I och II), kirurgiska klin., klin. för ortopedi och kirurgisk tuberkulos, plastikkirurgiska klin., avd. för kroniskt sjuka samt hud- och könslin.:

söndagar, tisdagar, torsdagar och lördagar 14—15;

å klin. för medicinsk tuberkulos:

söndagar, torsdagar och lördagar 14—15;

för patienter å enskild avd.: alla dagar 11,30—14, 17—18,30;

Barn å hud- och könslin. söndagar och torsdagar 14—15.

Expeditionstid: å sysslomanskontoret 10—12, 13—15 (lördagar och dag före helgdag 8,30—12,30).

Sjukvårds- och poliklinikavgifter: se sid. 446 samt beträffande viss poliklinisk behandling sid. 485.

Den första plats i Stockholm, varest köns-sjuka vårdades i avskild lägenhet, lär hava varit Danviken. Där behandlades sedan början av 1700-talet de bland de intagna, som ledo av svårartad könssjukdom, i en särskild sjukstuga, som sedermera började kallas kurhus. På 1730-talet började man dit översända könssjuka från staden. Sedan det nya sinnessjukhuset å Danviken blivit färdigt år 1788, utvidgades avdelningen för könssjuka till 50 platser, men på grund av de sinnessjukas växande antal måste efter år 1812 detta utrymme inskränkas. Den 1 april 1814 stängdes Danviken för de könssjuka, sedan ett provisoriskt kurhus på 20 sängar för stadens behov inrättats å Kungsholmen. I enlighet med förslag av särskilda av överståthållarämbetet utsedda kommitterade inrättades därefter år 1816 ett för Stockholms stad och län gemensamt kurhus med 100 sängar å den å Kungsholmen befintliga kronobrännerieegendomen, vilken av statsverket upplåtits för ändamålet.

Redan i slutet av 1820-talet började dock svårigheter att uppstå i fråga om utrymmet, varför tid efter annan provisoriska åtgärder måste vidtagas, och år 1844 beslöts en större tillbyggnad av kurhuset. På grund av dels det ytterst bristfälliga skick, varuti kurhusets byggnader råkat, och dels att sjukhuset snart visade sig allt mera otillräckligt, blev emellertid frågan om nya lokaler allt mera trängande. I anledning härav fattades på 1880-talet beslut om uppförandet av ett nytt, uteslutande för staden avsett sjukhus för könssjuka patienter. Det nya sjukhuset förledes till Stadshagen på Kungsholmen, där byggnadsarbetet påbörjades år 1886 och fullbordades år 1888. Sjukhuset, som fick namnet S:t Göran, bestod ursprungligen av tre egentliga sjukhusbyggnader och inrymde 279 vårdplatser för köns- och hudsjukdomar. Det skulle visserligen i första rummet användas för vård av könssjuka och av patienter med hudsjukdomar men beräknades främdeles kunna komma till användning även för andra sjukdomar. Vid tider av större sjuklighet i Stockholm anordnades också på sjukhuset avdelningar dels för olika invärtes sjukdomar, dels även för sinnessjukdomar. I början av år 1902 öppnades vid sjukhuset i en nyuppförd paviljong en särskild avdelning med 108 sängar för sjuka lidande av lungtuberkulos i mera framskridet stadium, och

År 1907 utökades denna avdelning med en andra sjukpaviljong. På hösten 1910 inrättades å sjukhuset en avdelning med 100 sängar för kirurgisk tuberkulos, varvid antalet sängplatser för lungtuberkulos minskades till 146 (sedermera reglerat till 144). År 1922 tillkom en ny isoleringspaviljong.

Med av stadsfullmäktige anvisade medel (tillsammans 4,818,000 kr.) samt ett mindre bidrag av statsmedel ägde under åren 1925—1930 en omfattande om- och tillbyggnad av sjukhuset rum, varigenom detta, samtidigt som det blev moderniserat och väsentligt utvidgat, helt förlorade sin gamla karaktär av specialsjukhus och blev ett blandat sjukhus, avsett för vård av jämväl invärtes och kirurgiska sjukdomar m. m. I samband med om- och tillbyggnaden av de gamla byggnaderna genomfördes en helt ny disposition av desamma. I den med 3 våningar (utöver de förutvarande 3) påbyggda huvudbyggnaden inrymdes en medicinsk och en kirurgisk avdelning ävensom en operationsavdelning samt lokaler för medicinsk och kirurgisk poliklinik m. m. I en nyuppförd byggnad inrättades en röntgen- och ljusavdelning. Dessutom uppfördes en ny entré- och kontorsbyggnad, två nya personalbostadshus, nytt gravkapell m. m.

Stadsfullmäktige anvisade den 2 oktober 1939 ett belopp av 2,047,000 kr. till uppförande av ett efterbehandlingssjukhus och den 20 maj 1940 ett belopp av 775,000 kr. till uppförande av en ny patologisk institution. Dessa stodo färdiga år 1942. Platsantalet inom efterbehandlingssjukhuset utgjorde 216, men har sedermera minskat till 197 genom att avdelningarna ändrat karaktär. Vissa ombyggnader och förbättringar ha under årens lopp företagits inom operationsavdelningen, tuberkulospaviljongerna m. m. Den 20 februari 1950 anvisade stadsfullmäktige ett belopp av 175,000 kr. för ändrings- och förbättringsarbeten inom hud- och könspaviljongerna i och för iordningställande därstädes av vårdplatser för kroniskt sjuka.

I syfte att utvidga S:t Görans sjukhus till ett modernt centrallasarett framlade sjukhusdirektionen den 4 juli 1951 en programutredning med förslag till generalplan rörande ombyggnad och utvidgning av sjukhuset. Stadsfullmäktige beslöte den 19 november 1951 i princip godkänna generalplanen och uppdrogo åt sjukhusdirektionen att uppgöra ett detaljerat byggnadsförslag för de i en första byggnadssetapp upptagna ekonomianläggningarna.

Som resultat av det fortsatta utredningsarbetet godkände stadsfullmäktige den 8 juni 1954 ett av sjukhusdirektionen framlagt förslag, kostnadsberäknat till 6,650,000 kr., rörande nybyggnader för panncentral, centralkök samt personalrestaurang.

Stadsfullmäktige beslöte den 23 januari 1956 att anslå 4,400,000 kr. för nybyggnad av en

mentalklinik vid sjukhuset, den 18 juni samma år att anslå 2,430,000 kr. för uppförande av ny verkstadsbyggnad ävensom vissa andra ekonomianläggningar. Till inventarietrustning för nämnda verkstad ävensom för panncentral och centralkök anslögo stadsfullmäktige den 20 maj 1957 ett belopp av 516,000 kr.

Förutom en röntgen- och ljusavdelning finnes vid sjukhusets avdelning för hudsjukdomar ett finseninstitut.

Vid sjukhuset finnas upprättade en allergipoliklinik, en medicinsk, en kirurgisk och en plastikkirurgisk poliklinik samt en poliklinik för kirurgisk tuberkulos och ortopedi, vid vilka till lämpas samma avgifter som vid stadens övriga sjukhuspolikliniker. En tidigare befintlig poliklinik för hud- och könssjukdomar uppgick den 1 januari 1940 i S:t Görans sjukhus. Av sjukhusdirektionens tvenne läkarmottagningar för sockersjuka (sockerpolikliniken) överflyttades den till kliniska centrallaboratoriet förlagda mottagningen den 15 oktober 1957 till sjukhuset.

Enligt beslut av stadsfullmäktige upprättades år 1938 vid S:t Görans sjukhus ett patientbibliotek, som skötes genom biblioteksnämndens försorg.

Vård av könssjuka inom Stockholm förekommer, förutom vid S:t Görans sjukhus, vid Södersjukhuset, ävensom vid vissa av staden anordnade fristående polikliniker.

Vid sjukhuset har inrättats ett daghem för omhändertagande av barn, vilkas mödrar tjänstgöra å sjukhuset.

Antalet vårdplatser vid S:t Görans sjukhus är för närvarande 882, av vilka 103 på kliniken för hud- och könssjukdomar (därav 17 för barn), 137 på kliniken för lungtuberkulos, 62 på kliniken för kirurgisk tuberkulos, 56 på ortopediska kliniken, 233 på medicinska klinikerna (I och II), 173 på kirurgiska kliniken, 26 på plastikkirurgiska kliniken samt 92 på avdelningen för kroniska sjukdomar.

Författningar. Lag 20 juni 1918 ang. åtgärder mot utbredning av könssjukdomar, med ändr. K. kung. 23 april 1937 ang. statsbidrag till driftkostnaderna m. m. vid anstalter för kirurgisk tuberkulos, med ändr. K. kung. 22 juni 1939 ang. statsbidrag till driftkostnaderna vid anstalter för lungtuberkulos, med ändr. K. kung. 5 juni 1953 om statsbidrag för behandling av lupuspatienter, med ändr. Avtal mellan svenska staten och Stockholms stad rörande undervisning i kirurgi vid S:t Görans sjukhus, godkänt av SF 26 jan. 1953 och av k. m:t 24 april och 30 juni 1953 (Kf 1953: nr 30). Avtal mellan svenska staten och Stockholms stad ang. obduktionsundervisning vid S:t Görans sjukhus m. fl. sjukhus, godkänt av SF 17 dec. 1956 och av k. m:t 16 nov. 1956 (Kf 1956: nr 81).

Styresman (6,500 kr.).

Strandell, B. H. E. (se sid. 455); mottagnings-tid: vardagar 9,15—9,45.

Syssloman (26).

Rune, P. F.; mottagningstid: vardagar 9—11.

Husmor (grupp I) (16).

Unell, Edith; mottagningstid: vardagar utom
lördagar 12,30—15.

Överläkare (B 4)¹⁾

(å anesthesiavd.).

von Dardel, G. O. (förordn. t. o. m. ³¹/₅ 1958).

Överläkare (26).

Löfgren, S. H. (förordn. t. o. m. ³¹/₅ 1963),
mottagningstid 12,30—13, å med. tuberkulos-
klin.; Agner, K. (förordn. t. o. m. ³¹/₅ 1963),
å kliniska lab.²⁾; Lindgren, Å. G. H. (förordn.
t. o. m. ³¹/₅ 1960), å patologiska avd.

Överläkare (23).

Strandell, B. H. E. (förordn. t. o. m. ³⁰/₄ 1962),
mottagningstid: 11,30—12, å medicinska klin. I;
Colldahl, P. H. B. (förordn. t. o. m. ³¹/₁₀ 1959),
mottagningstid: 9,45—10,15, å medicinska
klin. II; Schubert, O. O. (förordn. t. o. m.
³¹/₅ 1959), mottagningstid: 11—11,30, å kir-
urgiska klin.; Brück, N. A. J. C. (förordn.
t. o. m. ³¹/₁ 1961), mottagningstid: 12—12,30
å klin. för hud- och könsjukdomar samt å
finseninstitutet; Felländer, M. R. (förordn.
t. o. m. ³⁰/₄ 1963), å klin. för ortopedi och
kirurgisk tuberkulos; Brodén, B. L. J.³⁾ (för-
ordn. t. o. m. ³¹/₁₂ 1963), å röntgenavd.;
Grenabo, K.-J. (förordn. t. o. m. ³¹/₅ 1961),
mottagningstid 10—10,30, å plastikkirurgiska
klin.

*Överläkare vid avd. för kroniskt
sjuka* (25,000 kr.).

Strandberg, B.

Elektrokardiografsläkare.

(Se Sabbatsbergs sjukhus.)

Værnéus, A. G.

¹⁾ Med skyldighet att svara för utbildning
av underställda narkossjuksköterskor och elever.

²⁾ Med skyldighet att utan särskild ersätt-
ning förestå sjukhusdirektionens kliniska central-
laboratorium.

³⁾ Se not 1 å sid. 451.

Förste underläkare (23).

Bergqvist, S. (bitr. sanatorieläkare)¹⁾, Olsson, S.
E., Stavenow, S. D., Wictorin, K. B. S. (å med.
tuberkulosklin.); Lennermark, L. O. G. (å
patologiska avd.²⁾; Frid, f. Wretling, E. Gunnell,
en vakant (å anesthesiavd.).

Förste underläkare (22)³⁾.

Callans, f. Karlsson, E. Alice Ch., Dafgård, T. G.
V., Lundgren, L. G., Lindgren, L. A. (bitr. lasa-
rettsläkare)¹⁾, Swenning, G. (bitr. lasarettslä-
kare)¹⁾, en vakant (å medicinska klin. I); Ek-
wall, B. P., Grape, B. E., Svanborg, N. A. (å
medicinska klin. II, allergiavd.); Strandell, G.
(bitr. lasarettsläkare)¹⁾, Wijnblad, A. O. Hj.
(bitr. lasarettsläkare)¹⁾, Snellman, B. (bitr. la-
sarettsläkare)²⁾, Thorén, S. A. G., Gerdes, G. I.,
Ramstedt, J. Å. V., Wallberg, J. U. (å kirur-
giska klin.); Sjögren, B. G., Lindewall, f. Dahl-
ström, Gertrud I., Norman, A. V. (bitr. lasarett-
läkare)¹⁾, Rundquist, C. A. B. (å klin. för hud-
och könsjukdomar); Granberg, Astrid E. (å avd.
för kroniskt sjuka); Flagerup, L. A.-son, Lin-
dahl, E. O., en vakant (å klin. för ortopedi och
kirurgisk tuberkulos); Fix, P. J. L., Backlund,
O. S. V. (bitr. lasarettsläkare)²⁾, Wikmark, f.
Hollberg, Astrid E., Telenius, R. A., Winai,
H. (å röntgenavd.⁴⁾); Strömbäck, J. O. (å
plastikkirurgiska klin.).

Andre underläkare (20)³⁾.

Christiansen, B. W. (å klin. för ortopedi och
kirurgisk tuberkulos); Williams, G. N. (å rönt-
genavd.).

Poliklinisläkare (27)⁵⁾⁶⁾.

Tenlén-Magnusson, Saga, Larre, C. E. (vid kvinn-
liga hud- och könspolikliniken); en vakant,
tf. Lindgren, C. G. I. (vid manliga hud- och
könspolikliniken); Andrell, B. P. O., Tome-
nius, J. H. (vid medicinska polikliniken);
Sundberg, f. Sundberg, M. Birgitta (vid aller-
gipolikliniken).

¹⁾ Se not 4 å sid. 451.

²⁾ Innehavaren av tjänsten äger ej rätt till
särskild ersättning för polikliniktjänstgöring vid
sjukhuset.

³⁾ Se not 3 å sid. 451.

⁴⁾ Se not 1 å sid. 451.

⁵⁾ Med skyldighet för innehavaren att tjänst-
göra i genomsnitt 4¹/₂ timmar per dag. Inne-
havaren äger icke rätt att för enskild praktik
ha mottagning inom sjukhuset.

⁶⁾ Om verksamheten vid hud- och könspoli-
klinikens kvinnliga avd. minskar eller helt upp-
hör, skall innehavaren av en av de ordinarie-
bildande tjänsterna vara skyldig tjänstgöra delvis
eller helt vid annan poliklinik i sådan omfatt-
ning att den effektiva arbetstiden uppgår till
sammanlagt 4¹/₂ timmar per dag.

SJD

Poliklinikläkare (18,600 kr.).

Linnros, B. G., en vakant, *tf.* Blumenthal, B. M. (vid manliga hud- och könspolikliniken).

Bakteriolog (16,000 kr.).

Packalén, K. T.

Läkare för öron-, näs- och hals-sjukdomar (18,600 kr.).

Hagerman, F. R. L.

Läkare för neurologiska sjukdomar (3,000 kr.).

Andrell, B. P. O.

Läkare för psykiatriska sjukdomar (6,500 kr.).

Ljungberg, N. E.

*Läkare vid daghemmet*¹⁾.

Nordenfelt, P. J.

Läkare för thoraxkirurgiska sjukdomar (8,676 kr.).

Vakant.

Läkare för ögonsjukdomar (5,850 kr.).

Vakant, *tf.* Lagerlöf, O. C. B.

Tandläkare (10,008 kr.).

Vakant, *tf.* Kumlin, G. I.

Två biträdande husmödrar, en chefs-gymnast, nio sjukgymnaster, en första operationsöversköterska, en första röntgenöversköterska, två laboratorieöversköterskor (grupp I) eller första laboratriser, två operationsöversköterskor (grupp I), fyrtio översköterskor (grupp I), en översköterska (grupp I) (halvtidstjänst), sex laboratorieöversköterskor (grupp II) eller första laboratriser, elva laboratorieöversköterskor (grupp II) eller laboratriser, femton operationsöversköterskor (grupp II), femton röntgenöversköterskor (grupp II), trettio tre översköterskor (grupp II), sex översköterskor (grupp II) (deltidstjänst), en första preparatris, tre arbetsterapeuter, en badmästare, femtiotvå sjuksköterskor (därav en halvtidstjänst), en föreståndarinna, en preparatris, en fotograf, en biträdande sköterska, fyra fotobiträden, en tandsköterska (deltidstjänst). — Tretton sjukbärare, ett manligt sjukvårdsbiträde, trettio första sjukvårds-

biträden, två barnsköterskor, tio baderskor, tvåhundraätiosju sjukvårdsbiträden, tio sjukvårdsbiträden (deltidssysslor), tio laboratoriebiträden (därav tre halvtidssysslor), elva sjuksköterskeelever.

Predikant (4,932 kr.).

Knutson, K. H. F., kyrkoherde i S:t Görans förs.

En organist.

Sjukhusassistent (19).

Jemstedt, S. O.

Kammarskrivare (15).

Sjöberg, Aina S., tjf. (se sid. 465), *tf.* Rönnow, f. Palmskog, M. Aura Ch.

Kontorsassistenter (12).

Vakant, *tf.* Larsson, K. A. H.; Även, f. Eitzler, Margit A. C.

Förste kontorsskrivare (11).

Bergelius, f. Palmquist, A. Margareta.

Fem kontorsskrivare, tjugufyra kanslibiträden (därav två halvtidstjänster), sexton kontorsbiträden (därav sex halvtidstjänster), två kontrollbiträden.

Kuratorer (12).

Edholm, Carin; mottagningstid: 10—11, (alla vardagar), 14—16 (tisdagar och torsdagar).

Groll, f. Zethreus, Nora M.; mottagningstid: 10—11 (alla vardagar), 14—16 (tisdagar och torsdagar).

Larén, f. Brattström, A. Victoria; mottagningstid: 10—12, (alla vardagar), 18—19 (måndagar och torsdagar).

Ekonomiföreståndare (grupp I) (16).

Svensson, D. I. H. (Thea).

Maskinmästare (15).

Näsman, J. M.

Uppsyningsman (10).

Andersson, R. K.

Förste vaktmästare (9).

Carlsson, J. A. S.

Tre biträdande ekonomiföreståndare, en förste maskinist, en maskinist, sju hantverkare, tre vaktmästare, en överstaderska, sex telefonister, en portvakt, fyra expeditionsbiträden. — En reparatör, tio eldare (därav en endast 8 mån. av året), en målare, en snickare, en tapetserare, nio gårdskarlar, tre diversearbetare i köket, fyra kokerskor,

¹⁾ Ersättning enligt avtal den 12 juli 1957 (Utl. 1957: nr 254, sid. 2159).

ett första matsalsbiträde, fem första köksbiträden, två kallskänkor, tre matsalsbiträden, tjuguen köksbiträden, sex förrädsbiträden, trettio två städerskor (därav fem halvtidssysslor och en 3-timmarssyssla), fyra portvakter, två garderobiärer (därav en 9 mån. av året).

S:t Eriks sjukhus.

Fleminggatan 22, K. (postgirokonton nr 2034); t. 22 15 40; 22 15 80 (för rikssamtal).

Mottagningstider:

- å kirurgiska polikliniken första besök: alla vardagar för män 13,15—13,45, för kvinnor 12,45—13,15; för olycksfall alla dagar hela dygnet;
- å återbesök: alla vardagar för män 9,45—10,30, för kvinnor 10,45—11,30;
- å urologiska polikliniken: efter anm. per tel. 11—12.
- å medicinska polikliniken (endast för mag- och tarmsjukdomar): måndagar, tisdagar, onsdagar och torsdagar 12,30—13,30; efter anm. per tel. 9—9,30;
- å gynekologisk-obstetriska polikliniken: vardagar 8,30—9; efter anm. per tel. 7,30—8,30;
- å psykiatriska polikliniken (ing. Po-hemsgatan): endast efter förann. per tel. vardagar utom lördagar 13,30—14,30;
- å mödravårdscentralen: tisdagar, onsdagar och torsdagar 14—14,30, måndagar och fredagar 18,30—19.

Röntgenavdelningen: öppen taxebunden mottagning, anmälningstid, vardagar 8—9.
(Mottagnings- och besökstider i övrigt, se sid. 458 ff.)

Expeditionstid: å sysslomanskontoret vardagar 9—12, 13—15,30 (lördagar och dag före helgdag 9—12, 12,30—13,30).

S:t Eriks sjukhus leder sitt ursprung från sjukavdelningarna vid den under dåvarande fattigvårdsnämnden lydande Stockholms stads allmänna försörjningsinrättning, vilken daterade sin uppkomst från mitten av förra århundradet. Vid denna tid inrättades i huvudstaden två s. k. arbets- och försörjningsinrättningar, den ena å Norr (»Grubbens gårde» å Kungsholmen), den andra å Söder (den s. k. »Dihlströmska inrättningen»). Redan år 1864 ombildades dessa, den förra till försörjningsinrättningen, den senare till arbetsinrättningen (numera vårdhemmet Högalid). Till försörjningsinrättningen överflyttades år 1878 de militärhjon, som efter upplösningen av den provisoriska militärförsörjningsinrättningen i Stockholm år 1851 övertagits och dittills vårdats i en särskild anstalt, Stockholms stads militärförsörjningsinrättning. De överflyttades sedermera till arbetsinrättningen. För de å försörjningsinrättningen intagna sinnessjuka uppfördes år 1895 en särskild byggnad. ■

¶ Allmänna försörjningsinrättningen, som år 1922 erhöi den ändrade benämningen S:t Eriks sjuk- och vårdhem, bestod av dels en huvudavdelning, dels sju (tidigare åtta) filialer. Huvudavdelningen var fördelad å tre underavdelningar: lasarettssjukavdelningen, sinnessjukavdelningen och försörjningsavdelningen. I enlighet med av stadsfullmäktige den 16 juni 1924 godkända grunder för omläggning av dåvarande fattigvårdens anstaltsvård för vuxna skedde den 1 juli 1926 en omorganisation av S:t Eriks sjuk- och vårdhem, varvid hemmets huvudavdelning — sedan klientele å dess försörjningsavdelning överförts till vårdhemmet Högalid och andra fattigvårdsanstalter — överflyttades till hälsovårdsnämndens förvaltning. I samband med överflyttningen erhöi anstalten, som därvid helt och hållet fick karaktären av sjukhus, namnet sjukhuset S:t Erik, fr. o. m. år 1933 ändrat till S:t Eriks sjukhus.

Efter överflyttningen till hälsovårdsnämnden ställdes S:t Eriks sjukhus, i likhet med flertalet av stadens övriga sjukhus, under förvaltning av den under nämnden lydande sjukhusstyrelsen och den 1 januari 1933 under förvaltning av sjukhusdirektionen. Beträffande intagning, vårdavgifter, personalens tillsättning m. m. gälla samma bestämmelser som för stadens övriga sjukhus.

Med godkännande i princip av en av stadskollegiets sjukhuskommitté framlagd plan för ordnande av stadens lasarettssjukvård, vilken bl. a. avsåg ett nedläggande av S:t Eriks sjukhus, beslöt stadsfullmäktige den 27 oktober 1930 bevilja ett anslag av 785,000 kr. till vissa provisoriska ändringsarbeten vid sjukhuset, vilka ansågos erforderliga för att sjukhuset skulle kunna på ett tillfredsställande sätt fungera under den övergångstid, som måste förflyta, innan andra vårdmöjligheter kunde beredas för därstädes intagna patienter. Till följd av bristen på sjukhusplatser hava emellertid de tidigare planerna på ett nedläggande av S:t Eriks sjukhus icke fullföljts utan sjukhuset har i stället fått undergå flera betydande moderniseringar. Sjukhuset har därigenom från en anstalt för kroniskt sjuka omändrats till ett akutsjukhus med moderna anordningar. För de mera omfattande förbättringarna redovisas här nedan.

Stadsfullmäktige beviljade dels den 19 september 1932 ett anslag av 315,000 kr. för förbättrings- och ändringsarbeten inom norra paviljongen, dels den 16 maj 1938 ett anslag av 395,000 kr. för bl. a. om- och tillbyggnad av administrations- och röntgenbyggnaderna samt inrättandet av en medicinsk poliklinik och dels den 2 oktober 1939 ett anslag av 1,175,000 kr. för ombyggnad och modernisering av västra och östra paviljongerna samt anordnandet av samlings- och föreläsningssal jämte biblioteksal i norra paviljongen. För inredande av ett kliniskt laboratorium anvisade stadsfullmäktige den 2 december 1940 sammanlagt 335,000 kr. Sjukhusdirek-

tionen beslöt den 3 december 1941, att 60 platser inom östra paviljongen skulle upplåtas till en provisorisk barnbördsavdelning. S:t Eriks barnbörds sjukhus, förlagt till en från barnavårdsnämnden år 1938 övertagen byggnad, anslöts till S:t Eriks sjukhus den 1 januari 1943 enligt beslut av sjukhusdirektionen den 16 december 1942. Förutom en förlossningsavdelning tillfördes sjukhuset härigenom 29 barnbördsplatser. Den 4 december 1950 anslöts stadsfullmäktige 565,000 kr. till barnbördsavdelningens omdisposition till en gynekologisk-obstetrisk klinik, omfattande 30 obstetriska och 71 gynekologiska platser.

Enligt sjukhusdirektionens beslut den 19 januari 1949 skall sjukhuset icke nedläggas utan tvärtom inordnas i planen för det fortsatta utbygget av stadens sjukhus. Stadskollegiet beslöt på direktionens framställning den 10 mars 1949 lämna sitt medgivande till verkställande av de utredningar beträffande bl. a. S:t Eriks sjukhus, som erfordrades för att upprätta en generalplan för den slutna kroppssjukvården. Till fullföljande härav har en generalplan för sjukhusets om- och tillbyggnad utarbetats.

Stadsfullmäktige godkände den 19 december 1952 ett av sjukhusdirektionen framlagt principförslag till om- och tillbyggnad av sjukhuset och anvisade samtidigt sjukhusdirektionen ett anslag av 3,460,000 kr. för den i förslaget ingående första byggnadsetappen.

Vidare anvisades sjukhusdirektionen i 1954 års stat ett anslag av 533,000 kr. för uppförande av en nybyggnad för psykiatrisk poliklinik vid S:t Eriks sjukhus. Till denna byggnad överflyttades år 1956 poliklinik och expeditiionslokaler för stadens öppna vård av psykiskt sjuka. Genom beslut den 4 juni 1956 ställde stadsfullmäktige därjämte medel till förfogande för anordnande av en upptagningsavdelning för alkoholskadade med 18 vårdplatser vid f. d. avd. D inom sjukhuset.

Vid sjukhuset finnas en kirurgisk poliklinik (sedan år 1927), en urologisk poliklinik (sedan år 1957) och en medicinsk poliklinik (sedan år 1940) samt en gynekologisk-obstetrisk poliklinik (sedan år 1951). Till sjukhuset är en av sjukhusdirektionens blodgivarcentraler förlagd; förmedlings- och registreringsverksamheten skötes dock av en särskild expedition belägen inom sjukhusdirektionens förvaltningslokaler, Brunkebergstorg 13.

Vid sjukhuset har inrättats ett daghem för omhändertagande av barn, vilkas mödrar tjänstgöra vid sjukhuset.

Enligt beslut av stadsfullmäktige har vid S:t Eriks sjukhus även upprättats ett patientbibliotek, som skötes genom biblioteksnämndens försorg.

Sjukhuset har f. n. 1,011 platser, fördelade på fyra avdelningar, nämligen en lasarettssavdelning med 510 platser, varav 362 å medicinska kliniken och 148 å kirurgiska kliniken, en avdelning för psykiskt sjuka med 382 platser, en avdel-

ning för alkoholskadade med 18 platser och en gynekologisk-obstetrisk avdelning med 101 platser.

Författning. Avtal mellan svenska staten och Stockholms stad ang. obduktionsundervisning vid S:t Eriks sjukhus m. fl. godkänt av SF 17 dec. 1956 och av k. m:t 16 nov. 1956 (Kf 1956: nr 81).

Styresman (6,500 kr.).

Sandström, C. (se sid. 459).

Sysselman (26).

Karlsson, A. V. E.; t. 22 15 40 (växel); mottagningstid: 9—11.

Husmor (grupp I) (16).

Nilsson, Margot E.

Lasarettssavdelningen.

Mottagningstid (för intagning av patienter): alla dagar 9—11; för olycksfall hela dygnet.

Besöks-tider:

för patienter å allmän sal: tisdagar, torsdagar, lördagar och söndagar 14—15;
för patienter å enskild avd.: alla dagar 11,30—14, 17—18,30.

Sjukvårds- och poliklinikavgifter: se sid. 446.

Kvinnokliniken.

Gynekologisk avdelning:

Besöks-tider: tisdagar, torsdagar, lördagar och söndagar 14—15.

Obstetrisk avdelning:

Mottagningstider: patienter intagas alla tider på dygnet.

Besöks-tider: alla dagar (endast för mannen) 18,30—19; söndagar 14—15.

Sjukvårdsavgifter: se sid. 446.

Överläkare (B 6)

(å gynekologisk-obstetriska avd., tillika föreståndare för sjukhusdirektionens mentalvårdsbyrå).

Westberg, S. V. (förordn. t. o. m. ³¹/₁ 1963), mottagningstid: 10—10,30.

Överläkare (B 4)¹

(å anestesivård.).

Vakant.

¹) Med skyldighet att svara för utbildning av underutbildade narkossjuksköterskor och elever.

Överläkare (26).

Josephson, B. A.¹) (förordn. t. o. m. ³¹/12 1962),
mottagningstid: 11,30—12, å kliniska labora-
toriet; Ohlsson, S. A. O. (förordn. t. o. m.
³¹/1 1964), å patologiska avd.

Överläkare (23).

Sandström, C.²) (förordn. t. o. m. ³¹/12 1961), mot-
tagningstid: 11,45—12,15, å röntgenavd.; Ihre,
B. J. E. (förordn. t. o. m. ³¹/1 1961), mot-
tagningstid: 11,30—12, Sköld, E. G. V. (för-
ordn. t. o. m. ³¹/1 1961), mottagningstid:
8,30—9, Nyman, E. H. L. (förordn. t. o. m.
³¹/10 1959), mottagningstid: 8,30—9, å me-
dicinska klin.; Perman, E. G. S. (förordn.
t. o. m. ³¹/10 1958), mottagningstid: 11,30
—12, å kirurgiska klin.

Elektrokardiografsläkare (11,700 kr.).

Sjöstrand, O. T.

Förste underläkare (23).

Ek, J. O. S., Hultman, E. H. (å kliniska lab.).

Förste underläkare (22)³).

Aleman, S. V. O., Lövgrén, E. O. E. (bitr. lasa-
rettsläkare)⁴), Bärány, F. R. (bitr. lasarets-
läkare)⁴), Tengberg, J.-E. T.⁵), Eggert, A. G.,
Alm, T. E. W., Graf, J. W., Haeggström, A. G.
Z., Bucht, N. H. (bitr. lasaretsläkare)⁴),
Eliasch, H. M., Luksep, F., Hederström, G. E.,
Castenfors, H., Håkansson, C.-E. (å medicinska
klin.); Lindholmer, B. H. R. (bitr. lasarets-
läkare)⁴), Palmlov, K. P. A. (bitr. lasarets-
läkare)⁴), Nordquist, H. B. G. A., Ekblom, L.
A., Paulsson, S. B. G., Örsten, G. P. A., en
vakant (å kirurgiska klin.); Gidlund, Å. S.
(bitr. lasaretsläkare)⁴), Skogsberg, C. G. A.,
Lagerberg, U. E., Berglund, C. I. I:son, Plengier,
L. H., Lundin, E. D. W., Havermark, G. P.
(å röntgenavd.²); Asplund, J. G. D. (bitr.
lasaretsläkare)⁴), Lodhammar, E. Margit, Cass-
mer, L. O., Lindeberg, S. G., Räf, L. B. (å
gyn.-obst. avd.).

Två amanuenser (1,200 kr. jämte fri kost,
dessutom avlönade av Karolinska institutet).

Poliklinikläkare (27).

Hård af Segerstad, G. J. F., tjl. (se sid. 493),
Linder, Birgit E. K., Krantz-Takman, S. H.
Margit E. (å psykiatriska polikliniken).

¹) Med skyldighet att utan särskild ersätt-
ning utföra specialundersökningar för andra sta-
dens sjukhus i den mån de icke kunna utföras
vid sjukhusens egna laboratorier eller direk-
tions kliniska centrallaboratorium.

²) Se not 1 å sid. 451.

³) Se not 3 å sid. 451.

⁴) Se not 4 å sid. 451.

⁵) Med tjänstgöring jämväl å blodgivarcen-
tralen.

*Läkare i pediatrik (tillika läkare
för daghemmet) (5,568 kr.).*

Gyllenswärd, C. E.

Läkare i psykiatri (14,400 kr.).

Sjövall, T. S. T.

*Läkare för öron-, näs- och hals-
sjukdomar (8,052 kr.).*

Jungert, G. E. Y.

*Läkare för ögonsjukdomar
(4,550 kr.).*

Vakant.

Tandläkare (12,000 kr.).

Hamberg, L.

Psykolog (16).

Settergren, B. M. (Gitte).

Teknisk assistent (13,900 kr.)¹).

Rudewald, B. O. R.

Två biträdande husmödrar, två labora-
torieassistenter, en första laboratorieöver-
sköterska, en första röntgenöversköterska,
sju tiotvå översköterskor (darav fyra halv-
tidsjänster), tretton operationsöversköter-
skor (darav en halvtidstjänst), sex laboratorie-
översköterskor eller första laboratriser,
fjorton laboratorieöversköterskor eller labo-
ratriser (darav två halvtidstjänster), en första
preparatris, fjorton röntgenöversköterskor,
en chefsgymnast, fyra sjukgymnaster (dar-
av två halvtidstjänster), sju förlossningsbarn-
morskor, två överbarnmorskor, en barn-
morska, nio barnsköterskor, trettio sex sjuk-
sköterskor (darav tre halvtidstjänster), en ar-
betsterapeut, tre fotobitraden, en tand-
sköterska (20 tim./vecka), sju sjuksköterske-
elever, trettio elever i mentalsjukvård, nio
första sjukvårdsbitraden, fjorton under-
sköterskor, tvåhundratjoutou sjukvårdsbiträ-
den (darav två halvtidssysslor), fem labora-
toriebitraden, två förrädsbitraden, tio ba-
derskor.

Avdelningen för psykiskt sjuka.

Besökstid: torsdagar och söndagar 14—15.

Sjukvårdsavgifter: se sid. 446.

Överläkare (23).

Olsson, R. G. M. (förordn. t. o. m. ³¹/12 1963),
mottagningstid: vardagar utom måndagar och
torsdagar 11—11,30.

¹) Med skyldighet för innehavaren att enligt
sjukhusdirektionens bestämmande stå till för-
fogande som teknisk konsult jämväl för sjuk-
husdirektionens övriga inrättningar.

SjD

Förste underläkare (24).

Rothström, G. E. A.; Norman, f. Danieli, Margit E.

Föreståndarinna (12).

Röed, f. Harvell, J. A. Magdalena.

Nio översköterskor, en sjuksköterska (halvtidstjänst), en förste skötare, nio skötare, fem första sköterskor, sextionio sköterskor. — Fyra städerskor (däruv en halvtidssyssla).

Predikanter (9,852 — 1,980 kr.).

Heldt, T. E. O., pastor; Sjöstrand, R. E., komminister i Vantörs förs.

En organist.

Sjukhusassistent (19).

Brinkler, Å. E.

Kammarsskrivare (15).

Ahnfelt, Inga L.

Kontorsassistenter (12).

Fors, T. K. R.; Jansson, R. M.

Förste kontorsskrivare (11).

Ljunggren, f. von Hausswolff, Marie-Louise M.

Fem kontorsskrivare, sexton kanslibiträden, tre kanslibiträden (halvtidstjänster), elva kontorsbiträden, tre kontorsbiträden (halvtidstjänster), två kontrollbiträden.

Kuratorer (12).

Å lasaretsavdelningen:

Andersson, Mai K. A.; Helte, Inger B.; Ekbrandt, Anna-Britta I.

Mottagningstid: måndagar, tisdagar och torsdagar 13—14, övriga dagar 10—11.

Telefontid: måndagar, tisdagar och torsdagar 14—15, övriga dagar 11—12.

Å psykiatriska polikliniken:

Leufvén, G. E. S. (La); Lindström, f. Lind, Anne-Marie.

Ekonomiföreståndare (grupp I) (16).

Wallin, Asta M.

Maskinmästare (15).

Esslén, C. S.

Uppsyningsman (10).

Mårtensson, A. H.

Förste vaktmästare (9).

Abrahamsson, N. H.

Vaktmästare (8).

Carlsson, K. A.; Eriksson, A. S. E.; Wahlbom, P. R.; Petersson, A. O. S.

En förste maskinist, en maskinist, två biträdande ekonomiföreståndare, en instrumentmakare, en tvättföreståndare, fem hantverkare, en föreståndarinna, tre vaktmästare, en biträdande tvättföreståndare, sex telefonister, en överstäderska, fyra expeditionsbiträden.

En målare, en tapetserare, sex reparatörer, fem eldare, en förrädsarbetare, en trädgårdsarbetare, tretton sjukbärare (däruv en under åtta månader), tretton gårdskarlar, fyra diversearbetare i köken, en maskintvättare, fyra kokerskor, ett första matsalsbiträde, en första sömmerska, en kallskänka, fyra första köksbiträden, fem sömmerskor (däruv en halvtidssyssla), fyra strykerskor, tre maskintvätterskor, sexton tvättbiträden, fem matsalsbiträden, nitton köksbiträden (däruv en halvtidssyssla), trettio-två städerskor, en garderobiär.

Vid 1954 års omorganisation av sysslomanskontoret å övergångsstat upptagen tjänst.

Förste kammarsskrivare (17).

Nordquist, G. A.

Södersjukhuset-Sachsska barn-sjukhuset.

A. Södersjukhuset.

Årstalunden, Sö. (postgirokonto nr 58064); t. 23 70 00.

Polikliniktider:

medicinska polikliniken: vardagar 9—10; tidsbeställning per tel. vardagar 11—13;

kirurgiska polikliniken I: manliga nybesök vardagar 9,30—10,30;

kvinnliga nybesök vardagar utom lördagar 13—14, lördagar 13—13,30;

kirurgiska polikliniken II: manliga nybesök vardagar utom lördagar 13—14, lördagar 13—13,30.

manliga återbesök vardagar utom lördagar 13,30—14,30, lördagar 13—14.

kvinnliga nybesök vardagar 9,30—10,30.

kvinnliga återbesök vardagar 10—11;

gynekologiska polikliniken: undersökningar endast efter föranmälan per tel. 8—9, 12,30—13, mottagningstid för föranmälda patienter vardagar 8,30—9, måndagar—fredagar även 12—13;

mödravårdscentralen: nybesök alla vardagar utom lördagar 13,30—14, måndagar även 18—19, lördagar 12,30—13; återbesök alla vardagar

9,30—10; torsdagar även 18—19; teltid vardagar 8,30—9,30;

polikliniken för sockersjuka: vardagar utom lördagar 9—10. Provtagning vardagar utom lördagar 8—10 (se sid. 487);

allergiska polikliniken: tidsbeställning per tel. 10—11;

polikliniken för öron-, näs- och halssjukdomar: nybesök vardagar 8,30—9,30, återbesök vardagar 9—10;

hörselpolikliniken: måndagar och onsdagar 14—16; tidsbeställning per tel. vardagar 11,30—12;

ögonpolikliniken: tidsbeställning per tel. vardagar utom lördagar 13—15, lördagar 9—10;

röntgenterapipolikliniken: vardagar 10—10,30;

hud- och könspolikliniken *män*: måndagar 12—13, 14—15, 17,30—19, tisdagar, onsdagar och torsdagar 10—11, 12—13, fredagar 12—13, 17,30—19, lördagar och dag före helgdag 11—12; *kvinnor*: måndagar och fredagar 12—13, 14—15, 17,30—19, tisdagar 12—13, onsdagar och torsdagar 12—13, 14—15, lördagar och dag före helgdag 11—12. (Ej nybesök av patienter med hudsjukdomar på kvällsmottagningarna.);

psykiatriska polikliniken: vardagar endast efter förannmälning per tel. 13,30—14,30;

hjärtapolikliniken: endast remisspoliklinik tel. tid vardagar utom lördagar 13—14;

ortopediska polikliniken: tidsbeställning per tel. vardagar utom lördagar 13—15, lördagar 9—10;

neurologiska polikliniken: tidsbeställning per tel. vardagar 9—10;

avdelning för fysikalisk terapi: tidsbeställning per tel. 9,30—10,30;

reumatikerdispensären: tidsbeställning per tel. 9,30—10,30;

avdelningen för yrkesmedicinska sjukdomar: tidsbeställning per tel. vardagar 9—10;

polikliniken för alkoholsjukdomar: tisdagar och fredagar 18—19,30, tidsbeställning per tel. vardagar utom lördagar 11—12;

centraltandpolikliniken: endast remisspoliklinik, tidsbeställning per tel. 9—10.

Röntgenavdelningen: öppen taxebunden mottagning, anmälningstid, vardagar 8—9.

Besökstider:

å vårdavdelningarna med undantag av barnbördsavdelningarna

för patienter å allmän sal: tisdagar, torsdagar, lördagar och söndagar 14—15;

för patienter å enskild avd.: alla dagar 11,30—14, 17—18,30;

å barnbördsavdelningen

för patienter å allmän sal: söndagar 14—15, alla dagar (endast för mannen) 18,30—19;

för patienter å enskild avd.: tisdagar, torsdagar, lördagar och söndagar 12—13, alla dagar (endast för mannen) 18,30—19;

å öronkliniken, dessutom

för inläggande barn: söndagar 13,30—15.

Expeditionstid: å sysslomanskontoret vardagar 10—12, 13—15,30 (lördagar och dag före helgdag 10—14).

Sjukvårds- och poliklinikavgifter: se sid. 446.

År 1934 förelades stadsfullmäktige en plan för lasarettssjukvårdens ordnande, utarbetad av en av stadskollegiet den 2 september 1926 för ändamålet tillsatt sjukhuskommitté. Enligt kommitténs plan — 1933 års generalplan — skulle lasarettssjukvården koncentreras till tre central-sjukhus, varav ett för de södra stadsdelarna. Förslag till det nya sjukhuset å Södermalm (Södersjukhuset) godkändes av stadsfullmäktige den 26 april 1937 (Bih. 1936: nr 56, Utl. 1937: nr 131). Därvid uppdrogs åt sjukhusdirektionen att dels å det staden tillhöriga området i Årstalunden ombesörja uppförandet av ett central-sjukhus för de södra stadsdelarna, dels uppföra en centraltvättinrättning för vissa stadens anstalter. För ändamålet beviljades sjukhusdirektionen ett anslag av 21,049,000 kr., varav för år 1937 anvisades 1,400,000 kr. Den 28 maj 1937 beslöt sjukhusdirektionen att tillsätta en byggnadskommitté, benämnd Södersjukhusets byggnadskommitté, med uppdrag att ombesörja uppförandet av det sålunda beslutade nya centralsjukhuset. Detta skulle i slutbyggt skick omfatta 1,542 vårdplatser, av vilka 1,206 skulle ingå i en första utbyggnad. Arbetena med uppförande av stommen till sängbyggnaden — inrymmande även vårdavdelningar — påbörjades år 1939

Med hänsyn till att konjunkturutvecklingen och de inträffade krisförhållandena i så väsentlig grad ökat material- och arbetskostnaderna, att det av stadsfullmäktige anvisade anslaget skulle komma att betydligt överskridas, och det budgetära läget, beslöt stadsfullmäktige den 1 december 1941, att utbyggnaden av sjukhuset tills vidare skulle begränsas till 617 vårdplatser jämte motsvarande utrymmen i behandlingsbyggnaden. Samtliga dessa platser kunde tagas i bruk åren 1943—44.

Den alltmer framträdande platsbristen inom lasarettssjukvården visade emellertid, att detta platstillskott var otillräckligt för de kommande årens behov. Den 2 juli 1942 gjorde Södersjukhusets byggnadskommitté därför en förnyad framställning om färdigställande av den återstående delen av sjukhuset och sedan sjukhusdirektionen i skrivelse den 7 oktober 1942 ingivit förslag härom till stadsfullmäktige, beslöt fullmäktige den 20 mars 1944 låta färdigställa den återstående delen av sjukhuset, som då totalt avsågs omfatta 1,193 inläggande patienter. Denna utvidgning av sjukhuset slutfördes i huvudsak under år 1950.

Utöver de ursprungligen beviljade medlen om 21,049,000 kr. för uppförande av Södersjukhuset med centraltvätt, ett bostadshus och personalrestaurang, inklusive anslag för inventa-

Sjd

rier, hava stadsfullmäktige under åren 1937—1953 för sjukhusanläggningens uppförande och inredning m. m. vid skilda tillfällen beviljat anslag å tillhopa 35,794,600 kr.

Sjukhuset omfattar för närvarande 1,486 vårdplatser med följande fördelning å de olika disciplinerna.

Invärtämedicinska sjukdomar (3 avdelningar)	305 platser
Neurologiska sjukdomar	99 »
Kirurgiska sjukdomar (2 avdelningar)	273 »
Neurokirurgiska sjukdomar	37 »
Ortopediska »	62 »
Öron-, näs- och halssjukdomar	57 »
Ögonsjukdomar	19 »
Röntgenterapi	28 »
Hud- och könssjukdomar	66 »
Kvinnosjukdomar	41 »
Förlossningsfall	137 »
Psykiska sjukdomar	84 »
Intagningsavdelning	10 »
Kronikeravdelning	148 »
Geriatrisk avdelning	120 »
Totalsumma	1,486 platser

Förutom vårdavdelningar omfattar sjukhuset polikliniker för samtliga vid sjukhuset företrädda vårdspecialiteter (se ovan).

Den 19 maj 1947 beslöt stadsfullmäktige anvisa sjukhusdirektionen medel för uppförande av ett efterbehandlingssjukhus vid Södersjukhuset. Enligt det uppgjorda förslaget avsågs sjukhuset att omfatta 307 vårdplatser för sådana efterbehandlingsfall, som kunde överföras från sjukavdelningarna inom Södersjukhuset. Tillkomsten av ett efterbehandlingssjukhus avsåg att möjliggöra ett mer effektivt utnyttjande av sjukhusets sjukavdelningsplatser för behandling av de krävande akuta sjukdomsfallen. Stadsfullmäktige godkände den 5 december 1952 ett för fullmäktige framlagt förslag rörande sjukhusets uppdelning på dels en klinik för ålderdomssjukdomar med 180 vårdplatser (s. k. geriatrisk klinik), dels en avdelning för kroniskt sjuka med 118 platser. Sjukhuset togs i bruk i början av år 1953. I enlighet med beslut av stadsfullmäktige år 1957 äro vårdplatserna f. n. fördelade med 120 på geriatriska kliniken, 148 på kronikeravdelningen och 30 på en nyinrättad ortopedisk vårdavdelning.

Inom Södersjukhusets område ligger Sacksska barnsjukhuset (se sid. 465), som efter ombyggnad och utvidgning kommer att direkt anknytas till Södersjukhuset som dess specialavdelning för småbarns- och spädbarnsvård. Fr. o. m. år 1950 utgöra Södersjukhuset och Sacksska barnsjukhuset en gemensam förvaltningsenhet.

Enligt beslut av stadsfullmäktige den 18 mars 1957 skall vid Södersjukhuset uppföras en rehabiliteringsklinik.

Genom ett år 1953 med staten träffat avtal har staden förbundit sig att för barnmorskeläroanstalten i Stockholm i St Eriks sjuksköterskeskolas byggnad upplåta undervisnings- och expeditionslokaler samt bostäder mot en årlig ersättning enligt i avtalet närmare angivna grunder. För barnmorskeelevernas arbete under praktisk tjänstgöring vid Södersjukhusets gynekologisk-obstetriska avdelning jämte mödravårdscentral erlägger staden viss årlig ersättning på grundval av nämnda avtal. Anstaltens överlärare och barnmorskelärare äro överläkare respektive biträdande läkare vid barnbördsavdelningen.

Stadsfullmäktige beslöt den 20 mars 1944 att låta uppföra en byggnad för St Eriks sjuksköterskeskola (se sid. 496) i lokal anslutning till Södersjukhuset. Denna skola togs i bruk under november månad år 1950.

Enligt beslut av stadsfullmäktige inrättades år 1945 vid Södersjukhuset ett patientbibliotek, som skötes genom biblioteksnämndens försorg.

Till sjukhuset är sedan år 1953 en av sjukhusdirektionens blodgivarcentraler förlagd; förmedlings- och registreringsverksamheten skötes dock av en särskild expedition belägen inom sjukhusdirektionens förvaltningslokaler, Brunkebergstorg 13.

Författningar. K. stadga 13 maj 1938 för barnmorskeundervisningen, med ändr. Avtal ang. upplåtelse av lokaler m. m. för barnmorskeläroanstalten i Stockholm, godkänt av k. m:t 6 mars 1953 och av SF 16 mars 1953 (Kf 1953: nr 16). Avtal mellan svenska staten och Stockholms stad rörande undervisning i neurologi vid Södersjukhuset, godkänt av SF 26 jan. och av k. m:t 24 april och 30 juni 1953 (Kf 1953: nr 30). Avtal mellan svenska staten och Stockholms stad ang. obduktionsundervisning vid Södersjukhuset m. fl., godkänt av SF 17 dec. 1956 och av k. m:t 16 nov. 1956 (Kf 1956: nr 81).

Styresman (9,000 kr.).

Nyström, Å. E. (se nedan).

Sjukhusintendent (B 1).

Ohlson, G. A.; t. 23 70 00; mottagningstid: 9—11.

Första husmor (17).

Johansson, Karin M.

Överläkare (B 6).

Nyström, Å. E. (förordn. t. o. m. ³¹/s 1961), mottagningstid: 10—11, å yrkesmedicinska avd.

Överläkare (B 4).

Vakant, å anestesivård.

Överläkare (27).

Varenius, S. R. P. (förordn. t. o. m. ^{31/10} 1961), mottagningstid: 10—10,30, å bakteriologiska laboratoriet; **Kirstein, L.¹⁾** (förordn. t. o. m. ^{31/10} 1961), mottagningstid: 13—13,30, å neurofysiologiska laboratoriet.

Överläkare (26).

Hammarsten, Greta (förordn. t. o. m. ^{31/3} 1961), mottagningstid: 10—12, å kliniska laboratoriet; **Wahlgren, F. F.** (förordn. t. o. m. ^{31/3} 1960), mottagningstid: 13—13,30, å patologiska avd.; **Wohlfart, C. S. S.** (förordn. t. o. m. ^{30/6} 1960), mottagningstid: 13—13,30, å psykiatriska klin.

Överläkare (23).

Silfversköld, B. P. (förordn. t. o. m. ^{31/7} 1963), mottagningstid: 13,30—14, å neurologiska klin.; en vakant, å med. klin. II; **Jonsson, E. W.** (förordn. t. o. m. ^{31/12} 1961), mottagningstid: 12,15—12,45, å medicinska klin. III och avd. för fysikalisk terapi; **Kallner, S. B. E.** (förordn. t. o. m. ^{31/10} 1959), mottagningstid: 11,30—12, å medicinska klin. IV; **Palmer, I.** (förordn. t. o. m. ^{31/5} 1960), mottagningstid: 14—15 utom lördagar, å kirurgiska klin. I; en vakant, å kirurgiska klin. II; **Jönsson, N. G.²⁾** (förordn. t. o. m. ^{30/6} 1964), mottagningstid: 10,30—11, å röntgendiagnostiska avd. I; **Magnusson, A. H. W.²⁾** (förordn. t. o. m. ^{31/12} 1959), mottagningstid: 13,30—14, å röntgendiagnostiska avd. II; **Löfstedt, S.³⁾** (förordn. t. o. m. ^{31/3} 1961), å röntgendiagnostiska avd. III; **Mossberg, E. G. H.²⁾** (förordn. t. o. m. ^{31/5} 1963), mottagningstid: 13—13,30, å radioterapeutiska klin.; **Frykholm, R.** (förordn. t. o. m. ^{30/6} 1961), mottagningstid: efter överenskommelse per tel., å neurokirurgiska klin.; **Bärfverstedt, B. E.** (förordn. t. o. m. ^{30/6} 1958), mottagningstid: 12,30—13, å hud- och könsklin.; **Frenckner, F. J. P.** (förordn. t. o. m. ^{31/7} 1961), mottagningstid: 10—10,30, å öronklin.; **Granström, K. O.** (förordn. t. o. m. ^{31/10} 1959), mottag-

ningstid: 9,30—10, å ögonklin.; **Hellstadius, A.** (förordn. t. o. m. ^{31/10} 1961), mottagningstid: 9,30—10, å ortopediska klin.; **Porjé, I.-G.** (förordn. t. o. m. ^{30/6} 1960), mottagningstid: 12—13, å geriatriska klin.; en vakant, å avd. för kroniskt sjuka.

Överläkare

(som överläkare vid gynekologiska avd. 12,000 kr. av staden, som överläkare vid barnmorskeläroanstalten avlönad av staten).

Swanberg, H. M. W., mottagningstid: 9—9,30 (å kvinnoklin.).

Överläkare vid avd. för kroniskt sjuka (9,900 kr.).

Hafström, T. E. G:son.

Biträdande läkare

(som barnmorskelärare avlönad av staten).

Holtz, A. G. F.

Läkare (23)¹⁾

(vid öronkliniken).

Preber, L. E. T.

Förste underläkare (24).

Munthe, Gerd, Ettlinger, Ruth W., Holmberg, K. G. (bitr. lasarettsläkare)²⁾, **Austern, H., Gunne, G. L.-M., Löfgren, L. B.** (å psyk. klin.); **Flyger, G. E. I.** (bitr. lasarettsläkare)²⁾, **Westermarck, J. E. N., Breig, A.** (å neurokirurgiska klin.).

Förste underläkare (23).

Helldorff, R. I. T. (bitr. lasarettsläkare)²⁾, **Sundblad, L. K. M.** (å kliniska lab.); **Forsgren, U. E.** (å bakteriologiska lab.); två vakanta å anestesivd.; **Moberg, A. L., Örell, S. R.** (å patologiska avd.).

Förste underläkare (22)³⁾.

von Reis, G. (bitr. lasarettsläkare)²⁾, **Fahlgren, J. H., Falck, G. R. M., Hultén-Gyllensten, Inga-Lisa M., Bringel, f. Eriksson, Karin R.** (å neurologiska klin.); **Grewin, K. E.** (bitr. lasarettsläkare)²⁾, **Hedlund, S. G. L.** (bitr. lasarettsläkare)²⁾, **Karnell, N. C. J. H., Tillgren, C. G., Jäderberg, B. E., Öst, C.-R.**, en vakant (å medicinska klin. II); **Nettelbladt, E. G., Stafsing-Carlsson, O. F. S., Lichtenstein, L. H., Nisell, Å. M., Györki, J.** (å medicinska klin. III); **Liljestränd, Å., Andersson, B. G.** (bitr. lasarettsläkare)²⁾, **Hed, E. R., Iggbom, S. A. K.** (å medicinska klin. IV); **Berggren, f. Bogg,**

¹⁾ Med skyldighet att utan ersättning utföra elektroencefalografiska och liknande undersökningar av patienter, som remitterats dit från de stadens övriga sjukhus, som icke äro utrustade med härför erforderlig apparatur.

²⁾ Med skyldighet att utföra undersökningar och behandlingar av patienter å Långbro sjukhus.

³⁾ Se not 1 å sid. 451.

⁴⁾ Med skyldighet att utan särskild ersättning utföra neuroradiologiska undersökningar för stadens övriga sjukvårdsanstalter samt åtaga sig undersökning av patienter från Beckomberga sjukhus ävensom att mot därför särskilt fastställd ersättning ombesörja röntgenläkargörömlen vid samma sjukhus.

¹⁾ Med skyldighet att utan särskild ersättning utföra otoneurologiska undersökningar å till öronpolikliniken remitterade patienter.

²⁾ Se not 4 å sid. 451.

³⁾ Se not 3 å sid. 451.

Anna M., Höppner, H. R. (å hud- och könsklin.); Johansson, E. O., Aronsson, A. H. V. (bitr. lasarettsläkare)¹⁾, Gripe, K. F., Frykman, G. P. A., Edwards, P. A. S., Gylling, E. B. R., en vakant (å kirurgiska klin. I); Ekblom, S. T. E. (bitr. lasarettsläkare)¹⁾, Helmstein K.-E., Engstrand, L. H., Gison, Ekengren, J. A., Rieger, K. Å., Sjöberg, J.-E. B., Hansson, H. E. (å kirurgiska klin. II); Marions, O. A., Arvidsson, P. H., Hellström, L. E., Sténson, S. Ö., Kjellman, L. W. (bitr. lasarettsläkare)¹⁾, Proos, A., Norell, H.-G., Sundberg, K. G. (bitr. lasarettsläkare)¹⁾, Törnsten, E. H. C., Freidenfelt, J. H. F., en vakant (å röntgendiagnostiska avd.)²⁾, Molin, B. F., Rigner, R. S., Odqvist-Niordson, Anne-Marie M. (å radioterapeutiska klin.); Ottosson, B.-G. (bitr. lasarettsläkare)¹⁾, Ivstam, T. H. B. (bitr. lasarettsläkare)¹⁾, Wallén, N. E., Palmgren, K. R. V., en vakant (å öronklin.); Rehn, N. O., Ryberg, J. S. (å ögonklin.); Malmnäs, C. E. A. (bitr. lasarettsläkare)¹⁾, Andersson, B. G. K. (Kajsa), Renck, Ingrid E., Belonoschkin, B. A., Falk-Brandel, Ulla, två vakanta (å gynekologisk-obstetriska avd.); Marsk, A. F. (å ortopediska klin.); Andersson, Anna E. Ch. (å yrkesmedicinska avd.); Sallstrand, M., Lönnberg, B. V. (å geriatriska klin.); Lyngman, Karin M., Lindahl, B. R. (å kronikeravd.).

Två *extraläkare* vid psykiatriska klin. samt en *extraläkare* vardera å neurokirurgiska och geriatriska klin.

Poliklinikläkare (27).

Hafström, T. E. G:son, föreståndare, Nordenson, N. G., Lindgren, G. O. A., Rohlin, S. (vid medicinska polikliniken); Flordh, P. D. C., Hansson, f. Ljungkvist, S. Brita M., en vakant (vid psykiatriska polikliniken); Stenbeck, Anna E. T. (vid ögonpolikliniken); en vakant (vid neurologiska polikliniken); Österman, P.-O. A. (å allergiska polikliniken).

Polikliniken för hud- och könssjukdomar.

Poliklinikläkare (27).

Falk, C.-A. P., Nordenskjöld-Berg, K. Anna M.

Poliklinikläkare (25,000 kr.).

Feldreich, H. A. F.

Polikliniken för alkoholsjukdomar.

Föreståndare (8,525 kr.).

Lundquist, G. A. R. (se sid. 472).

En *läkare*, en *kurator*, en *sjuksköterska*, ett *kanslibiträde*.

¹⁾ Se not 4 å sid. 451.

²⁾ Se not 1 å sid. 451.

Hörselpolikliniken.

Audiolog (32,000 kr.)¹⁾.

Lundborg, T. L.

Konsulterande psykiater (1,000 kr.).

Vakant.

Patient, som av läkare rekommenderas utprova hörapparat, har att hänvända sig till Stockholms stads hörcentral (se sid. 277), Biblioteksgatan 6, 1 tr.; kurator, t. 21 68 71; mottagning: måndagar—fredagar 9—11; hörselvårdsassistenter: mottagning endast efter förhandsbeställning, t. 21 68 98 måndagar—fredagar 9—11.

Läkare för sockersjuka (se sid. 487).

Psykolog (16).

Lundgren, L. Marianne.

Förste kemist (15).

Sandell, A. Britt-Marie.

Laboratorieassistenter (12).

Nilsson, f. Wallin, Märta E.; Granlund, Ulla.

Angående den inom sjukhuset inrymda tandkliniken (se sid. 515).

En *psykolog* (halvtidstjänst), en *husmor*, två *biträdande husmödrar*, en *chefsgymnast*, tretton *sjukgymnaster*, en *preparator*, en *instrumentmakare*, en *första förlossningsbarnmorska*, fjorton *förlossningsbarnmorskor*, en *första laboratorieöversköterska*, femton *laboratorieöversköterskor* eller *första laboratriser*, trettio *laboratorieöversköterskor* eller *laboratriser*, två *första operationsöversköterskor*, trettioen *operationsöversköterskor*, tre *operationsöversköterskor* (halvtidstjänster), två *första röntgenöversköterskor*, trettiotre *röntgenöversköterskor*, sex *överbarnmorskor*, ethundra-fyrtioåttio *översköterskor*, fyra *översköterskor* (halvtidstjänster), en *översköterska* (deltid), sju *översköterskor* (överbarnmorskor), nio *barnmorskor*, fem *arbetsterapeuter*, en *första preparatris*, sex *laboratriser*, femtiåttio *sjuksköterskor*, fyra *sjuksköterskor* (halvtidstjänster), fyra *sjukvårdare*, sex *skötare*, tre *preparatriser*, en *audiometrist*, två *kortvågsassistenter*, två *fotografer* (halvtidstjänster), tolv *fotobiträden*, tjugusex *sköterskor*, sjuttion *barnsköterskor*, en *barnsköterska* (under 6 månader), två *djurskötare*,

¹⁾ Med skyldighet för innehavaren att i erforderlig utsträckning tjänstgöra jämväl vid hörselpolikliniken å Sabbatsbergs sjukhus och stå till förfogande därstädes som konsult.

en *badföreståndare*, etthundrafemton *sjuk-sköterskeelever*, trettiofyra *barnmorskeelever*, femton *sjukbärare*, trettiosju *undersköterskor*, nio *första sjukvårdsbiträden*, fjorton *laboratoriebiträden*, fyrahundra femtiosex *sjukvårdsbiträden* (därav nitton halvtidssysslor), sjuttionio *baderskor*.

Predikanter (13,632 — 4,956 kr.).

Tirén, T. V., e. o. pastoratsadjunkt i Högalids förs.;

Dahlin, K. A., komminister i Katarina förs.

En *organist*.

Förste sjukhusassistent (20).

Engelmark, K. E., tjl., *tf. Carlberg*, K. E. B.

Förste kammarskrivare (17).

Carlberg, K. E. B., tjl. (se ovan), *tf. Öberg*, H.-Å. G.; **Önn**, H. L., tjl. (se sid. 475), *tf. Sjöberg*, Aina S.

Kammarskrivare (15).

Edvall, f. **Janson**, H. V. D. (Vivan).

Kontorsassistenter (12).

Larsson, K. A. H., tjl. (se sid. 456), *tf. Sörme*, A. H. E. (Ella); **Danielson**, f. **Axberg**, E. W. (Lizzie); **Henning**, S. A.; en vakant.

Förste kontorsskrivare (11).

Sköldberg, E. B. Ragna; en vakant.

Tio *kontorsskrivare*, fyrtionio *kansli-biträden*, fem *kanslibiträden* (halvtidstjänster), tjugusju *kontorsbiträden*, tre *kontorsbiträden* (halvtidstjänster).

Kuratorer (12).

Bergsten, A. Elisabeth; mottagningstid: 9—9,30, tisdagar och torsdagar även 14—15,30.

Clason, J. E. (Janny-Lisa); mottagningstid: 13—15 (utom lördagar), lördagar 10—11.

Porsheden, f. **Lindmark**, Märtha E.; mottagningstid: måndagar och fredagar 12—13, 14—15, 17,30—19, tisdagar 12—13, onsdagar och torsdagar 12—13, 14—15, lördagar 11—12.

En vakant; mottagningstid: måndagar 12—13, 14—15, 17,30—19, tisdagar, onsdagar och torsdagar 10—11, 12—13, fredagar 12—13, 17,30—19.

Nordström, f. **Lindén**, Kerstin; mottagningstid: vardagar 9—10, tisdagar och torsdagar även 14—16.

Selander, f. **Wahlström**, Ingrid E. P.; mottagningstid: 11—12 (utom onsdagar), 14—15 (utom lördagar) (se sid. 488).

Wallin, C. Marianne; mottagningstid: alla vardagar 10,30—11,30.

Eriksson, f. **Andersson**, N. Margareta; mottagningstid: 9—10.

Löwing-Olsson, H. Birgitta E.; mottagningstid: 11—12 (utom lördagar).

Bohlin, I. B. (Inga-Briti); mottagningstid: 13—14 (utom lördagar), lördagar 9—10.

Julén, C. Magdalena (halvtidstjänst); mottagningstid: alla vardagar 9—10 (utom lördagar).

Ekman, Gerd (halvtidstjänst); mottagningstid: vardagar 10—11 samt tisdagar och torsdagar 14—15.

Bergsman, f. **Adolfson**, E. K. (Stina); (halvtidstjänst); tel.tid.: vardagar 9,30—10.

Förste maskinmästare (17).

Wigren, E. B.

Förste ekonomiföreståndare (17).

Blomgren, Rodny L.

Radioassistent (12).

Koschké, P.

Övervaktmästare (11).

Löfstedt, E. J.

Förste vaktmästare (9).

Wiklund, E. O. A.

Vaktmästare (8).

Jansson, E. G.; **Wall**, C. E. S.; **Johansson**, S. A. E.; **Lundgren**, K. H.; **Kristensson**, F. V.; **Engman**, S. G. S.; **Ernstström**, K. F.; **Forsberg**, E. E.; **Gustafsson**, G. T.; **Holm**, A. Hj. L.; **Sillén**, G. E.; en vakant.

En *förste maskinist*, fem *maskinister*, tio *hantverkare*, sju *biträdande ekonomiföreståndare*, en *första telefonist*, nio *telefonister*, en *överstaderska*, fjorton *expeditionsbiträden*. — En *automobilförare*, elva *reparatörer*, en *målare*, två *murare*, två *tapetserare*, fem *snickare*, sju *eldare*, fem *truckförare*, två *förrädsarbetare*, elva *gårdskarlar*, två *diversearbetare*, femtiosex *köksbiträden*, ett *första köksbiträde*, en *kallskänka*, tio *kokerskor*, etthundraen *städerskor* (därav tolv halvtidssysslor), elva *förrädsbiträden*, åtta *portvakter*, en *sömmerska*, sex *biträden*.

B. Sachsska barnsjukhuset.

Årstalunden, Sö. (postgirokonto nr 1071); t. 44 99 80 (växel).

Mottagningstid (för intagning av patienter) tidsbeställning per tel.

Polikliniktider:

tidsbeställning per tel. vardagar 9—10, 18—19.

Besökstid: söndagar 12,30—13,30.

Sjukvårds- och poliklinikavgifter: se sid. 446.

SjD

Genom gävbrev av den 12 februari 1907 donerade stärbhusdelägarna efter framlidne generalkonsuln Simon Sachs och hans maka Mathilda Sachs en summa av 400,000 kronor att användas till grundande av ett sjukhus för späda barn. Vid donationen voro fastade vissa villkor, bl. a. att kommunen skulle upplåta tomt åt sjukhuset. En i Årstalunden belägen tomt upplåts av stadsfullmäktige år 1909. Sjukhuset öppnades den 9 mars 1911. Det har efter en år 1949 företagen tillbyggnad 120 platser för sjuka barn och 10 platser för medföljande digivande mödrar. Vid sjukhuset ha även inrättats polikliniker för medicinska och allergiska sjukdomar.

Mellan staten, H. K. H. Kronprinsessan Lovisas förening för barnsjukvård, Stockholms stad och Stockholms läns landsting träffades den 27 december 1956 ett avtal om upplåtelse av 22 platser vid barnsjukhuset såsom en för barn i alla åldrar avsedd kirurgisk B-avdelning.

Enligt beslut av stadsfullmäktige den 21 december 1949 skall sjukhusdirektionen jämväl vara direktiön för Sachsska barnsjukhuset. För sjukhuset finnes ett särskilt förvaltningsråd. Detta råd har till uppgift att följa barnsjukhusets verksamhet, tillstånd och behov samt att hos sjukhusdirektionen väcka förslag om sådana förbättringar, som finnas påkallade.

Förvaltningsrådet, som utses av sjukhusdirektionen för ett år i sänder, utgöres av fem ledamöter jämte tre suppleanter. Två ledamöter och en suppleant skola tillhöra arvingarna efter sjukhusets numera avlidna donatorer, generalkonsuln Josef Sachs och hans hustru Sigrd Sachs, född Fränkel, samt grosshandlaren Arthur Thiel och hans hustru Alice Thiel, född Sachs. Förvaltningsrådets ordförande är den av sistnämnda två ledamöter, som rådet utser.

Beträffande byggnadskommittén för sjukhusets fortsatta ombyggnad, se sid. 439.

Författningar. Instruktion för förvaltningsrådet för barnsjukhuset Simon och Matilda Sachs' minne, fastställd av sjukhusdirektionen den 21 december 1949 (Kf 1949: nr 46). Instruktioner för sysslomannen och husmodern vid barnsjukhuset Simon och Mathilda Sachs' minne, fastställda av sjukhusdirektionen 2 febr. 1944 (Kf 1944: nr 4).

Förvaltningsråd.

Sachs, R., direktör, ordf.; **Heyman, f. Thiel**, Agda, fru; **Tengbom, I. J.**, arkitekt, professor; **Wallgren, A. J.**, professor emeritus, f. d. överläkare; **Wedberg-Larsson, A. A.**, Elvira, fru, stadsfullm.

Suppleanter: **Sachs, H.**, direktör (för Sachs, R. och Heyman); **Hedellius, A. H.**, lektor, **Ander, f. Eriksson, Elsa S.**, konsulent, stadsfullm. (för övriga ledamöter i nu nämnd ordning).

Sekreterare.

Hägglund, B. A. K., syssloman (se sid. 481).

Styresman.

Nyström, Å. E. (se Södersjukhuset).

Sjukhusintendent.

Ohlson, G. A. (se Södersjukhuset).

Husmor (grupp III) (13).

Rydberg, I. M. B. (Greta).

Överläkare (23).

Alm, E. I. (förordn. t. o. m. ³¹/₇ 1963) (å pediatrika avd.); **Gladnikoff, H.** (förordn. t. o. m. ³⁰/₁₁ 1960) (å röntgenavd.).

Poliklinikläkare (27).

En vakant, *tf. Hagströmer, A. J. W.*

Förste underläkare (22).

Werner-Mutt, R. B. Birgitta; **Hagströmer, A. J. W.**, tjf. (se ovan); **Wennlund, f. Krantz, E.** Kerstin; **Hagberg, E. G. H.**; **Kräpelien, S.**

En obducent (se Södersjukhuset).

En röntgenöversköterska, två laboratorieöversköterskor eller första laboratriker (därav en halvtidstjänst), sjutton översköterskor, en laboratorieöversköterska eller laboratris, åtta sjuksköterskor, en barnträdgårdslärlarinna, tjugo sju barnsköterskor, ett fotografiskt biträde, tjugufem sjuksköterskelever. — Ett första sjukvårdsbiträde, aderton sjukvårdsbiträden, ett laboratoriebiträde.

Kurator (12).

Lewerén, Ann-Mari K.

Ett kassäbiträde, ett expeditionsbiträde. — En kokerska, ett första köksbiträde, ett köksbiträde, ett förrådsbiträde, tolv städerskor (därav två halvtidssysslor), fyra port- och telefonvakter, två transport- och gårdskarlar.

Barnsjukvård meddelas även vid Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn, Karolinska sjukhuset och Barnsjukhuset Samariten, se sid. 479, 480.

Södra barnbördshuset.

Wollmar Yackullsgatan 27, Sö. (postgirokontonr 2057); t. 44 07 00; sysslomannen direkt, även Stigberget-Asö sjukhus: 42 42 58; kammarskrivaren 40 54 36; avd. för löneärenden 43 09 60; avd. för patientärenden kl. 9—12 44 07 00; köksavd. 40 60 34; maskinavd. 41 93 25.

Maria sjukhus (personalbostäderna) föreståndarinnan t. 41 82 36.

Besökstider:

Barnbördsavdelningen.

Allmän sal: söndagar 14—15,
alla dagar (för mannen eller annan anhörig)
18,30—19.Enskild avd.: tisdagar, torsdagar, lördagar och
söndagar 12—13,
alla dagar (för mannen eller annan anhörig)
18,30—19.

Gynekologiska avdelningen.

Allmän sal: tisdagar, torsdagar, lördagar och
söndagar 14—15.Enskild avd.: tisdagar, torsdagar, lördagar och
söndagar 12—13, alla dagar 18,30—19 (för
mannen eller annan anhörig).**Expeditionstid:** å sysslomanskontoret 9—
12, 13—15,30 (lördagar och dag före helgdag
9—12, 13—14).**Sjukvårds- och poliklinikavgifter:** se
sid. 446.

Södra barnbördshuset har uppkommit ur de provisoriska barnbördsanstalter, vilka stadens myndigheter tidigare sågo sig nödsakade att inrätta. År 1864 inrymdes en dylik provisorisk anstalt i huset nr 22 Wollmar Yxkullsgatan. Samma lokal togs följande år ånyo i anspråk för samma ändamål, och från denna tid blev det »provisoriska barnbördshuset» bestående. Till år 1871 var det inrymt i nyssnämnda, för ändamålet förhyrda lokal. Det flyttades då till huset nr 27 vid samma gata, som förvärvats av staden år 1874 samtidigt med Maria sjukhusområde. Huset om- och tillbyggdes år 1882, varefter namnet Provisoriska barnbörds-
huset utbyttes mot Södra barnbördshuset. Då emellertid behov uppstod av ökat utrymme, beslöt stadsfullmäktige år 1902 att i det för sjukhusändamål reserverade kvarteret Grimman uppföra ett nytt barnbördshus. Detta öppnades år 1907.

I samband med barnbördshuset var förr anordnad en statens anstalt för barnmorskeundervisning. Denna överflyttades år 1943 till Södersjukhuset.

År 1874, då bristen på sjukhus i Stockholm var synnerligen stor, inköptes för stadens räkning en med en större fabriksbyggnad och ett boningshus bebyggd fastighet mellan Wollmar Yxkullsgatan och Gamla Prästgårdsgatan för att användas till sjukhus. I fabriksbyggnaden inreddes därefter ett sjukhus med 130 sängar. Det fick år 1878 namnet Maria sjukhus. Vissa om- och tillbyggnader skedde sedermera, bl. a. åren 1885, 1896 och 1917.

Maria sjukhus nedlades hösten 1943 i samband med öppnandet av Södersjukhuset. Sjukavdelningarna jämte en del bostadsrum voro under åren 1944—1950 upplåtna åt St: Eriks sjuksköterskeskola till elevbostäder och expeditionskaler. Numera äro i enlighet med beslut av stadsfullmäktige den 16 april 1951 vissa delar av för-

utvarande Maria sjukhus ombyggda till personalbostäder för sjukhuspersonal (Utl. 1951: nr 86).

Efter tillkomsten av Södersjukhuset inordnades Maria sjukhus år 1944 under Södra barnbördshuset, som nu omfattar 133 vårdplatser, varav 84 äro avsedda för barnbördsfall och 49 för gynekologisk vård. Dessutom finnas 9 förlösningssplatser.

Beträffande Mariapolikliniken, se sid. 485.

Styresman (2,000 kr.).

Domeij, J. E. G. (se nedan).

Syssloman (22).Johansson, E. V.; t. 42 42 58: mottagningstid:
alla vardagar utom lördagar 11—12.**Husmor (grupp III)** (13).

Persson, f. Hedlund, Tyra A. M.

Överläkare (23).Domeij, J. E. G. (förordn. t. o. m. ^{31/12} 1962),
mottagningstid: 11,30—12.**Förste underläkare** (22).Kaplan, B. E. (bitr. lasarettsläkare); Holmberg,
N. G.; Einhorn, f. Rajmic, Nina; Nilsson, B.
G. C.**Läkare i pediatrik** (14,950 kr.).

Lind, J.

Obducent och patolog¹).

Lindgren, Å. G. H.

En första förlösningssbarnmorska, nio förlösningssbarnmorskor, fyra operations-
översköterskor, nio översköterskor, sex sjuk-
sköterskor, en sjukgymnast, en överskö-
terska (halvtidstjänst), en laboratorieöverskö-
terska (halvtidstjänst). — Tjugutre barnskö-
terskor, ett första sjukvårdsbiträde, fem-
tiofyra sjukvårdsbiträden.

Predikant (4,200 kr.).

Palmer, N. E., tf. kyrkoherde i Jakobs förs.

Kammarskrivare (15).

Arenholt, B. H. R.

Kontorsassistent (12).

Segeblad, f. Edvinsson, Karin H.

Två kontorskrivare, två kanslibitträ-
den (därav en halvtidstjänst), tre kontorsbi-
träden (därav två halvtidstjänster).

¹) Ersättning utgår med 50 kr. per obduk-
tion för vuxna och 30 kr. för barn, 25 kr. för
mikroskopisk undersökning samt 15 kr. för
histopatologisk undersökning.

SJD

Kurator (12)¹.

Rova, f. Kjellberg, Ann-Marie H., mottagnings-
tid: måndagar, onsdagar och fredagar 9—10.

Ekonomiföreståndare (12).

Johansson, Jane R. M.

Förste maskinist (12).

Snöwall, A. H.

Vaktmästare (8).

Kährling, K. J. O., tjl. (se sid. 495), *tf.* Nessén,
J. E.

En *biträdande ekonomiföreståndare*,
tre portvakter. — En *snickare*, två *repara-
törer*, tre *eldare*, en *truckförare*, tre *gårds-
karlar*, två *kokerskor*, en *kallskänka*, ett
första matsalsbiträde, fem *köksbiträden*,
fem *städerskor*, två *port- och telefonvakter*,
ett *tvättbiträde*, två *första biträden*.

Kvinnokliniker finnas även vid *Sabbats-
bergs sjukhus* (se sid. 452), *S:t Eriks
sjukhus* (se sid. 458) och *Södersjukhuset*
(se sid. 460) samt vid *Karolinska sjukhuset*
(se sid. 580).

Angående stadens platser vid *Allmänna
barnbördshuset*, *Ersta sjukhus*, *Kron-
prinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka
barn*, *Karolinska sjukhuset*, *Serafimer-
lasarettet* och *Barnsjukhuset Samariten*,
se sid. 479, 480.

Anstalter för kroniskt sjuka.

Stigberget-Åsö sjukhus.

(Postgirokonton nr 59977).

Stigbergets sjukhus: *Fjällgatan 23, Sö.,
t. 44 02 85 (växel; öppen 6—21), avd. 1—5:
kvinnliga patienter. Efter växelns stäng-
ning: avd. 1: t. 44 02 86, avd. 2: t. 44 02 87,
avd. 3: t. 44 02 88, avd. 4: t. 44 02 89, avd.
5: t. 44 16 82. Fjällgatan 20 A Sö.; t.
42 11 05, avd. 6: (manliga patienter).*

Åsö sjukhus: *Åsögatan 147, Sö.; t. 44 07 25
(växel; öppen 6—21), avd. 7—8: (kvinnliga
patienter), avd. 9: (manliga patienter).
Efter växelns stängning (endast sjukavd.)
t. 44 07 28. Sysslomannen direkt, även för
Södra barnbördshuset-Maria sjukhus: t.
42 42 58. Husmodern direkt, Fjällgatan 23,
t. 40 54 27, Kammar skrivaren direkt, t.
40 54 36. Avlöningskontoret, t. 43 09 60.*

*Besökstid: tisdagar, torsdagar, lördagar och
söndagar 14—15.*

Sjukvårdssavgifter: se sid. 446.

¹⁾ Med skyldighet att tjänstgöra jämväl vid
Stigberget-Åsö sjukhus och Maria sjukhem.

Stigbergets sjukhus, avsett för vård
av kroniska medicinska fall, öppnades den 1 juni
1938 med 62 vårdplatser för kvinnliga patienter.
Sjukhusets främsta uppgift är att bereda fortsatt
vård åt vid lasarettssjukhusen intagna kroniskt
sjuka, som ej kunnat erhålla hemvård. Sjuka,
som kräva mycket lång vårdtid, få icke kvar-
stanna utan överförs från Stigbergets sjukhus
till vårdhem och sjukhem. År 1939 utökades
sjukhuset till att omfatta 114 platser (75 för
kvinnor och 39 för män). År 1940 omänd-
rades en personalbostadsvåning till sjukavdel-
ning, varigenom sjukhuset erhöll ytterligare 19
platser för kvinnor. Sammanlagda antalet vård-
platser är för närvarande 132, varav 93 för
kvinnor och 39 för män.

Åsö sjukhus, före år 1926 benämnt
Provisoriska sjukhuset, upprättades
år 1902, såsom en ersättning för det dittills för
allmänna sjukvården använda Katarina sjukhus,
vilket då måste tagas helt i anspråk för vård av
sinnessjuka. För ändamålet förhyrdes nybyggda
egendomen nr 9 i kvarteret Oron vid Åsögatan.
(Egendomen inköptes sedermera av staden.) Den
13 februari 1903 öppnades det nya sjukhuset.
År 1922 inrättades vid sjukhuset en särskild
röntgenavdelning. Åsö sjukhus upphörde att vara
medicinskt lasarettssjukhus år 1943, då vårdav-
delningarnas patienter överfördes till Södersjuk-
huset. Fr. o. m. den 1 december 1943 disponeras
sjukhuset för kroniska medicinska fall. Stads-
fullmäktige beslöt den 19 december 1950 och
den 10 december 1955 anvisa sjukhusdirektionen
227,000 resp. 544,000 kr. för upprustning
av sjukhuset. Denna upprustning verkställdes
under åren 1956—1957.

Antalet vårdplatser utgör 87, 58 kvinnliga
och 29 manliga, fördelade å tre vårdavdelningar
om vardera 29 patienter.

Den 1 januari 1944 sammanfördes de båda
sjukhusen till en förvaltningsenhet.

Stigberget-Åsö sjukhus' sammanlagda antal
vårdplatser är 219, fördelade å nio avdelningar.

Styresman (3,060 kr.).

Lindborg, N. E. (se nedan), tjl.

Syssloman.

Johansson, E. V. (se Södra barnbördshuset).

Husmor (grupp II) (15).

Lannhard, f. Laurén, A. Ingeborg.

Överläkare (23).

Lindborg, N. E. (förordn. t. o. m. ³¹/12 1959),
tjl.

Förste underläkare (22).

Ekblad-Ågren, Barbro A. C. (å avd. 7—9);
Hallidén, Ulla M. (å avd. 1—6).

Röntgenläkare (3,600 kr.).

Ulfsparré, F.

Obducent och patolog¹⁾.

Vakant.

Två *sjukgymnaster*, en *arbetsterapeut*, en *röntgenöversköterska*, två *laboratorieöversköterskor*, sexton *översköterskor*, fyra *sjuksköterskor*, två *översköterskor* (halvtidstjänster), en *baderska*. — Nio *undersköterskor*, två *sjukvårdsbiträden* å röntgen, ett *sjukvårdsbiträde* å laboratoriet, sextiofem *sjukvårdsbiträden*, tre *baderskor* (därav två halvtidssysslor).

Predikant och organist (5,796 kr.).

Söderberg, H. G., komminister i Kungsholms förs.

Ett *kontorsbiträde* (halvtidstjänst).

(Beträffande övrig kontorspersonal se Södra barnbördshuset.)

Kurator.

(Se Södra barnbördshuset.)

Rova, f. Kjellberg, Ann-Marie H.; mottagnings-tid: vid Stigbergets sjukhus tisdagar 9—10, torsdagar 14—15; vid Äsö sjukhus tisdagar 13,30—15,30, torsdagar 9,30—11,30, lördagar 9—10.

Ekonomiföreståndare (12).

Bengtsson, f. Wikström, Ulla M. (Stigbergets sjukhus); Husberg, Hjördis H. M. (Äsö sjukhus.)

En *vaktmästare*, två *värmeledningsskötare*. — En *eldare*, sex *gårdskarlar*, fyra *kokerskor*, fyra *port- och telefonvakter*, en *kallskänka*, tre *första biträden*, två *matsalsbiträden*, sju *köksbiträden*, fem *städerskor*.

Blackebergs sjukhus.

Blackebergsvägen, Bromma; (postgiro-konto nr 357 301); t. 37 00 45 (kontoret); 37 12 10 (överläkare och underläkare); 37 02 78 (husmoder).

Besökstid: söndagar, tisdagar, torsdagar, lördagar 14—15.

Sjukvårdsavgifter: se sid. 446.

Staden förvärfvade år 1946 från stiftelsen Primurare-Barnhuset i Stockholm en del av egendomen Blackeberg för att efter erforderlig ombyggnad använda den för sjuk- och konvalescentvården.

Stadsfullmäktige beviljade den 21 april 1947 ett belopp av 2,095,000 kr. för iordningsställande av egendomen Blackeberg för sjukvårdsändamål, samt den 30 juni 1948 ytterligare ett belopp av 430,000 kr. för samma ändamål (Utl. 1948: nr 263).

¹⁾ Se not 1 å sid. 467.

Sjukhuset, som tills vidare skall lämna vård åt kroniskt sjuka, öppnades den 28 november 1949. Antalet vårdplatser är 179.

Med hänsyn till det akuta platsbehovet för kroniskt sjuka erhöill sjukhusdirektionen år 1952 stadskollegiets bemyndigande att företaga en utredning angående utbyggnad av Blackebergs sjukhus. Utredningsarbetet resulterade i att stadsfullmäktige den 8 juni 1954 (Utl. 1954: nr 210) i huvudsak godkände det av sjukhusdirektionen med utredningen framlagda förslaget, kostnadsberäknat till 8,500,000 kr., rörande ny-, om- och tillbyggnader vid sjukhuset och samtidigt beviljades direktionen ett första anslag för ändamålet av 5,500,000 kr. Byggnadsarbetena påbörjades år 1957.

Överläkare (23,250 kr.).

Jansson, K. T.

Syssloman.

Hägglund, B. A. K. (se sid. 481).

Husmor (grupp III) (13).

Ståhl, M. Margareta,

Förste underläkare (22).

Hilelo, f. Saarkund, Endla A.

En *extraläkare*.

Två *sjukgymnaster* (därav en halvtidstjänst), elva *översköterskor* (grupp I), en *arbetsterapeut*, två *laboratorieöversköterskor* (grupp II) (därav en halvtidstjänst), fem *översköterskor* (grupp II) (därav en halvtidstjänst), två *sjuksköterskor*.

Predikant (3,336 kr.).

Björkman, C.-E., e. o. kyrkoadjunkt i Bromma förs.

En *organist*.

Ett *kanslibiträde*.

(Beträffande övrig kontorspersonal, se Konvalescenthemskontoret, sid. 481.)

Förste maskinist (12).

Rosén, C. G. E.

En *ekonomiföreståndare*, en *trädgårdsförman*, en *vaktmästare*, ett *trädgårdsbiträde*. — Sju *undersköterskor*, femtiofyra *sjukvårdsbiträden*, ett *laboratoriebiträde*, två *baderskor*, två *kokerskor*, ett *första köksbiträde*, ett *förrådsbiträde*, en *kallskänka*, fyra *köksbiträden*, två *matsalsbiträden*, en *portvakt*, sex *städerskor*, fyra *gårdskarlar* tillika *sjukbärare*, en *truckförare*, tre *eldare*, en *reparatör*.

Avdelningar för kronisk vård finnas även vid St Görans sjukhus, se sid. 453, och Söder-sjukhuset, se sid. 462. Dessutom disponerar staden enligt ingångna avtal vissa vårdplatser för kroniskt sjuka å andra, staden ej tillhöriga institutioner, se sid. 480.

SjD

Tuberkulossjukhus.

Söderby sjukhus.

Söderby, Uttran (postgirokonto nr 13304), t. 0753 + 310 00 (växel).

Mottagningstid (för intagning av patienter): vardagar 10—11.

Besökstid: tisdagar och torsdagar 18—19, 15, sön- och helgdagar 13—15. Enskilda avd. dessutom onsdagar och lördagar 15, 15—17.

Expeditionstid: å syssломanskotoret 9—15 (lördagar och dag före helgdag 9—13).

Sjukvårdsavgifter: se sid. 446.

Tuberkulossjuka vårdades ursprungligen å de olika sjukhusen (vid Sabbatsberg sedan år 1899 i en särskild paviljong) och å dåvarande försörjningsinrättningens avdelning för kroppssjuka. Först med öppnandet av St Görans tuberkulospaviljong år 1902 fick staden ett särskilt tuberkulossjukhus, som emellertid var otillräckligt. Stadsfullmäktige beslöt därför år 1906 att uppföra en anstalt för tillgodoseende av tuberkulossjukvården i Stockholm å stadens egendom Söderby i Salems socken. Sjukhuset började beläggas den 1 november 1910. Det är avsett att mottaga i Stockholm boende tuberkulossjuka. Sjukhuset är uppdelat på två sjukavdelningar, var och en med en överläkare som chef, och inrymmer sammanlagt 408 platser i allmänt rum samt 40 platser i enskilda och halv enskilda rum.

Till driftkostnader för tuberkulossjukvård vid stadens tuberkulosanstalter utgår statsbidrag.

Stadsfullmäktige beviljade år 1946 medel samt lämnade även i övrigt sin medverkan till uppförande och drift av en efterbehandlingspaviljong med 59 vårdplatser för tuberkulossjuka flyktingar.

Frågan om sjukhusets modernisering har alltsedan år 1929 varit under utredning. Den 18 december 1944 beviljade stadsfullmäktige 3,604,000 kr. till vissa ny- och ombyggnader men efter framställning av sjukhusdirektionen återtog stadsfullmäktige anslaget den 16 maj 1949 för att i stället bevilja 2,600,000 kr. för en första etapp av ett reviderat om- och tillbyggnadsföretag, omfattande ekonomiafdelningar m. m. Den 29 april 1952 anvisade stadsfullmäktige tillhoppa 1,104,000 kr. till uppförande av bostadshus för biträdespersonal vid sjukhuset jämte inventarieutrustning för bostadshuset. Detta togs i bruk år 1954. Vidare beviljade stadsfullmäktige den 11 december 1953 direktionen ett tilläggsanslag å 1,093,000 kr. för genomförande av ovan nämnda första ombyggnadsetapp (Utl. 1953: nr 375), som i huvudsak avslutades år 1955. År 1956 träffade staden avtal med Botkyrka kommun m. fl. rörande ordnande av sjukhusets avloppsfråga.

Författningar. K. kung. 22 juni 1939 ang. statsbidrag till driftkostnaderna vid anstal-

ter för lungtuberkulos, med ändr. Ordningsregler för patienter vid Söderby sjukhus 11 febr. 1948.

Styresman (4,000 kr.).

Bruce, N. E. T. (se nedan).

Syssloman (22)

(nuv. inneh. 23).

Herrman, N. V. A.; mottagningstid: 8—10.

Husmor (grupp II) (15).

Grönberg, Hanna.

Överläkare (B 5).

Bruce, N. E. T. (förordn. t. o. m. 30/9 1958), mottagningstid: 8,30—9; en vakant.

Förste underläkare (23).

Dahlström, G. O. F. (bitr. sanatorieläkare)¹; von Holst, J. H.; Saulep, Maimo; Stille, Märta; Ugglå, L.-G. A. (bitr. sanatorieläkare)¹; en vakant.

Läkare för kirurgiska sjukdomar (8,676 kr.).

Crafoord, C.

Läkare för behandling av hals-tuberkulos (9,180 kr.).

Erics, E. V.

Konsulterande läkare i psykiatri (18,600 kr.).

Vakant, *tf.* Dahlbom, N. F. L.

Förtroendeläkare (5,425 kr.).

von Holst, J. H. (se sid. 445).

Tandläkare (11,568 kr.).

Hellgren, P. L.

Två arbetsterapeuter, en röntgenöver-sköterska, en laboratorieöversköterska, fyra operationsöversköterskor, tjugutre översköterskor (därav en halvtidstjänst), fjorton sjuk-sköterskor, tolv sjuksköterskeelever, tre sjukgymnaster (därav en halvtidstjänst), tre laboratriser, ett fotobitråde, en tandsköterska (deltidstjänst). — En sjukbårare, tjugan manliga sjukvårdsbiträden, fjorton under-sköterskor, åttionio sjukvårdsbiträden.

Predikant och organist (4,368 kr.).

Klasson, K. E. V., komminister i Botkyrka förs.

Kammarsskrivare (15).

Ekwall, U. Margareta.

Kontorsassistent (12).

Vakant, *tf.* Virserud, f. Espelund, A. Barbro C.

¹ Se not 4 å sid. 451.

En kontorsskrivare, sex kanslibiträden (därav tre å läkarexpeditionen samt en halvtidstjänst vid arbetsterapien), två kontorsbiträden (därav en halvtidstjänst å husmoders-expeditionen).

Kurator (12).

Karlsson, J. E. (Hanna); mottagningstid: 8,30 —10, 11—12.

Terapiledare (13)

(dessutom arvode 1,296 kr.).

Vakant, *tf.* Hoffman, M. Swjetlana.

Studieledare, tillika arbetsvårds-assistent (12).

Vakant, *tf.* Afzelius, F.

Ekonomiföreståndare (grupp II) (15).

Gustafsson, Greta L. M.

Maskinmästare (14).

Lindqvist, S. E.

Vaktmästare (8).

Augustson, A. S. A

En biträdande husmor, två kontrollbiträden (halvtidstjänster), tre telefonister (därav en halvtidstjänst), en förste maskinist, en maskinist, tre hantverkare, en trädgårdsförman, en bilförare, en tvättföreståndare, en biträdande ekonomiföreståndare, en nattvakt, två baderskor, en vaktmästare. — Tre eldare, tre reparatörer, en snickare, en tapetserare, en bilförare, en portvakt (deltidsyssla), sex gårdskarlar, en trädgårdsarbetare, en arbets-tagare i köket, tre kokerskor, ett första matsalsbiträde, tre matsalsbiträden, en källskänka, två förrådsbiträden, en sömmerska, ett arbetsbiträde, tre första köksbiträden, tretton köksbiträden, femton städerskor.

Hamra sanatorium.

Tullinge (postgirokontonr 13303); t. 0753 + 300 35.

Stadsfullmäktige anvisade den 28 juni 1923 medel till inköp av en aktiebolaget Separator tillhörig, å Hamra egendom i Botkyrka socken belägen sanatoriebyggnad. Denna togs av staden i bruk för tuberkulossjukvård den 17 mars 1924.

Sanatoriet har 40 vårdplatser.

Utredning pågår vid tiden för kalenderns tryckning om sanatoriets omdisposition för annat vårdändamål. I anledning härav redovisas den i staten upptagna personalen icke här.

Tjärnans sanatorium.

Tjärnan, Kullsveden (postadress: Hedemora) (postgirokontonr 457396); t. Tjärnan 330 11 (avd. I och II), Tjärnan 330 64 (avd. III och IV), Tjärnan 330 60 (exp. och föreståndarinnan), Tjärnan 330 18 (föreståndarinnans bostad med anknäytning till ekonomiföreståndare och kök), Tjärnan 330 65 (maskinisten).

Sjukvårdsavgifter: se sid. 446.

Tjärnans sanatorium i Tjärnans by, cirka 7 km från Säter övertogs år 1917 av Stockholms stad från föreningen kronprinsessan Margaretas vårdanstalt för tuberkulösa barn. Det användes t. o. m. år 1951 för vård av sådana tuberkulösa barn från staden upp till 12 års ålder, som hade utsikt till fullt tillfrisknande eller åtminstone avsevärd förbättring. Sanatoriet rymde 100 barn.

Stadsfullmäktige anvisade den 15 oktober 1951 ett anslag av 235,000 kr. för omdisposition av barnsanatoriet Tjärnan till B-sjukhus för för vuxna tuberkulösa. Det i enlighet härmed ombyggda sjukhuset, som togs i bruk för sitt nya ändamål år 1952, har 71 vårdplatser.

Författning. Instruktion för styresmannen, fastställd av sjukhusdirektionen 19 jan. 1944 (Kf 1944: nr 26).

Delegerad

(utsedd av sjukhusdirektionen)
(1,968 kr.).

Pehrson, C. G., sjukhusdirektör.

Styresman och läkare (10,992 kr.).

Thune, R. B.; t. Säter, »Sanatoriet Solbacken»; mottagningstid: tisdagar och fredagar 15—17.

Sysselman.

Hägglund, B. A. K. (se sid. 481).

Föreståndarinna (12).

Stråberg, Lilly G. E.

Förste underläkare (23).

Vakant, *tf.* Koblick, Helen G.

Predikant (1,176 kr.).

Forsgren, K.-A., komminister i Hedemora.

Förste maskinist (12).

Elffors, E. S.

En ekonomiföreståndare, två översköterskor (grupp I), en arbetsterapeut, två översköterskor (grupp II). — Två eldare, två gårdskarlar tillika sjukbärare, ett första sjukvårdsbiträde, en kokerska, två matsals-

Sjd

biträden, ett första köksbiträde, sjutton sjukvårdsbiträden, en baderska, två köksbiträden, två städerskor, ett arbetsbiträde.

Angående vissa andra vårdplatser för tuberkulösa, se sid. 480.

Sjukhus för psykiskt sjuka.

Långbro sjukhus.

Postadress: Älvsjö (postgirokonton nr 1096); t. 46 25 00 (växel); 46 13 56 (överläkare Goldkuhl); 46 25 00 (överläkare Lundquist); 46 25 00 (överläkare Sehlstedt).

Mottagningstid: intagning av patienter sker alla tider på dygnet. Telefontid till över-sköterskorna (för förfrågningar om patienterna): vardagar 13,30—14,30.

Besökstider: för patienter å allmän sal: tisdagar, fredagar och söndagar 14—15.

för patienter å enskild avd.: alla dagar 11,30—14, 17—18,30.

Expeditionstid: å sysslomanskontoret 10—12, 13—15 (lördagar 10—12, 12,30—14).

Sjukvårdsavgifter: se sid. 446.

För tillgodoseende av den Stockholms stad åliggande provisoriska sinnessjukvården beslöt stadsfullmäktige den 15 juni 1905 att å ett för ändamålet inköpt område av egendomen Långbro i Brännkyrka uppföra ett nytt sinnessjukhus med 460 platser. Åren 1907 och 1908 anslago fullmäktige medel för sjukhusets utvidgning med ytterligare 180 platser (bl. a. för mottagande av en del å dåvarande allmänna försörjningsinrättningen vårdade sinnessjuka). I slutet av år 1909 stod det nya sjukhuset färdigt att tagas i bruk. Åren 1922 och 1925 fullbordades vid sjukhuset tvenne nya paviljonger för oroligt sjuka. Därigenom ökades antalet platser till 840. År 1937 utfördes vissa ändringsarbeten inom vårdavdelningarna.

Sjukhuset har för närvarande 888 vårdplatser, fördelade på trenne avdelningar, som stå under ledning av var sin överläkare.

Stadsfullmäktige godkände den 22 juni 1954 i princip ett av sjukhusdirektionen framlagt förslag till uppförande av två nya vårdpaviljonger m. m., innebärande en utökning med 330 vårdplatser, och anvisade samtidigt direktionen ett anslag av 7,165,000 kr. för påbörjande av arbetena härmed. Dessa arbeten pågå.

Styresman (6,500 kr.).

Goldkuhl, A. E. (se nedan).

Sysselman (24).

Lagergren, K.; t. 46 13 63 (direkt); mottagningstid: 10—11.

Föreståndarinnan (12).

Selander, Elsa L.

Överläkare (B 6)¹).

Goldkuhl, A. E. (förordn. t. o. m. ³¹/₁₂ 1963), kvinnliga patienter, mottagningstid: tisdagar och fredagar 13—14; Lundquist, G. A. R. (förordn. t. o. m. ³¹/₁₂ 1960), manliga patienter, mottagningstid: tisdagar och fredagar 12,30—13,30; Sehlstedt, C. P. (förordn. t. o. m. ³⁰/₁₁ 1962), kvinnliga och manliga patienter, mottagningstid: tisdagar och fredagar 13—14.

Biträdande läkare (B 1)²).

Perntz, A. K. (förordn. t. o. m. ³⁰/₆ 1963); Hammargren, S. A. (förordn. t. o. m. ³⁰/₆ 1963); Beander, G. B. (förordn. t. o. m. ³⁰/₉ 1959).

Förste underläkare (24).

Leche, H.-G.; Rentze, f. Rentze, Sonja A. C.; Forsmark-Nordenstam, A. Lisa; Arvidsson, K. T.; Tucinsky, f. De Zalensky, Wanda H.; en vakant.

Läkare i invärtes medicin samt förtroendeläkare (12,625 kr.).

Hansson, A. F. (se sid. 445).

Klinisk laborator (7,800 kr.).

Laurell, A. H. F.

Första föreståndarinnan (14).

Paulström, E. Elsa M.

Föreståndarinnor (12).

Svensson, Anna A. (kvinnliga patienter); Nygren-Elfvig, Harriet M. Ch. (manliga patienter); Falgön, f. Lundberg, Ilse D. M. (kvinnliga och manliga patienter).

En uppsyningsman, nio förste skötare, åttiofem skötare, fyrtiosju översköterskor, en laboratorieöversköterska eller första laboratris, en laboratiesköterska eller laboratris, fem sjuksköterskor, tjungen första sköterskor, ethundraåttioen sköterskor, en sjukgymnast.

Predikant och organist (3,516 kr.).

Hassler, J. E. A., kyrkoherde i Sofia förs.

¹) Innehavarna äga rätt till enskild praktik enligt vissa föreskrifter.

²) Innehavarna äga icke att för enskild praktik ha mottagning utom sjukhuset.

Sjukhusassistent (19).

Alström, N. A.

*Kontorsassistenter (12).*Ellström, R. G. A.; en vakant, *tf.* Carlsson, G.
K. S.; en vakant.*Kontorsskrivare (9)*

(nuv. inneh. 11).

Hellström, f. Andersson, Anna-Lisa.

En *kontorsskrivare*, sju *kanslibiträden*,
två *kontorsbiträden*.*Kuratorer (12).*Åsberg, Gabrielle H. C., kvinnliga patienter,
mottagningstid: alla vardagar utom lördagar
13—15.Franzén, f. Johansson, J. Margareta, *tjl.* (se sid.
276), manliga patienter, mottagningstid: alla
vardagar utom lördagar 13—15.Flinta, f. Brennert, Elsa M., kvinnliga och man-
liga patienter, mottagningstid: alla vardagar
utom lördagar 13—15.*Maskinmästare (14)*

(dessutom för verkmästargöromål 1,500 kr.).

Lindstrand, N. G.

Ekonomiföreståndare (14).

Schulte, A. Margaretha.

Vaktmästare (8).

Andersson, A. F.; Samsing, S. G.

En *förste maskinist*, en *maskinist*, en
trädgårdsmästare, en *trädgårdsförman*,
sju *hantverksföreståndare*, åtta *hantverk-*
kare, tre *arbetsterapeuter*, två *bilförare*,
två *biträdande ekonomiföreståndare*, en
vaktmästare, en *tvättföreståndare*, en *port-*
vakt. — Två *bilförare*, fyra *reparatörer*, en
snickare, två *målare*, en *smed*, en *murare*,
en *skräddare*, fem *eldare*, fyra *diversearbete-*
rare i kök, två *gårdskarlar*, en *typograf*, tre
kokerskor, fem *port- och telefonvakter*, en
kallskänka, två *sömmerskor*, ett *första*
köksbiträde, sexton *köksbiträden*, tre *mat-*
salsbiträden, fyrtio *städskor*, tre *städer-*
skor (halvtidssysslor), tre *förrådsbiträden*.

Beckomberga sjukhus.Bromma (postgirokonton nr 59815);
t. 37 25 00.

Mottagningstid: se nedan under resp. över-
läkare. Förfrågningar ang. patienter besvaras av
resp. översköterska dagligen 14—15.

Besökstid: tisdagar, fredagar och söndagar
14—15.

Expeditionstid: å sysslomanskontoret var-
dagar 10—11,30, 12,15—15 (lördagar och dag före
helgdag 10—11,30, 12—14).

Sjukvårdsvgifter: se sid. 446.

För fullgörande av det avtal, som år 1925
träffades mellan staten och Stockholms stad
angående stadens övertagande av vården av
samtliga i Stockholm hemortsberättigade sinnes-
sjuka ävensom för beredande av förbättrade
vårdmöjligheter för patienterna å vissa stadens
egna sinnessjukvårdsanstalter av provisorisk
karaktär, beslöto stadsfullmäktige den 10 juni
1929 att låta uppföra ett nytt kommunalt sinnes-
sjukhus, förlagt till den staden tillhöriga egen-
domen Beckomberga i Bromma. Den 1 oktober
1932 var Beckomberga sjukhus i dess första
utbyggnad färdigt att tagas i bruk. Det omfattade
då 1,156 platser med lika fördelning på manliga
och kvinnliga. Under år 1933 tillkommo två pa-
viljonger för oroliga sjuka om vardera 144 platser.

Efter ombyggnad och omdispositioner under
åren 1935—1956 omfattar sjukhuset för närva-
rande 1,737 vårdplatser.

Den 16 mars 1953 anvisade stadsfullmäktige
820,000 kr. för utförande av vissa ändringsarben-
ten inom administrationsbyggnaden. Första etap-
pen av dessa arbeten slutfördes år 1956.

Styresman (9,000 kr.).

Izikowitz, S. J. (se nedan).

Syssloman (26).

Nilsson, N. T.; mottagningstid: 9—11.

Första föreståndarinna (12).

Saxborn, Eivor S. K.

Överläkare (B 6)¹).

Ekblad, S. M. (förordn. t. o. m. ³¹/₁ 1961), tel.tid
vard. 8,30—9, mottagn. tisdagar och fre-
dagar 13—14; Izikowitz, S. J. (förordn.
t. o. m. ³¹/₁₀ 1958), tel.tid måndagar—fre-
dagar 9—9,30, mottagn. tisdagar 14—15,
fredagar 13—14; Blomqvist, P. I. R. (för-
ordn. t. o. m. ²⁸/₂ 1961), tel.tid vard. 8,30—
9,15, mottagn. tisdagar och fredagar 13,30—
14,30; Abrahamson, E. V. J. (förordn. t. o. m.
³⁰/₆ 1961), tel.tid vard. 8,30—9, mottagn.
tisdagar och fredagar 13—14; Börjeson, f.
Pehrsson, Olga B. (förordn. t. o. m. ²⁸/₂ 1959),
tel.tid. vard. 8,30—9, mottagn. tisdagar och
fredagar 14—15; Wretblad, K. A. G. (förordn.
t. o. m. ³¹/₁ 1963), tel.tid vard. 9—9,30,
mottagn. tisdagar och fredagar 13—14.

Biträdande läkare (B 1)²).

Lindvall, J. E. (förordn. t. o. m. ³¹/₅ 1963);
Berggren, H. N. G. (förordn. t. o. m. ³¹/₅
1963); Lindgren, Birgit H. E. (förordn. t. o. m.
³¹/₅ 1963); Almborg, Inga M. (förordn. t. o. m.
³¹/₁ 1963); Lundgren, A. H. Signe (förordn.

¹) Innehavarna äga rätt till enskild praktik
enligt vissa föreskrifter.

²) Innehavarna äga icke att för enskild prak-
tik ha mottagning utom sjukhuset.

t. o. m. ⁸⁰/₉ 1963); **Almgren**, Sigyn M. K.
(förrordn. t. o. m. ⁸¹/₁ 1964).

Läkare (27)¹).

Ågren, N. O. (se sid. 445).

Förste underläkare (24).

Ramqvist, N. G. S.; **Mårtens**, S. G. R.; **Jönsson**, I. Britta V. I.; **Nielsen**, Gertie A. V.; **Salum**, f. Toome, Inna; **Borg**, Gunborg M.; **Kyhlberg**, K.-O. H.; **Nilsson**, B. R. F.; **Ordell**, f. Jonér, G. Inga-Britt; **Herlitz-Rydbo**, Mari-Anne; **Hullegård**, f. Roynitz, K. S. Maj-Britt; **Andersén**, Kerstin A.-M. B.; **Vallo**, S. C.-H.; **Rössel**, f. Bagger-Sjöbäck, Karin E.; **Sigholm**, f. Möller, Carin A. M.; två vakanta.

Elektroencephalografläkare (15,500 kr.).

Holmberg, K. G.

Klinisk laborator (18,600 kr.).

Allgén, L.-G.

Läkare för kirurgiska sjukdomar (25,000 kr.).

Linde, A. P.

Läkare i röntgendiagnostik (17,050 kr.).

Löfstedt, S.

Läkare för ögonsjukdomar (5,425 kr.).

Hiielo, A.

Psykologer (16).

Jonsson, C.-O.; **Rosén**, f. Räf, Anne-Sofie.

En *laboratorieassistent*, fyra *sjukgymnaster*, en *uppsyningsman*, elva *förste skötare*, etthundrafyrtiofem *skötare*, sjuttio *överköterskor* (därav fyra halvtidstjänster), en *operationsöversköterska*, en *röntgenöversköterska*, fyra *laboratorieöversköterskor* eller *första laboratriser*, fem *laboratorieöversköterskor* eller *laboratriser*, sju *ton sjuksköterskor* (varav elva förda inom linjen), tjuguen *sjuksköterskeelever*, trettiofyra *första sköterskor*, trehundra *sjuksköterskor* (därav åtta halvtidstjänster). — Ett *första sjukvårdsbiträde*, fyra *sjukvårdsbiträden*, fyra *laboratoriebiträden*.

Predikant (2,484 kr.).

Ström, B. G. A., komminister i Västerleds förs.

En *organist*.

¹) Med skyldighet att tjänstgöra såsom elektrokardiografläkare, läkare i invärtes medicin och förtroendeläkare.

Sjukhusassistent (19).

Ericson, E. G.

Kammarsskrivare (15).

Hargin, A. H.

Kontorsassistenter (12).

Arfwedson, N. J. R.; **Broed**, f. Sjö, I. Irene.

Förste kontorsskrivare (11).

Hallersten, f. Engberg, A. Vera E.

Tre *kontorsskrivare*, femton *kanslibiträden* (därav två halvtidstjänster), fem *kontorsbiträden*, ett *kontrollbiträde*.

Kuratorer (12)

(mottagning lördagar 10—11, övriga vardagar utom onsdagar 12,30—14).

von Bergen, E. Elisabeth; **Marzocchielli**, f. Silwer, E. B. H. Gisela; **Lindberger**, Maja; **Johnson**, f. Pettersson, Maj-Britt I.; **Josephson**, f. Haskel, Mary; **Petersson**, B. Kerstin A., tj. (se sid. 124).

Ekonomiföreståndare (15).

Vakant.

Maskinmästare (15)

(dessutom för verkstärtärgöromål 1,500 kr.).

Bergström, A. F.

Första föreståndarinnan (15).

Larson, Agda O.

Föreståndarinnor (12).

Bobeck, H. I. (Inga); **Erhardt**, S. Margit E.; **Larson**, Berta M., stadsfullm.; **Frostenson**, B. Signe; **Nilsson**, Elsa P.; **Åkeson**, Ina V.; **Johnansson**, f. Karlsson, Agnes L.

Vaktmästare (8).

Brolin, P. E. H.; **Lerberg**, C. A. H.

En *trädgårdsmästare*, en *förste maskinist*, sex *hantverksföreståndare*, en *maskinist*, en *förrädsförmän*, tre *biträdande ekonomiföreståndare*, sju *arbetsterapeuter*, en *tvättföreståndare*, åtta *hantverkare*, två *automobilförare*, en *biträdande tvättföreståndare*, en *överstäderska*, fem *telefonister*, ett *expeditionsvaktsbiträde*. — Tre *snickare*, två *målare*, en *murare*, en *tapetserare*, fyra *reparatörer*, fem *bilförare*, sex *diversearbetare* i kök, fem *eldare*, två *maskintvättare*, två *gårdskarlar*, tre *kokerskor*, en *kallskänka*, tre *första köksbiträden*, två *förrädsbiträden*, sex *sömmerskor*, tre *strykerskor*, tjugutva *tvättbiträden*, sex *matsalsbiträden*, tjugnatta *köksbiträden*, sextiosju *städerskor* (därav två halvtidssysslor), tre *portvakter*.

Norrtulls sjukhus.

Norrtullsgatan 14, Va.; (postgirokonto nr 54733); t. 34 94 50; 33 96 53 (kontoret direkt).

Telefontid: (förfrågningar angående patienter) alla dagar 11—12.

Besöksstider: tisdagar, fredagar och söndagar 14—15.

Expeditionstid: å sysslomanskontoret vardagar 9—12, 13—15,30 (lördagar och dag före helgdag 9—12, 13—14).

Sjukvårdsavgifter: se sid. 446.

Vid allmänna barnhuset inrättades år 1843 en klinisk undervisningsanstalt under ledning av en av Karolinska institutets professorer. Denna klinik förflyttades år 1885 från barnhusets dåvarande byggnader vid Barnhusgatan till nya byggnader vid Norrtullsgatan. Till en början användes för undervisningen å kliniken barnhusets egna barn samt de andra barn, som enligt överläkarens bestämmande provisoriskt intogs därstädes. År 1919 bestämde k. m:t att högst 45 barn skulle få å barnhusets sjukvårdsanstalt mottagas för provisorisk vård och klinisk undersökning. Antalet ökades sedermera.

Den åren 1917 och 1924 genomförda nya barnavårdsdagstiftningen medförde en genomgripande omläggning av barnhusets verksamhet. Fastigheterna vid Norrtullsgatan i kvarteret Mimer ansågos därför icke längre erforderliga för något barnhusets behov. Med hänsyn härtill förslådes de år 1932 till staden.

För att tillgodose behovet av ökat utrymme för stadens sinnessjukvård träffade hälsovårdsnämnden våren 1921 avtal med direktionen för allmänna barnhuset om förhyrande för stadens räkning av en å allmänna barnhusets dåvarande område i kvarteret Mimer befintlig sjukhusbyggnad. Det av staden här upprättade sjukhuset, som till en början hade 48 platser, öppnades i maj 1921. År 1925 utvidgades det avsevärt genom förhyrande av ytterligare lokaler inom allmänna barnhusets område. I de år 1932 inköpta fastigheterna inom kvarteret Mimer inreddes 190 platser för sinnessjuka kvinnor och 70 platser för barn. De olika delarna av sjukhuset, som fick namnet Norrtulls sjukhus, ställdes under gemensam förvaltning.

År 1944 anvisade stadsfullmäktige medel till omändring av vissa delar av sinnessjukavdelningen till ytterligare tre barnavdelningar. Därigenom kommo vårdplatserna att fördela sig med 150 platser för barn och 86 platser för sinnessjuka kvinnor. Antalet vårdplatser för sinnessjuka utökades år 1947 till 94.

Barnsjukvården vid sjukhuset drevs intill den 1 juli 1951 enligt ett mellan staten och staden den 12 september 1931 träffat avtal om upprättande av en stadens sjukvårdsanstalt för barn samt om anstaltens upplåtande för undervisningsändamål till Karolinska institutet såsom en institutets pediatrika klinik.

Sedan barnavdelningarna den 1 juli 1951 överflyttats till Karolinska sjukhusets då nyuppförda pediatrika klinik, beslöto stadsfullmäktige den 15 oktober samma år, att Norrtulls sjukhus i sin helhet skulle omdisponeras för sinnessjukvård med cirka 300 vårdplatser. För ändrings- och reparationsarbeten samt inventarieanskaffning m. m. i samband därmed anvisade stadsfullmäktige vid skilda tillfällen sammanlagt 1,711,800 kr.

År 1955 övertog Epidemisjukhuset, enligt beslut av stadsfullmäktige, leveransen av all kost till Norrtulls sjukhus. Samtidigt nedlades Norrtulls sjukhus' egen köksavdelning.

Sjukhuset omfattar nu sju avdelningar med sammanlagt 315 vårdplatser.

Styresman (2,000 kr.).

Vakant, *tf. Olsson*, R. G. M.

Syssloman (22).

Ahrenmark, H. V. V.; t. 33 96 53; mottagnings-tid: 9—11.

Första föreståndarinna (13).

Pettersson, Siri V.

Överläkare (12,400 kr.).

Vakant, *tf. Olsson*, R. G. M.; mottagningstid: måndagar och torsdagar 11—11,30.

Förste underläkare (24).

Kullman, Julie K. A.

Tio översköterskor, en arbetsterapeut, fem första sköterskor, femtio sköterskor.

Predikant (2,484 kr.).

Wiklund, E. V., komminister emeritus.

En organist.

Kammarskrivare (15).

Lind, E. G. W., tjl. (se sid. 495), *tf. Onn*, H. L.¹⁾

Kurator.

(Se Sabbatsbergs sjukhus.)

Wickström, f. Sachse, Barbro M.; mottagningstid: måndagar, onsdagar och fredagar 10—11.

Förste maskinist (12).

Nyman, K. S.

¹⁾ Lön utgår enl. lönegr. 17.

Sjd

Vaktmästare (8).

Nessén, J. E., tjl. (se sid. 468), *tf. Gustafsson, B. A. H.*

En *kontorsskrivare*, ett *kanslibitråde*, ett *kontorsbiträde*. — En *snickare*, två *reparatörer*, en *eldare*, två *gårdskarlar*, två *port- och telefonvakter*, en *underväkt-förestånderska*, ett *förrådsbiträde*, elva *städerskor*.

Rånäs sjukhus.

Rånäs (postgirokonto nr 1073): t. Rånäs 18 (styresmannens bostad), Rånäs 23 (föreståndarinnan), Rånäs 17 (ekonomiföreståndaren och köket).

Besökstid: Alla dagar efter överenskom-melse med sjukhusets föreståndarinna.

Sjukvårdsavgifter: se sid. 446.

Rånäs sjukhus är förlagt till den av staden år 1931 inköpta egendomen Rånäs i Fasterna socken, Stockholms län. Sjukhuset, som inrättades år 1932 för vård av sinnessjuka, har f. n. plats för 105 kvinnliga patienter.

Överläkare (23)

(dessutom såsom styresman 2,000 kr.).

Degerstedt, N. D. (förordn. t. o. m. 28/2 1959).

Syssloman.

Ahrenmark, H. V. V. (se Norrtulls sjukhus).

En *predikant*.

Föreståndarinna (12).

Ohlsson, Henny M.

Ekonomiföreståndare (10).

Almcrantz, N. Ragna.

En *värmeledningsskötare*, en *arbets-terapeut*, två *översköterskor*, nitton *sköterskor*. — En *bilförare*, en *gårdskarl*, en *kokerska*, ett *matsalsbiträde*, tre *köksbiträden*.

Maria sjukhem.

Wollmar Yækullsgatan 27, Sö.; t. 40 02 83.

Besökstid: tisdagar, fredagar och söndagar 14—15.

Expeditionstid: å sysslomanskontolet vid Långbro sjukhus 10—12, 13—15 (lördagar samt dag före helgdag 10—12, 12,30—14).

Sjukvårdsavgifter: se sid. 446.

Ett provisoriskt sjukhem för 31 lättskötta kvinnliga sinnessjuka patienter anordnades fr. o. m. den 28 september 1944 vid Maria sjuk-

hus. Det nedlades den 20 februari 1948, men har fr. o. m. den 15 februari 1950 ånyo tagits i bruk för vård av ovannämnda klientel. Antalet vårdplatser utgör 31.

Läkare och styresman (2,400 kr.).

Forsmark-Nordenstam, A. Lisa (se sid. 472).

Syssloman (1,980 kr.).

Lagergren, K. (se sid. 472).

Översköterska, tillika föreståndarinna (10).

Vakant.

Nio sköterskor.

Karlshalls sjukhem.

Långholmen, Sv. (postgirokonto nr 455 948); t. 68 64 00.

Besökstid: tisdagar, fredagar och söndagar 14—15.

Expeditionstid: å sysslomanskontolet vid Norrtulls sjukhus 9—12, 13—15,30 (lördagar samt dag före helgdag 9—12, 13—14).

Sjukvårdsavgifter: se sid. 446.

Genom stadsfullmäktiges beslut den 17 april 1950 hava medel anvisats för anordnande och drift av ett sjukhem för 30 lättskötta sinnessjuka kvinnliga patienter å egendomen Karlshäll å Långholmen.

Hemmet öppnades den 24 oktober 1951.

Läkare och styresman (2,400 kr.).

Goldkuhl, A. E. (se sid. 472).

Syssloman.

Ahrenmark, H. V. V. (se Norrtulls sjukhus).

Översköterska, tillika föreståndarinna (10).

Gerdin, Linda M. E.

Nio sköterskor. — Två städerskor.

Tammsviks sjukhem.

Bro; t. 0758 + 420 94.

Besökstid: Alla dagar efter överenskom-melse med hemmets föreståndarinna.

Sjukvårdsavgifter: se sid. 446.

Sjukhusdirektionen har den 8 februari 1956 beslutat förhyra Tammsviks säteri i Upplands-Bro kommun i Uppsala län att användas till sjukhem för lättskötta sinnessjuka kvinnliga patienter. Hemmet har 46 vårdplatser.

Styresman (5,400 kr.).

Degerstedt, N. D. (se Rånäs sjukhus).

Syssloman.

Ahrenmark, H. V. V. (se Norrtulls sjukhus).

Översköterska, tillika föreståndarinna (10).

Vakant.

Sex sköterskor. — En gårdskarl, en kökerska, ett köksbiträde, två städerskor.

En avdelning för psykiskt sjuka finnes vid **S:t Eriks sjukhus** (se sid. 454) och en psykiatrisk poliklinik vid **Södersjukhuset** (se sid. 461).

Angående den **öppna vården av psykiskt sjuka** (se sid. 491).

Epidemisjukhuset.

Nära Valhallavägen, uppfartsväg från Ingemarsgatan, Va. (postgirokonto nr 1082); t. 225340.

Mottagningstid: sjuka intagas alla tider på dygnet.

Besökstid: onsdagar, lördagar och söndagar 13,30—14,30 beträffande patienter å allmän sal. Å enskild avdelning alla dagar 13,30—18. Upplysningar om patienterna meddelas till anhöriga varje helgfri dag kl. 13—13,30 av sjukhusets överläkare eller biträdande överläkare. Telefonupplysningar angående patienterna lämnas dagligen 13—14 av avdelningssköterskorna.

Expeditionstid: å sysslomanskontoret vardagar 8,30—11, 12,30—15 (lördagar och dag före helgdag 8,30—11, 12—14).

Sjukvårdsavgifter: se sid. 446.

En av k. m:t tillsatt kommitté med uppgift att avgiva förslag till sjukvårdens förbättrande i huvudstaden hemställde i ett 1827 avgivet betänkande bl. a., att ett provisoriskt sjukhus skulle inrättas för att vid inträffande epidemier eller mera utbredd sjuklighet mottaga sådana sjuka, som icke kunde eller borde på andra sjukvårdsanstalter vinna inträde. Detta blev också k. m:ts beslut, och för ändamålet uppläts Katarina f. d. kronobränneriegendom vid Nya Sandbergsgatan på Södermalm. Verkställigheten för övrigt överläts åt stadens myndigheter. Förvaltningen av anstalten, som togs i bruk den 22 juli 1831 åvilade sålunda staden. Staden hade också att bestrida utgifterna för anstalten. Detta provisoriska sjukhus, såsom det ända till år 1878 benämndes, var således Stockholms första epidemisjukhus. Sistnämnda är omorganiserades anstalten till ett vanligt sjukhus under namnet Katarina sjukhus, men vården av smittsamma sjukdomar blev fortfarande en av dess viktigaste uppgifter.

Genom 1874 års hälsovårdslagstiftning (i sin helhet gällande för Stockholm fr. o. m. år 1878) ställdes på kommunerna fordran på särskild a sjukhus för vård av smittsamma sjukdomar.

Uppförandet av ett sådant sjukhus blev i Stockholm länge uppskjutet på grund av svårigheten att finna en lämplig byggnadsplats. I avvaktan härpå användes egendomen nr 82 vid Hornsgatan jämte en del av Katarina sjukhus såsom epidemisjukhus. Sedan staden i slutet av år 1886 förvärvat äganderätten till en vidsträckt, obebyggd bergplatå i den nordligaste, intill Djurgårdsområdet gränsande delen av stadens planlagda område, reserverades emellertid där plats för ett nytt epidemisjukhus. År 1890 beslöts att på denna plats skulle uppföras ett sjukhus med 170 platser. Det nya sjukhuset togs i bruk den 18 september 1893.

År 1939 byggdes vid epidemisjukhuset en s.k. beredskapspaviljong, rymmande 200 platser, och avsedd att efter behov användas för vård av epidemiskt sjuka och influensafall eller som annex till stadens övriga invärtes-medicinska sjukhus. En observationsavdelning, rymmande 25 platser, färdigställdes år 1940. Ytterligare två nya observationsavdelningar om vardera 18 platser togs i bruk år 1956. Laboratorieverksamheten vid sjukhuset har från senare delen av 1940-talet kraftigt ökat. Sålunda har inrättats såväl klinisk-kemiskt som bakteriologiskt laboratorium samt fysiologiska laboratorier för elektrokardiografi och hjärtfunktion, elektroencefalografi och elektromyografi. För utförande av vissa om- och tillbyggnadsarbeten vid sjukhuset beviljade stadsfullmäktige den 19 december 1955 sjukhusdirektionen ett anslag av 2,600,000 kr.

Enligt epidemilagen den 19 juni 1919 skall varje epidemidistrikt äga tillgång till erforderligt antal platser å särskilda epidemisjukhus för vård av personer, som äro behäftade med sådan smittsam sjukdom, som omförmäles i lagen (jfr nedan).

I Stockholm, som utgör eget epidemidistrikt, lämnas sådan sjukvård å epidemisjukhuset. Enligt instruktionen för Stockholms stads sjukhusdirektion är direktionen stadens epideminämnd.

De sjukdomar för vilka enligt epidemilagen (med följdförfattningar) vård skall beredas å epidemisjukhus äro: pest, kolera, smittkoppor, fläckfeber, nervfeber, paratyfus, scharlakansfeber, difteri, akut barnförlämnig, smittsam hjärnfeber, återfallsfeber, sömnsjuka, undulantfeber, rödsot och Weils sjukdom. I mån av utrymme behandlas dessutom mässling, kikhosta, vattenkoppor, gulsot, epidemisk influensa, halsfluss, lunginflammation m. fl. sjukdomar.

För vid sjukhuset vårdade patienter är efterkontroll och efterbehandling anordnad. Vid sjukhuset meddelas undervisning i klinisk epidemiologi åt medicine kandidater, som å sjukhuset fullgöra assistenttjänstgöring.

Vid sjukhuset finnes för där intagna barn anordnad en skola, som står under folkskole-direktionens uppsikt.

Antalet vårdplatser vid sjukhuset uppgår till 513. Till sjukhusets driftkostnader utgår stats-

Sjd

bidrag med 2 kr. per underhållsdag för varje enligt epidemilagen kostnadsfritt vårdad sjuk.

Författningar. Epidemilag 19 juni 1919, med ändr. K. kung. 5 maj 1939 ang. statsbidrag till driften av epidemisjukhus m. m. (se Kfh 1946, sid. 415), med ändr. Avtal mellan staten och Stockholms stad rörande undervisning i epidemiologi vid Epidemisjukhuset, godkänt av SF 26 jan. och av k. m:t 24 april och 30 juni 1953 (Kf 1953: nr 30).

Styresman (6,500 kr.)

(dessutom undervisningsarvode från Karolinska institutet 5,300 kr.).

Ström, V. J. (se nedan).

Sysselman (23).

Holst, K. G.; t. 22 53 40; mottagningstid: 9—11.

Husmor (grupp II) (15).

Olauson, O. Margareta.

Överläkare (27).

Ström, V. J. (förordn. t. o. m. ³¹/s 1963); mottagningstid: vardagar 13—13,30; Lindahl, J. O. (förordn. t. o. m. ³⁰/e 1961); mottagningstid: vardagar 13—13,30; Jungner, B. G. I. (förordn. t. o. m. ³¹/12 1961) (å kliniskt-kemiska laboratoriet).

Överläkare (23).

Wegelius, C. W. B. (förordn. t. o. m. ³⁰/11 1962) (å röntgenavd.).

Öronläkare (23)

(dessutom personligt arvode 2,000 kr.).

Sjöberg, A. Axson.

Förste underläkare (23).

Hellström, H. L. H. B.; Holmgren, E. B. (bitr. lasarettsläkare)¹⁾; Bengtsson, E. I. (bitr. lasarettsläkare)¹⁾; Hedlund, P. G. (bitr. lasarettsläkare)¹⁾; Gille, G. S. A. J.; Gullberg, S. H.; Pejme, E. J. T. (bitr. lasarettsläkare)¹⁾; Werne-
man, H. O.; Vallgren, S. J. K. H.; Kahlmeter, O. T. G.

Virolog (7,500 kr.).

Svedmyr, E. A. V.

Bakteriolog (18,600 kr.).

Tunevall, T. G.

Neurolog (5,200 kr.).

Müller, R.

Instruktionssköterska (14).

Eckström, S. Ingeborg.

¹⁾ Se not 4 å sid. 451.

En laboratorieassistent, tio laboratorieöversköterskor, en operationsöversköterska, två röntgenöversköterskor, en första översköterska, trettiofem översköterskor, nitton sjuksköterskor, en första laboratris, två laboratriser, en folkskollärare, två sjukgymnaster, två arbetsterapeuter, ett röntgenbiträde, tretton undersköterskor. — Nio barnsköterskor, två baderskor, tre första sjukvårdsbiträden, etthundraelva sjukvårdsbiträden, trettio två sjuksköterskeelever.

Predikant (2,424 kr.).

Nilsson, J. A., kyrkoherde i Engelbrekts förs.

Kammarsskrivare (15).

Hagnér, N. Hj.

Kontorsassistent (12).

Falk, K. G.

Två kontorsskrivare, nio kanslibiträden, två kontorsbiträden, två kontrollbiträden.

Kurator (12).

Bergholtz, Inga E. K.

Ekonomiföreståndare (15).

Nilsson, Ragna E. S.

Maskinmästare (13).

Vakant, tf. Johansson, J. I.

Preparator (9).

Frisk, G. A. E.

Förste vaktmästare (9).

Bergqvist, C. M.

Vaktmästare (8).

Brangö, A. H. O.; Broberg, P. A. I.

En maskinist, tre automobilförare, två hantverkare, en biträdande husmoder, en biträdande ekonomiföreståndare, en tvättföreståndare, fem telefonister, ett expeditionsvaktsbiträde. — Fem eldare, två reparatörer, en snickare, en målare, två bilförare, sju gårdskarlar, en tapetserare, tre kokerskor, en kallskänka, fyra första köksbiträden, fem matsalsbiträden, fjorton köksbiträden, två tvättbiträden, fyra första biträden, sexton städerskor.

Av Stockholms stad för vård av stockholmsbor kontrakterade eller eljest disponerade platser å icke kommunala sjukhus.

Serafimerlasarettet.

Hantverkargatan 2, K.; t. 54 06 00.

Staden disponerar 235 platser, fördelade på följande sätt: medicinska sjukdomar 102, nervsjukdomar 31, kirurgiska sjukdomar 92 och neurokirurgiska sjukdomar 10.

Totala antalet vårdplatser vid lasarettet är 533. Se närmare sid. 578—580.

Bestämmelser. Avtal mellan k. m:t och kronan samt direktionen över Serafimerlasarettet om statens övertagande av driften av Serafimerlasarettet i Stockholm (Kf 1937: nr 58). Avtal mellan Stockholms stad och direktionen över Serafimerlasarettet angående vård å lasarettet av sjuka från staden, med ändr. (Kf 1927: nr 73, 1945: nr 36, 1948: nr 31 III och 1949: nr 48). Avtal rör. stadens förvärv av Serafimerlasarettets fastigheter (Kf 1948: nr 31 II).

Karolinska sjukhuset.

Norrbacka (postadress: Stockholm 60); t. 34 05 00.

Staden disponerar 512 av sjukhusets platser fördelade på följande sätt: medicinska sjukdomar 77, kirurgiska sjukdomar 75, förlösningsfall 60, gynekologiska sjukdomar 30, ögonsjukdomar 18, öron-, näs- och halssjukdomar 25, hud- och könssjukdomar 70, radium och röntgen 30, pediatrika kliniken: medicinska sjukdomar 85 och kirurgiska sjukdomar 42. Staden skall också disponera 60 platser å medicinska tuberkulosekliniken och 14 platser å thoraxkirurgiska kliniken. Dessa platser började beläggas under år 1957; återstoden torde komma att ställas till förfogande under år 1958.

Mellan staden och Stockholms läns landsting har träffats avtal av innehåll att staden skall upplåta 10 gynekologi- och 5 barnbördsplatser av sina kontrakterade vårdplatser vid Karolinska sjukhuset. I gengäld upplåtas till staden tillfälligt 15 kronikervårdplatser vid landstingets hem för kroniskt sjuka å Lidingö.

Totala antalet vårdplatser vid sjukhuset är 1,876.

Se närmare sid. 578—580.

Bestämmelser. Avtal mellan k. m:t och kronan samt Stockholms stad respektive Stockholms läns landsting rörande samarbete för Karolinska sjukhusets uppförande och drift, med tillägg och ändringar (Kf 1931: nr 119, 1944: nr 29, 1945: nr 50, 1946: nr 51, 1947: nr 49). Avtal rörande stadens medverkan till inrättandet av en neurologisk och neurokirurgisk kli-

nik vid Karolinska sjukhuset (Utl. 1956: nr 425). Avtal mellan staten och Stockholms stad rörande fördelningen av vårdkostnaderna för stockholmspatienter vid Garnissonssjukhuset under år 1957 (Kf 1957: nr 14).

Diakonissanstaltens sjukhus Ersta.

Erstagatan 2, Sö.; t. 44 07 30.

Minst 80 av vårdplatserna å Ersta sjukhus skola hållas tillgängliga för sådana sjuka, vilka staden enligt sjukhuslagen är skyldig bereda vård, därav minst 70 platser å allmän sal.

Stadsfullmäktige godkände den 22 november 1955 ett förslag till nytt avtal mellan Stockholms stad och Svenska diakonissällskapet rörande upplåtelse av omkring 40 nya vårdplatser å sjukhuset samt stadens medverkan för sjukhusets modernisering och utbyggnad (Utl. 1955: nr 342). Detta avtal träder helt i tillämpning året efter det att ombyggnadsarbetet slutförts.

Totala antalet vårdplatser vid sjukhuset är 107.

Bestämmelser. Avtal åren 1951 och 1955 mellan Stockholms stad samt Svenska diakonissällskapet rörande upplåtelse av vårdplatser å Ersta sjukhus, m. m. (Kf 1951: nr 16, 1955: nr 67).

Allmänna barnbördshuset.

Planterhagsvägen, Ö.; t. 23 27 45 (växel), kontoret t. 21 54 92.

I mån av utrymme mottagas patienter, som vid tiden för insjuknandet äro bosatta i Stockholm eller i Stockholms län.

Ett mellan representanter för staten, Stockholms stad, Stockholms läns landsting och Stiftelsen Allmänna barnbördshuset träffat avtal angående verksamheten vid allmänna barnbördshuset i Stockholm godkändes av stadsfullmäktige den 19 mars 1956.

Totala antalet vårdplatser vid barnbördshuset är 144.

Se närmare sid. 580.

Bestämmelser. Reglemente för allmänna barnbördshuset i Stockholm 18 juni 1949, med ändr. (Kf 1949: nr 23, 1950: nr 56). Avtal mellan staten, Stockholms stad m. fl. angående verksamheten vid barnbördshuset, gällande under tiden 1 jan. 1955—31 dec. 1974 (Kf 1956: nr 17).

H. K. H. Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn.

Pollhemsgratan 30, K.; t. 52 06 90.

Vårdanstalten emottager i mån av utrymme patienter, som vid tillfället för intagningen äro

SJD

bosatta i Stockholm respektive i Stockholms län. Till stadens disposition stå dock minst 108 vårdplatser.

Totala antalet vårdplatser vid vårdanstalten är 150, fördelade på en kirurgisk, en medicinsk och en psykiatrisk klinik.

Stadsfullmäktige godkände den 17 juni 1957 (Utl. 1957: nr 198) nya avtal rörande dels om- och tillbyggnad av Kronprinsessans Lovisas vårdanstalt för sjuka barn, avseende bl. a. anordnandet av en ungdomspsykiatrisk avdelning om 8 platser inom befintlig bostadsbarack för elever, dels driften av en kirurgisk B-avdelning vid Sachsska barnsjukhuset, innebärande att 22 vårdplatser skola användas för barnkirurgisk vård såsom en B-avdelning till kliniken vid Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt.

Den barnpsykiatriska kliniken innefattar även en rådgivningsbyrå, vilken anslutits till den psykiska barna- och ungdomsvården inom Stockholms stad (se sid. 303).

Bestämmelser. Avtal mellan staten, Stockholms stad m. fl. rörande driften vid H. K. H. Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn (Kf 1950: nr 62). Stadsfullmäktige godkände för sin del den 18 juni 1951 ett nytt avtal (Utl. 1951: nr 182); avtalet godkändes av k. m. t. den 1 mars 1957.

Barnsjukhuset Samariten.

Ringvägen 21, Sö.; t. 44 06 70.

Samtliga vårdplatser vid barnsjukhuset skola i första hand hållas tillgängliga för sådana sjuka barn, vilka staden enligt sjukhuslagen är skyldig att bereda vård.

Totala antalet vårdplatser vid sjukhuset är 125.

Bestämmelser. Villkor för stadens bidrag till barnsjukhuset Samariten 21 febr. 1949 (Kf 1950: suppl. nr 1).

Eugeniahemmet.

Norrbacka, Va.; t. 33 15 30 (läkarexpedition), 33 03 10 (kontor).

Kostnaderna för vård å Eugeniahemmet av spastiskt sjuka barn från Stockholm ersätts fr. o. m. den 1 juli 1956 efter i huvudsak de grunder, som fastställts i gällande utomlänssavtal.

Vanförestalterna.

Fr. o. m. den 1 juli 1956 tillämpas enligt beslut av riksdagen år 1955 ändrade grunder för finansiering av verksamheten vid vanförestalterna i riket. Kostnaderna för vård av stock-

holmspatienter vid Norrbackainstitutet och övriga vanförestalter i riket bestridas i huvudsak efter de grunder, som fastställts i gällande utomlänssavtal.

Vårdplatser för kroniskt sjuka

Enligt avtal mellan Stockholms stad och Stockholms läns landsting träffat angående visst byte av barnbörds- och gynekologiplatser mot kronikervårdplatser (Utl. 1953: nr 362) har till staden upplåtits 15 kronikervårdplatser vid landstingets hem för kroniskt sjuka å Lidingö. Beläggning får endast äga rum med sådana patienter, som inremitterats genom Stockholms stads sjukhusdirektions sjukhuscentral.

Under samarbete med riksföreningen mot polio och Svenska röda korset hava sjukhusdirektionen och Stockholms läns landsting träffat överenskommelse om eftervård av poliosjuka å Solunda sjuk- och vilohem. Hemmet får även utnyttjas för vård av kroniskt sjuka. De poliosjuka intagas på förslag av överläkarna vid Epidemisjukhuset och de kroniskt sjuka på förslag av sjukhuscentralens läkare efter godkännande av sjukhemmets läkare.

I likhet med landstingen och övriga städer utom landsting har Stockholms stad godkänt att på vissa villkor lämna bidrag till vård av reumatiskt sjuka å Spenshults reumatikersjukhus, till eftervård av poliosjuka m. fl. vid kustsanatorium i Apelviken och Kronprinsessan Victorias kustsanatorium i Vejbystrand samt till vård av manliga epileptiker å Svenska diakonsällskapets undersökningsavdelning vid Stora Sköndal.

Dessutom bidrager sjukhusdirektionen efter prövning av varje särskilt fall till kostnaderna för vård av stockholmspatienter å enskilda vilohem.

Vårdplatser för tuberkulösa.

Enligt avtal träffade med vederbörande huvudmän hava för vård av lungsjuka personer från Stockholms stad upplåtits 20 vårdplatser å Sävsjö sanatorium, 5 vårdplatser å Romanus sanatorium samt 25—40 vårdplatser å Österåsens sanatorium. Å samtliga dessa sanatorier kunna i mån av plats ytterligare vårdplatser ställas till disposition.

I enlighet med beslut av riksdagen den 2 maj 1957 utnyttjas Hessleby sanatorium från och med den 1 juli 1957 såsom en specialanstalt för tuberkulossjuka alkoholmissbrukare. Å anstalten intagas i Stockholms stad bosatta manliga tuberkulossjuka alkoholmissbrukare enligt bestämmelserna i lagen om nykterhetsvård; de skola enligt bestämmelser i utomlänssavtalet ha remiss för sanatorieivård av hos staden anställd sanatorie- eller dispensärläkare.

Konvalescentvård.

Stat år 1958. Utgifter: driftbudgeten 3,112,100 kr. (därav engångs 23,200 kr.); inkomster: driftbudgeten 869,560 kr.

Konvalescenthemskontoret.

Kungsgatan 66, C.; (postgirokonto nr 195960); t. 10 21 32, 10 21 38. Ansökningar om konvalescentvård skola ingivas till sjukhusdirektionens expedition Brunkebergstorg 13 måndagar—fredagar kl. 9—10; tel. ang. konvalescentvård 22 30 80, kl. 11—12.

Stadsfullmäktige beslöt den 17 december 1943 att inrätta ett särskilt förvaltningskontor för handläggning av ärenden berörande stiftelsen Martin Gebers, Albert och Hulda Pålsons, Jacques och Galathée Lamms samt Heijenskajölds konvalescenthem, Ihrfeltiska barnhemmet, Elfviks konvalescenthem, Tjörnans sanatorium samt Blacebergs sjukhus.

Syssloman (23).

Hägglund, B. A. K.; t. 10 21 38; mottagnings-tid 9—11.

Kammarsskrivare (15).

Lundberg, I. K., tjl., tf. Lodner, E. E. M.

Kontorsassistent (12).

Rönnow, f. Palmkog, M. Aura Ch., tjl. (se sid. 456), tf. Jacobson, K. Helfrid K.

Kurator (12).

Rydell, Inga-Britt; mottagning: Blackebergs sjukhus, Blackebergsvägen, Bromma, tisdagar, torsdagar, fredagar och lördagar 10—12, torsdagar även 15—16, t. 37 35 06.

En arbetsterapeut, en kontorsskrivare, ett kanslibiträde, ett kontorsbiträde.

A. Konvalescenthem under konvalescenthemskontoret.

Stiftelsen Martin Gebers konvalescenthem.

Orhem (postadress: Stockholm 20); t. 94 12 56—94 12 59.

Stadsfullmäktige beslöt den 30 september 1929 emottaga en av framlidne bankiren Martin Geber genom testamente den 29 januari 1927 med tillägg den 20 juli 1928 gjord donation å 800,000 kr. till bildande av en under stadens inseende ställd stiftelse med uppgift att bereda lantvistelse åt konvalescenter. Sedermera erbjöd sig advokaten Arvid Geber att till stiftelsen tillskjuta ytterligare medel av stårhusets tillgångar, nämligen dels ett belopp av 200,000 kr., dels ock vad som kunde utvinna av vissa till Stockholms enskilda bank överlämnade värdepapper. Denna senare donation mottogs av stadsfullmäktige den 15 september 1930. Donationsmedlen skola enligt stadsfullmäktiges beslut förvaltas av drätselnämnden.

Stadsfullmäktige beslöt den 15 maj 1933 att av donationsmedlen anvisa ett belopp av 875,000 kr. för uppförande av ett konvalescenthem i huvudsaklig överensstämmelse med ett av en av hälsovårdsnämnden tillsatt kommitté utarbetat förslag. Samma dag fastställde stadsfullmäktige jämväl stadgar för stiftelsen Martin Gebers konvalescenthem. Den 2 december 1935 beslöt stadsfullmäktige anvisa det av donationsfonden återstående beloppet, med visst undantag, till inventarietrustning för hemmet och hemmets fullbordande i övrigt.

I enlighet med testamentets bestämmelser har den av donationen bildade stiftelsen till ändamål att bereda lantvistelse åt konvalescenter, företrädesvis sådana, som efter genomgången sjukdom blivit från sjukhus utskrivna och som därefter äro i behov av rekreationsvistelse å landet men ej äro i besittning av erforderliga medel att själva bekosta sådan. Konvalescenthemmet är, likaledes i enlighet med testamentet, så ordnat, att såväl barn som vuxna kunna därstädes emottagas, varvid företrädesrätt att bliva intagen tillkommer den, som är skriven i Stockholm. Även utom Stockholm boende kunna dock vinna inträde på av staden fastställda villkor.

Den 15 april 1936 överlämnade advokaten Arvid Geber till bankir Martin Gebers stårhus' vägnar till stiftelsen ett belopp av nära 145,000 kr., med rätt för stiftelsens styrelse att bestämma över användningen av såväl kapitalet som dess avkastning till befrämjande av stiftelsens verksamhet. Av detta belopp förvaltas 75,000 kr. såsom en särskild fond, benämnd »Martin Gebers fond», vars avkastning främst användes till beredande av friplatser å konvalescenthemmet.

Stiftelsens angelägenheter handhades tidigare av en särskild styrelse, som utsågs av sjukhusdirektionen. Enligt beslut av stadsfullmäktige den 17 december 1951 övertog emellertid sjukhusdirektionen den 1 januari 1952 själv förvaltningen av stiftelsen.

Konvalescenthemmet, vilket togs i bruk i mars månad 1936, är beläget å den staden tillhöriga egendomen Orhem vid sjön Drevvikens norra strand. Antalet platser vid hemmet utgör numera 110, därav 81 platser för vuxna kvinnliga patienter och 25 platser för barn samt 4 platser för mödrar med späda barn.

Vårdavgiften utgår, där icke nedsättning eller befrielse beviljats, med 3 kr. per dag.

Stadgar m. m. Stadgar för stiftelsen Martin Gebers konvalescenthem, godkända av SF 15

maj 1933, med ändr. 17 dec. 1951 (Kf 1933: nr 31, 1951: nr 85). Reglemente för stiftelsen Martin Gebers konvalescenthem, fastställt av sjukhusdirektionen 10 mars 1939, med ändr. 14 juni 1940 (Kf 1939: nr 3, 1940: nr 17).

Läkare och styresman (15,500 kr.).

Fredbärj, K. T.

Föreståndarinna (12).

Segerstedt, Elsa K.

En *ekonomiföreståndare*, en *sjukgymnast*, tre *översköterskor* (grupp I), en *översköterska* (grupp II), en *arbetsterapeut*, en *lek- och arbetsledarinna*, en *baderska*. — En *värmeledningsskötare*, en *bilförare* tillika *gårdskar*, en *kokerska*, ett *första köksbiträde*, tre *matsalsbiträden*, ett *första sjukvårdsbiträde*, sexton *sjukvårdsbiträden*, fyra *köksbiträden*, tre *städerskor*.

Albert och Hulda Pålsons konvalescenthem.

Södertörns villastad nr 10; t. 94 10 25; expeditionstid: 11—13.

Hemmet har till ändamål att bereda underhåll och vård åt kvinnor, som efter genomgången sjukdom äro i behov härav och icke kunna på tillfredsställande sätt vårdas i eget hem eller hos anhöriga. Det tillkom i anledning av en av godsägaren Albert Pålson och hans hustru Hulda Pålson, född Hjertström, år 1904 till Stockholms stad överlämnad donation å 200,000 kr., vars årliga avkastning skulle användas till bestridande av utgifter för å hemmet intagna personers underhåll och vård. Staden åtog sig att tillhandahålla lokal för hemmet, bekosta dess inredning och uppsättning samt bestrida de ytterligare utgifter för detsamma, som ej täcktes av denna donation och möjligen tillkommande donationers avkastning. Enligt donationsbrevet äga lasaretsläkare i Kalmar läns norra landstingsområde rätt att ständigt disponera över två platser vid hemmet.

Konvalescenthemmet är numera förlagt till en för ändamålet inköpt fastighet i Södertörns villastad. Plats kan där beredas för 43 kvinnliga patienter.

Jämlikt donationsbestämmelserna är värden å 30 av hemmets platser avgiftsfri; å övriga 13 platser utgår avgiften, där icke nedsättning eller befrielse beviljats, med 3 kr. per dag. Vårdtiden får i regel icke överstiga fyra veckor. Remiss till intagning sker genom hemmets läkare. Utredning om vederbörandes hemortsrätt och betalningsförmåga verkställs av sjukhusavgiftsdelegerade och socialnämndens socialbyråer.

Läkaren är skyldig att vid behov inställa sig å hemmet efter särskild kallelse ävensom att regelbundet besöka hemmet en gång var fjortonde dag.

Konvalescenthemmets förvaltning, som tidigare ombesörjdes av en särskild styrelse i enlighet med av stadsfullmäktige den 24 januari 1905 antagna bestämmelser, handhaves numera enligt k. brev den 5 juni 1942 omedelbart av sjukhusdirektionen i egenskap av sjukvårdsberedning.

Läkare och styresman (1,668 kr.).

Lindborg, N. E. (se sid. 468), tjl., *tf.*, Engström, C. E.

Föreståndarinna (12).

Larsson, S. Gunborg.

En *värmeledningsskötare*, en *översköterska* (grupp II). — En *kokerska*, två *köksbiträden*, tre *sjukvårdsbiträden*, ett *arbetsbiträde*.

Jacques och Galathée Lamms konvalescenthem för tuberkulossjuka.

Stora Gungan, Enskede; t. 49 02 50.

Tuberkulohemmet tillkom i anledning av en i testamente av änkefru Galathée Lamm år 1913 till staden gjord donation å ett belopp av 100,000 kr. Beloppet skulle enligt donationsbestämmelserna användas till ett konvalescenthem för behövande personer, som vid något av stadens sjukhus behandlats för tuberkulos, mot villkor, att staden upplåte för ändamålet lämplig lokal och omhändertog bestyret med förvaltningen av såväl penningmedlen som hemmet. Hemmet inrättades år 1918 i en staden tillhörig fastighet i Enskede församling. Det har 9 platser, avsedda för män. Platserna disponeras av stadens centraldispensär (se sid. 493) såsom ett led i dess verksamhet för understödjande av medellösa tuberkulossjuka.

Läkaren är skyldig att vid behov inställa sig å hemmet efter särskild kallelse ävensom att regelbundet besöka hemmet en gång i kvartalet.

Vårdavgiften utgår, där icke nedsättning eller befrielse beviljats, med 3 kr. per dag.

Läkare och styresman (744 kr.).

Gentz, C. M. A. (se sid. 494).

Föreståndarinna (9).

Wadman, Ingeborg J.

En *kokerska*.

Heijkenskjölds konvalescenthem.

Karlberga, Södertälje; t. 0755+316 63; expeditionstid 9—11, 14—15.

Konvalescenthemmet tillkom på grund av en genom testamenten den 11 maj 1898 gjord donation av översten S. L. Heijkenskjöld och hans maka å sammanlagt 400,000 kr., vilken år 1919 överlämnades till staden. Hemmet var till utgången av år 1949 inrymt inom en del av den Södertälje stad tillhöriga egendomen Måsnaryd vid sjön Måsnaren i Västertälje socken. Den 1 januari 1950 flyttades konvalescenthemmet till den inom Södertälje stad belägna egendomen Karlberga, som Stockholms stad hade inköpt och för ändamålet ombyggt och moderniserat.

Konvalescenthemmet är avsett för medellösa eller mindre bemedlade personer från Stockholms stad, vilka efter utskrivning från sjukhus äro i behov av konvalescentvård. Det har plats för 60 manliga patienter. Remiss till intagning sker genom hemmets läkare. Utredning om vederbörandes hemorts rätt och betalningsförmåga verkställas av sjukhusavgiftsdelegerade och socialnämndens socialbyråer.

Läkaren är skyldig att vid behov inställa sig å hemmet efter särskild kallelse ävensom att regelbundet besöka hemmet i regel två gånger i veckan.

Vårdavgiften utgår, där icke nedsättning eller befrielse beviljats, med 3 kr. per dag.

Läkare och styresman (5,850 kr.).

Kristofferson, C. E., prakt. läkare.

Föreståndarinna (12).

Popp, Hermine E.

En *förman*, en *sjukgymnast* (halvtids-tjänst), en *trädgårdsförman*, en *översköterska* (grupp II), en *vaktmästare*, ett *trädgårdsbitråde*. — En *första kokerska*, ett *första köksbitråde*, ett *matsalsbitråde*, två *köksbiträden*, fem *sjukvårdsbiträden*, ett *arbetsbitråde*.

Ihrfeltska barnhemmet.

Högliden 3, Heraserud, Lidingö; t. 650441.

Den villafastighet, Nya Torsvik nr 62 i Lidingö, i vilken Ihrfeltska barnhemmet är inrymt, donerades år 1920 av vice härads hövding Fredrik Ihrfelt till Stockholms stad för att under benämningen »Ihrfeltska barnhemmet» användas till konvalescent- och vilohem för behövande, efter sjukhusvistelse klena barn i åldern 3—11 år, tillhörande Stockholms kommun.

Hemmet kan mottaga högst 16 barn. Remiss till intagning meddelas av hemmets läkare. Utredning om vederbörandes hemorts rätt och be-

talningsförmåga verkställas av sjukhusavgiftsdelegerade och socialnämndens socialbyråer.

Läkaren är skyldig att vid behov inställa sig å hemmet efter särskild kallelse ävensom att regelbundet besöka hemmet en gång var fjortonde dag.

Vårdavgiften utgår, där icke nedsättning eller befrielse beviljats, med 3 kr. per dag.

Läkare och styresman (2,892 kr.).

Jacobsohn, G. L., prakt. läkare.

Föreståndarinna (10)

(nuv. inneh. 12).

Nordlund, Anna J.

En *kokerska*, fyra *sjukvårdsbiträden*.

Elfviks konvalescenthem.

Lidingö; t. 65 70 51.

Konvalescenthemmet tillkom genom beslut av stadsfullmäktige den 24 januari 1944. Hemmet har plats för 33 manliga konvalescenter.

Utredning pågår vid tiden för kalenderns tryckning om konvalescenthemmets om disposition för annat vårdändamål. I anledning därav redovisas här icke den i stat uppförda personalen.

Betr. **Isidor Dannströms konvalescenthem**, se under Sabbatsbergs sjukhus, sid. 449.

B. Konvalescenthem under centraldispensären

(se sid. 493).

Orhems barnkoloni.

Orhems gård (postadress: Stockholm 20); t. 94 12 13.

Den 1 december 1934 upplåts till dåvarande dispensärstyrelsen av den staden tillhöriga egendomen Orhem huvudbyggnaden och en flygelbyggnad jämte parkområde för att användas som hem för tuberkulosbotade barn. Hemmet togs i bruk den 16 januari 1935 och förvaltades från början av dispensärstyrelsen under hälsovårdsnämndens överinseende. Genom beslut av stadsfullmäktige den 26 juni 1945 överfördes hemmet samtidigt med tuberkulosbyrån till sjukhusdirektionens stat och dess administration handhaves nu av den under direktionen lydande centraldispensären (företvarande tuberkulosbyrån). Hemmet, som ursprungligen beräknades för 25 barn vintertid, har nu 18 platser vintertid; möjlighet finnes till ökad beläggning under sommaren.

Vårdavgiften utgår, där icke nedsättning eller befrielse beviljats, med 1,25 kr. per dag.

SjD

Läkare

(ersättning per besök enl. svenska barnläkareförbundets taxa).

Rollof, L. S.-I. (se sid. 494).

Föreståndarinna (12).

Söderström, f. Wählin, M. Berit.

En *kokerska*, ett *köksbiträde*, fyra *sjukvårdsbiträden*.

Stenby konvalescenthem.

Adelsö; t. 0756 + 510 02.

På förslag av sjukhusdirektionen beviljade stadsfullmäktige den 18 mars 1946 anslag för inköp av Stenby säteri och den 18 november 1946 ytterligare medel för egendomens iordningställande till ett konvalescenthem för smittsamma tuberkulösa patienter. Efter framställning från sjukhusdirektionen uppdrogo stadsfullmäktige den 8 december 1947 åt dåvarande fattigvårdsnämnden att tills vidare handhava förvaltningen av hemmet. På förslag av den av fattigvårdsnämnden tillsatta styrelsen för Stenby konvalescenthem återfördes emellertid hemmet den 1 oktober 1948 under sjukhusdirektionen. Den direkta förvaltningen av konvalescenthemmet handhaves sedan dess av centraldispensären. Från den 1 januari 1950 förvaltas egendomen av fastighetsnämnden, av vilken sjukhusdirektionen sålunda numera förhåller sig till konvalescenthemmet avsedda byggnaderna och parkområdet.

Konvalescenthemmet togs i bruk den 4 maj 1948 för 35 ej smittoförande patienter, varav 23 manliga och 12 kvinnliga.

Vårdavgiften utgår, där icke nedsättning eller befrielse beviljats, med 3 kr. per dag.

Läkare och styresman (2,892 kr.).

Gentz, C. M. A. (se sid. 494).

Föreståndarinna (12).

Vakant.

En *arbetsterapeut*, en *översköterska*. — En *kokerska*, tre *köksbiträden*, två *städerskor*, en *bilförare*, tillika *gårdskarlar*, en *sjukvårdare*, tillika *gårdskarlar*.

Ösbyholms konvalescenthem.

Frötuna, Norrtälje; t. 0176 + 200 57.

Stadsfullmäktige beslöt den 21 mars 1949 anvisa sjukhusdirektionen ett belopp av 350,500 kr. ur C. A. Molanders donationsfond för iordningställande och utrustning av ett konvalescenthem

för tuberkulösa vid den av staden inköpta och under fastighetsnämndens förvaltning stående egendomen Ösbyholm. Hemmet, vars förvaltning handhaves av centraldispensären, togs provisoriskt i bruk med 20 platser för manliga, icke smittoförande patienter den 20 maj 1949. Efter åren 1950 — 1952 utförda ändrings- och reparationsarbeten kan hemmet nu mottaga 50 smittoförande tuberkulösa, varav 32 manliga och 18 kvinnliga patienter.

Vårdavgiften utgår, där icke nedsättning eller befrielse beviljats, med 3 kr. per dag.

Läkare och styresman (2,892 kr.).

Gentz, C. M. A. (se sid. 494).

Föreståndarinna (12).

Alm, Helmy E.

En *arbetsterapeut*, en *översköterska*. — En *kokerska*, tre *köksbiträden*, tre *städerskor*, en *bilförare*, tillika *gårdskarlar*, en *värmeledningskötare*, tillika *gårdskarlar*.

C. Vårby konvalescenthem.

Vårby gård, Fittja (postgirokonto nr 128440); t. 46 73 86.

Konvalescenthemmet är inrymt i huvudbyggnaden och en flygel vid den under fastighetsnämndens förvaltning stående egendomen Vårby i Huddinge socken. Hemmet, som är avsett för vuxna tuberkulösa patienter, öppnades i november 1938.

Hemmet har 40 platser.

Utredning pågår vid tiden för kalenderns tryckning om konvalescenthemmets omdisposition för annat ändamål. I anledning därav redovisas här icke den i stat uppförda personalen.

Den öppna sjukvården.

Stat år 1958. Utgifter: driftbudgeten 9,055,000 kr. (därav engångs 500,900 kr.), dessutom förlagsmedel 306,000 kr., kapitalbudgeten, lånemedel inom linjen 661,000 kr.; inkomster: driftbudgeten 3,236,300 kr.

Förvaltningskontoret för öppen sjukvård.

Brunkebergstorg 13, Stockholm 16;
t. 22 30 80.

Stadsfullmäktige beslöt den 5 december 1957 att inrätta ett särskilt förvaltningskontor för administrationen av den öppna sjukvården (med

undantag för stadens öppna vård av psykiskt sjuka och centraldispensären).

Föreståndare (29,520 kr.).

Wictorson, K.-E. A.

Kammarsskrivare (15).

Vakant.

Ett kanslibiträde.

Fristående polikliniker.

Så kallade polikliniker, varmed förstås läkarmottagningar, där behandling meddelas åt sjuka, som ej behöva slutanestaltsvård, hava sedan lång tid tillbaka varit anordnade i Stockholm, dels vid Serafimerlasarettet, i syfte att härigenom erhålla ökat undervisningsmaterial, dels vid olika stadens sjukhus, dels vid sjukhus, där staden enligt avtal disponerar vårdplatser, dels ock såsom fristående institutioner, upprättade på enskilt initiativ och utan sammanhang med sjukhus. De sistnämnda övertogs efter hand helt av hälsovårdsnämnden. År 1886 övertogs en poliklinik å Södermalm (år 1930 flyttad till Kornhamnstorg 4), år 1919 en å Norrmalm, vilken upphörde år 1948, samt en år 1931 å Östermalm (den förutvarande s. k. allmänna polikliniken, till vilken staden tidigare alltsedan år 1884 lämnat bidrag). Polikliniken vid Kornhamnstorg överflyttades år 1954 till lokaler inom f. d. Maria sjukhus (ögon-, öron-, näs- och halssjukdomar), St Görans sjukhus och Södersjukhuset (hud- och könssjukdomar) samt vid Stadshagsvägen 5 (alkoholsjukdomar). Stadsfullmäktige anvisade den 18 november 1957 (Utl. 1957: nr 298) sjukhusdirektionen ett anslag å 661,000 kr. för anordnande av en ny poliklinik för alkoholskadade inom de norra stadsdelarna, förlagd till fastigheten Döbelnsgatan 59 (f. d. mentalvårdsbyråns lokaler), jämte en därtill knuten provisorisk upptagningsavdelning vid Beckomberga sjukhus om cirka 20 vårdplatser.

I samband med omorganisationen av kommunalförvaltningen den 1 januari 1940 överfördes poliklinikererna från hälsovårdsnämnden till sjukhusdirektionen. Samtidigt uppgick den vid St Görans sjukhus då befintliga könspolikliniken i själva sjukhuset. Poliklinikerernas avdelningar för behandling av könssjukdomar motsvara de i 5 § lagen den 20 juni 1918 angående åtgärder mot utbredning av könssjukdomar omförmälda poliklinikererna.

Sedan år 1944 anordnar sjukhusdirektionen mottagningar för män å poliklinik för profylaktisk behandling mot könssjukdomar. Mottagningarna förlades till en början till två av de fristående poliklinikererna samt därefter till Sabbatsbergs sjukhus. Då detta visade sig vara ur klientelet synpunkt mindre lämpligt, överflyttades mottagningarna år 1948 till särskild för ändamålet förhyrd lokal i

huset Arsenalsgatan 3. Sjukhusdirektionen förordnade den 22 augusti 1951 sundhetsinspektören för könssjukdomar att utan särskilt arvode i förste stadsläkarens ställe jämväl utöva tillsyn över mottagningarna för profylaktisk behandling av könssjuka.

Undersökningar och behandlingar vid polikliniker och avdelningarna för alkoholsjuka äro avgiftsfria. Driftkostnaderna ersättas av nykterhetsnämnden, som härför erhåller statsbidrag.

Avgifterna vid de fristående poliklinikererna äro desamma som vid de av stadens sjukhus inrättade poliklinikererna (se sid. 447).

Staden lämnar även bidrag till andra polikliniker, nämligen vid Serafimerlasarettet och Ersta sjukhus.

Författningar. Instruktion för läkare vid de av Stockholms stads [hälsovårdsnämnd] sjukhusdirektion inrättade polikliniker, fastställd av hälsovårdsnämnden 24 jan. 1919 (Kf 1919: nr 5). Lag 20 juni 1918 ang. åtgärder mot utbredning av könssjukdomar, med ändr. Instruktion för läkare vid de, jämlikt gällande lag ang. åtgärder mot utbredning av könssjukdomar 20 juni 1918, i Stockholm inrättade polikliniker, fastställd av hälsovårdsnämnden 24 jan. 1919, med ändr.

Mariapolikliniken.

Wollmar Yckullsgatan 25, Sö.

Stadsfullmäktige fattade den 16 mars 1953 beslut angående iordningställande av en poliklinik för alkoholskadade m. m. vid f. d. Maria sjukhus samt anvisade för detta ändamål sjukhusdirektionen ett anslag av 238,700 kr.

Vidare anvisade stadsfullmäktige den 22 februari 1954 direktionen ett anslag av 550,000 kr. för bl. a. iordningställande av polikliniklokaler för ögon- och öronsjukdomar inom f. d. Maria sjukhus. Sistnämnda polikliniklokaler togos i bruk den 1 juli 1954, därvid ersättande motsvarande lokaler vid Kornhamnstorg.

I juli 1955 överflyttades den dittills inom St Eriks sjukhus belägna polikliniken för alkoholsjukdomar till lokalerna inom Mariapolikliniken. Vid polikliniken är ordnat med daglig mottagning av alkoholsjuka. Därjämte har nykterhetsnämnden beretts möjlighet att även på kvällen tid anlita polikliniken för sitt klientel. Vid polikliniken har dessutom iordningställts åtta dagplatser. För anordnande av en till polikliniken knuten provisorisk vårdavdelning om 30 platser inom fastigheten Brännkyrkagatan 66 (f. d. Wicanders Korkfabriker) ha genom fastighetsnämndens försorg utförts erforderliga ombyggnadsarbeten, varjämte sjukhusdirektionen svarat för inventarieutrustningen. Avdelningen öppnades den 1 januari 1958.

Poliklinik och avdelningar för alkoholsjukdomar drivas för nykterhetsnämndens räkning.

SJD

Alkoholsjukdomar.

*Wollmar Yxkullsgatan 25 A och B, Sö.;
t. 24 13 40.*

Mottagningstid: måndagar, onsdagar och fredagar 8—19, tisdagar och torsdagar 8—16, lördagar 8—12.

Poliklinikkäkare (27).

Vakant, *tf. Dimberg, A. R. H.*

Läkare (15,500 kr.).

Vakant, *tf. Hed, E. R.*

Fem *översköterskor* (därav två halvtids-tjänster), en *laboratorieöversköterska*, två *sjukvårdare*, två *kanslibiträden*, ett *kontorsbiträde*, fem *sjukvårdsbiträden*, en *stüderska* samt viss tillfällig personal.

Styresman.

Moberg, L.-E. (se nedan).

Ögonsjukdomar.

Mottagning endast efter tidsbeställning 10,30—11,30 per tel. 44 29 30.

Poliklinikkäkare (27).

Björk, Å. J. V.

Poliklinikkäkare (21,350 kr.).

Vakant.

Öron-, näs- och halssjukdomar.

Mottagningstid: nybesök vardagar 9,30—10, 13—13,30.

Poliklinikkäkare (27).

Moberg, L.-E.

Poliklinikkäkare (21,350 kr.).

Lökk, K. T.

Tre *översköterskor*, ett *kanslibiträde*, ett *kontorsbiträde*. — Tre *sjukvårdsbiträden*, en *stüderska*, en *garderobiär*.

Polikliniken å Östermalm.

Jungfrugatan 27, n. b., Ö.; t. 60 15 85.

Styresman.

Petersén, H. S. Hj. K. (se nedan).

Öron-, näs- och halssjukdomar.

Mottagningstid: nybesök vardagar 10,30—11.

Poliklinikkäkare (27).

Petersén, H. S. Hj. K.

Hud- och könssjukdomar (kvninnliga patienter).

Mottagningstid: ny- och återbesök måndagar och fredagar 18,30—19, nybesök tisdagar och torsdagar 14—14,30, återbesök tisdagar och torsdagar 13—13,30.

Föreståndare (13,950 kr.).

Blumenthal, B. M. (se sid. 456).

Kurator (12).

Vakant, *tf. Elfverson, Gudrun* (med tjänstgöringsskyldighet tillika vid St Görans sjukhus); mottagningstid: tisdagar 13—14,30, måndagar och fredagar 18,30—19.

Hud- och könssjukdomar (manliga patienter).

Mottagningstid: ny- och återbesök måndagar och fredagar 13—13,30, ny- och återbesök tisdagar och torsdagar 18,30—19.

Föreståndare (9,125 kr.).

Amann, F. J.

Två *översköterskor* (därav en halvtidstjänst), två *kanslibiträden* (därav en deltidstjänst). — Två *sjukvårdsbiträden*, *stüderskehjälp* i mån av behov.

Polikliniken i Stadshagen för alkoholsjukdomar.

Stadshagsvägen 5, K.; t. 50 37 46.

Mottagningstid: måndagar, tisdagar, torsdagar och fredagar 18—20.

Föreståndare (2,250 kr.).

Izikowitz, S. J. (se sid. 473).

Fyra *läkare*, två *översköterskor*, två *kuratorer*, två *kanslibiträden*, en *stüderska*, samtliga anställda mot ersättning per timme.

Profylaktiska könspolikliniken.

Arsenalsgatan 3, Ö.

Mottagningstid: varje natt 23—7, under somarmånaderna 22—7.

De besökande behöva icke uppgiva sina namn. Behandlingen kostnadsfri.

Läkare.

Norman, A. V., sundhetsinspektör (se sid. 455).

Tre *sjukvårdare*.

Beträffande sjukhuspoliklinikerna, se resp. sjukhus. Stockholmsbor äga även hänvända sig till poliklinikerna vid Karolinska sjukhuset, Serafimerlasarettet, Ersta sjukhus, Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn, barnsjukhuset Samariten och Allmänna barnbördshuset. Mottagningstider, se telefonkatalogen.

Läkarmottagningar för socker-sjuka.

Stadsfullmäktige beviljade den 18 december 1934 hälsovårdsnämnden medel för inrättande av läkarmottagning för sockersjuka. Verksamheten påbörjades år 1935 vid dåvarande Maria sjukhus och hälsovårdsnämndens kliniska laboratorium. År 1943 överflyttades mottagningen vid f. d. Maria sjukhus till Södersjukhuset. Kliniska laboratoriet står från 1940 under sjukhusdirektionens förvaltning.

Mottagning å Södersjukhuset: t. 237000 (se sid. 461): tisdagar och torsdagar 9—10. Provtagning måndagar och onsdagar 8—10.

Läkare (15,500 kr.).

Håkanson, E. G., prakt. läkare.

Mottagning å S:t Görans sjukhus: t. 22 20 40 (se sid. 453): vardagar utom lördagar 11—11,30.

Läkare (7,750 kr.).

Swenning, G.

Läkarcentral i Vällingby.

Vällingbyplan 1, Vällingby; t. 87 03 00; (t. 87 01 01 efter växelns stängning).

Stadskollegiet bemyndigade den 2 juli 1953 sjukhusdirektionen att teckna kontrakt med Aktiebolaget Svenska Bostäder om förhyrande av vissa lokaler i kv. Kartritaren i Vällingby centrum för anordnandet av en s. k. läkarcentral. Den 20 juni 1955 beviljade stadsfullmäktige sjukhusdirektionen ett anslag å 290,000 kr. för anskaffande av inventarietrustning för läkarcentralen i Vällingby.

Centralen omfattar mottagningslokaler för sex läkare jämte ett mindre kliniskt laboratorium och ett röntgenrum. Därjämte har överenskommelse träffats med folktandvårdsstyrelsen, att i läkarcentralen skola provisoriskt ingå även vissa lokaler i den i våningen under belägna tandvårdscentralen för två stadssjuksköterskor. För närvarande finnas vid läkarcentralen två allmänläkare, med särskild inriktning på barnaälderns invärtes sjukdomar, samt en dermato-venereolog.

Förebyggande mödravård m. m.

Mödravårdscentralerna.

Den förebyggande mödra- och barnavården blev den 1 januari 1938 statsbidragsberättigad. I samband därmed fastställdes vissa former för verksamheten i enlighet med k. kung. den 21 juli 1937 ang. statsbidrag till förebyggande mödra- och barnavård. Sedan k. m:t den 25 februari 1938 efter framställning av stadsfullmäktige beslutit, att ledningen av den förebyggande barnavården i Stockholm skulle ålaga barnavårdsnämnden, fastställde fullmäktige den 21 november 1938 instruktion för den förebyggande mödravården i Stockholm, enligt vilken ledningen av denna skulle ålaga sjukhusdirektionen. På grund av att k. m:t den 15 juni 1944 utfärdat ny kungörelse i ämnet, innebärande bl. a. viss utsträckning av verksamheten, fastställde stadsfullmäktige den 19 mars 1945 ny instruktion för den förebyggande mödravården i Stockholm.

Enligt kungörelsen den 15 juni 1944 (med ändringar) må till landstingskommun eller stad, som ej tillhör landstingskommun utgå statsbidrag för anordnande och upprätthållande av rådgivande verksamhet beträffande förebyggande mödra- och barnavård, innefattande jämväl havandeskapsdiagnos, mödragymnastik, behandling under havandeskap samt under högst åtta veckor efter förlösning av sjukdomar, vilka föranletts av havandeskapet eller förlösningen, och icke fordra vård å sjukhus, ävensom rådgivning beträffande förebyggande födelasekontroll.

Verksamheten, som skall vara anordnad enligt av medicinalstyrelsen godkänd plan (senast upprättade plan godkänd den 14 februari 1956), bedrivs i Stockholm vid mödravårdscentraler av den typ, som i kungörelsen anges som typ 1. Mödravårdscentral, som i regel skall vara förlagd till mottagnings- eller polikliniklokaler i anslutning till barnbördshus eller barnbördsavdelning vid sjukhus, skall tillgodose mödravården i hela dess omfattning inom ett visst angivet område och stå under ledning av legitimerad läkare med specialutbildning i obstetrik och gynekologi. Vid varje central skall erforderligt biträde lämnas av en eller flera barnmorskor eller sjuksköterskor, dock sammanlagt högst tre sådana befattningshavare. Vården är avgiftsfri.

Vid de fristående mödravårdscentralerna igångsattes mödragymnastik år 1956. Sådan kommer efter hand att ordnas vid samtliga fristående centraler.

Statsbidrag utgår till läkare samt barnmorska eller sjuksköterska enligt i kungörelsen angivna grunder.

Författningar. Instruktion för den förebyggande mödravården i Stockholm, fastställd av SF 19 mars 1945 (Kf 1945: nr 12). K. kung ang. statsbidrag till förebyggande mödra- och barnavård 15 juni 1944, med ändr. senast 25 maj 1956.

Sjd

Kuratorer.

Selander, f. Wahlström, Ingrid E. P. (se sid. 465) (för mödravårdscentralen å Södersjukhuset); mottagningstid: vardagar utom lördagar 11—12, 14—15; t. 23 70 00; **Kullman, Barbro B.** (se sid. 452) (för mödravårdscentralen å Sabbatsbergs sjukhus); mottagningstid: vardagar 11—12, tisdagar, onsdagar och fredagar även 13—14; t. 22 05 40; **Rydell, Inga-Britt** (se sid. 481) (för övriga mödravårdscentraler); mottagningstid: Sabbatsbergs sjukhus, onsdagar 9—10, fredagar 18—19; t. 34 26 90.

Mödravårdscentralen vid Sabbatsbergs sjukhus.

Adress och telefon, se sid. 449.

Verksamhetsområde: Norrmalm och Vasastaden.

Mottagningstid: tisdagar, onsdagar och fredagar 13—14, måndagar och torsdagar 18—19.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).

Wetterdal, P. L.

Underläkarna vid kvinnokliniken tjänstgöra alternerande.

Övrig personal, se Sabbatsbergs sjukhus (sid. 452).

Mödravårdscentralen vid S:t Eriks sjukhus.

Fleminggatan 22, K.; t. 51 63 84.

Verksamhetsområde: Kungsholms, S:t Görans och Essinge församlingar.

Mottagningstid: tisdagar och torsdagar 14—14,30, måndagar och fredagar 18,30—19, onsdagar efter anmälan per tel.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).

Westberg, S. V.

Underläkarna vid barnbördsavdelningen tjänstgöra alternerande.

En *överbarnmorska*, ett halvtidsanställt *sjukvårdsbiträde*.

Mödravårdscentralen vid Södersjukhuset.

Adress och tel.: se sid. 460.

Verksamhetsområde: Storkyrkoförsamlingen samt Södermalm med Danvikstullsområdet, Långholmen, Reimersholme, Herrängen, Liseberg, Långbro, Långsjö och Älvsjö.

Mottagningstid: nybesök alla vardagar utom lördagar 13,30—14, måndagar även 18—19, lördagar 12,30—13; återbesök alla vardagar 9,30—10, torsdagar även 18—19.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).

Swanberg, H. M. W.

Underläkarna vid kvinnokliniken tjänstgöra alternerande.

Övrig personal, se Södersjukhuset (sid. 463).

Mödravårdscentralen vid Allmänna barnbördshuset.

Planterhagsvägen, Ö.; t. 23 27 45.

Verksamhetsområde: Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars församlingar.

Mottagningstid: måndagar, onsdagar, torsdagar och lördagar 8,30—9,30, tisdagar och fredagar 17,30—18,30 efter anmälan per tel. Telefonid: måndagar, onsdagar, torsdagar och lördagar 8—8,30, tisdagar och fredagar 17—17,30.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).

Karlson, S.

Barnbördshusets underläkare tjänstgöra alternerande.

En *överbarnmorska*.

Mödravårdscentralen i Hammarbyhöjden.

Nathorstvägen 3, Johanneshov; t. 49 61 08.

Verksamhetsområde: Enskedefältet, Enskede Gärd, Gamla Enskede och Johanneshov.

Mottagningstid: måndagar och torsdagar 17,30—18,30, tisdagar, onsdagar och fredagar 14—15.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).

Rosengren, E. G.

En *överbarnmorska*, ett *biträde*, en *staderska*.

Mödravårdscentralen i Gubbängen.

Gubbängstorget 114, Enskede; t. 94 77 01.

Verksamhetsområde: Fagersjö, Farsta, Gubbängen, Hökarängen, Sköndal, Södertörns villastad och Tallkrogen.

Mottagningstid: onsdagar och fredagar 13,30—14,30, måndagar och torsdagar 17,30—18,30.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).

Kaplan, B. E.

En överbarnmorska, skriv- och städhjälp.

Mödravårdscentralen i Bandhagen.

Bandhagsplan 16, Bandhagen; t. 86 17 00.

Verksamhetsområde: Bandhagen, Högdalen, Rågsved, Stureby, Svedmyra och Örby.

Mottagningstid: tisdagar och torsdagar 14—15, onsdagar 18—19.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).

Belonoschkin, B. A.

En överbarnmorska, skriv- och städhjälp.

Mödravårdscentralen i Årsta.

Hjälmarsvägen 30, Johanneshov; t. 19 18 01.

Verksamhetsområde: Årsta och Östberga.

Mottagningstid: måndagar 18,30—19,30, onsdagar 13—14.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).

Holmgren, B. F. W.

En distriktsbarnmorska, skriv- och städhjälp.

Mödravårdscentralen i Västertorp.

Störtloppsvägen 12, Hägersten; t. 46 45 20.

Verksamhetsområde: Fruängen, Jakobsberg, Hägerstensåsen, Sättra, Västberga norr om Södertäljevägen och Västertorp.

Mottagningstid: tisdagar och fredagar 14,30—15, onsdagar 18—18,30.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).

Kaplan, B. E.

En överbarnmorska, skriv- och städhjälp.

Mödravårdscentralen i Aspudden.

Hägerstensvägen 120, Hägersten;
t. 45 03 38.

Verksamhetsområde: Aspudden, Gröndal, Hägersten, Liljeholmen, Midsommarkransen, Mälarhöjden, Nybohov, Solberga och Västberga söder om Södertäljevägen.

Mottagningstid: måndagar och fredagar 17,30—18,30, tisdagar och onsdagar 13,30—14,30.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).

Domeij, J. E. G.

En överbarnmorska, ett biträde, en städerska.

Mödravårdscentralen i Alvik.

Kommunalhuset, Gustavslundsvägen 168—170, Bromma; t. 26 17 04.

Verksamhetsområde: Västerleds och Bromma församlingar utom Beckomberga, Blackeberg, Norra och Södra Ängby samt Räcksta.

Mottagningstid: måndagar och fredagar 13,30—14,30, onsdagar och torsdagar 18—19.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).

Westring, L.

En överbarnmorska, ett biträde, en städerska.

Mödravårdscentralen i Vällingby.

Vittangiplan 2, Vällingby; t. 87 30 89.

Verksamhetsområde: Spånga församling jämte Beckomberga, Blackeberg, Norra och Södra Ängby samt Räcksta.

Mottagningstid: måndagar och fredagar 13—14, onsdagar och torsdagar 17,30—18,30.

Föreståndare (500 kr. av statsmedel).

Holmgren, B. F. W.

En överbarnmorska, ett biträde.

Skärmbildsbyrån:

Jakobs Torg 3, 1 tr., C. (postgirokontonr 100011).

Mottagningstid: 10—15, lördagar endast 10—11.

Expeditionstid: 8,30—17, lördagar 8,30—12.

Telefon: 10 49 75 (tidsbeställning); 10 44 90 (övriga förfrågningar); 10 49 74 (läkaren).

Stadsfullmäktige beslöt den 17 december 1951 antaga Svenska Nationalföreningens mot tuberkulos erbjudande, att den 1 januari 1952 till sjukhusdirektionen utan kostnad för staden överlämna föreningens skärmbildsbyrå tillhörig apparatur och inventarier. Medel anvisades samtidigt av fullmäktige till driften för år 1952. Verksamheten bedrivs allt fortfarande i huvudsak efter samma linjer som tidigare. Vid skärmbildsbyrån utföras förutom skärmbildsfotografering även tuberkulinprov och BCG-vaccinationer. För utförande av undersökning i skolor samt på sådana arbetsplatser, där ett större antal personer kunna undersökas vid samma tillfälle, disponerar byrån över två transportabla skärmbildsapparater. Undersökningsavgift utgår med 2,50 kr. per undersökt person. I administrativt hänseende lyder skärmbildsbyrån under sjukhusdirektionen. Byråns utgifter täckas f. n. av inflytande undersökningsavgifter.

Föreståndare (1,500 kr.).

Westman, C. E. (se nedan).

Röntgenläkare (23).

Westman, C. E.

Dessutom läkare för skärmbildsgranskning.

Två *röntgenöversköterskor*, en *röntgentekniker*, en *kontorsskrivare*, två *kanslibiträden* (därför en deltidstjänst), en *skärmbildsassistent*, ett *fotografiskt biträde*, fyra *kontorsbiträden* (därför en deltidstjänst), en *städerska*. — Dessutom tillfällig personal bestående av en *översköterska* och ett deltidsanställt *kontorsbiträde* under ca 5 mån. per år.

Mentalvårdsbyrån.

Björngårdsgatan 25, Sö.; t. 68 06 20; mottagningstid beställas per tel. alla vardagar 10—12.

Enligt beslut av stadsfullmäktige öppnades den 18 oktober 1933 vid Sabbatsbergs sjukhus en sexualhygienisk poliklinik för rådgivning i sexualfrågor. För rådgivning åt havande kvinnor i abortförebyggande syfte började sjukhusdirektionen den 1 oktober 1942 där anordna särskilda kuratorsmottagningar för abortsökande kvinnor. Sedan dessa mottagningar år 1949 förlagts till den i lokaler i huset Döbelnsgatan 59 nyinrättade rådgivningsbyrån för sexualfrågor, nedlades den sexualhygieniska polikliniken vid Sabbatsberg, varvid även dess övriga verksamhet överflyttades till den nya rådgivningsbyrån.

Stadsfullmäktige anvisade den 19 december 1955 sjukhusdirektionen ett anslag å 598,000 kr. för anordnande av en mentalvårdsbyrå i fastigheten nr 4 i kvarteret Dykärret Större å Södermalm (Utl. 1955: nr 384). Rådgivningsbyrån för sexualfrågor skulle ingå som huvuddel i den nya byrån. Verksamheten vid rådgivningsbyrån överflyttades till de nya lokalerna den 1 april 1957.

Enligt k. kung. den 21 december 1945 må statsbidrag utgå till landsting eller stad, som ej deltagar i landsting, för anordnande och upprätthållande av verksamhet för stöd åt havande kvinnor i abortförebyggande syfte. Ledningen av verksamheten tillkommer i Stockholm sjukhusdirektionen. Statsbidrag utgår till läkares och kurators avlönning med i kungörelsen angivna belopp. All rådgivning samt utfärdande i samband därmed av intyg skall ske utan kostnad för de sökande. Även sådan rådgivning som ej beröres i författningen är kostnadsfri enligt beslut av stadsfullmäktige den 23 maj 1945.

Kurator vid rådgivningsbyrå för abortsökande erhåller av medel, som av k. m:t för ett år i sänder ställas till medicinalstyrelsens förfogande, visst belopp för tillgodoseende av överhängande

hjälpbehov hos kvinnor, som besöka kurator. Innan detta statliga understöd började utgå, meddelades understöd endast av kommunala medel till abortsökande kvinnor med tillfälliga hjälpbehov. Sjukhusdirektionen fastställde senast den 2 november 1949 regler för utgivande av sådant understöd. Detta utdelas av en delegation bestående av byråns föreståndare, förste kuratorn samt ytterligare en kurator vid byrån. Sitsnämnda ledamot jämte två suppleanter för denne utses av sjukhusdirektionen för ett år i sänder.

Författning. K. kung. 21 dec. 1945 ang. statsbidrag till viss verksamhet för stöd och rådgivning åt havande kvinnor i abortförebyggande syfte, med ändr.

Understödsdelegerade.

Byråföreståndaren; Jonsson, R. A. M. (Margit).

Suppleanter: Bergman, f. Gromark, Gertrud M.; Forsberg, f. Lundberg, Ragnhild R. R. (för Jonsson).

Föreståndare¹⁾.

Westberg, S. V. (se sid. 458).

Poliklinikläkare (27).

Sjövall, T. S. T.; en vakant, *tf.* Naumann, B. I.; en vakant, *tf.* Öhrberg, K. O.

Förste kurator (13).

Vakant, *tf.* Bergman, f. Gromark, Gertrud M.

Kuratorer (12).

Bergman, f. Gromark, Gertrud M., tjl. (se ovan); Forsberg, f. Lundberg, Ragnhild R. R.; Hasselquist, Anita D.; Haste, f. Bohvin, Kerstin Ch.; Holmqvist, Maud C.; Jonsson, R. A. M. (Margit); Nordh, Ellen; Schyllander, Eva M. M.; en vakant.

Å byrån tjänstgöra f. n. ett tjugotal läkare och ytterligare ett antal kuratorer.

En *översköterska*, en *kontorsskrivare*, två *kanslibiträden*, ett *kontorsbiträde*, en *telefonist*, en *städerska*.

Sjukvården i hemmen.

Stadssjuksköterskor.

Brunkebergsgator 13, C.; t. 22 30 80: »sjukhuscentralen»; telefonvakt hela dygnet.

Stadsfullmäktige beslöt den 20 september 1920 anvisa medel för att genom s. k. stads-sjuksköterskor tillhandaga obemedlade

¹⁾ Tillika överläkare å gynekologisk-obstetriska avd. vid St Eriks sjukhus.

och mindre bemedlade med sjukvård i hemmen. Dessa stadssjuksköterskor äro f. n. — sedan staden den 1 januari 1958 övertagit den verksamhet som tidigare bedrivits av Bromma och Västerleds församlingars sjukvårdsförening — 31 till antalet. Vården lämnas kostnadsfritt åt obemedlade; mindre bemedlade erlägga däremot viss moderat avgift, lämpad efter råd och lägenhet. Med denna verksamhet avses både att bereda bättre vård i hemmen för sjuka inom nämnda befolkningsgrupper och att minska kraven på sjukhusvård.

Sjukvårdssystrar, för vård av fattiga sjuka i hemmen, finnas även anställda hos vissa sjukvårdsföreningar, av vilka flera erhålla bidrag av ett särskilt på sjukhusdirektionens stat uppfört anslag.

Trettioen stadssjuksköterskor.

Taxa. Av sjukhusdirektionen 7 dec. 1949 utfärdad taxa för stadssjuksköterskorna.

Barnmorskor.

Brunkebergstorg 13, C.; t. 22 30 80: »sjukhuscentralen»; telefonvakt hela dygnet.

Enligt k. m:ts förordning den 30 juni 1943 (med ändr.) om anställande av distriktsbarnmorskor skall riket för tillgodoseende av barnafödarens behov av förlösningshjälp vara indelat i barnmorskedistrikt. Varje landstingsområde samt varje stad, som icke deltagit i landsting, skall utgöra ett barnmorskedistrikt. Ledningen av barnmorskeväsendet inom varje sådant distrikt tillkommer en barnmorskestyrelse.

Efter framställning av stadsfullmäktige medgav k. m:t den 6 februari 1942, att sjukhusdirektionen tills vidare finge vara barnmorskestyrelse i Stockholm. Plan för den öppna förlösningsvårdens tillgodoseende inom Stockholms stad fastställdes av medicinalstyrelsen den 21 december 1955.

Det åligger distriktsbarnmorska att utan ersättning lämna förvård åt havande kvinnor och biträda vid förlösnning i hemmet, ävensom att lämna eftervård åt kvinnor, som förlöst i hemmet, samt biträda i förebyggande mödravård.

Två distriktsbarnmorskor.

Stockholms hemsamaritkommitté.

På initiativ av vissa kvinnoorganisationer bildades den 13 april 1950 en kommitté, Stockholms hemsamaritkommitté, med uppgift att organisera och bedriva hemsjukvård. Stockholms hemsamaritkommitté konstituerades vid sammanträde den 13 april 1950 och verksamheten igångsattes den 15 maj 1950 med 9 hemsamariter. Verksamheten har sedan dess utökats så att den i slutet av år 1957 sysselsatte c:a 100 hemsamariter. Kommittén står som huvudman för verksamheten och är tillika arbetsgivare för hemsamariterna. Utbildningen av dessa sker genom särskilda av arbetsnämnden i Stockholm anordnade utbildningskurser. Hem-

samariternas uppgifter äro att ombesörja hemsysslor och enklare sjukvård. Rätt att rekquirera s. k. hemsamarithjälp tillkommer i staden verksam läkare, stadssjuksköterska, kurator eller sjuksköterska hos kommunalt understödd sjukvårdsförening. Beställning av hemsamarithjälp sker genom sjukhuscentralen, vars läkare prövar behovet och lämpligheten av rekviderad hjälp. Fördelningen av arbetsuppgifterna på olika hemsamariter handhaves av hemsamaritkommittén. Sjukhusdirektionen har fastställt avgiften för lämnad hjälp till 2,75 kr. per timme med möjlighet till nedsättning i eller befrielse från avgift i förekommande fall. Staden lämnar bidrag till samtliga med hemsamaritverksamheten förenade kostnader, sedan influtna avgifter frånräknats. Stadsfullmäktige hava för verksamheten under år 1957 beviljat ett anslag å 300,000 kr.

Ordförande.

Palme, f. Knieriem, Elisabeth S., fru.

Övriga ledamöter.

Hagström, f. Svensson, Anna M., studierektor, vice ordf.; Jönsson, f. Rasmusson, K. Ingeborg, inspektör (se nedan); Öhman, H. G., prakt. läkare; Nordenson, f. Lagercrantz, Clare, fru; Kleinert, f. Malmlof, Linnéa A., fru; Magnusson, f. Bégat, Birgit H. V., fru; Rasch, f. Ydström, Margit H. L., fru.

Sekreterare.

Jönsson, f. Rasmusson, K. Ingeborg, inspektör (se sid. 337); Luntmakargatan 46, C.; t. 22 30 00.

Hemsamaritkommitténs expedition.

Hantverkargatan 12, 3 tr., K.; t. 51 16 73; expeditionstid: måndagar—fredagar 8,30—11, 13—15, lördagar 8,30—11.

Assistenten.

Jeansson, Brita K. M.; Garpe, f. Eriksson, Ing-Britt A. S. (deltidstjänst).

Redogörare.

Janhagen, f. Hilton, Anna-Lisa.

Öppna vårderna av psykiskt sjuka.

Adresser: överläkaren, expeditionen och kurator: S:t Eriks sjukhus, ing. Polhemsgatan, K.; t. 22 15 40, 22 15 80 (för rikssamtal); centralhemmet och hemvården, Åsbärby gård, Östuna, Knivsta. Mottagningstider och telefoner, se sid. 493.

År 1924 uppdrogs åt dåvarande fattigvårdsnämndens utackorderingsbyrå att handhava ut-

ackorderingen av psykiskt sjuka i öppen vård. Byrån anordnade s. k. familjevård för lugnare sinnessjuka. Sedan utackorderingsbyrån överförts till barnavårdsnämnden förlades ifrågasvarande gren av utackorderingsverksamheten under barnavårdsnämnden. År 1927 ställdes den under hälsovårdsnämnden, och därifrån överfördes den år 1933 till sjukhusdirektionen.

Den polikliniska mottagningen samt hjälpverksamheten för psykiskt sjuka leder sitt ursprung från en år 1914 på enskilt initiativ inrättad kuratorsinstitution för sinnessjuka, som år 1917 övertogs av dåvarande hjälpföreningen för psykiskt sjuka och erhöll namnet hjälpbyrån för psykiskt sjuka. Byrån upprätthölls av hjälpföreningen (med bidrag av kommunen) t. o. m. år 1930 efter vilken tid den övertogs av hälsovårdsnämnden och infördes med stadens öppna vård av psykiskt sjuka. Hjälpföreningen, som år 1946 ombildades till stiftelsens hjälpfonden för psykiskt sjuka, upplöstes i och med utgången av år 1949. Stiftelsens fonder, omkring 70,000 kr., överlämnades härvid till staden att förvaltas i särskild ordning. Enligt donators föreskrifter disponeras avkastningen av dessa medel av kuratorn vid den till den öppna vården anslutna polikliniska mottagningen till förmån för psykiskt sjuka, såvitt möjligt i form av hjälp till självhjälp.

Ett centralhem för vård av psykiskt sjuka är beläget å Åsbärby gård, Östuna, Knivsta, dit det år 1938 flyttades från Ledinge gård vid Knivsta. Den 16 oktober 1944 beviljades stadsfullmäktige medel för förvärfv av egendomen Gredelby (Kölängen) i Knivsta socken för uppförande där av ett nytt centralhem.

Till och med år 1953 handhades förvaltningen av den öppna vården av psykiskt sjuka av en särskild styrelse, som utsågs av sjukhusdirektionen. (Tidigare hade den ovannämnda hjälpföreningen utsett en ledamot och en suppleant.) Numera handhar sjukhusdirektionen själv förvaltningen av den öppna vården. Sjukhusdirektionen erhöll genom kungl. brev den 5 februari 1954 medgivande att utan hinder av föreskrifterna i 4, 5 och 7 kap. stadgan den 19 september 1929 angående sinnessjukvården i riket tills vidare i enlighet med av direktionen föreslagna »Ordning för Stockholms stads öppna vård av psykiskt sjuka» anordna öppen vård inom ett angivet område av Stockholms län.

Den öppna vården har till uppgift att bereda vård åt eller medelst hjälpverksamhet bistå psykiskt eller nervöst sjuka eller personer, som eljest lida av rubbning i sjuksjukheten, allt under förutsättning att de anses kunna vistas utom sinnessjukhus utan fara för annans personliga säkerhet eller eget liv. Vården omfattar vård i enskilt hem (hemvård), efter därom med hemmets innehavare träffat avtal, vård i av staden eventuellt för ändamålet anordnat centralhem, poliklinisk vård samt hjälpverksamhet. Efter förslag av överläkaren beviljas vård i enskilt vilohem av därför lämpade fall.

I sådant enskilt hem som här avses må icke mot betalning vårdas sjuk, som icke tillhör den öppna vården. I samma hem må vårdas allenast sjuka av samma kön, till antalet ej överstigande 20. I vården skall ingå nödig tillsyn och skötsel av de sjuka samt tillhandahållande åt dem av såväl god och tillräcklig föda som behörigen uppvärmd, belyst, städad och med nödiga möbler försedd bostad, bestående av sovrum jämte erforderliga dag- och matrumsutrymmen.

Överläkaren tillkommer att godkänna de till den öppna vården avsedda hemmen efter av sjukhusdirektionen fastställda normer. Avtal må ej träffas med annan än den, som av kyrkoherde, kommunalnämndsordförande eller annan trovärdig person, vitsordats såsom lämplig att handhava vården av psykiskt sjuka. För varje hem skall finnas en för hemmets vårdverksamhet ansvarig föreståndare (vårdare). Överstiger antalet vårdade fem, skall föreståndaren eller av honom anlitad lämplig person huvudsakligen ägna sig åt vård och tillsyn av de sjuka. Föreståndaren skall angivas i avtalet.

Vid den öppna vården skola vara anställda en överläkare samt erforderligt antal övriga läkare, föreståndarinnor och översköterskor, sköterskor, kuratorer och övrig personal.

Överläkaren åligger bl. a. att leda och övervaka den öppna vården samt tillse att ordningen upprätthålles och meddelade föreskrifter noggrant efterlevas; att övervaka att honom underställd personal vederbörligen fullgör sina åligganden; att öva tillsyn över att inom den öppna vården anordnade centralhem och anlitade enskilda hem tillgodose hygienens fordringar samt ägna särskild uppmärksamhet åt deras mathållning i avseende å matens beskaffenhet och tillräcklighet; att besluta om intagning av sjuk i centralhem eller enskilt hem, om fördelning av de sjuka samt om utskrivning; att minst en gång i månaden eller oftare, där han så finner erforderligt eller sjukhusdirektionen så påfordrar, besöka de intagna samt att i enlighet med av sjukhusdirektionen fastställa formulär låta föra liggare över för vård intagna, ävensom journal över en var av dem för anteckning av sådant, som kan vara av betydelse för klarläggande av den intagnes tillstånd.

Överläkaren skall dessutom ställa sig till efterrättelse vad eljest i särskild instruktion av sjukhusdirektionen kan varda föreskrivet.

Vid den öppna vården anställd personal är underkastad i instruktioner eller eljest av sjukhusdirektionen, sjukhusdirektören eller överläkaren i tjänsten meddelade föreskrifter.

Föreståndarinnan och översköterska skall äga behörighet för befattning som översköterska vid Stockholms stads sinnessjukhus.

Stadsfullmäktige anvisade i 1954 års stat sjukhusdirektionen ett anslag av 533,000 kr. till uppförande av en byggnad för psykiatrisk poliklinik vid S:t Eriks sjukhus. Till denna äro poliklinik och expeditiionslokaler för stadens öppna vård av psykiskt sjuka sedan början av år 1956 förlagda.

Beträffande den psykiatriska polikliniken se sistnämnda sjukhus (sid. 459).

Hemvård samt vård å centralhem ersättes av den vårdade eller den för honom betalningskyldige med 3 kr. per dag. Nedsättning eller befrielse från avgift prövas av sjukhusavgiftsdelegerade respektive vederbörande socialhjälpstyrelse.

Författningar. Inrikesdepartementets ämbetskrivelse till medicinalstyrelsen 5 februari 1954 med ordning för Stockholms stads öppna vård av psykiskt sjuka (Kf 1954: nr 6). Sinnessjuklagen 19 sept. 1929, med ändr. K. stadga 19 sept. 1929 ang. sinnessjukvården i riket, med ändr. K. brev 6 dec. 1935 till medicinalstyrelsen ang. särbestämmelser för Stockholms stads sinnessjukvård (Kf 1935: nr 30), med ändr. 19 nov. 1937.

Styresman.

Grönwald, J. A. F., *tf.* (se nedan).

Syssloman.

Karlsson, A. V. E. (se sid. 458).

Överläkare (B 6)¹⁾.

Grönwald, J. A. F., *tf.*

Biträdande läkare (B 4)¹⁾.

Hård af Segerstad, G. J. F., *tf.*

Förste kontorsskrivare (11)

(å expeditionen).

Larsson, Elsa C.

Hemvårdsinspektör (13).

Johansson, Kerstin E.; t. 018+871 26.

Översköterskor (grupp I) (10)

(för hemvården).

Trå vakanta.

Föreståndarinna (12)

(för centralhemmet å Åsbarby gård, Östuna, Knivsta, t. 018+871 49).

Svensson, Kerstin S.

Kuratorer (12).

Ågren, Saga E. E.; Falck, Gulli A.-M.

En kontorsskrivare, ett kanslibiträde och två kontorsbiträden å expeditionen. — En trädgårdsförman, en sköterska, en kökerska och två biträden å centralhemmet.

Centraldispensären.

Regeringsgatan 11, C.; t. 23 55 40; expeditionstid: å sysslomanskontolet vardagar 10—12, 13—15 (lördagar och dag före helgdag 9—12, 12,30—13,30).

Den 29 juni 1906 beviljade stadsfullmäktige hälsovårdsnämnden medel till en upplysnings- och understödsbyrå för tuberkulossjuka i Stockholm. Byrån öppnades den 10 december 1906 vid Svartensgatan 14. Ytterligare en byrå öppnades den 10 maj 1909 vid Hantverkargatan 23 C. Byråerna benämndes Södra resp. Norra byrån. År 1917 flyttades Södra byrån till Repslagargatan 14 och år 1928 erhöll Norra byrån nya lokaler vid Munkbrogatan 2. I enlighet med beslut av stadsfullmäktige den 15 september 1930 sammanslogos Södra byrån och Norra byrån i mars 1932 till en för hela Stockholm gemensam institution, benämnd Stockholms stads tuberkulosbyrå med adress Herkulesgatan 1. Byrån erhöll nu den form av centraldispensär under vilken den fortfarande verkar. Genom beslut av hälsovårdsnämnden den 21 februari 1933 inrättades en dispensärstyrelse för tuberkulosbyråns förvaltning. Denna styrelse fungerade till den 1 oktober 1945, då tuberkulosbyrån på förslag av stadskollegiets tuberkuloskommitté överfördes till sjukhusdirektionen. Samtidigt utsågs ett tuberkulosråd med uppgift att verkställa utredningar angående tuberkulosvården samt avgiva yttranden i tuberkulosfrågor (se sid. 440). Den efter hand utbyggda organisationen av tuberkulosbyrån krävde också fortskridande lokalutvidgningar. År 1945 togos de nuvarande lokalerna i bruk efter omfattande ombyggnads- och reparationsarbeten. Med anledning av motion i stadsfullmäktige ändrades byråns namn år 1946 till Stockholms stads centraldispensär. Genom kontrakt med Stockholms bespisningsförening förhyrdes år 1948 tvänne bostadsbaracker — i Enskede och Västberga — för att användas som bostäder åt tuberkulösa ungarkarlar.

Understöd åt tuberkulossjuka beviljas sedan verksamhetens början år 1906 av ett särskilt förtroenderåd, bestående av fyra personer med fyra suppleanter, varav hälften utses av sjukhusdirektionen och hälften av socialnämnden.

Stadens upplysnings- och understödsbyrå hade som huvuduppgift att vara hygieniskt rådgivande och ekonomiskt understödjande för tuberkulossjuka. Ej minst tuberkulosförordningen den 31 mars 1939 medförde att verksamheten ändrade karaktär. Det hälsovårdande arbetet har överflyglats av det polikliniskt sjukvårdande. Stadens centraldispensär utgör nu det centrala organet vid tuberkulosens bekämpande. Den är organiserad enligt ett system, som är avpassat för storstadens speciella förhållanden vad sjukvård, socialvård, folkmängd och kommunikationer beträffar. I verksamheten ingå såväl den förebyggande vården som den av staden utövade eftervården. Sjukvården bedrivs såsom öppen vård vid dispensären och

¹⁾ Innehavaren äger rätt till enskild praktik enligt vissa föreskrifter.

Sjd

såsom slutet vård å konvalescenthemmen för tuberkulossjuka.

Ambulatorisk kvävgasbehandling jämte röntgenomlysningar i anslutning därtill utföres vid såväl centraldispensären som Söderby sjukhus och S:t Görans sjukhus.

Rörande **Tuberkulosrådet**, se sid. 440.

Förtroenderåd.

Ander, f. Eriksson, Elsa S., konsulent, stadsfullm., **Jansson**, f. Kling, Beda F., f. d. tjänsteman (utsetta av sjukhusdirektionen); **Carlsson**, B. A. B., avdelningsdirektör, **Janér**, f. Winqvist, Elisabet L., fru (utsetta av socialnämnden).

Suppleanter: **Grünberger**, H., avdelningsdirektör, **Jüring**, R. F., tjänsteman (utsetta av sjukhusdirektionen); **Bergqvist**, T. V., lönesekreterare, **Gabrielson**, Märta, skyddsassistent (utsetta av socialnämnden).

Förtroenderådets delegationer.

Ledamöter.

Delegation A: **Ander**, f. Eriksson, Elsa S.; **Carlsson**, B. A. B.

Delegation B: **Grünberger**, H.; **Jüring**, R. F.

Delegation C: **Gabrielson**, Märta; **Jansson**, f. Kling, Beda F.

Delegation D: **Bergqvist**, T. V.; **Janér**, f. Winqvist, Elisabet L.

Styresman.

Gentz, C. M. A. (se nedan).

Syssloman, tillika sekreterare (22).

Enström, K. O.; mottagningstid: 9—11.

Överläkare (23).

Gentz, C. M. A. (förordn. t. o. m. ³⁰/₄ 1958); mottagningstid: 10—11.

Röntgenläkare (23).

Jäderholm, K. B.

Förste underläkare (22).

Alquist-Wijkström, A. Sylvia I.; **Treufeldt**, f. Köiv, Ada (å dispensäravd.); **Göranzon**, S. F. O. (bitr. röntgenläkare); **Hansen**, Dagmar (å röntgenavd.).

Läkare (20).

Dispensärdistrikten: **Wallén**, H. F.; **Nordenfors**, B. G.; **Dahlquist**, Irma E. W.; **Bluhm**, I. L.; **Tisell**, H. F. A.; **Thorell**, S. H. J.; **Dalén**, A. G.

Barnavdelningen: **Gunther**, J. G. A.; **Rollof**, L. S.-I.

Förtroendeläkare (3,875 kr.).

Dalén, A. G. (se sid. 445).

Läkare för behandling av njur-tuberkulos (9,300 kr.).

Palmiöv, K. P. A.

Läkare för bronchoskopiska undersökningar (12,400 kr.).

Richtnér, N. G.

Läkare för psykiatriska sjukdomar (29,450 kr.).

Hammargren, S. A.; **Kyhlberg**, K.-O. H.

Yrkeskonsulent (17).

Dahlborg, N. A.

Kammarsskrivare (15).

Ranskog, H. Å. R.

Kontorsassistenter (12).

Fernholm, Gerda; **Håkansson**, Sigrd V.; **Lodner**, E. E. M., tjl. (se sid. 481), *tf.* **Löfgren**, f. Johansson, Anna-Lisa.

Kuratorer (12).

Steen-Jönsson, A. Irene; **Alffram**, f. Jonsson, M. E. (Lisbeth); **Wallström**, A. M. (Greta).

Dispensärföreståndarinna (12).

Godin, Karin.

Förste kontorssskrivare (11).

Svensson, f. Holmgren, Signe A.

Expeditionsvakter (7).

Töresson, A. R., tjl., *tf.* **Lindstedt**, G. A.; **Rickberg**, K. G.

Nio dispensärassistenter, två laboratorieöversköterskor, sju röntgenöversköterskor, två översköterskor, fjorton dispensärsköterskor, nio kanslibiträden (därav en halvtidstjänst), fyra fotografiska biträden, sju kontorsbiträden, två telefonister, ett expeditiönsbiträde, fyra sjukvårdsbiträden (därav en halvtidssyssa), sju städerskor.

Sjukhusdirektionens skärmbildskommitté.

Expedition och centralregister: **Wollmar Yxkullsgatan** 25 (f. d. Maria sjukhus); t. 41 27 34.

För genomförandet av en ny allmän skärmbildsundersökning i Stockholm har anslag uppförts i centraldispensärens stat. De sammanlagda nettokostnaderna för undersökningen, som beräknas pågå under fyra år, ha därvid uppskattats till 936,000 kronor. Sjukhusdirektionen utsåg den 17 november 1954 en särskild kommitté för undersökningens planläggning och organisation.

Undersökningen igångsattes den 12 april 1955 och utföres med skärmbildspatruller, som av me-

dicinalstyrelsens skärmbildscentral ställas till stadens förfogande. Dessa stå i tekniskt avseende helt under ledning av medicinalstyrelsens skärmbildscentral. För att organisera och leda patrullernas verksamhet i övrigt tillhandahåller staden erforderlig personal. Granskningen av skärmbildsfilmen ombesörjes av skärmbildscentralen under det att erforderliga kontrollundersökningar utföras vid centrallidspensärens röntgenavdelning, där särskilda kvällsmottagningar anordnas.

Ledamöter.

Kyling, K. F. F., borgarråd, ordf.; **Öhman, H. G.**, prakt. läkare; **Wedefelt, G. F. G.**son, ekonomidirektör; **Gentz, C. M. A.**, överläkare; **Enström, K. O.**, syssloman; **Bauer, H. J. E.**, röntgenläkare; **Wegelius, C. W. B.**, överläkare; **Bjurstrom, O. E.**, förste stadsläkare.

Röntgenläkare (25,836 kr.).

Bauer, H. J. E.

Sekreterare (21,012 kr.).

Lind, E. G. W.

Patrulledare (18,960—16,236 kr.).

Carlweitz, B. M.; **Wenthzel, K. W.**; **Kährling, K. J. O.**

Föreståndare för centralregistret (14,640 kr.).

Tallén, R.

En röntgensköterska (deltidstjänst), ett fotografiskt biträde (deltidstjänst), ett kanslibiträde (deltidstjänst), nio kontorsbiträden, fyra vaktmästare, en stüderska (deltidssyssla).

Bakteriologiska centrallaboratoriet.

Dalagatan 11 B (ingång fr. Vasaparken) (postadress: postfack 177, Stockholm 1); laboratoriet öppet: vardagar utom lördagar 9—16,30, lördagar 9—13,30, sön- och helgdagar 9—11; t. 34 03 90. Hänvisning rörande jourhavande bakteriolog lämnas efter växelns stängning per t. 22 30 81 eller 22 30 82, sön- och helgdagar dessutom (huvudsakligen 9—11); t. 34 03 93.

Sjukhusdirektionens bakteriologiska centrallaboratorium utgjorde tidigare en del av hälsovårdsnämndens laboratorier och började sin verksamhet 1901. Laboratoriet överflyttades den 1 januari 1940 till sjukhusdirektionen.

På laboratoriet utföras bakteriologiska undersökningar, utredningar i hälsovårdsärenden m. m. hörande till sjukhusdirektionens och hälsovårdsnämndens verksamhet samt provtagning och substratberedning för stadens sjukhus. Ersättning för utförda undersökningar utgår enligt taxa. Den 3 mars 1950 försågs epidemilagen

av den 19 juni 1919 med ett tillägg (23a §), innebärande att kostnaderna för undersökning av prov för sjukdom, som avses i § 2 mom. 1 nämnda lag, skola utföras utan kostnad för den sjuke eller hälsovårdsområdet. Kostnaderna härför skola gäldas av epidemidistriktet, där ej bekräftande viss sjukdom föreskrivits, att kostnaderna skall gäldas av statsmedel. Undersökning av upphostningsprov (utstrykningspreparat) för tuberkulos utföres kostnadsfritt för i Stockholm boende personer.

Stadsfullmäktige beviljade den 1 juli 1947 1,945,000 kr. (Utl. 1947: nr 283) och den 15 oktober 1949 ytterligare 655,000 kr. (Utl. 1949: nr 313), för uppförande av en nybyggnad för laboratoriet i anslutning till Sabbatsbergs sjukhus. Denna nybyggnad togs i bruk år 1952.

Enligt avtal mellan staten och Stockholms stad har staten bidragit med 25 procent av kostnaderna för byggnadens uppförande och laboratoriets utrustning. För driften skall enligt avtalet utgå statsbidrag med 2 procent av driftkostnaderna; dock med undantag för läkarlönerna.

Instruktioner m. m. Hälsovårdsnämndens instruktioner för överläkaren vid nämndens bakteriologiska laboratorium 13 mars 1934 och för assistent 24 okt. 1933. Avtal rörande samarbete för ny- och ombyggnad samt drift av Sabbatsbergs sjukhus, godkänt av SF den 22 mars 1948 och av k. m:t den 28 maj 1948 (Kf 1948: nr 31). Taxa för undersökning av prov samt för bakteriologiska substrat, fastställd av sjukhusdirektionen den 6 februari 1957.

Styresman (4,000 kr.).

Packalén, K. T. (se nedan).

Syssloman.

Carlborn, B. A. (se sid. 451).

Överläkare (B 1).

Packalén, K. T. (förordn. t. o. m. ³¹/₁₂ 1959); mottagningstid: 11,30—12; **Svedmyr, E. A. V.**¹) (förordn. t. o. m. ³⁰/₆ 1964); mottagningstid: 11,30—12; **Tunevall, T. G.** (förordn. t. o. m. ³¹/₁ 1962); mottagningstid: 13—13,30.

Laboratorer (26).

Peterson, N. O. A.; **Frisk, B. Å.**; **Melén, B. Hj.**

Laboratorieföreståndare (23).

Weibull, C. P. W.; **Thorsson, K.-G. J.**

Laboratorieläkare (23).

Kjellén, L. E.; **von Zeipel, S. G.**; **Wasserman, J.**; två vakanta.

¹) Med skyldighet att vara konsulterande virolog vid Epidemisjukhuset med ett arvode av 7,500 kr.

SjD *Maskinmästare* (13).
Öström, K. O.

Kontorsassistent (12).
Vakant, *tf.* Grahn, Signe H.

Laboratorieassistent (12).
Paulsson, E. M. V. (Greta).

Förste preparator (11).
Lundgren, D. A.

Sju första laboratriser, en första preparatris, tio preparatorer, trettio laboratriser, fyra kanslibiträden, en expeditiönsvakt, tre kontorsbiträden, en telefonist, fem djurskötare, två reparatörer, en bilförare, tretton laboratoriebiträden samt tillfällig personal i mån av behov.

Kliniska centrallaboratoriet.

S:t Görans sjukhus, ing. Kungsholmsgatan 109, K.; t. 22 20 40: centrallaboratoriet; prov mottagas 9—15; bestämmningar av basalomättning och undersökningar av magsaft beställas per tel. 9—16; blodprov tagas utan föregående anmälan 9,30—10,30.

Sjukhusdirektionens kliniska laboratorium utgjorde tidigare en del av de s. k. hälsovårdsnämndens laboratorier. Det började sin verksamhet år 1925. Laboratoriet överfördes den 1 januari 1940 till sjukhusdirektionen. Verksamheten, som från början bedrevs i lokaler i huset Vasagatan 13, överflyttades år 1941 till S:t Görans sjukhus.

Vid laboratoriet utföras olika medicinsk-kemiska undersökningar (å blod, urin m. m.), undersökningar med tillhjälp av radioaktiva isotoper samt bestämmningar av basalomättningen, allt enligt fastställd taxa. Undersökningarna äro kostnadsfria för medelläsa personer.

Taxa. Taxa för undersökningarna, vid laboratoriet, fastställd av sjukhusdirektionen 16 maj 1944, med ändr. 23 maj 1951.

Sysselman.

Rune, P. F. (se sid. 455).

Överläkare.

(Se S:t Görans sjukhus.)

Agner, K.

Ingenjörer.

Vakant, *tf.* Nilsson, N. G. R. (23); Etzler, f. Eriksson, Elsa S. M. (17).

En laboratorieöversköterska (grupp I) eller första laboratris, två laboratiesköterskor (grupp II) eller första laboratriser, fyra laboratorieöversköterskor (grupp II)

eller laboratriser, ett kanslibitråde. — Tre laboratoriebiträden (därav en halvtidssyssa).

S:t Eriks sjuksköterskeskola.

(Stockholms stads sjuksköterskeskola.)

Jägargatan 20, Sö. (postgirokonto nr 158160); t. 44 98 70 (växel).

På förslag av sjukhusdirektionen beviljade stadsfullmäktige den 20 november 1939 medel till anordnande av en sjuksköterskeskola.

Skolan började sin verksamhet den 1 februari 1940 i förhyrda lokaler i fastigheten 7—9 vid Kungsklippan. För uppförande av en skolbyggnad på Södersjukhusets tomt anvisade stadsfullmäktige sedermera anslag på tillsammans 4,515,000 kr. Byggnadsarbetena igångsattes i februari 1948. I avvaktan på denna nybyggnad överflyttades skolan i september 1944 till Södra barnbördshuset—Maria sjukhus. Den nya skolbyggnaden togs i bruk i oktober 1950. Enligt överenskommelse med staten har inom byggnaden till barnmorskeläroanstalten utplättits utrymmen för undervisnings- och expeditiönslokaler jämte bostäder för föreståndarinnor, instruktionssköterskor samt ca 70 elever.

S:t Eriks sjuksköterskeskola hade vid årsskiftet 1956/57 227 elever, fördelade på 6 kurser. Nya kurser börja årligen i mars och september med ca 40 elever i vardera. Före antagandet genomgår den sökande ca 2 månaders provtjänstgöring. Elev erhåller under lärotiden fri undervisning, bostad, kost och tvätt. Därjämte erhåller elev kontant arvode, vilket utgår med 50 kr. per månad under tredje—tjugufjärde månaden och därefter med 80 kr. per månad under tjugufemte—trettionionde månaden. Vid sjukdom erhåller elev fri läkarvård och fri medicin.

Den teoretiska undervisningen meddelas dels i särskilda läskurser, omfattande en tid av 7 månader, dels jämsides med den praktiska utbildningen.

Den praktiska utbildningen försiggår vid Södersjukhuset, S:t Eriks, Söderby och Beckomberga sjukhus, Epidemisjukhuset, Radiumhemmet, Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn, Sachsska barnsjukhuset och barnsjukhuset Samariten. Skolan uppbär av dessa sjukhus ersättning för elevernas sjukhusarbete.

Eleverna beredas tillfälle till hyspitering i öppen vård hos stadssjuksköterskorna och skolsköterskorna samt vid barnavårdscentralerna. Därjämte kunna genom skicklighet förtjänta elever erhålla stipendier.

Enligt för skolan gällande reglemente handhaves den omedelbara ledningen av skolan av en styrelse, bestående av sju ledamöter jämte fyra suppleanter, vilka av sjukhusdirektionen utses för en tid av fyra år. Av såväl ledamöterna som suppleanterna skall en vara läkare och en sjuksköterska med erfarenhet beträffande den slutna och öppna hälsovården. Vidare skall en ledamot och en suppleant äga erfarenhet från pedagogisk verksamhet.

Stadgar. Reglemente för S:t Eriks sjuksköterskeskola, fastställt av SF 17 nov. 1952 (Kf 1952: nr 97). Bestämmelser rörande elevernas vid S:t Eriks sjuksköterskeskola kontantförmåner m. m., antagna av SF 17 nov. 1952 (Kf 1952: nr 98). Bestämmelser ang. utdelning av stipendier vid S:t Eriks sjuksköterskeskola, fastställda av sjukhusdirektionen 10 sept. 1952 (Kf 1952: nr 70).

Stat år 1958. Utgifter: driftbudgeten 1,751,800 kr. (därav engångs 5,900 kr.); inkomster: driftbudgeten 613,500 kr.

Styrelse

(vald för tiden 1956—1959).

Nyström, Å. E., överläkare, ordf.; **Ander, f. Eriksson, Elsa S.**, konsulent, stadsfullm.; **Anderson, K. E. H.**, kanslidirektör; **Hedelius, A. Hj.**, lektor, vice ordf.; **Höjer, Gerda**, ombudsman, ställföreträdande kassaförvaltare; **Kollberg, f. Lagerheim-Lager, Gurli M.**, fru, stadsfullm.; 2:e vice ordf.; **Öhman, H. G.**, prakt. läkare.

*Suppleanter*¹⁾: **Lindgren, E.** Ingeborg, f. d. sköterska; **Porsheden, f. Lindmark, Märha E.**, kurator; **Rabo, Mäjt B.**, sjuksköterska; **Swanberg, H. M. W.**, överläkare, kassaförvaltare.

Sekreterare (3,960 kr.).

Ohlson, G. A., sjukhusintendent (se sid. 462).

Rektor (17)

(personligt tillägg 60 kr.).

Dahlström, Anna B. I.

Läkare (2,500 kr.).

Hafström, T. E. G:son (se sid. 464).

En *elevhemsföreståndarinna*, elva *instruktionssköterskor*, en *översköterska* (grupp II), ett *kanslibitråde*, ett *kontorsbitråde*. — Två *sjukvårdsbiträden*, fyra *port- och telefonvakter*, två *tvättbiträden*, ett *förrädsbitråde*, sexton *städerskor*, sex *städerskor* (halvtidssysslor).

¹⁾ Ordföranden skall vid förfall ersättas av suppleanten hr Swanberg, ledamoten fröken Höjer av suppleanten fröken Rabo samt ledamöterna fru Ander och hrr Anderson, Öhman, Hedelius och fru Kollberg av suppleanterna fröknar Lindgren och Rabo, hr Swanberg och fru Porsheden.

Utbildning av mentalsjukvårdspersonal.

Utbildningsexpeditionen; Långbro sjukhus, Älvsjö; t. 88 19 15.

Stadsfullmäktige beslöt den 17 september 1956 att godkänna ett av sjukhusdirektionen framlagt förslag till grundutbildning för stadens mentalsjukvårdspersonal. Sjukhusdirektionen godkände därefter den 12 mars 1957 ett av en särskild kommitté utarbetat förslag till detaljplanering av utbildningen.

Utbildningsverksamheten igångsattes den 1 april 1957 i provisoriska lokaler vid Långbro sjukhus. Utbildningen omfattar två år och inledes med en månads praktisk-teoretisk kurs på mentalsjukhus, följd av fyra månaders provtjänstgöring som vikarie på sådant sjukhus. Eleverna genomgå därefter teoretisk utbildning i allmän sjukvård under två månader och tjänstgöra under fyra månader på kirurgiska och medicinska avdelningar vid kroppssjukhus, varefter följer en avslutande period om tolv månaders praktisk tjänstgöring såsom vikarie på mentalsjukhus. Under de båda sistnämnda tjänstgöringsperioderna förekommer viss jämsidesundervisning. Efter att ha genomgått utbildningen med godkända vitsord äga eleverna rätt att söka och inneha ordinarie tjänster som skötare och sköterskor vid stadens mentalsjukhus.

Den praktiska utbildningen lämnas vid Långbro och Beckomberga sjukhus samt vid S:t Eriks sjukhus.

Nya kurser börja den 1 mars, 1 juli och 1 november varje år. Elevantalet avses under år 1958 skola ökas från hittillsvarande cirka 25 till omkring 40 i varje kurs. Eleverna åtnjuta lön under utbildningen.

Utbildningsverksamheten ledes av en sjukhusdirektionen utsedd styrelse, bestående av nio ledamöter med fem suppleanter, valda för två år. Den ekonomiska administrationen handhaves av sjukhusdirektionens centrala förvaltning.

Styrelse

(vald för tiden 1957—1958).

Thorsson, f. Bagger-Sjöbäck, Inga M., förbundsordförande, stadsfullm., ordf.; **Kollberg, f. Lagerheim-Lager, Gurli M.**, fru, stadsfullm.; 2:e vice ordf., vice ordf.; **Anderson, K. E. H.**, kanslidirektör; **Izikowitz, S. J.**, överläkare; **Goldkuhl, A. E.**, överläkare; **Ihre, B. J. E.**, överläkare; **Nilsson, N. T.**, syssloman; **Johansson, J. A.**, sjukvårdare; **Johansson, Inga H. L.**, sekreterare.

*Suppleanter*¹⁾: **Hedelius, A. Hj.**, lektor; **Albinsen, N. G.**, sekreterare; **Lundquist, G. A. R.**, överläkare; **Haglund, E. V.**, skötare; **Vigant, Vera E.**, kliniklärlarinna.

¹⁾ Ordföranden och vice ordföranden skola vid förfall ersättas av suppleanten hr Hedelius; ledamoten hr Andersson av suppleanten hr Albinsson; ledamöterna Izikowitz, Goldkuhl och

SJD

Sekreterare (1,500 kr.).

Albinsson, N. G., sekreterare (se sid. 442).

Utbildningsföreståndarinna (14)
(tilläggsarvode 2,580 kr.).

Vakant, *tf. Wigren*, f. Skoglund, K. M. (Kajsa).
Tre instruktionssköterskor.

Sjuk- och djurtransportväsendet m. m.

Till slutet av år 1913 verkställde brandkåren huvudsakligen transporter till sjukhus av personer utsatta för olycksfall och hyrverksaktiebolaget Frey av sjuka personer i övrigt. Därefter övertog brandkåren båda dessa slag av transporter.

Ehuru en del av här nedan omnämnda beredskapsanordningar ej stå under inseende av sjukhusdirektionen, ha här för överskådlighetens skull på ett ställe sammanförts uppgifter om samtliga i huvudstaden tillgängliga anordningar för transport m. m. av sjuka personer eller av sjuka eller döda djur.

1) *Sjukvagnar*, avsedda för transport av sjuka eller skadade personer, vilkas transporterande i annat fordon eller på annat sätt skulle medföra skada eller ökat lidande.

Sådan vagn kan erhållas alla tider av dygnet antingen genom anmälan på telefon (90 000: brandkåren, eller därest namnanropet ej blockerat 22 77 00) eller genom bud till närmaste brand- eller polisstation samt genom patrullerande poliskonstapel och sjukhuscentralen.

Vid rekvisition skall om möjligt uppgivas: a) den sjukas eller skadades namn; b) sjukdomens eller skadans beskaffenhet; c) lägenheten eller platsen, varifrån och till vilken transport skall ske.

Sjukvagn må icke anlitas utan att verkligt behov föreligger; missbruk härav kan medföra, att det ändamål, för vilket den är avsedd, icke kan uppfyllas.

Ersättning för sjuktransport erlägges:
med 10 kr.

vid transport inom stadens område ävensom till Söderby sjukhus — dock att transport, som äger rum mellan stadens sjukvårdsanstalter eller mellan av staden disponerade vårdplatser eller som föranledes av att å stadens vårdplatser intagna patienter behöva underkastas behandlingar eller undersökningar, som ej kunna meddelas å vederbörande sjukhus ävensom transport av medelösa personer samt av personer, utsatta för olycksfall å allmän plats eller å allmänt ställe (varmed i detta sammanhang förstås gator,

Ihre av suppleanten hr Lundquist; ledamoten hr Johansson av suppleanten hr Haglund och ledamoten fröken Johnsson av suppleanten fröken Vigan.

broar, torg och allmänna planteringar), är kostnadsfri; med 15 kr.

vid transport från eller till plats, belägen utom stadens område, då för transporten åtgår en tid, icke överstigande en halvtimme med tillägg av 10 kr. för varje påbörjad halvtimme därtöfver.

Betalning för transport uppbäres vid transport till sjukhus genom resp. sjukhus' försorg samt vid transport från sjukhus eller från och till annan plats av brandkåren.

Transport av sjuka äger rum även medelst polisradiobilar. Avgiften utgår i vissa angivna fall med 7 kr. 50 öre.

För transport av sjuka personer står sedan hösten 1929 jämväl till förfogande ett Svenska skärgårdsförbundet tillhörigt sjuktransportflygplan, stationerat vid Roslagens flygflottill, Hägernäs (t. 90 000: Flygambulansen) och avsett för sjuktransporter huvudsakligen inom östra Svealand. För flygplanet erforderlig personal och hangar bekostas av statsmedel samt viss del av årliga underhållet av Stockholms läns landsting. Beträffande driftkostnaderna har förutsatts, att bemedlade sjuka själva skola bestrida transportkostnaderna (ca 80 kr. per flygtimme) samt att för obemedlade sjuka kostnaden skall bestridas av vederbörande landsting eller stad. Sjukhusdirektionen är bemyndigad att av i stadens stat till sjuktransporter anvisade medel bestrida kostnaderna för transport medelst ifrågavarande flygplan av mindre bemedlade, i Stockholm hemortsberättigade personer, som på grund av olycksfall eller hastigt påkommande sjukdom befinnas vara i behov därav.

På stadens bekostnad och genom Svenska röda korsets försorg hava vidare å sju olika platser i huvudstaden (Johannes, Kungsholmens, Östermalms, Katarina och Brännkyrka brandstationer, Riksdagshuset samt Vanadisgaraget, Hudiksvallsgatan 4) upplagts sjukvårdsmaterialförråd, avsedda för röda korsets sjukvårdsberedskap. Denna sjukvårdsberedskap har till uppgift att på kallelse av vederböriga polis-, brandkårs- och järnvägsmyndigheter ställas till myndigheternas förfogande för samarbitshjälp vid järnvägsolyckor, större eldsvådor, upplopp och andra tillfällen, då olycksfall kunna befaras uppstå.

2) *Epidemivagnar*, avsedda att användas för transport av sjuka, som lida av eller misstänkas lida av pest, kolera, smittkoppor, fläckfeber, nervfeber, paratyfus, scharlakansfeber, difteri (och croup), akut barnförslämning, smittsam hjärnfeber, återfallsfeber, sömnsjuka, undulantfeber, rödsot, Weils sjukdom samt mässling, då sjukdomen är med difteri (croup) komplicerad. — Endast om sistnämnda förhållande är å sjukhusremissen angivet, utlämnas vagn för mässling-sjukas transporterande. — För dessa transporter disponerar sjukhusdirektionen fyra epidemitransportbilar, vilka äro stationerade vid Epidemiskuhuset.

Epidemivagn kan rekvireras alla tider på dygnet antingen genom polisstation eller sjukhuscentralen, om tydligt skriven sjukhusremiss där företes, innehållande uppgift på den sjukes namn och sjukdom (svensk benämning), eller av läkare personligen genom telefonbud till Epidemisjukhuset (endast t. 22 53 40 — vaktmästaren).

I senare fallet skall läkaren uppgiva: a) sitt eget namn; b) den sjukes namn; c) dennes bostad; och d) dennes sjukdom.

Sjukhusremissen åtföljer i varje fall den sjuke till sjukhuset. Transporten är kostnadsfri.

3) *Djurtransportvagnar.* Å Östermalms brandstation uppställd, för transport av större djur konstruerad bil kan av allmänheten rekvireras i den ordning och på de villkor, här nedan angivas.

Sådan vagn får användas:

1:o för transport av hästar eller andra större djur, som nedfallit döda å allmän plats eller på grund av sjukdom eller av annan anledning icke kunna från sådan plats bortledas, till Veterinärhögskolan eller, på begäran av djurets ägare eller innehavare, till enskilt stall eller förvaringsrum, därest detsamma är beläget inom huvudstadens område;

2:o för transport av sjuka hästar eller andra större djur från och till enskild plats, som är belägen inom huvudstadens område; samt

3:o för transport av hästar eller andra större djur vare sig sjuka eller friska i andra fall än

ovan nämnda, då överenskommelse därom träffas för varje särskilt fall med brandchefen.

Sådan vagn kan erhållas alla tider på dygnet antingen genom anmälan per telefon (90 000: brandkåren) eller genom bud till närmaste brand- eller polisstation samt genom patrullerande poliskonstapel.

Det åligger ägare eller innehavare av djur, som på sätt i det föregående nämnts, blivit transporterat, att härför utgiva ersättning:

a) för det i 1:o omförmälda fall med 10 kr.

b) för det i 2:o omförmälda fall med 25 kr.

c) för det i 3:o omförmälda fall med 25 kr. för första timmen samt med 10 kr. för varje därefter påbörjad halvtimme.

För uppdragning av djur ur vattendrag, byggnadsgrunder, gropar o. d. erlägges ersättning efter samma grunder som under c) angivits.

Betalning för transport m. m. uppbäres av brandkåren.

Författningar. Hälsovårdsnämndens tillkännagivande ang. transport av sjuka och skadade inom huvudstaden 12 dec. 1913, med ändr. Bestämmelser ang. debitering av avgift för transport i stadens sjuktransportvagnar, fastställda av sjukhusdirektionen 20 dec. 1935, med ändr. 17 dec. 1941, 20 dec. 1944, 7 sept. 1949 och 1 juni 1951 (Kf 1951: nr 36). Polisenämndens beslut 14 mars och 13 juni 1947 ang. avgifter för vissa polisradiobiltransporter. ÖÅ:s kung. ang. transport av djur 12 febr. 1921, med ändr. 5 nov. 1942.

Stockholms stads hälsöförvaltningsnämnd och i samband därmed stående institutioner.

Hälsöförvaltningsnämnden.

Vasagatan 6 (postadress: postfack, Stockholm 1; postgirokonto nr 51083); t. 2226 20. Nämnden sammanträder i regel varannan tisdag kl. 12,45.

I äldre tider fanns ingen offentlig hälso- och sjukvård i Stockholm. Medeltidens sjukvårdsanstalter, ett slags mellanting mellan sjukhus, fattighus och härbärgen, stodo i samband med munkväsendet. Först på 1600-talet började skolade läkare verka i huvudstaden. Från början av samma århundrade fanns där en *s t a d s m e d i c u s* eller *stadsp h y s i c u s* med uppgift att tillhandagå stadens invånare med sjukvård; så småningom blev han emellertid huvudsakligen tjänsteman med skyldighet att besvara rättsmedicinska frågor och besörja fängelsesjukvård. Såsom medlem av det år 1663 bildade *collegium medicum*, som från att vara en huvudsakligen stadens hälsöförvaltningsmyndighet utvidgades till ett statens ämbetsverk, nuvarande medicinalstyrelsen, fick han en framskjuten ställning och tillades honom år 1796 överinsesendet över stadens övriga läkare. Från mitten av 1600-talet fanns i Stockholm även en *s t a d s k i r u r g* eller *stadsfältskär* med skyldighet att biträda stadsmedicus med utvärtesfall samt tillhandagå med läkarhjälp vid olycksfall och därför hålla s. k. fältskärstugor. År 1827 ombildades stadsmedicus- och stadskirurgtjänsterna till förste och andre stadsläkaretjänster. Genom k. brev år 1757 förordnades om antagande av tre avlönade fattigläkare, till en början tillsatta och avlönade av staten, men från år 1796 sorterande under stadsmedicus och från år 1812 avlönade av staten. Frågor rörande hälso- och sjukvård handhades för övrigt under denna tid fortfarande av fattigvårdsmyndigheten.

En systematiskt ordnad allmän hälsöförvald tillkom först i förra århundradet. Det var kolerans uppträdande i Europa år 1830, som verkade såsom en mäktig väckelse till organiserandet av hälsöförvalden i huvudstaden, liksom i hela riket. Med hänsyn uteslutande till denna farsot påbjöds i k. kungörelse den 9 juli 1831 tillsättandet av sundhetsnämnder i orterna. Denna myndighet kallades i Stockholm först *allmänna sundhetskommittén*, men fick snart namnet *allmänna sundhetsnämnden*. Vid

kolerans förnyade ankomst till Europa på 1840-talet tillsattes i Stockholm ånyo samma nämnd, som till följd av koleraepidemiens långvarighet blev oavbrutet verksam under mer än halvtannat årtionde. 1862 års kommunalförordning upptog bland däri särskilt angivna verkställande myndigheter även *s u n d h e t s n ä m n d e n*, som hade att handlägga alla frågor rörande allmänna hälsotillståndet och sjukvården. Sundhetsnämnden fortfor med denna uppgift till år 1878, då *Stockholms stads hälsöförvaltningsnämnd* jämlikt 1874 års hälsöförvaltsstadga för riket övertog dess bestyr med hälsöförvalden och jämlikt stadsfullmäktiges beslut den 1 december 1877 jämval med den allmänna sjukvården och stadens sjukhus.

Hälsöförvaltningsnämndens förvaltning av stadens sjukhus, som närmast handhades av en under nämnden lydande och av nämnden tillsatt särskild sjukhusstyrelse, upphörde i huvudsak med år 1932, efter vilken tidpunkt sjukhusens förvaltning av en av stadsfullmäktige vald direktion, sjukhusdirektionen.

Efterhand hava ytterligare sjukvårdsuppgifter överförts från hälsöförvaltningsnämnden till sjukhusdirektionen. Sålunda överflyttades enligt stadsfullmäktiges beslut den 15 juni 1939 påföljande år de fristående poliklinikerna, polikliniken för könssjuka & St Görans sjukhus, stadsjuksköterskeinstitutionen samt kliniska och bakteriologiska laboratorier. Vidare överfördes ledningen av epidemisjukhusväsendet ävensom barnmorskeinstitutionen den 1 januari 1942 och centraldispensären (då tuberkulosbyrå) den 1 oktober 1945.

Från år 1937 finnes hos nämnden en särskild epidemiavdelning med en stadsläkare som chef. 1940 tillkom en avdelning för kommunal tillsyn av vissa arbetsplatser enligt lagen om arbetarskydd. Vidare inrättades år 1944 en avdelning för förebyggande åtgärder mot råttor och möss.

Hälsöförvaltningsnämndens biologiska och kemiska laboratorier överlätos år 1941 till statens institut för folkhälsan. Nämnden äger enligt därvid träffat avtal rätt att i viss utsträckning få undersökningar utförda vid institutet.

Hälsöförvaltningsnämnden handhar de angelägenheter, som enligt allmän lag eller författning ankomma & densamma. Nämnden handlägger i övrigt sådana ekonomiska angelägenheter, vilkas vård av stadskollegiet åt nämnden överlämnas.

Det åligger nämnden att inom sitt förvaltningsområde lämna stadsfullmäktige, stadskollegiet, vederbörande borgarråd, stadskansliet och stadens nämnder det biträde, som av dem åskas.

Enligt hälsövardsstadgan den 19 juni 1919 skall varje stad utgöra ett hälsövardsområde. Inom varje sådant område skall finnas en hälsövardsnämnd, vilken det åligger att ägna uppmärksamhet och tillsyn åt allt, som kan inverka på allmänna hälsotillståndet i staden. Hälsövardsnämnden skall sålunda övervaka efterlevnaden av i hälsövardsstadgan m. fl. författningar givna föreskrifter om den allmänna hälsövarden, verka för åstadkommande av goda sanitära förhållanden med avseende å behovet av vatten- och avloppslinningar, bostäder och badmöjligheter m. m. Hälsövardsnämnden övar därjämte tillsyn över vård och behandling av djur.

Beträffande stadens sjukhusvård, vilken sedan år 1933 omhändervarhas av sjukhusdirektionen, se sid. 437.

Hälsövardsnämnden består i enlighet med 2 § hälsövardsstadgan av polismästaren och förste stadsläkaren såsom självskrivna ledamöter samt fem andra ledamöter, vilka jämte fem suppleanter för de valda ledamöterna utses av stadsfullmäktige för fyra år. Ledamot och suppleant i hälsövardsnämnd kan ej den vara, som icke uppnått tjugutre års ålder. Nämnden utser årligen inom sig ordförande och vice ordförande.

Stadsfullmäktiges val av ledamöter och suppleanter för åren 1956—1959 ägde rum den 19 december 1955 och för åren 1958—1961 den 8 och 16 december 1957.

Författningar m. m. Instruktion för Stockholms stads hälsövardsnämnd, fastställd av ÖÅ 3 mars 1941, med ändr. (Kf 1940: nr 62, 1942: nr 15). Hälsövardsstadga 19 juni 1919, med ändr. (se L). Livsmedelsstadga 21 dec. 1951 med ändr. (se L).

Stat år 1958. Utgifter: driftbudgeten 4,545,200 kr. (därav engångs 44,400 kr.), dessutom förlagsmedel 16,650 kr.; inkomster: driftbudgeten 345,600 kr.

Hälsövardsnämndens ledamöter¹⁾.

Ordförande.

Kyling, K. F. F., borgarråd; t. 54 05 00 (växel); träffas i stadshuset alla vardagar efter överenskommelse.

Vice ordförande.

*Göransson, C. G. E., ombudsman., stadsfullm.

Övriga ledamöter.

Bjurström, O. E., förste stadsläkare (självskr.).

Ros, A. K. E., polismästare (självskr.).

*Canholm, C. E., köpman.

*Rathsman, E. F. N., kamrer.

*Svedendahl, C. G. A., inköpschef.

¹⁾ * betecknar här nedan att ledamot eller suppleant skall avgå från sitt uppdrag i och med utgången av kalenderåret 1959.

Suppleanter¹⁾.

Fagerström, J. F. E., byggnadsingenjör.

*Geijer, J. L., ombudsman.

Liljekvist, G. S., ombudsman.

*Salchow, f. Bahnsen, Anna E., fru.

*Täckholm, f. Tiselius, Jenny M. K., vice värdinna, stadsfullm.

Sekreterare.

Häggmark, C. L. A., sekreterare (se sid. 502).

Revisorer.

Stadsfullmäktige utse vartannat år i december fem revisorer jämte tre suppleanter för granskning av hälsövardsnämndens, sjukhusdirektionens och folktandvårdsstyrelsens räkenskaper och förvaltning under de två nästföljande åren.

Andersson, A. H., kassaföreståndare, ordf.

Breding, G. E., expeditionsföreståndare.

Eriksson, Ulla M., överpostexpeditör.

Lindqvist, G. R., redaktör.

Låftman, J. T. F., civilekonom.

Suppleanter:

Hansson, N. Å., kassör.

Kjellgren, f. Larssén, Elsa E., fru.

Lundberg, G. V., urmakare.

Central förvaltning.

Hälsövardsnämndens expedition.

Vasagatan 6 (postgirokonton nr 51083); t. 22 26 20; expeditionstid: 10—12, 13—15, lördagar 10—12, 13—14.

Stat år 1958. Utgifter: driftbudgeten 667,300 kr. (därav engångs 19,000 kr.), dessutom förlagsmedel 6,400 kr.; inkomster: driftbudgeten 52,100 kr.

Förste stadsläkare (B 7)

(tjänstetillägg 3,480 kr.).

Bjurström, O. E.; t. 22 26 20; mottagningstid: 14—15 (lördagar 13—14).

¹⁾ Vid förfall för de av stadsfullmäktige valda ledamöterna skola enligt stadsfullmäktiges beslut suppleanterna inträda i följande ordning: för ordföranden suppleanterna hr Fagerström, fru Salchow, hr Liljekvist och Geijer samt fru Täckholm, för ledamöterna hr Canholm och Rathsman suppleanterna fru Salchow, hr Liljekvist, Fagerström och Geijer samt fru Täckholm och för ledamöterna hr Svedendahl och vice ordföranden suppleanterna hr Geijer, fruarna Täckholm och Salchow, hr Liljekvist och Fagerström.

HN

Sekreterare (24).

Hägemark, C. L. A.; t. 22 26 20; mottagnings-
tid: 10—11.

Kontorsskrivare (registrator) (9).

Gröndahl, f. Svensson, Karin H. E.

Fyra kanslibiträden, två kontorsbiträ-
den. — Tillfällig arbetskraft.

Kamrer (20).

Malmström, E. A.

Kontorsassistent (12).

Bengtsson, N. A.

Kontorsskrivare (9).

Andersson, f. Olsson, G. M. (Gun).

Tillfällig arbetskraft.

Förste expeditionsvakt (8).

Reifenthal, E. G. H.

Två telefonister, en expeditionsvakt, ett
expeditionsbiträde.

Förtroendeläkare.

Friberg, L. T., med. dr., professor.

Stadsläkare och distriktsläkare.

I Stockholm skola finnas dels en förste stads-
läkare och tre stadsläkare, dels och distrikts-
läkare till det antal, stadsfullmäktige bestämma.

Förste stadsläkaren tillsättes enligt be-
stämmelserna i k. brevet till överståthållaräm-
betet den 17 juni 1881 av en valnämnd, be-
stående av överståthållaren i egenskap av ord-
förande, sex av stadsfullmäktige utsedda leda-
möter ävensom hälsovårdsnämndens ledamöter
utom förste stadsläkaren. Förste stadsläkaren är
förmän för stadens övriga tjänsteläkare och chef
för den under hälsovårdsnämnden lydande per-
sonalen. Honom åligger särskilt att fullgöra ej
mindre vad enligt allmänna läkarinstruktionen
tillkommer förste provinsialläkare och stadsläkare,
i den mån icke stadsläkares åligganden tillkom-
ma statens rättsläkarstation (se sid. 99) eller
distriktsläkare, än även att bereda och föredraga
ärenden, som enligt den för hälsovårdsnämnden
gällande instruktionen ankomma på nämnden
att handlägga, samt ombesörja verkställigheten
av nämndens beslut, att av distriktsläkarna
varje vecka mottaga uppgifter rörande sjuklig-
heten i staden samt upprätta och vid hälso-
vårdsnämndens sammanträden framlägga sam-
mandrag av de sålunda inkomna uppgifterna,
att med biträde av stadens statistiska kontor år-

ligen utarbета berättelse över hälsovårdsnämndens
verksamhet, samt att varje söckendag å tid, som
hälsovårdsnämnden bestämmer, vara för allmän-
heten tillgänglig i nämndens expedition.

Distriktsläkarna tillsättes av hälsovårds-
nämnden medelst förordnanden tills vidare. Di-
striktsläkares huvudsakliga åligganden äro: att
utan särskild ersättning meddela sjukvård åt
sjuka, som äro medellösa eller omhändertagits
av polismyndighet samt åt barn, som omhän-
dertagits av barnavårdsnämnden, att till intag-
ning å sjukvårdsinrättning anmäla dem som icke
lämpligen kunna skötas i hemmet, börande där-
vid intyg över den sjukets tillstånd avgivas en-
ligt fastställt formulär, att utan särskild ersät-
tning utfärda intyg för personer, som söka eller
åtnjuta understöd av socialvården eller omhän-
dertagits av barnavårdsnämnden eller söka in-
träde å stadens socialvårds- eller barnavårds-
anstalter eller söka pension eller understöd en-
ligt lagen om allmän pensionsförsäkring och som
vid verkställd besiktning funnits äga nedsatt ar-
betsförmåga, skolande i det sistnämnda fallet
intyget utfärdas enligt fastställt formulär (för
intyg åt person med hemortsrätt utom staden
äger dock läkaren utfärdad särskild ersättning av
socialvården), att då dödsfall inträffat inom di-
striktet på grund av sjukdom, under vilken läkar-
tillsyn icke åtnjutits, på anmodan företaga så-
dan undersökning om sjukvårdsförloppet och be-
siktning av liket, som för dödsorsakens utrönande
erfordras, att över sådana förhållanden, vilka
kunna utöva menligt inflytande på det allmänna
hälso tillståndet, hava noggrann tillsyn och, där
omständigheterna sådant påkalla, därom göra
anmälan hos förste stadsläkaren, att, om han
därtill förordnas, vara ympare.

Distriktsläkare bör, där hälsovårdsnämnden
icke finner skäl medgiva undantag, hava sin
bostad inom det honom anvisade distriktet.

Jourhavande läkare finnas att tillgå för
allmänheten. Jourtjänsten ombesörjes av med-
lemmar i Stockholms läkareförening. Kallelse
av jourhavande läkare sker genom t. 900 00,
namnansrop: »Jourhavande läkare».

Instruktioner m. m. Instruktion för förste
stadsläkaren och distriktsläkarna, fastställd av
medicinalstyrelsen 13 febr. 1941, med ändr. (Kf
1941: nr 2, 1950: nr 5). Instruktion för chefen
för hälsovårdsinspektionen [andre stadsläkaren],
fastställd av medicinalstyrelsen 17 april 1957
(Kf 1957: nr 16). Instruktion för chefen för epi-
demiavdelningen [tredje stadsläkaren], antagen av
hälsovårdsnämnden 22 april 1952 (Kf 1952: nr
15). K. brev till ÖA 17 juni 1881 ang. förändrade
bestämmelser för tillsättning av stadsläkare i
Stockholm.

Stat år 1958. (Distriktsläkare.) Utgifter:
driftbudgeten 1,133,800 kr., dessutom förlägs-
medel 3,250 kr.; inkomster: driftbudgeten 89,500
kr.

Förste stadsläkaren (se sid. 501).

Läkardistrikt¹⁾.

Nikolai läkardistrikt

(omfattande Storkyrkoförsamlingen).

Distriktsläkare (20).

Vakant, *tf.* Jonsson, K. G. G.; Hornsgatan 50, Sö., t. 44 63 02 (bostaden: 32 88 61); mottagningstid: vardagar 9—10.

Kungsholms läkardistrikt

(omfattande Kungsholms och Klara församlingar).

Distriktsläkare (18).

Vakant, *tf.* Willners, K. G.; Västra Trädgårdsgatan 19 B, C.; t. 20 34 54; mottagningstid: vardagar 11—12.

S:t Görans läkardistrikt

(omfattande östra delen av S:t Görans församling, med gräns i Igeldammsgatan, Mariebergsgatan och Rålambshovsleden till Mälaren).

Distriktsläkare (20).

Vakant, *tf.* Bäckström, P. W.; Hantverkargatan 87, uppg. O., K.; t. 51 83 51; mottagningstid: vardagar 9,30—10,30.

Fredhalls läkardistrikt

(omfattande västra delen av S:t Görans församling, med gräns i Igeldammsgatan, Mariebergsgatan och Rålambshovsleden till Mälaren, ävensom Stora och Lilla Essingen).

Distriktsläkare (18).

Friberg, C. F. S.; Drottningholmsvägen 78, K.; t. 53 50 45; mottagningstid: vardagar 9—10.

Matteus läkardistrikt

(omfattande Matteus församling utom den del som ligger norr om Frejgatan och öster om Västmannagatan).

Distriktsläkare (20)

(nuv. inneh. gg 19).

Magnusson, A. B. F.; Rörstrandsgatan 3, 1 tr., Va.; t. 33 65 28; mottagningstid: vardagar 9—10.

Gustav Vasa läkardistrikt

(omfattande Gustav Vasa församling jämte den del av Matteus församling, som ligger norr om Frejgatan och öster om Västmannagatan).

¹⁾ Rörande stadens nuvarande indelning i läkardistrikt, se Kf 1950: nr 40; 1951: nr 5; 1953: nr 69, suppl. nr 2; 1954: nr 35; 1955: nr 3; 1957: nr 5.

Distriktsläkare (18).

Bexelius, J. G.; Odengatan 85, Va.; t. 32 00 36; mottagningstid: vardagar 9—10.

Johannes läkardistrikt

(omfattande Johannes och Adolf Fredriks församlingar).

Distriktsläkare (20).

Röjdmärk, O. E.; Upplandsgatan 50, 3 tr., Va.; t. 32 45 32 (bostaden: 30 36 00); mottagningstid: vardagar 9—10.

Östermalms västra läkardistrikt

(omfattande Jakobs och Engelbrekts församlingar).

Distriktsläkare (18)

(nuv. inneh. gg 18).

Rülcker, E. R. A. O.; Nybrogatan 28, 4 tr., Ö.; t. 60 10 15; mottagningstid: vardagar 8,30—9,30.

Östermalms östra läkardistrikt

(omfattande Hedvig Eleonora och Oscars församlingar).

Distriktsläkare (18)

(nuv. inneh. gg 18).

Floom, J. A.; Storgatan 10, Ö.; t. 61 01 44; mottagningstid: vardagar 9—10.

Katarina norra läkardistrikt

(omfattande delar av Katarina och Maria Magdalena församlingar, med gräns i öster i Renstiernas Gata, i söder i Folkungagatan, i väster i Rosenlundsgatan, i norr i Maria Prästgårdsgata till Kvarngatan och i densamma norrut i Maria Trappgränd).

Distriktsläkare (18).

Rasch, F. W.; Folkungagatan 61, 2 tr., Sö.; t. 40 00 58; mottagningstid: vardagar 9—10.

Katarina södra läkardistrikt

(omfattande den del av Katarina församling, som begränsas i norr av Folkungagatan, i väster av Timmermangatan, i söder av Blekingegatan—Östgötagatan—Katarina Bangata samt i öster av Södermannagatan).

Distriktsläkare (20)

(nuv. inneh. gg 19).

Sandborgh, L. A.; Götgatan 58, t. h., 4 tr., Sö.; t. 40 45 50; mottagningstid: vardagar 10—11.

Sofia östra läkardistrikt

(omfattande Sofia församling (norra delen) med gräns i Skånegatan jämte det område av stadsdelen Södra Hammarbyhamnen, som ligger norr om Sickla kanal).

HN

Distriktsläkare (20).

Vakant, *tf.* Edlind, G. V.; Folkungagatan 50, Sö.; t. 43 03 22; mottagningstid: alla vardagar utom lördagar 14—15, lördagar 11—12.

Hammarby läkardistrikt

(omfattande den del av Katarina och Sofia församlingar, som begränsas i norr av Skånegatan, Renstiernas Gata och i väster av Södermannagatan).

Distriktsläkare (18).

Hansson, A. F.; Folkungagatan 108, 2 tr., Sö.; t. 40 46 00; mottagningstid: vardagar 8,30—9,30.

Sofia västra läkardistrikt

(omfattande den del av Sofia församling, som ligger väster om Södermannagatan samt den del av Katarina församling, som ligger väster om Södermannagatan och söder om Blekingegatan till församlingsgränsen i väster).

Distriktsläkare (20).

Pettersson, H. T.; Ringvägen 112, Sö.; t. 42 09 20; mottagningstid: vardagar 9—10.

Maria läkardistrikt

(omfattande del av Maria Magdalena församling med gräns i öster i Maria Trappgränd och Kvarngatan, i söder i Maria Prästgårdsgata och i väster i Torkel Knutssonsgatan).

Distriktsläkare (20).

Vakant, *tf.* Anzén, G. G.; Götgatan 15, Sö.; t. 41 18 30; mottagningstid: vardagar 9—10.

Högalids läkardistrikt

(omfattande Högalids församling utom stadsdelarna Reimersholme och Långholmen, samt den del av församlingen, som ligger väster om Långholmsgatan).

Distriktsläkare (20).

Vakant, *tf.* Befrits, K. A.; Långholmsgatan 26, 4 tr., Sv.; t. 68 46 86 (bostaden: 21 74 21); mottagningstid: vardagar 8,30—9,30.

Mälarhöjdens läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Aspudden, Hägersten och Mälarhöjden).

Distriktsläkare (20).

Rosengren, E. G.; Blommensbergsvägen 167, Hägersten; t. 45 65 67; mottagningstid: alla vardagar utom lördagar 9—10, lördagar 10,30—11,30.

Gröndals läkardistrikt

(omfattande av Brännkyrka församling stadsdelarna Gröndal, Liljeholmen och Nybohov, av Högalids församling stadsdelar väster om Långholmsgatan och Långholmen samt av Enskede församling den del av stadsdelen Årsta, som ligger väster om stambanan).

Distriktsläkare (18).

Befrits, K. A., tj. (se ovan), *tf.* Bergfeldt, H. K.; Sjöbjörnsvägen 15 C, Sv.; t. 45 19 40 (bostaden: 16 21 78); mottagningstid: alla vardagar utom lördagar 16—17, lördagar 9—10.

Älvsjö läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Herrängen, Långbro, Långsjö, Älvsjö, Solberga, Liseberg, Örby Slott och Örby).

Distriktsläkare (20).

Vakant, *tf.* Nilsson, G. B.; Älvsjövägen 5, Älvsjö; t. 47 19 00; mottagningstid: vardagar 9—10.

Midsommarkransens läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Midsommarkransen, Hägerstensåsen och Västberga).

Distriktsläkare (18).

Vakant, *tf.* Egerström, S. A. V.; Riksdalervägen 2—4, Hägersten; t. 18 68 95; mottagningstid: efter överenskommelse per tel.

Årsta läkardistrikt

(omfattande stadsdelen Årsta öster om stambanan och väster om Vättersvägen och dess förlängning norrut).

Distriktsläkare (18).

Carlberg, G. U.; Hjälmarvägen 28, 1 tr., Johanneshov; t. 45 69 78 (bostaden: 48 26 23); mottagningstid: vardagar 9,30—10,30.

Johanneshovs läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Johanneshov, Björkhamnen, Hammarbyhöjden, södra Hammarbyhamnen med undantag av området norr om Siekla kanal).

Distriktsläkare (18).

Vakant.

Stureby läkardistrikt

(omfattande stadsdelen Stureby och Svedmyra).

Distriktsläkare (20).

Andrén, S. A. R.; Tussmötevägen 211, Enskede; t. 71 65 14; mottagningstid: vardagar 9—10.

Gubbängens läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Flaten, Gubbängen, Orhem, Skrubba, Sköndal och Tallkrogen).

Distriktsläkare (18).

Vakant, *tf.* Linnaks, f. Laine, Aino; Gubbängstorget 122, Enskede; t. 94 78 05; mottagningstid: vardagar 9—10.

Hökarängens läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Hökarängen, Fagersjö, Farsta, Farsta Gärd, Farstanäset och Larsboda).

Distriktsläkare¹⁾.

Schönstedt, H. Å. R.; Majrovägen 8, Enskede; t. 94 76 00; mottagningstid: vardagar 9—10.

Bagarmossens läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Kärrtorp, Skarpnäck, Enskededalen och Pungpinan).

Distriktsläkare¹⁾.

Lindeberg, K. M. L.; Lillåvägen 47, Johannesshov; t. 59 89 42 (bostaden: 49 49 50); mottagningstid: vardagar 10—11.

Enskede läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Enskede Gärd, Enskedefältet, Gamla Enskede, Östberga samt den del av stadsdelen Årsta, som ligger öster om Vättersvägen och dess förlängning norrut).

Distriktsläkare¹⁾.

Eggert, P. A. V.; Ymsenvägen 14, Johannesshov; t. 48 51 00; mottagningstid: vardagar 9—10.

Bandhagens läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Bandhagen, Högdalen och Rågsved).

Distriktsläkare¹⁾.

Norstedt, S. L.; Bandhagsplan 4, Bandhagen; t. 47 51 80; mottagningstid: vardagar 9—10.

Västertorps läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Västertorp, Fruängen, Jakobsberg och Sättra).

Distriktsläkare¹⁾.

Ribbing, H. L.; Hanna Paulis Gata 10, Hägersten; t. 46 27 81; mottagningstid: vardagar 9,30—10,30.

Bromma östra läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Nockeby, Ölovslund, Högländet, Ålsten, Smedslätten, Äppelviken, Abrahamsberg, Stora Mossen, Alvik, Traneberg, Ulvsunda och Ulvsunda Industriområde).

Distriktsläkare (18).

Vakant, *tf.* Larson, A. E.; Kommunalhuset, Alvik, Bromma; t. 25 44 00; mottagningstid: vardagar 9—11.

Bromma västra läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Nockebyhov, Åkeshov, Åkeslund, Norra och Södra Ängby, Riksby, Bromma Kyrka, Beckomberga, Eneby, Bällsta och Mariehäll).

Distriktsläkare (18).

Dagulf, K. H.; Drottningholmsvägen 382, Bromma; t. 26 58 00; mottagningstid: vardagar 10—11.

Blackebergs läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Blackeberg, Räcksta och Grimsta).

Distriktsläkare¹⁾.

Jungtorp, G. R. V.; Holbergsgatan 53, Bromma; t. 37 29 55; mottagningstid: vardagar 9—11.

Spånga läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Hässelby Villastad, Vinsta, Kälvesta, Nälsta, Solhem, Flysta, Lunda, Sundby, Järvafältet och Bromsten).

Distriktsläkare (18).

Thorfinn, J. E. F.; Apotekshuset, Spånga; t. 36 00 58; mottagningstid: vardagar 10—11.

Vällingby läkardistrikt

(omfattande stadsdelarna Vällingby, Hässelby Gärd och Hässelby Strand).

Distriktsläkare¹⁾.

Schött, G. E. D.; Holbergsgatan 53, 2 tr., Bromma; t. 37 75 00; mottagningstid: 9—11.

Ympningsväsendet.

En »koppningsanstalt» öppnades i Stockholm år 1776, men skyddskoppymningen kom till allmänare användning först efter 1816 års kungl. reglemente för vaccinationen i riket, som ålade de olika församlingarna skyldighet att antaga vaccinatorer. År 1855 överflyttades ansvaret för skyddskoppymningen i Stockholm på statens därvarande vaccinepåföreståndare. På 1880-talet överflyttades handhavandet av vaccinationsväsendet på hälsovårdsnämnden.

Grundvalen för stadens nuvarande ympningsväsen bildar lagen den 2 juni 1916 om skydds-

¹⁾ Löneställningen för tjänsten ännu ej fastställd.

¹⁾ Löneställningen för tjänsten ännu ej fastställd.

HN

koppypmpning, som stadgar, att till förekommande av smittkoppor varje barn skall skyddskoppypas senast under det kalenderår, då det fyller sex år. I vissa fall kan dock undantag från ympningsplikten medgivas.

Ympare skall göra anteckning om varje av honom utförd ympning i en ympningsjournal. Före den 10 januari varje år skall enligt ovan nämnda lag utdrag av denna journal för näst föregående år insändas till vederbörande pastors- ämbete för anteckningar i församlingsboken. Enligt medicinalstyrelsens medgivande insändas emellertid i Stockholm samtliga utdragen till förste stadsläkaren för att sedermera överlämnas till mantalsverket för anteckning i folkgregistret.

Den årliga vaccinationen, som hittills huvudsakligen utförts i av hälsovårdsnämnden upplåtna lokaler i särskild ordning, ombesörjes fr. o. m. den 1 juli 1956 av barnavårdscentralerna (se sid. 305). Under tid, då skolarbete pågår, utföres dock fortfarande vaccination i lokalen Hornsgatan 50, 1 tr., torsdagar 16—16,30.

Författning. Lag 2 juni 1916 ang. skyddskoppypmpning, med ändr.

Allmän hälsovård.

Hälsovårdsinspektionen.

Vasagatan 6, C.; t. 22 26 20.

Hälsovårdsinspektionen avser att bereda hälsovårdsnämnden biträde vid tillsynen över ordningen i staden, vad hälsovården angår. Inspektionens chef närmast under förste stadsläkaren är en stadsläkare, som tillsättes i enlighet med bestämmelserna i k. brev den 17 juni 1881, se sid. 502. Till hälsovårdsinspektionen räknas också epidemiavdelningen, förste avdelningsingenjören och ingenjörerna, förste stadsveterinären och stadsveterinärerna samt stadsveterinären och veterinären vid nämndens anstalter för födoämneskontroll, vilka hava sin huvudsakliga verksamhet vid födoämneskontrollen (se sid. 509) samt kommissarien, förste hälsovårdsinspektörerna och hälsovårdsinspektörerna. Veterinärerna skola vara legitimerade samt hava för besiktningsman vid offentlig köttkontroll stadgad kompetens. Hälsovårdsinspektörerna skola hava genomgått utbildningskurs för hälsovårdsinspektörer vid Statens institut för folkhälsan eller hava likvärdig utbildning.

Cheferna vid hälsovårdsinspektionen och epidemiavdelningen åligger huvudsakligen, att utöva tillsyn över stadens allmänna hälsovård, att åt inspektörerna lämna nödig undervisning i allmän hälsovårdslära och annat, som till deras yrke hör, att själva eller genom den övriga personalen såväl under systematiskt anordnade som tillfälliga besök i stadens olika delar undersöka de

sanitära förhållandena, att särskilt ägna sin uppmärksamhet åt infektionssjukdomarnas förhållanden i staden och att dagligen hålla förste stads- läkaren underrättad om inträffade fall av i epidemilagen omförmälda sjukdomar och i anledning därav vidtagna åtgärder, att utöva ledningen av stadens desinfektions-, isolerings- och avlusningsanstalter samt den kommunala yrkesinspektionen, att varje helgfri dag på bestämd tid vara för allmänheten tillgänglig å nämndens expedition. Vid förfall för förste stadsläkaren är den stadsläkare som är chef för hälsovårdsinspektionen skyldig att uppehålla dennes tjänst, såvida han därtill förordnas.

Sundhetsinspektören för könssjukdomar handlägger ärenden jämlikt lagen den 20 juni 1918 angående åtgärder mot könssjukdomar.

Förste stadsveterinären åligger att hålla tillsyn över kött, mjölk och andra animala födoämnen, som i staden hållas till salu eller dit införas för sådant ändamål, över transporter av hithörande födoämnen samt över sådana lägenheter och platser, där animala födoämnen försäljas eller till försäljning bearbetas eller förvaras, att lämna hälsovårdsinspektionens personal nödig undervisning i födoämneskontroll och tillse, att densamma äger god kännedom om sina skyldigheter härutinnan och om de författningar och föreskrifter, varpå dessa grundas. Han skall därjämte förestå stadens karantänsanstalter för från utrikes orter sjöledes införda djur samt ägna sorgfälligt uppmärksamhet åt sådana förhållanden inom staden, som kunna menligt inverka på husdjurens sundhet eller bland dem befordra uppkomsten och spridningen av smittsamma sjukdomar. Han skall på kallelse närvara vid nämndens sammanträden samt äger även bevesta slakthus- och saluhallsstyrelsens sammanträden.

Stadsveterinärerna ha att biträda förste stadsveterinären i honom tillkommande göromål. De skola därjämte vid förfall för förste stadsveterinären eller stadsveterinären vid anstalterna för födoämneskontroll bestrida deras tjänsteåligganden.

Förste avdelningsingenjören åligger att granska förslag och ritningar till förordnings- och s. k. sanitära installationsarbeten samt att utöva kontroll över dylika arbeten ävensom att å nämndens vägnar avgiva yttrande till industriverksstyrelsen över ansökningar om entreprenörsrättigheter för avloppsledningar. Sådana ansökningar må icke av industriverksstyrelsen beviljas, med mindre hälsovårdsnämnden tillstyrkt desamma. Förste avdelningsingenjören har vidare att förträtta till hälsovårdsnämndens område hörande undersökningar i fråga om teknisk hygien beträffande bostäder, samlingslokaler, industrier, vattenförsörjning, bad etc. samt att häröver avgiva utlåtanden, ävensom att i övrigt utföra de uppdrag, som nämnden, förste stadsläkaren eller chefen för hälsovårdsinspektionen påkallar.

Stads veterinären och veterinärerna vid hälsövärdsnämndens anstalter för födoämneskontroll åligger att å nämndens mjölkhygieniska laboratorium samt dess kontrollbyråer för importerade, anhöllna och inlämnade födoämnen utföra erforderliga undersökningar samt handhåva närmaste ledningen i fråga om mjölkkontrollen. Stads veterinären åligger därjämte att ansvara för att influtna medel i föreskriven ordning till nämnden inlevereras samt att granska inkomna räkningar och anslagnas räkenskaper. Han skall vid förfall för förste stads veterinären och stads veterinärerna bestrida deras åligganden. Veterinärerna äro skyldiga att vid förfall för stads veterinären bestrida hans åligganden.

Hälsövärdskommissarien utövar det närmaste förmanskapet över hälsövärdssinspektörerna och vägleder dessa vid deras arbete samt övervakar, att hälsövärdsnämndens uppmaningar angående avhjälpande av sanitära olägenheter efterkommas.

Hälsövärdssinspektörerna utföra rutinmässiga inspektioner inom livsmedels- och samlingslokaler, gårdar, småindustri och hantverk, badinrättningar, skolor, lokaler för halvöppen barnavård, hotell och pensionat m. fl. lokaler och platser, verkställa utredningar angående inkomna klagomål över sanitära olägenheter, soprum och sopnedkast samt utföra provtagningar av vatten, mjölk och andra livsmedel, kontroll av rörlighetsarbeten, ohysesinspektioner, rökobservationer m. m.

Desinfektion i bostäder verkställas av hälsövärdssinspektionen jämlikt epidemilagen den 19 juni 1919 samt tuberkulosföroordningen den 31 mars 1939, ävensom i andra fall på begäran av enskilda eller där särskilda omständigheter anses påkalla en dylik åtgärd.

Författningar. Instruktion för Stockholms [hälsöpolis], fastställd av hälsövärdsnämnden 8 okt. 1880. Instruktion för förste stads veterinären och stads veterinärerna i Stockholm, fastställd av medicinalstyrelsen 19 jan. 1935. Instruktion för chefen för epidemioavdelningen [tredje stads läkaren], antagen av hälsövärdsnämnden 22 april 1952 (Kf 1952: nr 15). Hälsövärdsstadga 19 juni 1919, med ändr. (se L). Livsmedelsstadga 21 dec. 1951, med ändr. Livsmedelsordning för Stockholms stad, fastställd av ÖA 25 maj 1954 (Kf 1954: nr 22). Renhållningsordning för Stockholms stad, fastställd av ÖA 10 juli 1954 (Kf 1954: nr 85), med ändr. Reglemente ang. avloppsledningar för spillvatten inom hus och tomtor, fastställt av ÖA 8 juli 1908, med ändr. 19 maj 1930 (Kfh 1946: sid. 393).

Stat år 1958. (Hälsövärdssinspektionen.) Utgifter: driftbudgeten 2,069,500 kr. (däruv engångs 11,900 kr.), dessutom förlagsmedel 5,000 kr.; inkomster: driftbudgeten 37,700 kr.

Stadsläkare (B 5).

Chef för hälsövärdssinspektionen.

Quarnå, K. P.; t. 22 26 20; mottagningstid: 14—15 (lördagar 13—14).

Stadsläkare (26).

Chef för epidemioavdelningen.

Funkquist, P. H. S.; t. 22 26 20; mottagningstid: 13—14.

Förste stads veterinär (B 3).

Larsson, R.; t. 22 26 20; mottagningstid: 13—14.

Stads veterinärer (26).

Plazikowski, U. E. M., Alström, E. I.; t. 22 26 20; mottagningstid: 13—14.

Sundhetsinspektör (för könssjukdomar) (4,600 kr. av statsmedel).¹⁾

Norman, A. V.; t. 22 26 20, 21 80 46; mottagningstid: måndagar, onsdagar och fredagar 13,30—14.

Förste avdelningsingenjör (26).

Lindström, E. L.

Ingenjörer (19).

Blomberg, T. H.; en vakant, *tf.* Grenhagen, A. I.; en vakant, *tf.* Malmström, J. E. L.; en vakant.

Hälsövärdskommissarie (19).

Fahlström, A. E.; t. 22 26 20; mottagningstid: 13—14.

Förste hälsövärdssinspektörer (15).

Franzon, C. A. (se sid. 508); Grenhagen, A. I.; tjl. (se ovan), *tf.* Stigbert, K. D.; Lindahl, C. J. (se sid. 509); Nilsson, A. M. E.

Hälsövärdssinspektörer (13).

Alm, G. A.; Berg, G. E.; Blomkvist, S. A.; Bohman, G. B. L.; Elmqvist, J. T. H. (se sid. 508); Julin, G. E.; Malmström, J. E. L., tjl. (se ovan); Norén, R. N. E.; Norén, T. R. V.; Persson, E. V.; Romfelt, L.; Stigbert, K. D., tjl. (se ovan), *tf.* Wahlberg, S. E. O.

Hälsövärdssinspektörer (12).

Aspling, A. G. A.; Bergström, T. E. E.; Axelsson, K. T. L.; Björkman, K.-G.; Brannemark, Å. H.; Braun, E. L.; Brundal, B. G. T.; Eklfeldt, B. G.; Eneroth, A. E. S.; Engstedt, N. G. R.; Enlund,

¹⁾ Med skyldighet att utan särskild ersättning utöva tillsyn över mottagningarna för profylaktisk behandling av könssjuka (se sid. 486).

E. G.; Ersmark, E. G.; Finnerud, A. H.; Höglund, K.-E.; Jernby, A. E. F.; Johansson, P. Å.; Karlberg, O. H.; Klintberg, L.-G. E.; Löf, K. B.; Magnusson, S. O.; Myhrman, T. H.; Nilsson, B.; Nordfur, N. A.; Persson, P. A. S.; Persson, P. E. R.; Rannelid, C. R. G.; Rein-dahl, N. B.; Salmén, U. R. V.; Skyberg, T. V.; Sköld, G. H.; Sundin, K. H.; Thelander, A. H.; Tillquist, E. G.; Wahlberg, S. E. O., tjl. (se sid. 507); Wadding, Å. C.; Wähl, F. G.; Åström, O. E..

Avdelningen för allmän inspektion.

Vasagatan 6, C.; t. 22 26 20; expeditionstid: 8-17 (lördagar 8-15).

Föreståndare.

Hälsövärdskommissarien (se sid. 507).

Tekniska avdelningen.

Klara Västra Kyrkogata 3 B, 3 tr., C.; t. 22 26 20; expeditionstid: 13-15, lördagar 13-14.

Chef.

Förste avdelningsingenjören (se sid. 507).

Allmänna avdelningen:

Fyra ingenjörer (se sid. 507).

Två hälsövärdnsinspektörer.

Rörinspektionen:

Expeditionstid: 14-16, lördagar 13, 30-14. Anmälan om besiktningen t. 21 88 11 (direkt linje) eller 22 26 20 (växel).

Nilsson, A. M. E., förste hälsövärdnsinspektör (se sid. 507).

Fem hälsövärdnsinspektörer.

Rättutrotningsavdelningen.

Herkulesgatan 24, 2 tr., C.; t. 21 80 36, 21 80 37, 21 80 38, 22 26 20; expeditionstid: vardagar 15-16 (lördagar 13-14). Utlämnning av rättgift (Herkulesgatan 27, C.) 8-12.

Sedan långt tillbaka hava hälsövärdsmyndigheterna i huvudstaden vidtagit åtgärder av olika slag i syfte att motverka smittospridning och skadegörelse genom råttor. År 1957 uppgick det anslag som ställdes till hälsövärdsnämndens förfogande för åtgärder för utrotande av dessa djur till 31,000 kr. Anslaget användes till systematisk utläggning av rättgift. De fastighetsägare och övriga personer inom staden, vilka önska inköpa rättgift, kunna erhålla sådant hos hälsövärdnsinspektionen till självkostnadspris enligt fastställt taxa.

Enligt hälsövärdnsstadgan äger hälsövärdsnämnd, i den mån så anses av behovet på-

kallat, meddela föreskrift om vidtagande av erforderliga åtgärder för utrotande av råttor och möss.

Avdelningen är underställd chefen för hälsövärdnsinspektionen.

Föreståndare.

Franzon, C. A., förste hälsövärdnsinspektör (se sid. 507).

Kommunala yrkesinspektionen.

Herkulesgatan 24, 2 tr., C.; t. 22 26 20, 21 80 47, 21 80 48; expeditionstid: vardagar 15-16 (lördagar och dag före helgdag 13-14).

Kommunala yrkesinspektionen utövar tillsyn å efterlevnaden av arbetarskyddslagen och med stöd av denna meddelade författningar, lagarna om arbetstidens begränsning m. fl. vid sådana arbetsställen, där i regel färre än tio arbetare användas och ingen maskinell anordning, ångpanna e. d. förekommer.

Avdelningen utför även undersökningar och utredningar i frågor rörande klagomål över sanitära olägenheter i arbetslokaler. Avdelningen är underställd chefen för hälsövärdnsinspektionen.

Författning. Arbetarskyddslagen 3 jan. 1949, med ändr., se L.

Föreståndare.

Elmqvist, J. T. H., hälsövärdnsinspektör (se sid. 507).

Anstalter för cyanvätebehandling.

För norra stadsdelarna: anstalten vid Ropsten, Värtan; t. 21 81 71 (tills vidare stängd).

För södra stadsdelarna: anstalten vid Lignagatan (väster om vårdhemmet Högalid), Sv.; t. 41 05 80 (tills vidare stängd); anstalten vid Nürnbergsfastigheterna, Högbergsgatan 73, ö. g., Sö.; t. 40 02 12. Anstalten hålles öppen 8-13, 14-16, 30 (lördagar 8-12).

Hälsövärdsnämndens anstalter för cyanvätebehandling, vilka inrättades år 1933, mottaga möbler m. m. för gasbehandling mot ohyra. Vid anstalten vid Ropsten kan även verkställas viss behandling, som enligt gällande karantänskungörelse skall kunna verkställas vid karantänsstation i Stockholm.

På begäran av allmänheten verkställas av hälsövärdsnämnden undersökning av bostäder och bohav med avseende å förekomst av väggohyra, varvid intyg om undersökningens resultat utfärdas. Undersökning rekvideras hos cyanväteanstaltens föreståndare å hälsövärdsnämndens expedition vardagar (utom lördagar) 14-16, lördagar 13-14; t. 21 81 71. Avdelningen är underställd chefen för hälsövärdnsinspektionen.

Författningar. Taxa för cyanvätebehandling av möbler, kläder o. dyl., fastställd av hälsövardsnämnden 11 juni 1935, med tillägg 9 febr. 1937, 13 dec. 1938 och 13 maj 1952 (Kf 1935: nr 14, 1937: nr 6 I, 1938: nr 48, 1952: nr 103). Taxa för undersökning med avseende å förekomst av väggohyra, fastställd av hälsövardsnämnden 9 febr. 1937 (Kf 1937: nr 6 II).

Stat år 1958. (Anstalter för isolering och cyanvätebehandling.) Utgifter: driftbudgeten 125,900 kr., dessutom förlagsmedel 2,000 kr.; inkomster: driftbudgeten 30,800 kr.

Föreståndare.

Lindahl, C. J., förste hälsövardsinspektör; mottagning: Herkulesgatan 24, 2 tr., C., t. 218171, 14—16 (lördagar 13—14) (se sid. 507).

Desinfektor (12).

Lindström, S. V.

Anstalter för födoämneskontroll.

I enlighet med livsmedelsstadgan samt andra författningar och hälsövardsföreskrifter åligger det hälsövardsnämnden att hålla tillsyn över i staden till salu hållna födoämnen och dryckesvaror och att övervaka, att endast enligt lagen ang. köttbesiktning och slakthus besiktigat och stämplat, färskt kött hålles till salu.

Vidare skall nämnden enligt förordningen ang. kontroll vid införsel till riket av köttvaror och djurfett handhåva undersökning och stämpling av sådana varor samt därjämte enligt livsmedelsstadgan utöva kontroll över andra från utlandet till eller över Stockholm importerade födoämnen.

För utövande av denna kontroll har nämnden bl. a. år 1912 inrättat ett mjölkhygieniskt laboratorium samt kontrollbyråer för undersökning dels av utav allmänheten inlämnade eller av hälsövardsinspektionen anhållna födoämnen, dels och av importerade födoämnen.

Författningar. Hälsövardsstadgan 19 juni 1919, med ändr. (se L.). Livsmedelsstadgan 21 dec. 1951, med ändr. Livsmedelsordning för Stockholms stad, fastställd av ÖA 25 maj 1954 (Kf 1954: nr 22). Giftstadgan 26 nov. 1943, med ändr.

Rörande köttvaror m. m.: K. förordn. 30 sept. 1921 ang. kontroll vid införsel till riket av köttvaror och djurfett, med ändr. Lag 11 maj 1934 ang. köttbesiktning och slakthus, med ändr. (Kfh 1946: sid. 804). K. kung. 30 nov. 1934 ang. kontroll vid införsel av köttvaror till område med köttbesiktningstvång, med ändr.

Rörande mjölkvaror m. m.: K. kung. 6 mars 1942 med vissa best. ang. handeln med mjölk, med ändr. K. förordn. 21 juli 1937 med vissa best. rörande till människoföda avsedd mjölk och grädde, med ändr. K. kung. 22

maj 1942 ang. förfarandet vid pastörisering av till människoföda avsedd mjölk och grädde m. m., med ändr. Medicinalstyrelsens och lantbruksstyrelsens kung. 17 juni 1942 ang. undersökning av pastöriseringsgraden hos mjölk och grädde m. m.

Stat år 1958. Utgifter: driftbudgeten 548,700 kr. (därav engångs 13,500 kr.); inkomster: driftbudgeten 135,500 kr.

Kontrollbyråerna för importerade, anhållna och inlämnade födoämnen samt mjölkhygieniska laboratoriet.

Östra Järnväggsgatan 8, C.; t. 23 05 65 (växel); expeditionstid: 9—16, lördagar 9—14 (kassan 10—14, lördagar 10—13).

Undersökningen av importerade födoämnen verkställs under ordinarie tultid, och skall anmälan därom göras mellan kl. 9 och 10.

Stadsveterinär (26).

Kämpe, Å. t. 23 05 65 (växel), efter kl. 16,30 11 64 02; mottagningstid: 13—14.

Veterinärer (23).

Lennartsson, T. F.; Brag, f. Hillivirta, Hilkka E.

Hälsövardsinspektör (13).

Stigbert, K. D. (se sid. 507).

Fyra *inspektörer*, tre *preparatorer*, en *förste vaktmästare*, två *första laboratriser*, åtta *laboratriser*, ett *kanslibiträde*, ett *kontorsbiträde*, två *vaktmästare*, en *expeditionsvakt*. — Fyra *städerskor*. Dessutom *veterinärer* och *stämplare* i mån av behov mot av hälsövardsnämnden fastställd eller i varje särskilt fall bestämd timavlöning.

Epidemiavdelningen.

Epidemiavdelningen ombesörjer de arbetsuppgifter, som enligt epidemilagen åligger hälsövardsnämnden, nämligen att vidtaga åtgärder till sjukdoms förebyggande eller förhindrande av dess utbredning.

Stadsläkare (26).

Chef för epidemiavdelningen (se sid. 507).

Tre *epidemisjuksköterskor*.

Isoleringsanstalten.

Brännkyrkagatan 62, Sö.; t. 41 57 79; expeditionstid: hela dygnet.

Isoleringsanstalten, som inrättades år 1882, är avsedd att användas för att hårbärgare dels personer, som böra stå under observation för

HN

epidemisk sjukdom, dels personer, som måste beredas bostad i samband med åtgärder mot smitta eller ohyra i deras hem. Dessutom mottagas personer vissa dagar i veckan inom badavdelningen för reningsåtgärder mot ohyra. Anstalten rymmer, förutom köks- och förrådslokaler, bostads- och expeditiionsrum samt tvänne badavdelningar, fjorton rum med plats för fyrtio personer. Tillsynen över anstalten utövas av chefen för epidemiavdelningen.

Föreståndare (6).

Jönsson, Edit W.

Ett biträde. — Tillfällig personal i mån av behov.

Desinfektionsanstalten.

Epidemisjukhuset, nära Valhallavägen, uppfartsväg från Ingemarsgatan, Va.; t. 22 53 40 (växel); expeditionstid: 7—16.

Å desinfektionsanstalten, som inrättades år 1882, desinfekteras i ugn gång- och sängkläder från allmänna inrättningar och från enskilda personer. Desinfektioner och transporter av persedlar äro kostnadsfria, då de företagas i samband med fall av tuberkulos och i enlighet med bestämmelserna i epidemilagen. Eljest erlägges avgift enligt fastställd taxa.

Beträffande desinfektion i bostäder, se under hälsovårdsinspektionen (sid. 507).

Karantänsstationen.

Anmälningar angående besiktning m. m. göras å hälsovårdsnämndens expedition, Vasagatan 6, C.; t. 22 26 20.

En karantänsanstalt ingick redan i den år 1884 uppgjorda planen för ordnandet av huvudstadens epidemisjukvård, men den anlades först år 1892 under trycket av då hotande kolerafaror. Till plats därför valdes den till Fjäderholmsgruppen hörande lilla ön Skottland. Anstalten hade till ändamål att betjäna fartyg, ombord å vilka sjukdomsfall i kolera eller pest förekommit och som därför måste undergå desinfektion.

Enligt k. karantänkungörelsen den 4 maj 1934 skulle fartyg, som från utrikes ort ankom till riket och på grund av beröring med område, vilket förklarats smittat av pest, kolera, fläckfeber eller smittkoppor, eller av annan anledning medförde risk för sådan sjukdoms införande i riket, jämte passagerare, besättning och last underkastas besiktning, isolering m. m. å karantänstation. I samband med att Sverige biträdde fjärde världshälsovårdsförsamlingens den 25 maj 1951 antagna internationella hälsovårdsbestämmelser, utfärdade k. m:t den 24 april 1953 kungörelse om sanitär kontroll över den

internationella trafiken (karantänkungörelse). Enligt denna kungörelse skall bl. a. Stockholm vara karantänstation. Vid karantänstation och internationell flygplats skall finnas karantänsläkare, vilken jämte ställföreträdare för honom förordnas av hälsovårdsnämnden.

Författning. K. kung. 24 april 1953 om sanitärkontroll över den internationella trafiken (karantänkungörelse) (SFS 1953: nr 222), med ändr.

Karantänsläkare.

(Tillika läkare vid Bromma tullflygplats.)

Bjurström, O. E., förste stadsläkare.

Ställföreträdande karantänsläkare.

Quarnå, K. P., stadsläkare; Funkquist, P. H. S., stadsläkare; Alin, K. G. E., tf. stadsläkare.

Karantänsstallarna.

F. d. järnvägen å Djurgården, Ö.

Sedan genom k. kungörelse den 1 maj 1885 föreskrivits, att införsel sjöledes av nötboskap och andra kreatur icke finge ske annorstädes än i de städer, som hade för djuren inrättade karantänslokaler, gick överståthållarämbetet i författning om anordnande av dylik lokal. Denna ersattes år 1893 med ett på stadens bekostnad inrättat mindre karantänstall, med plats för 12 hästar, som fick sin plats inom f. d. järnvägen på Djurgården.

Huvudstadens karantänsanstalter för kreatur stå enligt beslut av stadsfullmäktige den 16 september 1898 under hälsovårdsnämndens överinseende och förvaltning.

Reglemente. Hälsovårdsnämndens ordningsregler för karantänsanstalter för sjöledes från utrikes ort införda djur 14 sept. 1921, med ändr. 24 nov. 1936 och 13 maj 1952.

Karantänsveterinär.

Larsson, R., förste stadsveterinär.

Karantänsveterinärssuppleanter.

Plazikowski, U. E. M., stadsveterinär; Alström, E. I., stadsveterinär.

En karantänsvakt samt tillfällig arbetskraft.

Bostadsinspektionen.

Vasagatan 6, C.; t. 22 26 20; expeditionstid: 14—15 (lördagar och dag före helgdag 13—14).

År 1906 beslöt stadsfullmäktige på initiativ av en av stadsfullmäktige år 1903 tillsatt bostadskommitté, att en bostadsinspektion skulle inrättas i huvudstaden under hälsovårdsnämndens inseende.

De i hälsovårdsstadgan införda bestämmelserna angående bostadsinspektion avse, att återkommande besiktning genom hälsovårdsnämndens försorg skall anordnas av byggnader, som inrymma boningsrum, ävensom boningsrum i allmänhet, därvid särskild hänsyn skall ägnas beskaffenheten och skötseln av sådana bostäder, där missförhållanden i sanitärt hänseende mest kunna befaras. Stadens bostadsinspektion har till uppgift att i enlighet med hälsovårdsnämndens närmare föreskrifter biträda nämnden vid denna tillsyn. Det åligger i sådant avseende bostadsinspektionens personal att övervaka, att uthyrda bostäder och till desamma hörande utrymmen, såsom kök, avträden, förstugor, trappor, källare, vindar samt andra i nära förbindelse med bostaden stående utrymmen, befinna sig i ett sunt och snyggt skick, ävensom att verka för att bostäderna av invånarna användas på ett sätt, som överensstämmer med sundhetens fordringar. Bostadsinspektionens personal har därvid särskilt att övervaka efterlevnaden av föreskrifterna i hälsovårdsstadgan och andra gällande författningar eller ordningsföreskrifter rörande bostädernas i huvudstaden sundhet och snygghet, såvida icke deras övervakande enligt lag tillkommer annan myndighet. Dock skall det även i sistnämnda fall vara bostadsinspektionens skyldighet att söka uppmärksamma förhandenvarande brister och därom meddela vederbörande myndighet underrättelse.

Bostadsinspektionen avsynar, ur sundhetssynpunkt, nyuppförda byggnader och större ombyggnader, upptager och företager utredning över klagomål i fråga om dåliga lägenheter samt undersöker såväl under systematiskt anordnade som tillfälliga besök i stadens olika delar bostädernas sanitära förhållanden och tillser därvid, att bostäder icke till följd av olämpligt byggnadssätt, bristande underhåll, överbefolkning eller dålig skötsel äro hälsovådliga. Finnes något att i detta hänseende anmärka, söker bostadsinspektionen genom råd och anvisningar ernå nödig rättelse eller anmäler förhållandet genom förste stadsläkaren till hälsovårdsnämnden.

Chefen för bostadsinspektionen, en av stadsläkarna, är förman för personalen vid bostadsinspektionen. Det åligger honom, bland annat, att lämna bostadsinspektörerna undervisning i allmän hälsovårdslära, särskilt beträffande bostädernas hygien. Han har även att verkställa de besiktningar, som kräva hans erfarenhet eller annars på grund av sin grannliga natur böra av honom utföras. Han skall varje söckendag å bestämd tid vara för allmänheten tillgänglig å nämndens expedition samt vid förfall för förste stadsläkaren eller chefen för hälsovårdsinspektionen uppehålla den av dessa tjänster, vartill han förordnas.

Författningar. Instruktion för Stockholms bostadsinspektion 25 febr. 1910 (Kf 1910: nr 21). Medicinalstyrelsens kung. 21 dec. 1936 rör. bostadsinspektion. Instruktion för chefen för bostadsinspektionen [bostadsinspektören], fastställd av hälsovårdsnämnden 24 nov. 1931 med ändr. (Kf 1931: nr 78, 1947: nr 27). Hälsovårdsstadga 14 juni 1919, med ändr. (se L).

Stadsläkare (B 3).

Chef för bostadsinspektionen.

Vakant, *tf.* Alin, K. G. E.; t. 22 26 20; mottagningstid: 14—15, lördagar och dag före helgdag 13—14.

Förste bostadsinspektör (15).

Eriksson, C. Dagmar K.

Bostadsinspektörer.

Bjurner, f. Nyman, Gunvor M. (13); Evers, f. Hedberg, D. I. Catharina (13); Perman, Birgit (13); Bäckström, f. Axelsson, Astrid M. (12), tjl. (se sid. 181); Garpe, f. Eriksson, Ing-Britt A. S. (12), tjl. (se sid. 491); Jeansson, Brita K. M. (12), tjl. (se sid. 491); Lestrup, f. Ekman, Kerstin H. (12); Lindgren, Selma L. (12); Malmlöf, L. O. S. (12); Martenius, f. Ralfe, Stina J. M. (12); Dixgård, A. M. S. (12); Käll, B. S. D. (12); Shagg, A. I. E. (12).

Stockholms stads folktandvårdsstyrelse.

Folktandvårdsstyrelsen.

Adresser och telefoner, se nedan.

Den 3 juni 1938 utfärdades den första kungörelsen angående statsbidrag till folktandvård samt vissa därmed sammanhängande författningar. Sedan 1950 års riksdag beslutat vissa ändringar i folktandvårdens organisation m. m., utfärdades av k. m:t den 22 september 1950 dels ny kungörelse ang. statsbidrag till folktandvård, dels förordning om kommuns bidrag till kostnaderna för folktandvården dels ock instruktion för tandläkare inom folktandvården. Dessa författningar, liksom en av k. m:t den 27 oktober 1950 fastställd folktandvårdstaxa, trädde i kraft den 1 januari 1951. Samtidigt upphörde de äldre bestämmelserna angående folktandvård att gälla. Den 29 november 1957 fastställde k. m:t ny folktandvårdstaxa, att gälla fr. o. m. den 1 januari 1958 tills vidare t. o. m. den 31 december 1959.

Folktandvården är organiserad med landstingen och de städer, som icke tillhöra landsting, såsom huvudmän. Kostnaden för tandvård för barn från och med det kalenderår, under vilket barnet fyller 3 år, till och med det kalenderår, varunder barnet fyller 15 år, skall enligt folktandvårdsförfattningarna till huvudsaklig del bäras av det allmänna. Vuxna erhålla tandvård mot betalning enligt ovannämnda folktandvårdstaxa med viss reducering för personer i åldern 15—19 år. Kommunerna äga dock rätt att bidraga till kostnaderna för tandvård åt detta klientel. Statsbidrag utgår dels till utrustning av tandpolikliniker dels i form av driftbidrag till barntandvården. Städer utanför landsting erhålla dock icke utrustningsbidrag. Driftbidraget till barntandvården utgår till landsting med 16 kr. om året och till städer utanför landsting med 8 kr. om året för varje barn, som erhåller systematisk behandling.

Med anledning av de år 1938 utfärdade kungörelserna uppdrog hälsovårdsnämnden den 27 september s. å. åt en kommitté av tre personer att i samråd med representanter från direktionen över Eastmaninstitutet och folkskoledirektionen avgiva förslag till folktandvårdens ordnande i Stockholm. Kommitterade avgåvo den 13 juni 1939 utredning och förslag till folktandvård i Stockholm (Utl. 1944: nr 210). Stadsfullmäktige beslöt den 19 juni 1944 att i princip godkänna förslaget angående folktandvård för skolbarn i den form detsamma godkänts av drät-

selnämnden ävensom uppdraga åt folkskoledirektionen att handhava denna verksamhet. I samband härmed uppdrog stadskollegiet den 9 juni 1944 åt sjukhusdirektionen och direktionen över Eastmaninstitutet att överarbeta det avgivna förslaget i vad det avsåg folktandvård för förskolbarn och vuxna samt företaga ytterligare utredning i ärendet. På initiativ av sjukhusdirektionen tillsattes en särskild kommitté, i vilken även folkskoledirektionen och barnvårdsnämnden representerades. Kommittén antog namnet 1944 års kommunala tandvårdsutredning. Den 19 maj 1948 beslöt stadsfullmäktige att i princip godkänna ett av tandvårdsutredningen framlagt förslag (Utl. 1948: nr 164). Samtidigt beslöt stadsfullmäktige uppdraga åt stadskollegiet att företaga viss överarbetning av det framlagda förslaget samt att göra framställning om statsbidrag till den av staden anordnade tandvården. För utförande av nämnda överarbetning beslöt stadskollegiet den 20 maj 1948 tillsätta en särskild delegation. I enlighet med förslag av denna delegation beslöt stadsfullmäktige den 21 mars 1949 vissa åtgärder för påbörjande av folktandvårdens utbyggnad. Samtidigt inrättades *Stockholms stads folktandvårdsstyrelse* (Utl. 1949: nr 80).

Enligt den av k. medicinalstyrelsen den 24 augusti 1955 fastställda planen för folktandvårdens tillgodoseende i Stockholm tillkommer ledningen av verksamheten Stockholms stads folktandvårdsstyrelse. I den omfattning staden bestämmer må dock den omedelbara ledningen av viss del av verksamheten utövas av annan stadens myndighet. Inom staden skall vara anställd en tandvårdsinspektör, vilken tills vidare må i administrativt hänseende vara chef för folktandvårdsstyrelsen underställda polikliniker. För tandvårdsinspektören skall i tillämpliga delar gälla vad som föreskrives i k. m:ts instruktion för tandläkare inom folktandvården.

Folktandvårdsstyrelsen har enligt den av överståthållarämbetet den 8 april 1949 fastställda instruktionen för styrelsen till uppgift att handhava förvaltningen av dels Eastmaninstitutet, dels tandpolikliniker, anordnade i anslutning till stadens skolbyggnader, dels ock övriga i tandvårdsplanen för Stockholm intagna tandpolikliniker, för såvitt ej stadskollegiet anordnada beslutar, samt att ombesörja de övriga angelägenheter, vilka enligt lag eller författning ankomma på styrelsen eller vilkas vård av stadskollegiet åt styrelsen överlämnas. Det åligger styrelsen att inom sitt förvaltningsområde lämna

biträde åt stadsfullmäktige, stadskollegiet, vederbörande borgarråd, stadskansliet och stadens nämnder.

Styrelsen består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, sex andra ledamöter, vilka jämte sex suppleanter för styrelsens ledamöter väljas av stadsfullmäktige för två år i sänder, varvid halva antalet avgår varje år. Av såväl ledamöterna som suppleanterna skall en vara legitimerad tandläkare. Styrelsen utser vid början av varje tjänstgöringsår inom sig en vice ordförande.

Tillsynen över stadens distrikts- och anstalts-tandvård utövas av en tandvårdsinspektör. Denne är tillika tandvårdsdirektör och i denna egenskap chef för Eastmaninstitutet, skol-tandklinikerna och övriga styrelsen underställda inrättningar. Under tandvårdsdirektören sortera, förutom avdelningscheferna å Eastmaninstitutet, dels en skolövertandläkare med uppgift att vara föreståndare för skoltandklinikerna samt att biträda tandvårdsinspektören vid inspektionen av den vid dessa polikliniker meddelade tandvården, dels en föreståndare för var och en av centraltandpolikliniken vid Södersjukhuset samt distriktstandpoliklinikerna i Spånga, Årsta, Gubbängen, Västertorp och Vällingby. För att lämna tandvårdsdirektören erforderligt biträde vid handläggning av frågor av ekonomisk och administrativ natur finnes därjämte en förste intendent, som är chef för styrelsens expedition.

Stadsfullmäktiges senaste val av ledamöter och suppleanter i styrelsen ägde rum den 7 december 1956 och den 8 december 1957.

Författningar. Instruktion för Stockholms stads folktandvårdsstyrelse, fastställd av ÖA 8 april 1949, med ändr. (Kf 1949: nr 8, 1951: nr 60). K. kung. 22 sept. 1950 ang. statsbidrag till folktandvård, med ändr. K. instruktion 22 sept. 1950 för tandläkare inom folktandvården, med ändr. Folktandvårdstaxa 29 nov. 1957. K. brev 17 juni 1955 om statsbidrag till folktandvården i Stockholm (Kf 1955: nr 47). Folktandvårdsplan för Stockholms stad, fastställd av medicinalstyrelsen 24 aug. 1955 (Kf 1955: nr 48). Avtal om samarbete mellan Stockholms stad och tandläkarhögskolan, fastställt av k.m:t 23 april 1954 (Kf 1954: nr 39).

Stat år 1958. Utgifter: driftbudgeten 10,993,700 kr. (därav engångs 102,500 kr.), dessutom förlagsmedel 5,000 kr.; inkomster: driftbudgeten 1,164,800 kr.

Folktandvårdsstyrelsens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Kyling, K. F. F., borgarråd; t. 54 05 00 (växel); träffas i stadshuset alla vardagar efter överenskommelse.

Vice ordförande.

***Forsberg, K. W. G.**, ombudsman, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

***Ekenberg, f. Ternström, S. K.** (Stina), metallarbeterska.

Forsling, f. Larsson, Ruth L., folkskollärare.

***Hansson, S. G.**, tjänsteman.

Hultell, f. Radhe, E. Mary E., kammarskrivare.

Näsström, f. Kristofferson, Sigrid, tandläkare.

Suppleanter.¹⁾

Ahlberg, Iris, intendent, stadsfullm.

***Dahlström-Eldh, Gunvor B. V.**, sjuksköterska, stadsfullm.

Fredström, K. G., tandläkare.

***Johansson, B. H. F.**, föreståndare.

Wallbom, f. Holmström, Harriet M., fru.

***Willner, Iris D. M.**, tjänsteman.

Sekreterare (3,960 kr.).

Govenius, A. O., bitr. sekreterare (se sid. 123).

Revisorer.

Gemensamma för hälsovårdsnämnden m. fl. (se sid. 501).

Central förvaltning.

Dalagatan 11, Va.; (postgirokonto nr 153810).

Stat år 1958. Utgifter: driftbudgeten 699,100 kr. (därav engångs 1,200 kr.).

Tandvårdsinspektör, tillika direktör (B 6).

Berggren, H. (förordn. t. o. m. ²⁸/₂ 1959); t. 31 30 14; mottagningstid: enligt överenskommelse.

Folktandvårdsstyrelsens expedition.

Tel. 34 91 40 (växel). Direkta tel. till vissa tjänstemän, se nedan; expeditionstid 8,30—12 och 13—16,30 (lördagar och dag före helgdag 8,30—12 och 12,30—14).

Stadsfullmäktige beslöt den 15 oktober 1951 inrätta en central expedition, avsedd att lämna

¹⁾ Enligt styrelsens beslut skola ordföranden och ledamöterna fruar Forsling, Hultell och Näsström vid förfall i första hand ersättas av suppleanterna fru Dahlström-Eldh, hr Fredström, fröken Willner, hr Johansson, fru ar Ahlberg och Wallbom i nu nämnd ordning samt vice ordföranden och ledamöterna fru Ekenberg och hr Hansson av suppleanterna hr Johansson fru ar Ahlberg, Wallbom, Dahlström-Eldh, hr Fredström och fröken Willner i nu nämnd ordning.

Ftvs

tandvårdsdirektören erforderligt biträde vid handläggningen av frågor av kommersiell, finansiell och administrativ natur, att verkställa förekommande kontorsgöromål och att förvalta Eastmaninstitutets byggnad. Expeditionen förestås av förste intendenten.

Förste intendent (26).

Stålbo, B.; t. 31 30 19.

Kammarsskrivare (15).

Enander, Stina L.; t. 31 30 30.

Kontorsassistenter (12).

Ahlberg, S. O.; t. 30 34 32; Fornell, Karin B. E.; t. 31 30 49.

Kontorsskrivare (9).

Jakell, f. Oldenburg, Dagmar G.; t. 31 30 14; Halling, f. Jansson, Ruth I. F.

Tre kanslibiträden, två kontorsbiträden, en övertandsköterska, en första tandsköterska, en expeditiionsvakt, en telefonist, ett expeditiionsbiträde.

Förtroendeläkare.

Friberg, L. T., med. dr., professor.

Tandvård.

Stat år 1958. Utgifter: driftbudgeten 10,294,600 kr. (därav engångs 101,300 kr.); inkomster: driftbudgeten 1,164,800 kr.

Eastmaninstitutet.

**Centraltandpoliklinik för barn-
tandvård.**

*Dalagatan 11. Va. (postgirokonto nr 153810); t. 34 91 40 (växel); expeditiions-
tid: 8,15—12 och 13—16,45 (lördagar och
dag före helgdag 8,15—11,30 och
11,45—13).*

Genom donationsbrev den 6 oktober 1930 donerade George Eastman till Stockholms stad ett belopp av 1,000,000 dollars att användas till byggande och utrustning av en dispensarinstalt eller klinik för tandvård i Stockholm. Enligt donationsvillkoren skulle beloppet i första hand användas till byggnadens uppförande och utrustning. Av överblivande donationsmedel skulle bildas en fond, varav avkastningen skulle få användas till bestridande av en del av driftkostnaderna. Institutets huvudsyfte skulle vara att bereda tandvård, såvitt möjligt däri inbegripet tandreglering, för mindre bemedlade barn under 16 års ålder, bosatta i Stockholm eller dess förorter. Därjämte skulle vid kliniken anordnas en skola för utbildning av tandsköterskor.

Stadsfullmäktige tillsatte den 29 juni 1932 en direktion över Eastmaninstitutet. Denna di-

rektion upplöstes i samband med folktandvårdsstyrelsens inrättande år 1949.

För tandvårdsarbetet vid institutet finnas fyra tandvårdsavdelningar: tandfyllningsavdelningen, dentalortopediska avdelningen, röntgen- och tandkirurgiska avdelningen samt polikliniken för vuxna.

Vid Eastmaninstitutets barntandvårdsavdelningar mottagas numera i första hand förskolbarn. Efter remiss från Stockholms skolors tandpolikliniker behandlas emellertid även skolbarn, då fråga är om tandreglering eller eljest mera komplicerad tandvård. Å polikliniken för vuxna behandlas huvudsakligen obemedlade och mindre bemedlade personer.

Enligt folktandvårdsplanen utgör Eastmaninstitutet centraltandpoliklinik för barntandvården. Inspektionen över institutet utövas av tandvårdsinspektören.

Stadsfullmäktige beslöt den 20 november 1950 att vid Eastmaninstitutet anordnade kurser för utbildning av tandsköterskor skulle bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad som gäller för den statliga tandsköterskeutbildningen. K. m:t har medgivit, att statsbidrag må utgå till tandsköterskeutbildningen vid Eastmaninstitutet samt den 6 juni 1957 meddelat anvisningar rörande villkoren för det beviljade bidraget.

Stadsfullmäktige beslöt den 18 juni 1956 för sin del antaga stadga för centraltandpolikliniken för barntandvård vid Eastmaninstitutet (Utl. 1956: nr 225). Stadgan har ännu icke (januari 1958) fastställts av medicinalstyrelsen.

Avgifter: Avgifter vid Eastmaninstitutet, fastställda av SF 2 dec. 1935, med ändr. 16 dec. 1946, 19 maj 1948 och 4 juni 1951. För konserverande tandvård åt barn och ungdom under 20 år utgår ingen avgift. För det fall, att kontinuerlig tandvård försumrats, gäller en särskild s. k. saneringstaxa. För tandregleringsapparatur erlägges avgift, bestämd från fall till fall på grundval av stadens självkostnad, dock med högst 600 kr. — Befrielse helt eller delvis från avgifter kan medges enligt vissa grunder.

Chef.

Tandvårdsdirektören (se sid. 513).

Tandfyllningsavdelningen.

Övertandläkare (B 3).

Hagland, f. Sundvall, T. Irene.

Avdelningsstandläkare (B 2).

Stenberg S.; Stålhane, f. Dahlstrand, Ingeborg E.; Pihl, Eva M. K.

En övertandsköterska, fyra första tandsköterskor.

Dentalortopediska avdelningen.

Övertandläkare (23)

(nrv. inneh. gg 21).

Kjellgren, B. S. T. (förordn. t. o. m. ³¹/12 1958).

Biträdande övertandläkare (B 2)

(tjänsteställägg 720 kr.).

Thörne, N. A. H.

Avdelningstandläkare (B 2).

Persson, Blenda I.

En övertandköterska, två första tandköterskor.

Röntgen- och tandkirurgiska avdelningen.**Övertandläkare (B 3).**

Thyberg, E. H.

Avdelningstandläkare (B 2).

Vakant.

En röntgenöversköterska, en operationsöversköterska, en fotograf, en första tandköterska.

Barntandläkare (25).

Abele, f. Gutmane, Melita; **Alvén**, Gunborg (å dentalortop. avd.); **Asp-Söerlund**, Greta E. M. (å dentalortop. avd.); **Bergman**, f. Victorsson, Gerd M. Ch. (å dentalortop. avd.); **Braune-Humble**, E. T. (Essil); **Briedis**, f. Nitzmanis, Anna; **Darting**, f. Wahlund, N. Sonja M.; **Espmark**, f. Christensson, S. Margit E.; **Fischer**, f. Koch, Greta C.; **Forsell**, f. Hegg, Beryl M. L.; **Fridh**, R. G. V.; **von Heideman**, Eva M.; **Hultgren**, A. H. E. (Lissa); **Jönsson**, Kerstin G. L.; **Karner**, Birgitta E. M.; **Kjellander**, f. Berglund, Barbro M. J. W.; **Linder**, f. Gärdner, K. Sigbritt, *tf.*; **Marits**, Brita; **Mattsson**, f. Strömblad, Margot; **Rabe**, f. Kaikuvuori, Tuulikki S.; **Rasmanis**, Marija, *tf.*; **Ravn**, Ebba K., *tf.*; **Rexed**, f. Schlemmer, I. A. Erika M.; **Romare**, Ingerd J. (å dentalortop. avd.); **Rydefalk**, T. O. H.; **Rüdmer**, f. Ottosson, Maja E.; **Rösmark**, f. Lindahl, Frida E.; **Sjöberg**, f. Liden, Stina M.; **Sterner**, f. Sjunnesson, Carin; **Therkildsen**, Anne-Lise, *tf.*; **Tönisson**, Hildegard; **Walldén**, f. Jeske, Wanda J.; **Westphal**, f. Bengtsson, K. H. Ingegerd; **Zetterström**, f. Berggren, Inga M.; **Åkesson**, Ingrid E. G.; **Öhlén**, f. Swahn, Kerstin; fem vakanta.

Läkare (10,747 kr.).

Herlitz, C. W.

Polikliniken för vuxna.**Distriktstandläkare (25)**

(növ. inneh. 26, föreståndararvode 1,200 kr.).

Berg, N. J. H. (förordn. t. o. m. ³¹/₈ 1958).**Distriktstandläkare (25).**

von Brömsen, f. Gärde, Dagmar A. M.

Eastmaninstitutets tandsköterskeskola.**Kursföreståndare (1,800 kr.).****Stenberg**, S., avdelningstandläkare (se sid. 514).**Instruktionstandsköterska (12).****Scherman**, Dagny S. A. P.**Chefstandtekniker (15).****Antin**, J. R.**Instrumentmakare (12).****Andberg**, N. E.

En första tandtekniker, fem tandtekniker, trettionio tandsköterskor, två distrikts-tandskoterskor, en laboratorieöversköterska (halvtidstjänstgöring), en reparatör, sex sjukvårdsbiträden (darav ett med halvtids-tjänstgöring), sju stüderskor, tandsköterskelever.

Centraltandpolikliniken vid Södersjukhuset.

Årstalunden, Sö.; t. 23 7000 (växel); expeditionstid: 8—12 och 13—16,30 (onsdagar 8,30—12 och 13—16,30, lördagar och dag före heltdag 8,30—12 och 12,30—14).

Specialisttandläkare (21)

(föreståndararvode 1,400 kr.).

Berghagen, N., *tf.***Specialisttandläkare (21).****Dahlberg**, B. H., *tf.***Assistenttandläkare (20)**

(tjänsteställägg 7,872 kr.).

Eklöf, J. D.; **Kihlström**, f. Hansson, Rut S.

En operationsöversköterska, två tandköterskor, ett sjukvårdsbiträde, ett kontorsbiträde (deltidstjänstgöring).

Skoltandvården.

I Stockholm anordnades skoltandvård redan år 1907. Skoltandvården handhaves sedan år 1949 av folktandvårdsstyrelsen. Den utgör en del av distriktstandvården och avser samtliga barn i åldern 7—15 år. Tandvården, som är kostnadsfri, omfattar dels munsanering under första skolåret med därpå följande tvenne årliga revisioner, dels och behandling för avhjälpande av akuta tandåkommor. År 1948 beslöt stadsfullmäktige att tandvård successivt skulle införas även för de ungdomar i åldern 16—19 år, som åtnjuta undervisning i skolorna.

Författning. Best. 14 juni 1918 rör. Sto.kholms folkskolers tandkliniker (Kf 1918: nr 32).

Skolöver tandläkarens expedition.

Dalagatan 11, Va. (postgirokonton nr 153810); tel., se nedan; expeditionstid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 8—11 och 11,15—13).

Skolöver tandläkare (B 3).

Widerström, Karin A.-Ch.; t. 34 30 36; mottagningstid: enligt överenskommelse.

Övertandsköterska (9)

(tilläggsarvode 720 kr., nuv. inneh. 7).

Tholin, f. Mårtensson, T. M. (Titti); t. 34 30 56.

Första skoltandsköterskor (6).

Jacobson, f. Mårtensson, Elsa M.; **Oldfeldt, H.** **Britta I.**; t. 34 91 40 (växel).

Skoltandklinikerna.

Kliniktid: 8—11, 11,45—16 (lördagar och dag före helgdag 8—11, 11,15—14); (Johannes skola: 8—11, 11,30—13,30).

Ortodontister (25).

Kungsholms skola; t. 50 52 60. **Larsson, f.** **Lindehn, Anna-Lisa.**

Maria skola; **Johannesson, f. Landgren, A. K.** (Stina), t. 44 36 44; **Swartling, f. Scherman, Brita**, t. 41 41 47.

Första skoltandsköterskor (6).

Eriksson, R. Margareta; **Sponberg, f. Fernström, A. E. K.** (Anna-Lisa); **Wallin, Astrid K.**

Folkskolor.

Skoltandläkare (23).

Adolf Fredriks skola; t. 32 33 22. **Bellinder, f. Modigh, B. O. Margareta**; **Beyron, f. Lindh, A. T. Birgit**; **Lindén-Ottosson, Inger G. C.**

Alviks skola; t. 26 85 95. **Alvin, f. Naglo, Kerstin**; **Nordling, f. Berggren, B. Hervor E.**

Aspuddens skola; t. 19 47 96. **Arwidsson, f. Pettersson, Anne-Marie**; **Johansson, f. Landström, Vera.**

Bagarmossens skola; t. 59 47 88. **Söderlind, f. Siljeholm, Stina B.**

Bandhagens skola; t. 86 39 69. **Agartz, f. Segerfalk, Inga A.**; **Eidevall, f. Stenberg, Anna-Dora.**

Björkhagens skola; t. 59 22 66. **Rose, W. M.**

Blackebergs skola; t. 37 55 97. **Bane, f. Nyström, Kerstin E.**; **Tomson, L.**

Blommensbergs skola; t. 45 20 95. **Nyberg, A. P. U.**

Brotorps skola; t. 59 46 88. Vakant.

Bückahagens skola; t. 47 96 66. **Hagberg, f. Blomquist, Kerstin L.**

Ekbacksskolan; t. 39 26 24. **Wählin, f. Jons-son, Degmar.**

Engelbrekts skola; t. 10 73 95. **Neumüller, f. Lindh, Emy M.¹⁾**; **Seippel, f. Nyström, Birgitta.**

Enskede skola; t. 49 09 02. **Nordström, Gunhild S.**

Enskedefältets skola; t. 49 38 03. **Holm, N. G.**

Eriksdals skola; t. 40 23 52. **Blomgren, f. Lagerborg, Willy¹⁾**; **Hagwall, f. Fredlund, Britta N. E.**; **Magnusson, f. Lenander, Ingrid.**

Fredhälls skola; t. 53 24 38. **Rupertz, f. Widman, Else C.**

Gubbängens skola; t. 94 70 75. **Olausson, N. E.**; **Valdes, f. Müllner, Aino.**

Gustav Vasa skola; t. 30 86 55. **Perman, S. A.**; **Neehlen-Tidén, Hjordis.**

Gårdesskolan; t. 60 13 25. **Berg, f. Källberg, Greta I.**; **Hallenius, A. E. J.**

Hammarby skola; t. 59 41 51. **Prenzlau, f. Wieck, Margot M.-P.**

Hedvig Eleonora skola; t. 62 22 36. **Huss, f. Huss, Ingrid¹⁾**; **Martin, f. Feuk, Sonja M.**

Herrängens skola; t. 46 48 60. **Svanholm, f. Boestad, Gun.**

Hägerstensåsens skola; t. 19 40 88. **Levin, A. Hj.**; **Sikkar, Aime.**

Högalids skola; t. 68 85 85. **Annerstedt, f. Hedin, Karin**; **Engzell, A. B. L.**; **Westerstahl, f. Wadensten, Gullborg L.¹⁾**

Hökarängens skola; t. 94 34 29. **Bubenko, f. Libietis, Lidija.**

Hökmossens skola; t. 18 17 62. **Cornelius, f. Pettersson, Ruth I.**

Jakobs skola; t. 20 83 10. **Braunerhielm, f. Carlquist, Signe A. K.**

Johannes skola; t. 33 47 40. **Atler-Eskilson, Greta.²⁾**

Katarina norra skola; t. 40 88 11. **Bengtsson, f. Erickson, Birgitta E.**; **Nyberg, f. Fristedt, R. Margit.**

Katarina södra skola; t. 43 82 20. **Miller, f. Carlson, Ann-Greta.**

Klara skola; t. 21 72 95. **Liljefors, f. Lamberg, Marianne.**

¹⁾ Åtnjuter avlöning enligt gg. 21.

²⁾ Åtnjuter avlöning enligt gg. 17.

Kristinebergs skola; t. 53 54 90. **Scharp**, f. Fredriksson, Ester E.; **Schill**, f. Wennberg, Ingrid O. M.

Kungsholms skola; t. 53 05 01. **Difs**, Anna; **Welder**, f. Thiberg, Ingrid M.; **Wickman**, f. Jonzon, Maj K. M.

Kämpetorps skola; t. 47 49 02. **Ideberg**, G. Margareta.

Lilla Essingens skola; t. 54 26 12. **Krendel**, f. Esping, Dagny.

Loviselunds skola; t. 38 54 60. **Örtendahl**, f. Ouchterlony, Ingégerd H. Ch.

Långbrodals skola; t. 47 40 01. **Abolins**, f. Ozols, Elsa K.; **Tolérus**, f. Sparr, Aina.

Maria skola; t. 44 75 42. **Ekelund**, f. Johansson, Ulla M.; **Lundberg**, Gertrud M.

Matteus skola; t. 33 59 07. **Löwenhielm**, f. Lindberg, Elin B. C.; **Mattsson**, Elsa.

Midsommarkransens skola; t. 45 10 95. **Almemark**, f. Nilsson, Signe K. E.; **Gejrot**, f. Hellgren, Carola K.¹⁾; **Uddenberg**, f. Uddenberg, Maria.

Mälarhöjdens skola; t. 46 20 64. **Wiklund**, f. Andersson, Ann-Margret S.

Norra Ängby skola; t. 37 32 50. **Bergström**, f. Christiansson, Ruth E.

Nytorps skola; t. 48 38 30. **Edlundh**, f. Andersson, Mona B.; **Rundström**, f. Brandberg, Elisabeth M. B.

Olofslunds skola; t. 26 85 90. **Hansell**, f. Lindenau-Nylander, Greta.

Riksby skola; t. 26 85 85. **Isakson**, B. Marianne; **Warfvinge**, f. Wesström, Erna M.

Skanskvarns skola; t. 48 31 12. **Koopmann**, W.; **Sjöberg**, F.

Skarpnäcks skola; t. 59 41 53. **Jahn**, f. Lundberg, Ingrid H.; **Grönquist-Müller**, Kerstin M.; **Rose**, f. Leis, Linda.

Sköndals skola; t. 94 51 92. **Welin**, f. Thureson, Agda.

Skönstaholms skola; t. 94 07 32. **Cronsten**, P. G.

Sofia skola; t. 43 90 90. **Hallberg**, f. Grenby, Britta K. V.; **Grönlund-Stoltz**, Ingrid M.

Solberga skola; t. 45 44 07. **Ullberg**, f. Nohrman, K. B. Lillemor.

Stora Essingens skola; t. 50 97 06. **Krendel**, f. Esping, Dagny.

Storkyrkans skola; t. 11 52 19. **Liljefors**, f. Lamberg, Marianne.

Stureby skola; t. 47 58 99. **Markenius**, f. Liljegren, Ulla M. E.

Sundby skola; t. 36 49 32. **Åkerfeldt**, C. E.

Södra Ängby skola; t. 37 36 67. **Ohlsson**, Ingrid K.; **Sjögren**, Ulla S.-L.

Tallkrogens skola; t. 39 23 45. **Bergmann**, f. Bergmann, Margret S.; **Feldmann**, f. Beyer, Helga M.

Ullsunda skola; t. 25 95 90. **Blomberg**, M. Agneta Ch.

Vällingby skola; t. 37 92 27. **Bratt**, f. Ohlsson, Kerstin A. M.; **Eriksson**, f. Nylander, Inga M.

Västberga skola; t. 45 85 36. **Bäckström**, f. Åkerberg, Ulla-Brita E.

Västertorps skola; t. 46 54 00. **Kallin**, f. Regnander, S. Ingabritt; **Säfsen**, f. Hedin, Gudrun A. S.; **Toodejuri**, Ester.

Ålstens skola; t. 26 85 86. **Theorin**, f. Hartman, Daghild V.

Årsta skola; t. 45 85 33. **Stjernfelt**, R. Anne-Marie; **Thurn**, f. Andersson, Birgit M.

Örby skola; t. 47 42 91. **Nilsson**, A. B.

Kommunala flickskolor.

Skoltandläkare (23).

Bromma kommunala flickskola; t. 26 46 48. **Boll**, E. V.

Kungsholmens kommunala flickskola; t. 52 43 03. **Vinnars**, f. Larsson, A. Torborg.

Allmänna läroverk.

Skoltandläkare (23).

Högre allmänna läroverket Statens normalskola; t. 67 76 73. **Jönsson**, Elsa M. E.

Högre allmänna läroverket för gossar å Södermalm; t. 43 19 24. **Holmgren**, f. Heister, A. Brita.

Högre allmänna läroverket för gossar å Östermalm; t. 60 22 15. **Grönstedt**, f. Pontin, Brita; **Larsson**, f. Lührs, E. Brita; **Sundström**, f. Ekrelus, I. M. L. (Inga Maj).

Nya Elementarskolan i Stockholm; t. 37 39 40. **Ekert**, f. Lundström, E. K. Margareta.

Spånga samrealskola; t. 36 46 10. **Sandnes**, f. Uddman, Astrid M.

Distriktstandläkare inom skol- och ungdomstandvården (25).

Berggren, J. E. R. (tjänstg. å Björkhagens skola).

¹⁾ Åtnjuter avlöning enligt gg. 17.

Ftvs

123 skoltandsköterskor. Dessutom finnas medel till ytterligare skoltandläkare, distrikts-
tandläkare, skoltandsköterskor samt elever och
praktikanter.

Distriktstandpoliklinikerna.

*Kliniktid: 8,15—12 och 13—16,45 (lördagar
och dag före helgdag 8,15—11,30 och
11,45—13).*

Distriktstandpolikliniken i Spånga.

*Hässelbyvägen 24, Spånga (postgirokonto
nr 128921); t. 36 34 65, 36 46 98.*

Efter inkorporeringen den 1 januari 1949
av Spånga-Hässelby övertogs tandpolikliniken i
Spånga av folktandvårdsstyrelsen.

Distriktstandläkare (25)

(föreståndararvode 1,400 kr.).

Hallström, N. A.

Distriktstandläkare (25).

Axelsson, A. G.; Dreiwitz, K. G.

Tre distriktstandsköterskor.

Distriktstandpolikliniken i Årsta.

*Hjälmarvägen 30, Johanneshov (post-
girokonto nr 450229); t. 45 94 90, 45 99 00.*

Stadsfullmäktige beslöt den 20 februari 1950
att ställa medel till förfogande för drift av en
tandpoliklinik i Årsta. Polikliniken öppnades den
1 maj 1950.

Förste distriktstandläkare (27)

(föreståndararvode 1,400 kr.).

Hermans, A.

Distriktstandläkare (25).

Henning, C. G. L.; Jansson, B. S. B.; Molin,
C. E. A.

En första distriktstandsköterska, tre
distriktstandsköterskor, en tandsköterska
eller kontorsbiträde (halvtidstjänstgöring).

Distriktstandpolikliniken i Gubbängen.

*Gubbängstorget 114, Enschede (postgiro-
konto nr 457467); t. 94 74 10, 94 74 11,
94 74 12.*

Den 19 december 1950 anvisade stadsfull-
mäktige medel för drift av en tandpoliklinik i
Gubbängen. Polikliniken öppnades den 1 januari
1952.

Förste distriktstandläkare (27)

(föreståndararvode 1,600 kr.).

Sturegård, I. R. N.

Distriktstandläkare (25).

Hall, T. E. L.; Jahn, K.-H.; Olsson, f. Rön-
ner, Kerstin M. E.; en vakant.

En första distriktstandsköterska, fyra
distriktstandsköterskor, en tandsköterska
eller kontorsbiträde (med $\frac{3}{4}$ tjänstgöring).

Distriktstandpolikliniken i Västertorp.

*Störtloppsvägen 12, Hägersten (postgiro-
konto nr 503477); t. 46 86 91, 46 86 92,
46 86 93, 46 86 94.*

Den 5 december 1952 anvisade stadsfull-
mäktige medel för drift av en tandpoliklinik i
Västertorp. Polikliniken öppnades den 1 januari
1954.

Förste distriktstandläkare (27)

(föreståndararvode 1,800 kr.).

Chrigström, K. V.

Distriktstandläkare (25).

Alfredsson, Å. B.; Lagergren, B. Lillemor; Lind-
quist, Brita A. M.; Brandting, Gun; en vakant.

En första distriktstandsköterska, fem
distriktstandsköterskor, en tandsköterska
eller kontorsbiträde.

Distriktstandpolikliniken i Vällingby.

*Vällingbyplan 1, Vällingby; t. 87 03 00
(växel).*

Den 6 december 1954 anvisade stadsfull-
mäktige medel för drift av en tandpoliklinik i
Vällingby, avsedd för sexton tandläkare. Polikli-
niken öppnades den 1 juli 1955.

Förste distriktstandläkare (27)

(föreståndararvode 3,400 kr.).

Öhlander, N. S. R.

Distriktstandläkare (25).

Bagge, Inger M. B., tf.; Lundqvist, f. Dam-
ström, Barbro M.; Berg, Anne-Marie E. C.;
Blom, K. G.; Dagis, f. Kroks, Arina T., tf.;
Käär, Malle; Löfgren, B. O. H.; Paljak, f.
Rajamaa, Maret; Richnau, O. P.; Rieger, f.
Axelsson, Siv M. A.; Wirstrom, C. A. T.;
Wissing, f. Nordenstam, Ingrid A. M.; Öster-
ling, f. Tobiasson, Boel M.

En första distriktstandtekniker, en di-
striktstandtekniker, en första distrikts-
tandsköterska, fjorton distriktstandsköter-
skor, två kontorsbiträden (därav ett med
deltidstjänstgöring).